

A/3 75

51

Ap. 42

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

~~A/3-75~~

Ὑπερβαί Κυβερνοῦμεν. Ὑβέρνα
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ
δ. Βουζουρά. Τῆς Ἰσοχρῆς Ἡνωμασίας
ΤΟ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑ

— April 48.
527

ΜΕΤΑ ΣΥΝΤΟΜΟΥ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

ΥΠΟ

Ι. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

—
1875.

δρών πρόσωπον ὁ ἔριος· ἀλλὰ κ' ἐκεῖ ὑπερισχύει πάντοτε εἰς τὰ στήθη τῶν ἡρώων των ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος καὶ ἡ ἀγανάκτησις κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ τυράννων αὐτῆς. Ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦτσος εἶναι καθαρῶς πολιτικός ποιητής καὶ εἰς τὰ τοιαύτης ὑποθέσεως ἔργα ἀναδεικνύεται μάλιστα ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ ἀναπτύξει καὶ τῇ δυνάμει ἡ ποιητικὴ του εὐφυΐα. Ὁ «Ἐξόριστος», τὸ «Ἑλληνικὸν Πανόραμα», ὁ «Περιπλανώμενος», τὸ «Ποιητικὸν Χαρτοφυλάκιον», ἡ «Ἑλληνικὴ Πλάστιγξ», ὁ «Πρωθυπουργός», ὁ «Ἀτίθασσος Ποιητής», εἶναι ἀρκοῦντες τίτλοι διὰ τὴν ἀθανασίαν.

Πρὸς τούτοις ἐκτὸς ἄλλων τινῶν ἀσημοτέρων ὁ Ἀλέξανδρος ἐξεπόνησεν «Ἀπομνημονεύματα ποιητικὰ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ πολέμου» τὸν «Ἄσωτον», κωμωδίαν κατὰ τὴν σχολὴν τοῦ Μολιέρου, τὴν «Τουρκομάχον Ἑλλάδα» μακρὰν ἐποποιΐαν, ἧς πέντε μόνον δυστυχῶς ἐδημοσιεύθησαν ἄσματα καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰς ἄλλας τεχνικὰς ἐλλείψεις ἀναπληροῖ ὕψος ἐννοίας, καὶ γλώσσης κάλλος, καὶ πλοῦτος αἰσθημάτων, καὶ φαντασίας εὐρύτης. Τὸ ὠραῖον τοῦτο ποίημα συμπληροῦσι μακραὶ σημειώσεις ὧν ἡ πεζὴ φράσις ἀμιλλᾶται πρὸς τὸν στίχον τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν γραφίδα τοῦ Θουκυδίδου.

Εἰς τὰς ποικίλας ταύτας ποιήσεις ἔσχεν ὡς πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸν ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦτσος πολλοὺς τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς Ἑσπερίας· τὸν Βερανζέ, τὸν Βαρθελεμύ, τὸν Λαμαρτίνον, τὴν Γεωργίαν Σάνδην, τὸν Βύρωνα. Ἄλλ' ἡ μίμησις του αὐτῆ δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῆ ὡς δουλική, οὐδὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὡς δάνεια καὶ ὀθνεῖα· εἶναι καθαρῶς ἑλληνικά, ἐκπηγάζαντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς καὶ μεγάλης καρδίας του· ἔβλεπεν εἰς τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ἑσπερίων διαγραφόμενα τὰ ἴδιά του αἰσθήματα, καὶ δανειζόμενος ἐξ ἐκείνων τὰ ἐλλείποντα χρώματα ἐκράτνε τὴν ἀπαραμίλλητον αὐτοῦ ποιητικὴν εὐφυΐαν.

Ἐπετράπη πάντοτε—λέγει ὁ Γάλλος Σενεδολλέ ἐν τινι προλόγῳ του—εἰς τοὺς ποιητάς, νὰ περιηγῶνται τὰς ξένας φιλολογίας ἵνα διὰ τῶν ἐκεῖθεν λαφύρων πλουτισθῶσι: τὸ εἶδος τοῦτο τῶν δανείων δὲν ἐθεωρήθη ὡς κλοπὴ ἀλλ' ὡς κατάκτησις.

Ἐμιμήθη τέλος ἐκείνους, ὡς ὁ Βιργίλιος τὸν Ὅμηρον, ὡς ὁ Ὄράτιος τὴν Σαπφῶ, τὸν Ἀλκαῖον, τὸν Ἀνακρέοντα καὶ ἄλλους, ὡς ὁ Ἀλφιέρης τὸν Κορνήλιον, ὡς ὁ Κορνήλιος τὸν Καλδερῶνα καὶ τοὺς ἀρχαίους τραγωδοὺς, ὡς ὁ Γκαῖτε καὶ Σχίλλερ τὸν Σαιξπήρον.

Ἦτο ὁ βάρδος καὶ προασπιστὴς τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διότι, ὅταν εἶδε τὴν ἀρχὴν τοῦ Καποδι-

στρίου ἐξολισθαίνουσαν εἰς τυραννίας τρίβον, δὲν ὠλιγώρησε νὰ εὐθύνη κατ' αὐ-
τῆς φαρμακεροῦς οἴστους.

Ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διότι κατεκεράυνωσε τὴν δυναστείαν τοῦ
Ὄθωνος, ὅταν τάγματα Βαυαρῶν κατεπλημμύριζον τῆς Ἑλλάδος τὰς πό-
λεις, ὅταν οἱ Ἕλληνες τοῦ Φεραίου κατεσυκοφαντοῦντο ὡς ἀνάξιοι συνταγ-
ματικῶν ἐλευθεριῶν, ὅταν τῆς Πνυκὸς τὸ βῆμα ἐσίγα, καὶ λιψ̄ δουλόφρονος
πολιτικῆς ἐμάραινε τὸ αἱματόρραντον ἄνθος τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ εἰκοσιένα.

Ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διότι ἦτο:

Τῆς δημοκρατικῆς δρυὸς τῆς ξηρανθείσης κλάδος.

Διότι εἶχεν ἐξέλθει ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος φέρων εἰς τὴν
ψυχὴν του τὴν ἀνησυχίαν τῆς· διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ μοναρ-
χικὸν πολίτευμα:

Ὅλοσχερῆ ἀλήθειαν αὐτὸ δὲν ὑποφέρει

Καὶ φυγαδεύονται Ῥουσσῶ, Βαίλοι καὶ Βολταῖροι.

Διότι ἡ ἐλληνοπρεπὴς φωνὴ του διεκλήρυσσε:

Περίγελως κατέστημεν τῆς ὅλης οἰκουμένης·

Τεμάχια ἡμιθανῆ ἐχίδνης κεκομμένης,

Ἵπὸ σημαίαν ὃ καθεὶς μιᾶς ἐφημερίδος,

Πρὸς ὄλεθρον τῆς δυστυχοῦς ἐρίζομεν πατρίδος,

Καὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὃ εἷς σπαράττομεν τὸν ἄλλον·

Μανιακοὶ φατριασταὶ τῶν Ῥώσσω, Ἄγγλων, Γάλλων,

Καὶ ξένοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς οἰκεῖοι πρὸς τοὺς ξένους,

Καὶ οὐδεμίαν ἔχοντες φιλοτιμίαν Γένους,

Καὶ πᾶσαν θυσιάζοντες ἀρχὴν εἰς τὸ συμφέρον,

Νὰ φέρῃ τὴν πατρίδα μας ἀφήσαμεν τὸ φέρον.

Ἦτο ὁ βάρδος τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἀγῶνος, ἦτο φιλόπατρις καὶ φιλε-
λεύθερος καὶ εἶχε γράψῃ:

Ἡ καλὴ γενέτειρά μας ἡ Ἑλλάς καταπατεῖται,

Ἄλλὰ σεῖς τὸν ἄτιμόν σας ὕπνον ἔτι κοιμηθῆτε

Στρατηγοὶ τῆς, τῶν ὁποίων ἡ ποτὲ μεγάλη σπάθη

Χρόνους τῶρα μακροῦς δέκα εἰς τὴν σκωριῶσαν θήκην

Ὡς ν' ἀπέκαμεν ἐστάθη

Χωρὶς δόξαν, χωρὶς νίκην!

η'.

Κάτω ρίψατε τὰ ὄπλα τῆς Γραβιάς, τῆς Ἀραχώδης,
Κάτω ρίψατε τὰ ὄπλα τῆς Βαλτέτσης, τῆς Κλεισόδης!
Εἴν' αὐτὰ βαρέα πλέον διὰ τὸν βραχίονά σας
Ἐλαφρὰ σᾶς εἶναι μόνον τὰ σιδήρινα δεσμά σας.

Καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον!

Ἀθῆναι, 4 Μαΐου 1874.

ΙΩ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Η ΔΙΟΓΕΝΙΚΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

(ΣΥΝΕΤΕΘΗ ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἡ ἐκθρόνισις τοῦ δεκάτου Καρόλου, ταραξασα τὴν Εὐρώπην εἶχε διακόψει τὴν ἀποστολὴν τῶν χρηματικῶν βοηθειῶν τῆς Συμμαχίας, τὰς ὁποίας ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας κατεχρᾶτο πρὸς καταδυνάστευσιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ τύραννος, ἐστερημένος τῆς ὀλικῆς ταύτης ὑποστηρίξεως, ἐβλεπε κλονουμένην τὴν ἐξουσίαν του. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων κομμάτων τῆς Ἑλλάδος, συναισθανόμενοι τὴν ἀδυναμίαν του, ἐνεφανίζονται εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Κράτους, ἐδείκνυον μετὰ παρρησίας τὰς ἀξιώσεις των, καὶ καθ' ἡμέραν ἔφερον εἰς ἀντίκρουσιν τὸν ἀγέρωχον χαρακτήρα τοῦ τυράννου μὲ τὰ πολιτικά του συμφέροντα. Τὸ ἔθνος ὁμοῦς ἀκόμη ἔτρεμεν ὑπὸ τὸν κερκυραϊκὸν ζυγὸν, καὶ καμμία φωνὴ ἐλεύθερος δὲν ἤκούετο. Ἴδου ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἤρχισα νὰ συγγράφω τὰς ποιήσεις ταύτας. Εἰς τὴν ἀκόλουθον, τοξεύονται βέλη τινὰ ἐν παρόδῳ κατὰ τοῦ κερκυραίου δεσπότη καὶ τῶν Γραμματέων του.)

Γῆς τρεῖς πήχαις νὰ μὲ θάψουν δὲν μὲ ἄφησεν ἡ τύχη,
Κ' εἶναι μόνος θησαυρὸς μου οἱ ἐλεύθεροί μου στίχοι.

Ἐλαφρὸς ἀπὸ χρυσάφι, δὲν πλαγιάζω μὲ φροντίδαις,

Καὶ ξυπνῶ χωρὶς ἐλπίδαις·

Διογένης, διὰ δόξαις, διὰ πλοῦτη δὲν μὲ μέλει·

« Ἄς γυρνᾷ ἡ Τύχη, λέγω, τὸν τροχὸν τῆς ὅπως θέλῃ. »

Στὴν αὐλὴν τῆς τυραννίας σὰν τοὺς ἄλλους δὲν συχνάζω·
Ἐξαπλώνομαι στὸν ἥλιο καὶ ἀντίκρυ του διαβάζω·

Τῆς Ἑλλάδος ὁ Δεσπότης ἀπ' ἐμπρὸς μου ἂν περάσῃ

Καὶ τὸν ἥλιο μου σκεπάσῃ,

Διογένης θυμωμένος, « Ἄνθρωπε! χωρὶς νὰ νοιώσῃς,

Ἄνθρωπε! φωνάζω, πέρνεις ὅ,τι δὲν μπορεῖς νὰ δώσῃς. »

Στὸν περίπατον πηγαίνω μοναχὸς συλλογισμένος.
 Ἄπ' ἐδῶ πεζὸς μὲ σπρώχνει ἓνας κοῦρκος φουσκωμένος.
 Ἐκεῖ ἓνας καβαλάρης, γιατίι στέκεται στὰ ὕψη,
 Ζητεῖ κάτω νὰ μὲ ρίψη.
 Διογένης, τῶν ἀνθρώπων τὴν κουφότητα κυττάζω,
 Καὶ κατόπι τοὺς ἀγάλια ὕλην σάτυρας συνάζω.

Ἄν στοῦ καθενὸς προσέξης τὸ περπάτημα κομματί,
 Ὁ καθένας καπνοὺς ἔχει καὶ θαρρεῖ πῶς εἶναι κάτι·
 Μιραμπὸς ὁ ἓνας εἶναι, Μετερνίχος εἶν' ὁ ἄλλος
 Καὶ πολιτικὸς μεγάλος·
 Κ' ἐγὼ μέρα μεσημέρι μὲ φανάρι περπατῶ·
 Διογένης, εἰς τοὺς δρόμους ναῦρω ἄνθρωπον ζητῶ.

Ὁ καθεὶς, ἂν τὸν ἀκούσης, γιὰ τὸ ἔθνος κοπιάζει,
 Καὶ μὲ γλῶσσα κρεμασμένη σὰν τὸν σκύλο λαχανιάζει·
 Ἄπ' τὸ γράψε, γράψε, γράψε δέκα γραμματεῖς ποῦ ξεύρω
 Πετσὶ ἔμειναν καὶ νεῦρο.
 Σὰν αὐτοὺς κ' ἐγὼ ἰδρώνω καὶ τὸ γένος ὀφελῶ·
 Διογένης, εἰς τοὺς δρόμους τὸ πιθάρι μου κυλῶ.

Ὅσοι πρῶτα περπατοῦσαν μὲ οὐρὰ χωρὶς κεφάλι
 Καὶ παντοῦ σκαλίζουν τώρα οὐρὰ νέα ναῦρουν ἄλλη,
 Ὡς καὶ στοῦ στενοῦ μου πίθου συχνοέρχονται τὴν τρύπα,
 Καὶ τὸν πίθον κτύπα κτύπα,
 « Ποιᾶς φατρίας, λέγουν, εἶσαι; Πέ μας το νάχης καλό! »
 — Διογένης, τοὺς φωνάζω, μὲ τὸν κόσμ' ὅλο γελῶ.

Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Ἡ

ΤΟ ΤΥΠΟΚΤΟΝΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΙΩ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἐγδομεν εἰς τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προλαβόντος ποιηματίου ἔχθεσιν ποία ἦτον ἡ πολιτικὴ στάσις τοῦ Ι. Καποδίστρια. Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, καίτοι ἔχοντες πολλὰ ἐνδόσιμα κατ' αὐτοῦ, ἐκαίροφυλάκτουσαν ὅμως νὰ εὕρωσιν εὐλογοφανεστέραν ἀφορμὴν διὰ ν' ἀντικρούσωσιν ἀναφανδὸν τοὺς ἀντεθνικοὺς σκοποὺς του, καὶ δὲν ἤργησαν νὰ τὴν εὕρωσιν. Εἰς τὴν ἐν Ἄργει ἐθνικὴν Συνέλευσιν ὁ Ι. Καποδίστριας, καταστρέψας τὸν Ὄργανισμὸν τῆς συνταγματικῆς μας πολιτείας, εἶχε παραμελήσει νὰ καταργήσῃ καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν προσωπικῶν τοῦ πολίτου δικαίων, τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως καθιερωθέντων. Εἰς ἐν ἐξ αὐτῶν, εἰς τὸν περὶ Ἐλευθεροτυπίας νόμον ἐπιστηριζόμενος ὁ ἀληθὴς πατριώτης Κ. Ἀναστάσιος Πολυζωΐδης ἤρχισε νὰ ἐκδίδῃ τὸ περιοδικὸν Φύλλον τοῦ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ. Ὁ διπλωματικὸς Κυβερνήτης, ὅστις, καθὼς ἔλεγεν, ὀλιγώτερον ἐφοβεῖτο τὰ κανόνια παρά τὰς τυπωμένας σελίδας, βλέπων τοὺς ἀντιπάλους του ζητοῦντας νὰ τὸν καταβάλωσι διὰ τῆς δημοσιότητος, διεύθυνε διάγγελμα πρὸς τὴν Γερουσίαν διὰ νὰ συντάξῃ μετ' αὐτῆς Κανονισμὸν, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον βάλλοντα εἰς πρᾶξιν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Τύπου, πραγματικῶς δὲ καταλύοντα αὐτήν. Πέντε μόνον μέλη τῆς Γερουσίας ἀντεστάθησαν· οἱ λοιποὶ Γερουσιασταὶ συνέθεσαν, ἐν εἴδει Κανονισμοῦ, τὸ τυποκτόνον Ψήφισμα, ἀντικείμενον τῆς παρούσης ποιήσεως.)

Εἶπας γερουσιαστῆς μας μὲ τὸ στόμα γελαστὸ,

Σοῦτο' ἐλεύθερε, μὲ εἶπε, συγχαρίκια σὲ ζητῶ·

Πρόβαλα ὑπὲρ τοῦ Τύπου δεκαπέντε ἄρθρα νόμου·

Κατ' αὐτὸ τὸ σχέδιό μου.

Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν βλάβῃς

Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους,

Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργοὺς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους·

Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν γράψῃς.

Ἔχω ἓναν ἀδελφόν μου Ἐκτακτον Διοικητὴν,

Κ' ἓναν πρωτοζάδελφόν μου στὸ Πρωτόκλητο Κριτὴν·

Κ' ἐγὼ ἓνα κοκκαλάκι σὲ μιὰν κώχη γλυκογλύφω·

Πλὴν τὸν Τύπο τὸν λατρεύω· κατ' αὐτοῦ δὲν δίδω ψῆφο·

Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν βλάβῃς

Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους,

Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργοὺς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους·

Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν γράψῃς.

Ένας μου συναδελφός,
 Όπου έχει κάποιον λόγον να συχαίνεται το φῶς,
 Φώναζε κατά τοῦ Τύπου, φώναζε μὲ στόμα τόσο!
 Ἰδρωσα τὸν Ἐωσφόρο, ἴδρωσα ν' ἀποστομώσω...
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν βλάβῃς
 Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους
 Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργούς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους·
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν γράψῃς.

Στὸ ἐξῆς κάθου καὶ γράφε... Κάθου καὶ κοπάνιζέ μας·
 Τραγουδάκια τύπωνέ μας·
 Ὅ,τι πρᾶγμα δὲν σ' ἀρέσῃ, κι' ὅποιον ἄνθρωπον θελήσῃς,
 Ἦμπορεῖς νὰ σατυρίσῃς.
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν βλάβῃς
 Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους,
 Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργούς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους·
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν γράψῃς.

Τί λοιπὸν φυλάγεις; Πάρε τὸ κονδυλομάχαιρό σου
 Κονδυλάκια κόψε... Βάλε τὸ χαρτί στὸ γόνατό σου·
 Κόκκινη μελάνη θέλεις; Μὲ τὴν κόκκινη ἀρχίνα·
 Ἄπ' τὸ κόσκιν' ὄλους πέρνα, καὶ κάνένα μὴν προσκύνα.
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν βλάβῃς
 Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους,
 Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργούς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους·
 Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴν γράψῃς.

Ο ΥΠΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Βάναυσος δλικότης, πρηλωσις εἰς τὸν χρυσὸν, ἀμάθεια παχυλή, ἀδιαφορία πρὸς τὴν πατρίδα, εἰς ἓνα λόγον γύμνωσις παντὸς ἐλευθέρου καὶ εὐγενοῦς φρονήματος, τοιαῦτα ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ ὄλων σχεδὸν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ἰ. Καποδίστρια περὶ τὰ τέλη τῆς ἀθραιτέτου κυβερνήσεώς του. Τὸ ἐφεξῆς ποιημάτιον τοὺς ἐξεικονίζει κατ' ἀκρίβειαν.)

ΣΤΟΥ Ναυπλιοῦ τοὺς ξενοδόχους συχνοχάφτω καταΐφι,

Κούρκαις, ὄρνιθαις, ῥοσιμπίφι·

Καὶ ζυμαρικὰ ποῦ στάζουν γάλα, βούτυρο καὶ μέλι·

Ἡ κοιλιὰ μου εἶναι φοῦσκα, στρογγυλὴ σὰν τὸ βαρέλι·

Δὲν γνωρίζω τ' εἶναι πείνα·

Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Γρόσια ὅσοι μὲ πλερώνουν ὁ Θεὸς νὰ τοὺς φυλάγῃ!

Ἡ δουλειὰ κακὰ δὲν πάγει·

Δὲν χωροῦν τὰ πάχυτά μου στὴν φαρδιά μου φουστανέλα·

Κοκκινίζω, νοστιμαίνω καὶ μὲ πάγ' ἢ φοῦντα τρέλα·

Δὲν γνωρίζω τ' εἶναι πείνα·

Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Ἄξιζα νὰ πέρνω χίλια κ' ἴσως κᾶτι παραπάνω·

Τὸ κονδύλι γερὰ πιάνω,

Καὶ μέ μάτια σφαλισμένα τὴν ὑπογραφή μου βάζω·

Ποῦ τὴν βάζω, τί πειράζει ἂν πολὺ ἴεν ἐξετάζω;

Δὲν γνωρίζω τ' εἶναι πείνα·

Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Ὅσοι θέλουν νὰ μ' ἀρπάξουν τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα,
 « Τὸ ψωμὶ ποῦ τρώγεις λέγουν, εἶναι μαῦρο σὰν τὸ χῶμα.
 — Φίλοι μου, τὴν ὄρεξί σας ἀνοιξε ἡ μυρωδιά του,
 Καὶ μᾶς φέρετε γιὰ τοῦτο ἕναν κόσμον ἄνω κάτω;
 Πλὴν τί θέλω τοῦτα ἄκεῖνα;
 Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Τοὺς συντρόφους μου κ' ἐμένα ὀνομάζουν γαστρονόμους·
 Τί μὲ λέγετε « Ἀγάπα τῆς Ἀμερικῆς τοὺς νόμους; »
 Ἔχουν βούτυρο οἱ νόμοι; Ἔχουν λάδι; Ἔχουν ἄλας;
 Τὸ στομάχι δὲν γεμίζει μὲ τὰς φράσεις τὰς μεγάλας.
 Πλὴν τί θέλω τοῦτα ἄκεῖνα;
 Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Ἡ Εὐρώπη ἄς ἀνάψη κι' ἄς κορώση ὅσω θέλη·
 Φθάνει μόνον ταλαράκια καὶ στερλίναις νὰ μᾶς στέλῃ.
 Ἔδιωξαν τὸν Κάρολόν τους οἱ ἐλεύθεροι Φραντσέζοι·
 Θὰ πνιγοῦν στὰ αἵματά τους οἱ καλοὶ μας Πολλωνέζοι.
 Πλὴν τί θέλω τοῦτα ἄκεῖνα;
 Τὸ Ταμεῖον μὲ πλερώνει πεντακόσια κάθε μῆνα.

Ο ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

ΕΠΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Εἰς τὸν ὑπουργηματικὸν τοῦ Ι. Καποδίστρια ἐμπαίζων τὰ αἰσθήματα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν Ὑπαλλήλων του, δὲν ἀνέφερα καὶ περὶ τῆς κλοπῆς τῶν δημοσίων χρημάτων, διὰ τῆς ὁποίας τινὲς ἐξ αὐτῶν, εἰς τῶν ἐθνικῶν κτιρίων τὰς οἰκοδομὰς ἐπιστατοῦντες, ὑπερεπλούτισαν εἰς βραχύτατον καιροῦ διάστημα. Τὴν τοιαύτην κατάχρησίν των, εἰς τὴν ὁποίαν, πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν κατασκοπειῶν των, ἔκλειεν ὁ εὐγνώμων Κυβερνήτης τὰ ὄμματα, ἠθέλησα νὰ στηλιτεύσω εἰς τὸν Ἐπιστάτην τῶν ἐθνικῶν οἰκοδομῶν.)

ΦΟΙΝΙΚΕΣ καὶ ταλαράκια τὸ πουγγί μου κουδουνίζει,
Καὶ τὸ στόμα μου σαμπάνιαις καὶ ριζόγαλα μυρίζει·
Χαιρετᾶτέ με μὲ σέβας, μὲ βαθὺν προσκυνισμόν·
Ἐπιστάτης, Κύριοί μου, ἔγεινα οἰκοδομῶν.

Τερερέμ, λαλά, λαλά·

Ἡ δουλιὰ πάγει καλά·

Ἐκτακτε Διοικητῆ μου, πόσα γρόσια θησαυρίζεις;
Ὅσα πέρνω σ' ἓνα μῆνα, σ' ἓνα χρόνο τὰ κερδίζεις;
Ἐκτακτα τὸν μῆνα πέρνεις ἐσὺ χίλια, . . . Κι' ἄς νὰ μὴ!
Ἐγὼ πέρνω τρεῖς χιλιάδες εἰς τὴν κάθε πιθαμῆ.

Τερερέμ, λαλά, λαλά·

Ἡ δουλιὰ πάγει καλά·

Ἡ αὐτοῦ Πανεξοχότης μ' ἀγκαλιάζει κάθε μέρα·
Μὰ ῥημάζω τὸ Ταμεῖον; Ἄλλοῦ βλέπει· βρέχει πέρα.
Φθάνει μόνον πουρνὸ βράδυ νὰ τὸν λέγω εἰς τ' αὐτὶ
Τὶ φρονεῖ ὁ ἓνας κι' ἄλλος καὶ τὶ δρόμο περπατεῖ.

Τερερέμ, λαλά, λαλά·

Ἡ δουλιὰ πάγει καλά·

Σήμερα τὸ Ναύπλιόν μας ἢ Πρωτεύουσά μας εἶναι·
 Αὔριο θὰ ᾄναι λέγουν, αἱ περίφημαι Ἀθῆναι·
 Τότε γρόσια μιλιούνια, τότε δὰ θὰ ξοδευθοῦν,
 Καὶ πατόκορφ' ἀπ' ἐμένα αἱ Ἀθῆναι θὰ κτισθοῦν.
 Τερερέμ, λαλά, λαλά·
 Ἡ δουλιὰ πάγει καλά.

Κριματίζει ὅποιος λέγει, πῶς ἐγὼ μισῶ τὰ φῶτα·
 Τὰ Σχολεῖα, στὴν τιμή μου, τ' ἀγαπῶ ἀπ' ὅλα πρῶτα,
 Καὶ πολλαῖς φοραῖς λαχαίνει στ' ὄνειρό μου νὰ ἰδῶ
 Πῶς οἰκοδομῶ Μουσεῖα κι' ἀπ' τὸ στρῶμα τραγουδῶ
 « Τερερέμ, λαλά, λαλά·
 Ἡ δουλιὰ πάγει καλά. »

Μὲ κολνοῦνται ἢ γυναῖκες καὶ γλυκιάς ματιαῖς μὲ ρίχνουν
 Μ' ὄλαις μου ταῖς ἄσπραις τρίχαις πῶς μ' ὀρέγονται μὲ δείχνουν·
 Γαμβρὸς εἶμαι ὅπου πάγω, κ' εἰς τὸ κάθε σπητικὸ
 Ταπεινόταταις προτάσεις ὑπανδρείας ἀγροικῶ.
 Τερερέμ, λαλά, λαλά·
 Ἡ δουλιὰ πάγει καλά.

Ο ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ·

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἡ ἄγνωστος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας κατασκοπεῖα εἰσήχθη παρὰ τοῦ Ι. Καποδίστρια εἰς αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων ἡμερῶν τῆς. Ὁ υἱὸς κατεσκόπευε τὸν πατέρα, ἡ γυνὴ τὸν σύζυγόν τῆς, ὁ δὲ παρὰ τῆς Συμμαχίας χορηγούμενος χρυσὸς πρὸς ἀνθρώπων τοῦ ἔθνους κατεδαπανᾶτο εἰς διαφθορὰν τῶν ἡθῶν καὶ εἰς τροφοδότησιν ἀνδραπόδων ὠτακουστῶν. Εἰς τὴν Πρωτεύουσάν οἱ Γερουσιασταὶ καὶ Ὑπουργοὶ του, εἰς τὰς πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν οἱ Διοικηταὶ καὶ Ἀστυνόμοι του, εἰς τὰ χωρία οἱ Δημογέροντες καὶ Ἱερεῖς, ἐκτὸς δὲ τούτου ἐν μυστικὸν στράτευμα κατασκόπων, περιπλανωμένων εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ εἰς ἄλλους δημοσίους τόπους, παρεμόνευον τὰ παραμικρότερα διαδήματα τῶν πολιτῶν καὶ παρεξήγουν τὰς ἀθωωτέραις πράξεις ἢ ἐκφράσεις των.)

Στοιχε καιρούς τοῦ Κυβερνήτου, στὴν Ἑλλάδα ὅποιος ζῆ

Καλὰ πρέπει νὰ προσέχη μὲ ποιὸν βρίσκεται μαζύ,

Κί ἀπ' αὐτοὺς τοὺς συγγενεῖς του

Νὰ καλοβαστᾷ τὰ βάρη κλειδωμένα τῆς ψυχῆς του.

Ἐνα τῆς Ἀστυνομίας κυνηγάρικο σκυλί,

Ἄφ' οὗ μ' ἔκαινε τὸν φίνο μὲ μυρίαὶς ὑποκλίσεις,

Ἄρχισ' ἔτσι νὰ λαλῆ,

Κί ἀπ' ἐμένα τέτοιαις πῆρε ξεκομμέναις ἀποκρίσεις.

« Φίλε Σοῦτσέ μου, μὲ εἶπε, ὀμιλῶ κρυφὰ στ' αὐτὶ

Πότε μ' ἔνα, πότε μ' ἄλλον Ἐκτακτον Διοικητῆ.

Μ' ἐρωτοῦν οἱ ἄρχοντές μου γιὰ τὸν ἕνα, γιὰ τὸν ἄλλο.

Συμπαθατέ με τοὺς λέγω, λάθος ἔχετε μεγάλο.

Τὸν κατάσκοπο δὲν κάμω, καὶ συνήθειο δὲν ἔχω

Ἄδελφούς νὰ καταδίδω, ἀδελφούς νὰ κατατρέχω.

— Ξεκουμπίσου με, καλέ μου, κ' εἶμαι Κυβερνητικός.

Μὴν ζητᾷς νὰ μὲ ψαρέψης καὶ θὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

« Προχθές, Σοῦτσε, μὲς στὸν δρόμο ἓνας φίλος μ' ἀντικρύζει,
 Καὶ μὲ γλῶσσα τοῦ Ἀρείου τὴν Κυβέρνησιν στολίζει·
 Γαργαλίσθηκα κομμάτι, τὴν ἀλήθεια νὰ σὲ πῶ,
 Κι' ἄρχισα κ' ἐγὼ νὰ ψάλλω εἰς τὸν ἴδιο τὸν σκοπό·
 Πλὴν ὁ θεομπέκτης ἦταν ἀπ' τοὺς πρώτους κατασκόπους·
 Τὴν καρδιά σου μὴν ἀνοίγῃς εὐθύς σ' ὄλους τοὺς ἀνθρώπους·
 — Δεῖξέ με καλὲ, τὴν ράχι κ' εἶμαι Κυβερνητικός·
 Μὴν ζητᾶς νὰ μὲ ψαρέψῃς, καὶ θὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

« Σὲ ἀρέσει τάχα, Σοῦτσε, ἡ δουλεία τῆς Ἑλλάδος,
 Κ' οἱ ἀνεύθυν' Ὑπουργοὶ μας, κι' ὁ δικαστικός μας κλάδος,
 Καὶ τὸ ὕφος τῶν διστόμων
 Διπλωματικῶν μας νόμων,
 Καὶ ἡ συρροὴ τῶν ξένων, καὶ ἡ προγραφή τῶν φώτων,
 Καὶ ὁ διωγμὸς καθ' ὄλων τῶν ἡρώων μας τῶν πρώτων;
 — Ξεφορτώσου με, σὲ εἶπα, κ' εἶμαι Κυβερνητικός·
 Μὴν ζητᾶς νὰ μὲ ψαρέψῃς καὶ θὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

« Σοῦτσέ μου, κάμμιαν δὲν ἔχεις νοστιμοῦλα σατυρίτσα;
 Δεῖξέ μέ την νὰ χαρῶ...
 Πλήγωσες κάνένα πάλε μὲ τὴν κοφτερὴ γλωσίτσα;...
 Δὲν λαλεῖς;... Σὲ ἀπορῶ...
 Κυβερνητικὸ μὲ πῆρες;... Τὸν πολιτικὸ μὲ κάνεις;
 Βρίσε με τοὺς Γραμματεῖς μας, καὶ μὴ δὰ μὲ χολοσκάνης·
 — Τὶ τὰ βάλθηκες μ' ἐμένα; Εἶμαι Κυβερνητικός·
 Μὴν ζητᾶς νὰ μὲ ψαρέψῃς καὶ θὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

« Ἐπρεπε νὰ ἔχω, Σοῦτσε, τὸ μισὸ προτέρημά σου,
 Τὴν μισὴ φιδόγλωσσά σου,
 Γιὰ νὰ διοῦν οἱ Κύριοί μας πόσ' ἀπίδια βάζ' ὁ σάκκος,
 Θὰ τοὺς ἔμβαινα στὴν μύτη σὰν ἐγγλέζικος ταμπάκος.
 Γιὰ τὰ κρίματά μου ὅμως μὲ φραγμένο στόμα εἶσαι
 Καὶ τὸν ἴσχιό σου φοβεῖσαι.
 — Ἔως πότε θὰ στὸ λέγω; Εἶμαι Κυβερνητικός·
 Μὴ ζητᾶς νὰ μὲ ψαρέψῃς καὶ θὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

« Λέγουν Σοῦτσε, πῶς θὰ δώσης εἰς τὸν τύπο μερικὰ
Τραγουδάκια κωμικά...

— Θὰ τὰ δώσω... Εἶν' ἀλήθεια... κ' ἔσω βέβαιος εἰς ἓνα
Πῶς μακρὸ πλατὺ θὰ βάλω τὸν κατάσκοπον ἐσένα.

— Τὸν κατάσκοπον!!! Ἄ τῶρα ξεύρω πῶς νὰ σὲ ζυγίσω.

Νὰ κρυφθῆς ζητᾶς τοῦ κάκου ἀπ' τὸ δάκτυλό σου πίσω.

Βάζω στοίχημα πῶς εἶσαι σφόδρα Συνταγματικός,

Κ' εἶδῃσιν νὰ δώσω τρέχω, γιὰ νὰ πᾶς κακὴν κακῶς.

~~— Τὸν κατάσκοπον!!!~~

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ.

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ο Ι. Καποδίστριας σκοπὸν προθέμενος νὰ καθυποδουλώσῃ τοὺς Ἕλληνας, ἐζήτησε πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ τοὺς καταστήσῃ ἐπιλήσμονας τῶν ἰδίων των ἀνδραγαθημάτων, καὶ μωρίας των ἀσημάντους ὀνομάζων τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας θυσίας των ἀπέδιδεν ἀναιδῶς εἰς ἐκυτὸν μόνον τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἀφόρητος ὅμως ζυγὸς, ὅστις κατέθλιβε τὸ ἔθνος, καθίστα ἐξ ἐναντίας ζωηροτέραν τὴν ἀνάμνησιν τῶν πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του ἡρωϊκῶν χρόνων. Τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐζήτησα νὰ ζωπυρήσω εἰς τὰς καρδίας τῶν πολεμιστῶν μας διὰ τοῦ ἀκολούθου ποιηματίου, καὶ νὰ τοὺς παραστήσω ὅτι, ποτὲ μὴ κύψαντες τὸν ἀχχένα εἰς τοὺς τυράννους ἐχρεώστων νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῶν παρελθόντων ἀγῶνων των.)

Εἰς τὸν γέρον Ὀλυμπόν μας, κοντὰ σ' ἓνα κυπαρίσσι

Ἐνας γέρων Ῥουμελιώτης

Μὲ τοὺς φίλους του τὸ βράδυ κάθησε νὰ τραγουδήσῃ.

Τῆς πατρίδος στρατιώτης,

Ἐπτὰ, ἔλεγ', ἐπτὰ χρόνους μὲ καρδιὰ πάντοτε νέα.

Βάσταξα καὶ στὸ Δερβένι καὶ στὸν κάμπο τῆ σημαία.

Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,

Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Ἐνθυμᾶσθε, τοῦ Χουρσίτη αἰ τριάντα χιλιάδες

Μιὰ μιὰ ὅλαις διαλεκταῖς

Ὅταν γέμισαν τοῦ Ἄργους ταῖς μεγάλαις πεδιάδαις

Μ' ἀστραπαῖς καὶ μὲ βρονταῖς,

Ἐνθυμᾶσθε μὲ τί θάρρος ἐπιασθήκαμε στὰ χέρια

Μὲ δρεπάνια μὲ κοντάρια καὶ μὲ ξύλ' ἀντὶς μαχαίρια;

Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,

Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Ἐνθυμᾶσθε τῶν Σκοδριάνων σὰν μᾶς πλάκωσε τὸ πλῆθος.
 Πῶς εὐθύς στὸ Καρπενήσι
 Ἔτρεξεν ὁ Μπότσαρής μας, καὶ μὲ τ' ἀκριβό του στῆθος
 Πρόφθασε νὰ τοὺς σκορπίσῃ;
 Ἐνθυμᾶσθε τῆς πληγῆς του πῶς μᾶς ἔκρυφτε τὸ αἷμα;
 Τί καρδιὰ μᾶς ἔδιδ' ὄλους μὲ τὸ ὕστερό του βλέμμα;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Ἐνθυμᾶσθε, ἀπ' τοὺς Τούρκους σὰν σκεπάσθηκαν οἱ λόγγοι
 Τῆς ἀνδρείας Ῥούμελής μας
 Καὶ βαστοῦσε ὁ Ἀράπης σφαλιστοὺς στὸ Μισολόγγι
 Τὰ παιδιὰ μας τοὺς γονεῖς μας;
 Ἐνθυμᾶσθε, μὲς στὰ μάτια τῆς σκληρῆς Εὐρώπης ὅλης
 Πῶς ἀνέβηκεν ὡς στ' ἄστρα τοῦ Μισολογγιοῦ ἡ πόλις;
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Ἐνθυμᾶσθ', ὁ Καραῖσκος μὲ τρακόσιους διαλεκτοὺς του
 Ὅταν ἦλθε στὰς Ἀθήνας
 Πῶς τοῦ Κιουταχῆ ἐγάθη κ' ἡ ἀνδρία του κι' ὁ νοῦς του;
 Δὲν ἐπέρας' ἕνας μῆνας,
 Καὶ ἡ Ῥούμελη σηκώθη, κ' ἔγειν' ὅλη ἕνα σῶμα,
 Κ' ἐκοκκίνησ' ἀπὸ αἷμα τῆς Ἀράχοβας τὸ χῶμα.
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Χωρὶς πόλεις, χωρὶς Κάστρο, ξεσχισμένοι, πεινασμένοι
 Καὶ μὲ διψασμένο στόμα,
 Νεκρωμένοι ἀπ' τὸν τύφο, ἀπ' τὰ βόλια πληγωμένοι
 Καὶ χλωμοὶ ὡσὰν τὸ χῶμα,
 Εἰς τὸν οὐρανὸ τὰ μάτια εἶχαμ' ὅλοι γυρισμένα,
 Πλὴν ποτὲ εἰς τοὺς τυράννους δὲν ἐκλίναμεν αὐχένα.
 Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλοὺς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιροὺς μας;

Ο ΨΩΜΟΖΗΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

(ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

Τὸ παρὸν ποιημάτιον εἶχε συντεθῆ κατ' αὐτὸν τὸν μῆνα, καὶ περιεφέρετο χειρόγραφον μέχρι τοῦ Αὐγούστου, ὅτε ἐξεδόθη διὰ τοῦ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ,

(Ὁ Ι. Καποδίστριας, ἐν ᾧ ἐσχόρπιζεν ἀφόνως τὸν ἔθνικὸν πλοῦτον εἰς κατασκόπους τοῦ καὶ εἰς τυχοδιώκτας Ὑπουργούς του, ἄφινε τῆς πατρίδος τοὺς προμάχους ἐστερημένους καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του πολλακίς τὰ τέκνα τοῦ μεγάλου Καραϊσκού ἐπείνασαν, καὶ εἰς μάτην ἢ ὄρφανῇ θυγάτρῃ τοῦ στρατηγοῦ Χ. Μιχάλη ἔκρουσε τὴν θύραν του. Πολλοὶ Ἕλληνες ὑπῆρξαν αὐτήκοοι μάρτυρες τῆς περιφρονητικῆς συμβουλῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Σατραπῆς του Βιάρος ἔδωκεν εἰς ἓνα στρατιώτην, κολοβωθέντα εἰς μάχας καὶ ζητοῦντα ἀπ' αὐτὸν χρηματικὴν ἐξοικονόμησιν· « Εὗρε λύραν, τὸν ἀπεκρίθη, παῖζέ τὴν εἰς τοὺς δρόμους καὶ ζήτα ἔλεημοσύνην. » Ἡ τραγικὴ στάσις, εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάζω τὸν Ψωμοζήτην στρατιώτην, ἐπενοήθη ἐπὶ σκοπῷ νὰ κινηθῶσιν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν συναίσθησιν τῶν ὀλιβερώων των παθημάτων.)

Εἶνας γέρος στρατιώτης μὲ τοῦ ζήτουλα τὸν δίσκο,
Στὸ ραβδί ἀκουμβισμένος καὶ μὲ τὸ σακκὶ στὸν ὦμο,
Ἐλεγε σ' ἓνα παιδάκι ποῦ τοῦ ἔδειχνε τὸν δρόμο·
Μὴ παιδάκι μου, μὴν τρέχῃς καὶ πολὺ ὀπίσω μνήσκω·
Ἐσὺ εἶσ' εὐτυχισμένο... τὰ ματάκια σου τὰ ἔχεις,
Γερά ἔχεις ποδαράκια, κ' ἐλαφρὸ σὰν λάφι τρέχεις...
Ἐγὼ ἔχασα τὸ φῶς μου στοῦ Μεσολογγιοῦ τὴν πόλι,
Καὶ τὸ ἓνα μου ποδάρι μὲ τὸ ἄρπαξε τὸ βόλι.

Ποῦ νὰ εἶμασθε παιδί μου;.. Εἶναι νύκτα;.. Εἶναι μέρα;..
— Νύκτα εἶναι!... Στὸ Ἀνάπλι ἐζυγώσαμε πατέρα.
— Στὸ Ἀνάπλι! — Κλαίεις γέρο; — Τὰ παλαιά μου ἐνθυμοῦμαι..
Τ' ἤμουν πρῶτα, τ' εἶμαι τώρα στέκουμαι καὶ συλλογοῦμαι...
Στὸ Ἀνάπλι!!! Ἐγὼ πρῶτος καὶ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ στόμα,
Πῆδησα στὸ Παλαμίδι·
Ἀπὸ ἓνα σ' ἄλλον βράχο πρῶτα ρίπτουμουν σὰν φίδι,
Καὶ σηκόνω μόλις τώρα τὸ βαρύνεκρό μου σῶμα.

Ἐτυφλώθηκα... Δὲν Βλέπω τῆς Ἑλλάδος τὰ βουνά,
 Κι' ὁ ἐλεύθερός της ἥλιος στὰ ματάκια μου δὲν λάμπει...
 Δενδροσκέπαστοι, ὠραῖοι κ' αἵματοβρεγμένοι κάμποι,
 Σ' ἐσᾶς τώρα κόσμος ἄλλος ζωὴν ἡτυχη περνᾷ·
 Ἐγὼ μόνος, γιὰ νὰ ζήσω, τρέχω καὶ ψωμοζητῶ·
 Στὰ ἐρημοκλήσια μέσα καὶ στοὺς δρόμους ξενυκτῶ.

Παντοῦ εἶμ' ἀπορριμμένος,
 Ξένος εἶμαι στὴν Ἑλλάδα, καὶ στὸ σπῆτι μ' εἶμαι ξένος.

Ὅλος ἄλλαξε ὁ κόσμος καὶ τὴν σήμερον ἡμέρα
 Τὰ παιδιὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν γνωρίζουν τὸν πατέρα·
 Ταῖς θυσίαις, τοὺς ἀγῶνας ξέχασαν τῶν παλαιῶν,
 Καὶ τὸν Πλοῦτον ἔχουν ὅλοι διὰ μόνον τοὺς θεόν.
 Προσπαθῶ τοῦ κάκου ναῦρο ἕναν φίλο τοῦ παλιοῦ μας
 Τοῦ ἡρωϊκοῦ καιροῦ μας.

Ἄλλοι πέθαναν, καὶ ἄλλοι ζοῦν ἀπ' ὅλους ξεχασμένοι·
 Ὅπου κι' ἂν σταθῶ μὲ σπρώχνουν, μὲ περιγελοῦν οἱ ξένοι.

Ξένοι, μὴν περιγελάτε τὰ χυμένα μου τὰ μάτια,
 Τὸ σπασμένο μου ποδάρι
 Τοῦ μεγάλου Μπότσαρή μας ἤμουν πρῶτο παλλικάρη.
 Ἡ παλιά μου φουστανέλα, ὅπου βλέπετε κομμάτια,
 Χάρισμα τοῦ Καραϊσκού, ἀπὸ δόξα μὲ σκεπάζει·
 Τὸ σπαθὶ αὐτὸ ποῦ φέρνω στὸ πλευρό μου κρεμαστό,
 Ἄν δὲν ἦναι μὲ χρυσάφι καὶ κοράλια σκεπαστό,
 Εἶν' ἐνθύμησις φιλίας τοῦ Ναυάρχου μας Τομπάζη.

Ἡρωες ἐξακουσμένοι!

Καὶ ἂν ἦσθε πεθαμένοι,
 Στὴν ἐνθύμησιν τοῦ κόσμου, στὴν ἐνθύμησίν μας ζῆτε·
 Πέθαναν, κι' ἂν ζοῦν ἀκόμα, ὅσοι ἄτιμοι πολῖται

Εἰς τοὺς τάφους σας πατοῦν,
 Νὰ κληρονομήσουν ὅλας τὰς θυσίας σας ζητοῦν,
 Καὶ ἀφίνουν τῆς πατρίδος τοὺς πατέρας, τοὺς προμάγους,
 Νὰ ψωμοζητοῦν στὰς πόλεις καὶ νὰ ξενυκτοῦν στοὺς βράχους.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ.

(ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἄλλεπάλληλοι ὑπὲρ Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ Συντάγματος ἀναφοραὶ διαφόρων Ἐπαρχιωῶν τοῦ Κράτους ἤρχοντο εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ι. Καποδίστρια, ὅστις ἄλλοτε μὲ ἀγανάκτησιν καὶ ὕβρεις τὰς ἐβρίπτε κατὰ γῆς, καὶ ἄλλοτε διὰ τῆς συνήθους ἀσυββάπτου διαλεκτικῆς του ἐζήτει νὰ πείσῃ τοὺς Ὑπουργοὺς του καὶ τοὺς Γερουσιαστάς, ὅτι τῆς ἔθνικῆς Συνελεύσεως ἢ πραγματοποιήσεως δὲν ἐσύμφερεν κατ' οὐδένα λόγον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μίαν τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν του ἠθέλησα νὰ παρωδηῶ εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στίχους.)

ΚΑΛΩΣ ἦλθετε... Καθῆστε... Ἦθελα νὰ σᾶς λαλήσω·

Περὶ Συνελεύσεώς σας

Καὶ περὶ Συντάγματός σας

Διπλωματικὰς μου σκέψεις ἔχω νὰ σᾶς ἀναλύσω...

Ἐπειδὴ κ' ἡ Συμμαχία δὲν συσκέπτεται σπουδαίως,

Ἐπειδὴ ἐλπίς δὲν εἶναι Ἡγεμῶν νὰ ἔλθῃ νέος,

Κ' ἐπειδὴ τὸ τῶν ὀρίων σχέδιον τῆς Βρεταννίας

Πολλὰς φέρει δυσκολίας,

Κ' ἐπειδὴ συχνοσυμβαίνουν ταραχαὶ κ' ἐπαναστάσεις,

Κ' ἐπειδὴ τῆς Πολλωνίας ὀλεθρία εἶν' ἡ στάσις,

Κ' ἐπειδὴ ὁ Ἐϊνάρδος... Κ' ἐπειδὴ ὁ Περιέρος...

Κ' ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος...

Ἐπομένως, λοιπὸν, ἄρα, διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλα,

Τοῦ *in* Στάτου κοῦδ, τοῦ *idem* ἀντικείμενα μεγάλα,

Ἡ Συνέλευσις τοῦ ἔθνους (τὸ αἰσθάνεσθε καλὰ)

Θέλει φέρει στὴν Ἑλλάδα δυστυχήματα πολλὰ.

Στρέψετε κ' εἰς ἄλλο μέρος, Κύριοι, τὴν προσοχήν σας,

Καὶ ιδέτε μὲ τὴν ἄκραν καὶ συνήθη φρόνησίν σας,

Πῶς πηγαίνει κ' ἡ Εὐρώπη·

Στὸν ἀνταρκτικὸν τῆς πόλον φάνηκαν καινούριοι τόποι,

Καὶ κοντὰ στὴν Σικελίαν μία νῆσος φλογερά

Πήδησεν ἀπ' τὰ νερά·

Ἡ πανοῦκλα ἐρημώνει τῶν Ὀθωμανῶν τὰς πόλεις,

Κ' ἡ χολέρα δεκατίζει τοὺς κατοίκους τῆς γῆς ὅλης·

Κήρυξαν κατὰ τῶν Βέλγων πόλεμον ἡ Κάτω-Χώραις·

Σύνταγμα λοιπὸν τεριάζει στὴν Ἑλλάδα τέτοιαις ὥραις;

Ἐκτὸς τούτου καὶ Κομήτης μετ' ὀλίγον θὰ περάσῃ·

Σύνταγμα ζητοῦν, ὁ κόσμος ἐν ᾧ πάγει νὰ χαλάσῃ;

Ἐπομένως, λοιπὸν, ἄρα, διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλα,

Τοῦ *in státon kouð*, τοῦ *ἴδεμ* ἀντικείμενα μεγάλα,

Σύνταγμα δὲν σᾶς συμφέρει, καὶ σᾶς εἶμαι ἀναγκαῖος,

Καὶ νὰ τρέχῃ στὰ νερά μου ὁ καθεὶς σας ἔχει χρέος.

Δὲν μ' ἀκούουν. Δὲν μ' ἀκούουν. Σύνταγμα ζητοῦν πέντ' ἔξη,

Σύνταγμα ἐξαρτησίαις,¹ Βουλαῖς, νόμους. ὅ,τι βρέξῃ.

Τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν μου, Κύριοι, ἀκολουθεῖτε,

Καὶ ἐξάρτητοι νὰ ἦσθε πῶς δὲν πρέπει θὰ ἰδῆτε·

Παντὸς ἔθνους κοινωνία τίποτε δὲν εἶναι ἄλλο,

Παρ' ἀνθρώπων ἐνωμένων ἓνα σύστημα μεγάλο·

Καὶ καθὼς, ὅταν σαπίσῃ τῆς χειρός σου ἓνα μέρος,

Μὲ τὸ κόψιμόν της μόνον προλαμβάνεις τὴν γαγγραῖνα,

Καὶ καθὼς ἡ ἀτμοσφαῖρα μὲ τὸ βᾶρος τοῦ ἀέρος

Εἰς τοὺς πόρους τῶν ἀνθρώπων τὰ ὑγρά κρατεῖ κλεισμένα,

Καὶ καθὼς εἰς τὰς φλογώδεις καὶ βιαίας ἀσθενείας

Εἶναι ἀφευκτὸς ἀνάγκη συνεχοῦς φλεβοτομίας...·

Ἐπομένως, λοιπὸν, ἄρα, διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλα,

Τοῦ *in státon kouð*, τοῦ *ἴδεμ* ἀντικείμενα μεγάλα,

Μὲ τὰ μάτια σφαλισμένα στὸν ζυγὸν τοῦ Τούρκου πέστε,

Καὶ ραγιαδικὴ σερβέτα στὸ κεφάλι σας φορέστε.

¹ Ὁ Ι. Καποδίστριας συνείθιζε νὰ λέγῃ ἐξαρτησίαν τὴν ἀνεξαρτησίαν, ὡς νὰ εἶχεν ἀπέχθειαν καὶ κατ' αὐτῆς τῆς λέξεως ὁμοίος εἰς τοῦτο μὲ τὸν σύγχρονόν μας ἐκεῖνον Μονάρχην, τοῦ ὁποίου ἡ πρὸς τὸ Σύνταγμα ἀποστροφή ἔφθασεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἀκούων ποτὲ τὸν Ἀρχιεπὶσκοπὸν τοῦ ὁμιλοῦντα περὶ ἰδιοσυγκρασίας, τῆς ὁποίας ἡ γαλλικὴ ἔκφρασις συμπίπτει μὲ τὴν λέξιν Σύνταγμα (Constitution), τὸν εἶπε μὲ ἀγανάκτησιν « Ne me parlez pas de Constitution. (Μὴ μὲ ἀναφέρῃς περὶ...) ».

Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΝ.

(ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Βλέπων ὁ Ι. Καποδίστριας, ὅτι πανταχόθεν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ ἔθνοσυνελεύσεως ἀναφοραὶ, καὶ προσποιούμενος, ὅτι δὲν ἀνεγνώριζεν εἰς αὐτάς τὴν γενικὴν θέλησιν τοῦ ἔθνους, ἐξέδωκε πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν Ἐπαρχιῶν ἐγκυκλίους δι' ὧν τοὺς προέτρεπε νὰ ἐκφράσωσι μετὰ παβήσιας τὰς περὶ συγκαλέσεως Πληρεξουσίων καὶ Συντάγματος ἰδέας των. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτω διὰ τῶν κρυφῶν ἀποστόλων του, διὰ τῶν Ἀστυνόμων καὶ Διοικητῶν του συνέθετεν ἰδιχὰς του κατ' Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀναφοράς, τὰς ὁποίας διὰ τὸν βιαιοτέρων μέσων ἠνάγκαζε τοὺς πολίτας νὰ ὑπογράψωσι καὶ νὰ τὸν ἐξαποστέλλωσι. Τὴν παραμονὴν τῆς ἀπὸ Ναύπλιον ἐξορίας μου ἔγραψα τὴν πρὸς αὐτὸν διευθυνομένην ἐφεξῆς ἀναφοράν.)

ΑΡΧΗΓΕ σοφὲ τοῦ ἔθνους, στὴν Ἐγκύκλιόν σου εἶδα,
Πῶς ζητεῖς τοῦ καθενός μας νὰ συμβουλευθῆς τὰ φῶτα.
Μᾶς προστάξεις νὰ σὲ ποῦμε τί συμφέρει στὴν πατρίδα.
Ἡ ἀναφορὰ μου νὰ την... Ὅρκον ἔμως κάμε πρῶτα,
Πῶς στὸ Μπούρτζι μιά σου λέξις μυστικὴ δὲν θὰ μὲ βάλῃ.
Καὶ ἀμέσως, νὰ, σὲ λέγω, καθὼς τόσοι ἄλλοι φίλοι·

« Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτό,
Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ. »

Διοικεῖ τὸ Κράτος ὅλο πατριχὸς ὁ Κύρ Βιάρος·
Κίχ γι' αὐτὸν ἂν πῆ κἀνένας, στὴν ψυχὴ του πέρνει βάρος·
Τὴν Ἑλλάδα, Κυβερνήτη, εὐτυχῆ θὰ καταστήσης,
Ἐνα ἕνα τὰ παιδιὰ της ἂν στρεβλώσης κ' ἐξορίσης,
Κι' ἂν ἐνδώσης κατὰ γράμμα εἰς τὴν ταπεινὴν του γνώμη·
Μ' ὅλον τοῦτο καλὸ εἶναι νὰ μᾶς διοικοῦν κ' οἱ νόμοι.

Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτό,
Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ.

Τὸ δικαστικὸ μας μέρος προοδεύει ὅσον πάγει·
 Τὰ Κριτήριά μας εἶναι παλαιοὶ Ἄρειοι πάγοι,
 Καὶ Κριταὶ σὰν τοὺς Κριτὰς μας εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶν' ὄλον,
 Καὶ ὁ Γεννατᾶς σου εἶναι τοῦ αἰῶνός μας ὁ Σόλων.

Μ' ὄλον τοῦτο

Κ' ἐν τοσοῦτῳ

Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτὸ,
 Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ.

Θαῦμα, εἶναι, τέρας εἶναι, τὰ Σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος!
 Ἄνθισε καὶ λουλουδίζει τῆς παιδίας μας ὁ κλάδος!
 Ἄπὸ τὰ πολλά μας φῶτα ἐσκοτίσθηκε τὸ φῶς μας,
 Καὶ δὲν βλέπομεν τὴν λάμψιν τοῦ Στρατάρχου Κόμητός μας,
 Καὶ ὁ Κόμης μας τοῦ κάκου φέρνει γύραις εἰς τοὺς δρόμους·
 Μὲ χρυσαῖς δυὸ ἐπωμίδας στοὺς στρατηγικούς του ὤμους·

Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτὸ,
 Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ.

Ἐτρελάθηκε τὸ Ἔθνος καὶ δὲν ξεύρει τὸ ἀχρεῖο,
 Καὶ δὲν ξεύρει νὰ μετρήσῃ ἀπ' τὸ ἓνα ὡς στὰ δύο·
 Οἱ κατάσκοποι τί ἔχουν; Τί τὸ βλάπτουν καὶ φωνάζει;
 Τοὺς πολίτας ἂν ἀκρίτως φυλακώνης, τί πειράζει;
 Τὸ αὐθάδικο δὲν ξεύρει τί τὸ γένετε, τί κάνει,
 Κι' ὅπου πᾶς κι' ὅπου γυρίσῃς μιὰ καὶ μόνῃ φωνὴ βγάνει·

« Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτὸ,
 Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ. »

Ἡ ἀναφοραῖς ποῦ πέρνεις μὲ φοβέρες ἀπ' τὸ Κράτος,
 Ἐξοχώτατε, δὲν λέγουν τὴν ἀλήθεια κατὰ πλάτος,
 Ἐσὺ μόνος ταῖς συνθέτεις· διπλωματικαῖς εἶν' ὄλαις,
 Σκοτειναῖς, κ' ἢ κάθε μιὰ τῶν παχιά ψεύματα δυὸ κόλλαις.
 Ἡ δική μου ὅμως εἶναι ὅσον δίδεται σαφῆς,
 Καὶ ἀπλᾶ τὴν τελειώνω μὲ τὸ κάτω τῆς γραφῆς,

Λάμπα σκάμπα, τσιμπιριμπιτὸ,
 Συνταγματάκι σᾶς ζητῶ.

Ο ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

Ἐν ᾧ τόσαι Κοινότητες τοῦ Κράτους ἀνεφέροντο διὰ τὴν συγκάλεισιν τῆς Ἐθνικῆς συνελεύσεως καὶ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταπατηθέντος Συντάγματος, ἐν ᾧ τὸ Ἔθνος ὅλον κυμαινόμενον εἰς τόσον σάλον ἐκινδύνευε νὰ ναυαγήσῃ, ἢ πρέσβειρα Γερουσία ἔμενεν εἰς ἐντελῆ ἀπάθειαν, καὶ οἱ ἀπληστοὶ Γερουσιασταὶ, λαμβάνοντες τακτικῶς τοὺς μισθοὺς των δὲν εἶχον κεφαλὴν εἰμὴ διὰ νὰ τὴν νεύωσιν εἰς τὰς ἀυθαιρέτους θελήσεις τοῦ Καποδίστρια, οὐδὲ φωνὴν εἰμὴ διὰ νὰ συναινῶσιν εἰς τὰς τυραννικὰς αὐτοῦ διατάξεις. Τὸ παρανομώτατον παραστατικὸν τοῦτο σῶμα, ἐν ᾧ ἐναντίον τῆς ἀρμοδιότητός του ἐπέμβαιεν εἰς διπλωματικὰς καὶ νομοθετικὰς ἐργασίας, ὅσάκις τοῦτο ἐσύμφερεν εἰς τὸν αὐθέντην του, ἔμενεν ἄλαλον ὅτε μία μόνη διαμαρτύρησις του ἐδύνατο νὰ σώσῃ τὸν ἔθνικόν μας στόλον. ὅτε μία μόνη διαλύσεώς του ἀπειλὴ ἐδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τόσας φυγαδεύσεις καὶ τόσους φυλακισμούς. Τὸ ἀκόλουθον ποιημάτιον παριστὰ τὰ φρονήματα τῶν πλειοτέρων τῆς Γερουσίας μελῶν, προσεχόντων μόνον εἰς τὰ χίλια γρόσια τοῦ μηνιαίου των.

Ἰ'ΕΣΣΑΡΑΙΣ φοραῖς τὸν μῆνα τὸ πολὺ συνεδριάζω,
Καὶ ταῖς ἄλλαις μέραις χάσκω καὶ τὰ γρόσια μου στοιβάζω·
Μὲ φωναῖς καὶ μὲ φοβέραις ζητεῖ Σύνταγμα τὸ Γένος·
Ἐγὼ ἤσυχος τ' αὐτιά μου μὲ τὰ δύο μου χέρια πιάνω,
Τὴν πρωτομηνιά φυλάγω, καὶ κοιμοῦμαι ξαπλωμένος
Εἰς τὰ χίλια μου ἐπάνω.

Τὰ εὐλογημένα χίλια στὸ χεράκι μου σὰν βάλω,
Ἡ καρδίτσα μου ἀνοίγει καὶ χοροπηδῶ καὶ ψάλλω·
Γένουμαι κι' ἂν ἦμαι γέρος, Φοῖνιξ ἀνανεωμένος,
Τοῦ ταμείου ἀσημένιους ὅταν Φοῖνικας λαμβάνω·
Τρισευτυχισμένο βλέπω, τρισελεύθερο τὸ Γένος
Ἄπ' τὰ χίλια μου ἐπάνω.

Τὰ ἐλεύθερα κεφάλια ἢ κατάρρα νὰ τὰ πάρῃ!
 Μὲ τὸ γῖρ γῖρ γῖρ τί κάνουν;
 Τὴν χολή τους μόνον σκάνουν·
 Κόκκινος ἐγὼ σὰν ῥόδι, τρυφερὸς σὰν κουκουνάρι,
 Τρώγω, πίνω, γελῶ, παίζω, κ' ἂν πεθάνω θὰ πεθάνω
 Εἰς τὰ χίλια μου ἐπάνω.

Γιὰ τὸ πῆδημα τοῦ φύλλου, γιὰ τὸ σάλευμα τοῦ γάτου.
 Οἱ συναδελφοί μου φέρνουν ἕναν κόσμον ἄνου κάτου.
 Γένονται μαλιὰ κουδάρια καὶ φωνάζουν γέροι νέοι,
 Καθὼς μὲς στὸ Συναγῶγι τῷ σαββάτῳ οἱ Ἑβραῖοι.
 « Ἡ φωναῖς σας θὰ σὰς δώσουν, ἄνθρωποι τυφλοὶ, τοὺς κάνω;
 Ἄπ' τὰ χίλια παραπάνω; »

Ποῦ τῆς ψήφου μου θὰ ρίψω τὸ κουκὶ δὲν ἐξετάζω·
 Ἡ Κυβέρνησίς μου μόνον τί ὀρέγεται κυττάζω·
 Ζητεῖ μέρα; Ζητεῖ νύκτα; Πρὶν τὸ μυρισθῶ ἀκόμα,
 «Ναί! Ναί! Μάλιστα!» φωνάζω μὲ τρεῖς πήχαις πλατὺ στόμα·
 Καὶ τὴν ψῆμό μου τὴν βάνω
 Εἰς τὰ χίλια μου ἐπάνω,

Ἄν ὁ Κυβερνήτης θέλῃ, ἀπ' τὴν ἡσυχίη μου κώχη
 Γιὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα λέγω τρίς τὸ ναὶ καὶ τρίς τὸ ὄχι·
 Μ' ὄλ' αὐτὰ μὲ κρυφοβλέπουν Ὑπουργοὶ τοῦ ἑνας δύο,
 Κ' εἰς τὸ κάθε πάτημά μου μὲ προτέχουν ἂν κουτσάνω.
 - Κύριοί μου, τοὺς φωνάζω, πιστὸς εἶμαι σὰς ὀμνύω
 Εἰς τὰ χίλια μου ἐπάνω. »

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἀναγκασθεὶς τέλος πάντων ὁ Ι. Καποδίστριας νὰ προκηρύξη τὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν. ἤρχισε νὰ μεταχειρίζεται τὴν ἐπιβροχὴν του εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν Πληρεξουσίων διὰ παντοίων τρόπων διαφθορᾶς, δόλου καὶ βίας. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας τὸ αἷμα τῶν ἐκλογέων ἐχύθη, καὶ πολιτῶν φιλελευθέρων αἱ ἰδιοκτησίαι κατεστράφησαν. Οἱ φυλακισμοὶ διεδέχθησαν τοὺς φυλακισμοὺς καὶ αἱ ἐξορίαι τὰς ἐξορίας "Ὅλαι δὲ αἱ τοιαῦται Νερωνικαὶ πράξεις τοῦ Ι. Καποδίστρια ἐξετελοῦντο διὰ μυστικῶν Ἐγκυκλίων.)

ΕΚΤΑΚΤΟΙ Ἐπίτροποι μου καὶ Διοικηταὶ τοῦ Κράτους,
Εὐρισκόμεθα εἰς ζάλαις, εἰς καιροὺς κρισιμωτάτους·

Οἱ ἐχθροὶ μας, μὲ μυρίζει, γλήγορα θὰ κατορθώσουν

Τὰ παπούτσια νὰ μᾶς δώσουν.

Βοηθεῖτέ με πιστοὶ μου μὲ στρεβλώσεις, μὲ δεσμεύσεις,

Μὲ πυρκαϊὰς, μὲ φόνους, μ' ἐξορίας, μὲ δημεύσεις,

Βεβαιώσατε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,

Πῶς λαμβάνω τέτοια μέτρα διὰ μόνον τὸ καλό του,

Ἡ Συνέλευσις θὰ γένη διὰ λόγους ἀνωτέρους·

Ἐκλογαὶ Πληρεξουσίων ἐπειδὴ νὰ γένουν πρέπει,

Πρὶν ἀρχίσουν, ἐξορῆστε ὅσους ξεύρετ' ἐλευθέρους,

Καὶ μὲ μάτι λοξὸν ὅσους ἢ Κυβέρνησίς σας βλέπει,

Εἰς τὴν Ῥούμελην ἐβγάτε μὲ μαχαίρια καὶ μὲ ξύλα,

Καὶ τὰς ἐκλογὰς χαλαῶστε τοῦ Τρικούπη καὶ τοῦ Ψύλλα.

Βεβαιώσατε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,

Πῶς πατῶ τοὺς νόμους ὅλους διὰ μόνον τὸ καλό του.

Στὴν Τριπολιτσά, Στὴν Πάτρα, στὸ Ἀνάπλι, στὰ Θερμιά
 Ἔγεινε φιλελευθέρων ἔγειν' ἐκλογὴ κάμμιά;
 Οἱ τρανοὶ διοικηταὶ μου ἔδειξαν τῷ ὄντι στῆθος·
 Μὲ τὴν σπάθα τους στὸ χέρι ἱματοκύλισαν τὸ πλῆθος,
 Καὶ προκρίνοντας ἐμένα κι' ἀπ' αὐτόν τους τὸν Θεὸν
 Ἔσφαξαν σταῖς ἐκκλησίαις τὸν ἀνόητον λαόν.
 Βεβαιώσετε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,
 Πῶς βουτήχθηκα στὸ αἷμα διὰ μόνον τὸ καλό του.

Βάλετε τὰ δυνατὰ σας, καὶ τῶν χωρικῶν ἀνθρώπων
 Ἀγοράσατε τὰς ψήφους μὲ ψευτιαῖς, μὲ κάθε τρόπον.
 Ἄν σᾶς λείπη κάπου κάπου ἡ μονέδα ἢ χρυσῆ,
 Πέρνετέ τους εἰς τὰ σπήτια καὶ κερνατέ τους κρασί.
 Εἶπα εἰς τὸν Κύρ Γλαράκη (ἂν πρὸς βάρος του δὲν ἦτον)
 Ἀπὸ τὰ γλυκὰ κρασιά του νὰ σᾶς στείλῃ τὸ ἓν τρίτον.
 Βεβαιώσετε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,
 Πῶς ζητῶ νὰ τὸ μεθύσω διὰ μόνον τὸ καλό του.

Στείλετέ μ' Ἀντιπροσώπους γεωργοὺς καὶ ζευγολάτας
 Καὶ ἀνθρώπους μὲ τὰς πτέρνας ἀπὸ χώματα γεμάτας.
 Πλὴν νὰ γράψουν δὲν θὰ ξεύρουν... Ἔχω ἴγῳ χαρτί, μελάνι.
 Πλὴν δὲν θάχουν πολλὰ φῶτα... Ὁ Πεῤροῦκάς μου τοὺς φθάνει·
 Θὰ κανοναρχῆ ὁ Σταῦρος, ὁ Κύρ Αἰνιάν θὰ ψάλλῃ,
 Καὶ « ΑΜΗΝ! » αὐτοὶ θὰ λέγουν μὲ ξεσκούφωτο κεφάλι.
 Βεβαιώσετε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,
 Πῶς εἰς τὸν ζυγὸν τὸ βάλλω διὰ μόνον τὸ καλό του.

Στοὺς Πληρεξουσίους πέτε, πῶς τὸν ὕστερόν μου γρόππον
 Εἰώδεσα εἰς τὰς ἐκτάκτους πληρωμὰς τῶν κατασκόπων.
 Πλὴν ἂς ἔχουν ὄλοι θάρρος κ' ἡ κορφή μου δὲν ἰδρώνει.
 Ὁ Κύρ Παπαδόπουλός μου εἰς χαρτὶ θὰ τοὺς πλερώνῃ·
 Μὲ τὴν ὑψηλὴν Χημεῖαν, ποῦ στὰ δάκτυλά του ξεύρει,
 Καὶ τὴν μέθοδον πῶς κάμνουν τὸ χρυσάφι θὰ ἐφεύρῃ·
 Βεβαιώσατε τὸ ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,
 Πῶς ὁ χριστιανὸς δουλεύει διὰ μόνον τὸ καλό του.

“Ὅσον δι’ ἐμὲ τοῦ Ἔθνους Ἀρχηγὸς δὲν ἐπεθύμουν

Ὅυτε μιάν στιγμὴν νὰ ἤμουν.

Τὸν ἐπταετῆ μου θρόνον καταδίκην θεωρῶ,

Καὶ ν’ ἀνθέξω εἰς τὸ βᾶρος τῆς Ἀρχῆς δὲν ἤμπορῶ·

Πλὴν ξορίζω, φυλακῶνω, χαλνῶ πόλεις, καίω στόλους.

Κι’ Ἀρχηγὸς ζητῶ νὰ μένω μὲ τῆς γῆς τοὺς τρόπους ὅλους.

Βεβαιώσετε τὸ Ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,

Πῶς τὰ πάντα ὑποφέρω διὰ μόνον τὸ καλό του.

Στὴν Συνέλευσιν αὐτὴν μας σκοπὸν ἔχω, ἂν νικήσω,

Νὰ κρεμάτω, νὰ φουρκίσω

Διαβασμένους, ἀδιαβάστους, κτηματίας, χωρικοὺς,

Πρώτης τάξεως, δευτέρας, Ἱερεῖς καὶ Λαϊκοὺς.

Εἰς τὸν Ῥάμφον μου θὰ δώσω τοῦ Μιαούλη τὸ Παλάτι,

Καὶ τοὺς Πύργους τοῦ Ζαήμη στὸν πιστό μου Μαυρομμάτι,

Βεβαιώσετε τὸ Ἔθνος καὶ χωρέστε στὸ μυαλό του,

Πῶς Ἀλῆ-Πασᾶς θὰ γένω διὰ μόνον τὸ καλό του.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΕΠΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

(ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ο Ι. Καποδίστριας, βλέπων την συγκρότησιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως πλησιάζουσαν, ἤρχισε νὰ συγγράφῃ Ἀπολογίαν τοῦ ρητορικωτάτην, ἐλπίζων δι' αὐτῆς νὰ κερδίσῃ τὰς ψήφους τῶν Πληρεξουσίων καὶ νὰ κατατροπώσῃ τοὺς ἀντιπάλους του. Οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ μᾶς παρίστανον ὡς φόβητρον τὸ πόνημα τοῦτο, καὶ, ὡσάκις ὁ Κυβερνήτης εὐρίσκετο ἐνησυχολημένος, ἔλεγον εἰς τὸ δημόσιον, ὅτι κατεγίνετο εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ πολυθρῦλλήτου αὐτοῦ Λόγου του. Διὰ νὰ καταστήσω γελοίαν καὶ νὰ ματαιώσω τὴν τριαύτην ἐπιχείρησίν του, συνέθεσα τὸ ἀκόλουθον ποιημάτιον).

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ τοῦ Ἔθνους, σεβαστὸν Κριτήριόν μου,
Νὰ σᾶς δώσω ἦλθα λόγον τῶν νομίμων πράξεών μου.
Ἡ Ἑλλάς (χάριτι θεία), βλέπεται δὲν ἐδουλώθη·
Ἄν ἡ Σάμος, ἂν ἡ Κρήτη στοὺς ἐχθρούς μας παρεδόθη,
Ἄν τὰ φρούρια δὲν πῆρα τῆς Εὐρίπου τῆς Ἀθήνας,
Καὶ ἂν ἔπαιξα τὸ πρᾶγμα δεκαπέντε σωστοὺς μῆνας,
Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·
Αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσῃς αἱ συμμαχικαὶ Δυνάμεις.

Ἄν κατῶρθωσα νὰ καύσω τὸν πολύτιμόν μας στόλον
Μὲ τὴν βίαν, μὲ τὸν δόλον,
Καὶ ἂν ἔχουσα τὸ αἶμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Πόρον
Μὲ τὸ μισθωτὸ μαχαίρι τῶν πιστῶν μου δορυφόρων,
Ἄν μὲ σκῆπτρον ξένου κράτους θέλησα νὰ σᾶς παιδεύσω
Καὶ μὲ ὄλην τὴν Εὐρώπην τὴν Ἑλλάδα νὰ μπερδεύσω,

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

Αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Θερμὸς εἶμαι Δημοκράτης... Γιὰ τὸ Σύνταγμα πεθαίνω·
Ἄν μὲ εἶδετε τρεῖς χρόνους τ' ἄρθρα του νὰ παραβαίνω

Κι' ἀπ' τοὺς ὄρκους μου νὰ λείπω,

Γράμματα νὰ κρυφανοίγω καὶ νὰ κυνηγῶ τὸν Τύπο,
Σπήτια νὰ πατῶ τὴν νύκτα, καὶ πολίτας, πρὶν τοὺς κρίνω,
Νὰ ξορίζω, νὰ ξυλίζω καὶ τὰ νύχια του νὰ χύνω,

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

Αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Ὑπερπλούτισα τὸ Γένος (μάρτυρες οἱ ἀδελφοί μου

Καὶ τρεῖς τέσσαρες πιστοὶ μου,

Ὅπου τρέχουν πουρνὸ βράδυ μὲ τὰ τάλαρα στὴν τσέπη).
Πλὴν τοὺς Πρώτους τῆς Ἑλλάδος ὁ καθένας πτωχοὺς βλέπει·
Πλὴν τοῦ Μπότζαρη ταῖς κόραις, τὰ παιδιὰ τοῦ Καραίσκου
Ἄφησα νὰ ζοῦν μ' ἐλέη, μὲ μαζώματα τοῦ δίσκου.

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

Αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Ἢμπορεῖ νὰ διῆ ὁ Πλάστης εἰς τῶν σπλάγχων μου τὸ βάθος
Ἢ ἀγάπη τῆς πατρίδος, νὰ τὸ μοναχό μου πάθος·
Πλὴν κατέτρεξα τὰ φῶτα· πλὴν διέφθειρα τὰ ἦθη·
Πλὴν εἰς πλῆθος κατασκόπων χρυσὸς ἄφθονος ἐχύθη·
Πλὴν ἠθέλησα νὰ σβύσω καὶ μεγάλους καὶ μικροὺς·
Πλὴν νὰ διῶ τοὺς Πρώτους ὅλους ἐπεθύμησα νεκροὺς.

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

Αἰ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αἱ συμμαχικαὶ Δυνάμεις.

Σᾶς ἀπέδειξα πῶς εἶμαι ἄμεμπτος... Δὲν τ' ἀμφιβάλλω·
Σύνταγμά σας ἐγὼ εἶμαι... Μὴν ζητεῖτε Σύνταγμ' ἄλλο·
Δείξετέ με, σὰν στὸ Ἄργος, ἀφοσίωσιν τελείαν·
Δόσετέ με, σὰν στὸ Ἄργος ἐντελῆ Δικτατορίαν,
Καὶ ὀμνύω στοῦ Βιάρου τὴν ζωὴν πῶς, ἂν μπορέσω,
Προκομένους κι' ἀπροκόπους χέρια πόδια θὰ σᾶς δέσω.

Ἐχω λόγους ἀνωτέρους·

Αἰ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ Ἔθνος... ἐξ ἑνὸς, ἐξ ἄλλου μέρους
Θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... Πλὴν τί τὸ κάμεις;
Σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αἱ συμμαχικαὶ Δυνάμεις.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΔΗΜΗΓΟΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΔΡΑΙΟΥΣ

(ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἐν ᾧ προπαρεσκευάζεν ὁ Ι. Καποδίστριας τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, διεπραγματεύετο συγχρόνως συμβιβασμὸν μὲ τοὺς Ὑδραίους, ζητῶν νὰ τοὺς ἐξαπατήσῃ μὲ μυρίας ψευδεῖς ὑποσχέσεις· Ἱερεῖς, ἐμπόρους, διαφόρους μυστικούς ἀποστόλους ἔπεμπεν ἀκαταπαύστως εἰς τὴν Ὑδραν. Ἄλλ' ὅλα τὰ μηχανουργήματά του ἐθραύοντο εἰς τοὺς βράχους τῆς ἐνδόξου αὐτῆς νήσου. Διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψω ἀπὸ τὴν τοιαύτην ματαιοπονίαν καὶ διὰ νὰ ἀνοιχθῶσιν ἐν ταυτῇ ἔτι μᾶλλον τὰ ὄμματα τοῦ ὑδραϊκοῦ λαοῦ, συνέθεσα τὸ ἐφεξῆς ποιημάτιον).

ΚΑΤΟΙΚΟΙ τῆς νήσου Ὑδρας, σκοπὸν ἔχω, ἂν μπορέσω
Μ' ἓνα δύο τάγματά μου εἰς τὴν πόλιν σας νὰ πέσω,
Καὶ αὐτὸ πρὸς ὄφελός σας, πρὸς κοινήν σας εὐτυχίαν·
Ἄν παραμικρὰν εἰς τοῦτο ἔχετε ἀμφιβολίαν,
Καμαρώσετε τὸν Πόρον... Ἐχετε τί νὰ μὲ πῆτε;
Διέτ' ἐκεῖ τί εὐταξία! Γεννητὴ ψυχὴ σπαράζει;
Πετεινὸς φωνίτσα βγάζει;
Ὡ! Ἐλᾶτε στὰ νερά μου, καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε!

Θὰ σᾶς δώσω τὸν Κύρ Ῥάμφον Ἐκτατον Διοικητὴν,
Καὶ τὸν Κύρ Ποταμιάνον Ἀστυνόμον καὶ Κρητὴν.
Στῆς θαλάσσης τὸν Μηνύστρον, τὸν ἐλεύθερον Γλαράκην
Κάθε μῆνα μιὰ φορὰ
Δύο τρία βαλεράκια θὰ νὰ στέλλεται κρασάκι,
Καὶ εἰς ἐμένα κάπου κάπου μιὰ μικρὴν ἀναφορά·
Τρισευτυχισμένοι στ' ἄλλα, τρισελεύθεροι θὰ ζῆτε.
Ὡ! Ἐλᾶτε στὰ νερά μου, καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε!

Διὰ τὸ καλὸ τῆς Ὑδρας ὁ πτωχὸς ἰδρῶσα τόσο !
Ζήτησα τρίγυ τράγυ τὰ γρόσια τοῦ Κοινοῦ σας νὰ πλερώσω.
Δὲν σᾶς εἶπα, «εἰς τὰ δέκα κατεβάσετε σεῖς δύο,
Ἄλλα δύο ἐγὼ πέρνω, μὲ χαρίζεται δυὸ ἄλλα,

Καὶ μὲ διάφορα μεγάλα

Εἰς χαρτὶ θὰ σᾶς μετρήσω τ' ἄλλα τέσσαρα, ὀμνύω ; »
Πλὴν σᾶς πῆραν στὸν λαιμό τους οἱ κακοὶ σας συμπολίται·
ᾠ Ἐλᾶτε στὰ νερά μου, καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε !

Τὰ καράβια σας ποῦ τρέχουν σὰν τ' ἀκούραστα δελφίνια,
Πάλευσαν μὲ τοῦ Σουλτάνου τὰ θεώρατα Δελίνια.
Ἄν ἐπάνω κάτω τρέχω γιὰ νὰ μὴν σᾶς μείνη ἓνα,
Ξεύρετε γιστί τὸ κάμνω ; Γιὰ νὰ ζῆτε στὸν λιμένα·
Δὲν μπορῶ χωρὶς τρομάρα, χωρὶς σύγχυσιν μεγάλην,
Τὰ παιδάκια μου νὰ βλέπω εἰς μιὰν θάλασσαν κ' εἰς ἄλλην.

Πλὴν ἐσεῖς δὲν μ' ἐννοεῖτε·

ᾠ ! Ἐλᾶτε στὰ νερά μου, καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε !

Σεῖς ἐσώσετε, Ὑδραῖοι, σεῖς μονάχοι τὴν πατρίδα·

Πλὴν φωνάζετε· « Πεινοῦμε·

Μὲ τοῦ βράχου μας ταῖς πέτραις νὰ χορτάσουμε μποροῦμε ;
— ᾠ ! πεινᾶτε ; Μὴ σᾶς μέλη ! Ἐγὼ ἔχω τὴν φροντίδα·

Τὰ λαμπρὰ ὀνόματά σας καὶ τὰ ἔργα σας τὰ θεῖα
Θὰ προστάξω νὰ τὰ γράψουν εἰς ὀλόχρυσά βιβλία.

Νὰ παραπονεῖσθε πλέον ἀπὸ πείνα δὲν μπορεῖτε·

ᾠ ! Ἐλᾶτε στὰ νερά μου καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε !

Σύνταγμα δὲν μὲ ζητεῖτε καὶ Συνέλευσιν μαζί ;
Ναί, τὸ Σύνταγμα τὸ θέλω ! Ναί, τὸ Σύνταγμα νὰ ζῆ !

Συνταγματικοὶ, σᾶς δίδω εἰδησιν χαροποιάν·

Θεωρεῖ τὸ Σύνταγμα σας ὁ πιστὸς μου Αἰνιάν.

Ἡ Συνέλευσις τοῦ Ἄργου τῶρα τῶρα θὲ νὰ γένη·

Γύρω της θὰ στέκουν χίλιοι στρατιῶται ὀπλισμένοι·

Πλὴν ἐλεύθεροι θὰ ᾔσθε ὅ,τι θέλετε νὰ πῆτε·

ᾠ ! Ἐλᾶτε στὰ νερά μου, καὶ θὰ διῆτε καὶ θὰ διῆτε·

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

(ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Ἡ Γενική Ἐφημερίς, ἡ ἐπικληθεῖσα Συναξάριον τοῦ Ι. Καποδίστρια, δὲν ἦτον ἄλλο, περὶ τὰ ἔσχατα μάλιστα τῆς Κυβερνήσεώς του, εἰ μὴ συλλογὴ Διαταγμάτων καταδικωτικῶν καὶ θεμελιωμένων εἰς τὴν παρανομίαν. Τ' ἀκόλουθα Ψηφίσματα δὲν διαφέρουν σχεδὸν τελείως ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἀφ' ὅσα ὁ Ι. Καποδίστριας ἀδιακόπως ἐξέδιδε διὰ τοῦ Συναξαρίου του.)

Τοῦ Μαρόκου Πολιτεία,

Κυβερνήτης Κόντε Νάννες, τοῦ ποτὲ Τόνη Μαρία.

ΘΕΩΡΟΥΝΤΕΣ πῶς ὁ πλοῦτος εἰς τὰς χεῖρας τῶν μεγάλων
Γίνεται πηγὴ σκανδάλων,
Βλέποντες πῶς, καὶ μὲ ὄλην τοῦ Κύρ Σταύρου τὴν σοφίαν
Καὶ τοῦ Κύρ Παπαδοπούλου τὴν ἀλχημικὴν μαγείαν,
Ἔχει χρεῖαν τὸ Ταμεῖον ἀπὸ τρισεκτάκτους φόρους,
Παρακούσαντες τὴν γνώμην ἐν ταυτῶ τῆς Γερουσίας,
Προκηρύττομεν ἐνόχους τῆς ἐσχάτης προδοσίας
Τῶν Ὑδραίων τοὺς Προκρίτους καὶ τῆς Σύρας τοὺς ἐμπόρους
Ἐπομένως προσκαλεῖται ὁ Τζοβάννης Γεννατᾶς
Νὰ ἐκλέξῃ ὅσον τάχος ἐξαιρετικούς Κριτὰς,
Ἐκ τῆς Γερουσίας
Τοὺς Κυρίους Αἰνιᾶνα, Μεταξᾶν καὶ Συντροφίαν,
Ἐκ τῆς Γραμματεῖς μας τὸν Γλαράκη πρὶν ἀρχίσῃ
Τῆς ὑπνωτικῆς του πλόσκας τὸ κλοῦ κλοῦ νὰ τὸν ζαλίσῃ.

Νὰ ἰδῆ τὸ Ἔθνος θέλει θριαμβεύοντας τοὺς νόμους,
Κι' ὅσους ἔχουν ταλαράκια κρεμασμένους εἰς τοὺς δρόμους.

Τοῦ Μαρόκου Πολιτεία,

Κυβερνήτης Κόντε Νάννες, τοῦ ποτὲ Τόνη Μαρία.

Θεωροῦντες πῶς τὰ φῶτα τὰ πολλὰ δὲν φέρουν ἄλλο
Παρὰ θάμβωμα μεγάλο,
Βλέποντες πῶς χωρὶς μέσα καὶ μὲ γράμματα δυὸ τρία
Κατωρθώσαμεν ὡς τώρα τόσα τέρατα σημεῖα,
Καὶ τὰ κάμαμεν μὲ ῥάμφους, μ' ἀπροκόπους Κολανδρούτσους,
Παρακούσαντες τὴν γνώμην ἐν ταύτῳ τῆς Γερουσίας,
Προκηρύττομεν ἐνόχους τῆς ἐσχάτης προδοσίας
Τοὺς Ζωγράφους, τοὺς Τρικούπας καὶ τοὺς ἐβδομηῆντα Σούτσους·
Ἐπομένως προσκαλεῖται τῶν Κορφῶν τὸ παλλικάρι,
Ὁ Κύρ Κόμης Αὐγουστῖνος, εἰς τὴν Ὑδραν νὰ στρατεύσῃ
Κ' ἐμπρὸς ὄλους νὰ τοὺς βάλῃ μὲ σπαθὶ καὶ μὲ σκουτάρι.
Ἄν μ' ἐκείνους δὲν τολμήσῃ στῆθος στῆθος νὰ παλεύσῃ.
Ἐκεῖ πάντοτε γυρίζουν Ἄνεμόμυλοι μεγάλοι·
Μὲ αὐτοὺς ἄς πολεμήσῃ καὶ τὰ βγάζει στὸ κεφάλι.
Νὰ ἰδῆ τὸ Ἔθνος θέλει θριαμβεύοντας τοὺς νόμους,
Κι' ὅσους ἔχουν ἀσπροῦ φῶτα κρεμασμένους εἰς τοὺς δρόμους.

Τοῦ Μαρόκου Πολιτεία,

Κυβερνήτης Κόντε Νάννες, τοῦ ποτὲ Τόνη Μαρία.

Θεωροῦντες, ὅτι ὅσοι παλαιὰς δουλεύσεις ἔχουν
Στὰ τυφλὰ μ' ἐμὰς δὲν τρέχουν,
Βλέποντες, ὅτι συμβάλλει στὸ δημόσιον καλὸν
Νὰ κληρονομήσῃ ἕνας τὰς Οὐσίας τῶν πολλῶν,

Καὶ στ' ἀνάθεμα νὰ πάγουν ὅσοι ἔχουν κάποιαν φήμην,
 Παρακούσαντες τὴν γνώμην ἐν ταύτῳ τῆς Γερουσίας,
 Προκηρύττομεν ἐνόχους τῆς ἐσχάτης προδοσίας
 Τοὺς ἀυθάδεις Κουντουριώτας καὶ τὸν ἄπιστον Ζαήμην.
 Ἐπομένως προσκαλοῦμεν τὸν πιστό μας Σπηλιάδη,
 Στὸν καφέ μας τὴν αὐγίτσα στὸ Συμβούλιον τὸ βράδυ,
 Μὲ τὸ φέσι του στὸ χέρι, μὲ φλωκάτα σταυρωμένη
 Καὶ μὲ κεφαλὴ σκυμμμένη
 Τ' ὄνομα νὰ καταράτε τοῦ Μιαούλη καὶ μαζὺ
 Τοῦ Ἀντώνη Κριεζῆ.
 Νὰ ἰδῆ τὸ Ἔθνος θέλει θριαμβεύοντας τοὺς νόμους,
 Κι' ὅσους ἔχουν ἐκδουλεύσεις κρεμασμένους εἰς τοὺς δρόμους.

Τοῦ Μαρόκου Πολιτεία,

Κυβερνήτης Κόντε Νάννες, τοῦ ποτὲ Τόνη Μαρία.

Θεωροῦντες πῶς ὁ ὄρκος νὰ φυλάττεται δὲν πρέπει
 Ὅταν εἰς τοῦ Κυβερνήτου τὸ καλὸν δὲν ἀποβλέπη,
 Βλέποντες ἐξ ἄλλου μέρους πῶς πολλοὶ ἀπ' τοὺς πιστοὺς μας,
 Ὅπου τρώγουν τοὺς μισθοὺς μας,
 Μιᾶς ἐνόρχου Ἐταιρίας μέλη τόλμησαν νὰ γένουν,
 Παρακούσαντες τὴν γνώμην ἐν ταύτῳ τῆς Γερουσίας
 Προκηρύττομεν ἐνόχους τῆς ἐσχάτης προδοσίας
 Ὅσους ἀπ' αὐτοὺς θελήσουν εἰς τὸν ὄρκον τοὺς νὰ μένουν·
 Ἐπομένως προσκαλοῦμεν τὸν Μηνύστρον τῆς Θρησκείας
 Νὰ βαστᾷ ἐπ' ἐκκλησίας
 Τὴν εἰκόνα μας εἰς τόπον τῆς εἰκόνης τοῦ Θεοῦ,
 Ἀλληλούϊα νὰ ψάλλῃ, καὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ
 Στὴν εἰκόνα μας ἐπάνω νὰ ὀμνύῃ ἐπισήμως
 Πῶς, ἂν ἔκαμε καὶ ὄρκον, θὰ τὸν παραβῆ προθύμως·
 Νὰ ἰδῆ τὸ Ἔθνος θέλει θριαμβεύοντας τοὺς νόμους,
 Κι' ὅσους δὲν πατοῦν τὸν ὄρκον κρεμασμένους εἰς τοὺς δρόμους,

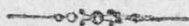
Τοῦ Μαρόκου Πολιτεία,

Κυβερνήτης Κόντε Νάννες, τοῦ ποτὲ Τόνη Μαρία.

Ἐπειδὴ κ' οἱ Ἀντιπρέσβεις τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας
 Μὲ στραβὸ μᾶς βλέπουν μάτι ὡς ἐχθροὶ τῆς τυραννίας,
 Ἐπειδὴ μπορεῖ ὁ νοῦς μας μιὰν ἡμέραν νὰ πετάξῃ,
 Καὶ χωρὶς πολὺ λεμόνι προσταγὴν ῥητὴν νὰ λάβῃ
 Ὁ καλὸς μας Ἀστυνόμος ἀπ' ἐδῶ νὰ τοὺς τινάξῃ,
 Ἐπειδὴ καὶ νὰ μᾶς φέρῃ μπορεῖ τοῦτο δυστυχίας,
 Πρὶν νὰ κάμωμεν πανάκια μ' ἓνα Ῥώσικο καράβι.

Πρὸς τὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας,
 Προσκαλοῦμεν τὸν Γλαράκην, Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν
 Καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 Στῶν Κυρίων Ῥουὰν, Δόκινς νὰ φουσήξῃ τὸ μυαλὸ,
 Πῶς στὴν Ὑδραν τοὺς συμφέρει νὰ συρθοῦν μὲ τὸ καλό.
 Ἄντ' αὐτῶν καλῶς νὰ ἔλθῃ στὴν καθέδραν τῆς Γραικίας
 Ἕνας πρέσβυς τῆς Τουρκίας.
 Νὰ ἰδῇ τὸ Ἔθνος θέλει θριαμβεύοντας τοὺς νόμους,
 Κ' ἓνα τούρκικο καβούκι σύρτα φέρτα εἰς τοὺς δρόμους.

Τὰ Ψηφίσματά μας ταῦτα κατὰ βάθος, μῆκος, πλάτος,
 Ὑπουργοί μας ὅσον τάχος ἐνεργήσατε στὸ Κράτος.

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

ΕΝΟΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΥΡΑΝΝΟΚΤΟΝΩΝ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΑΙΩΝ

(ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1831.)

(Δύο μεγάλοι ἄνδρες, ὁ Κωνσταντῖνος καὶ Γεώργιος Μαυρομιχαλαῖοι, καταφλεγόμενοι ἀπὸ θεῖον πατρίδος ἔρωτα καὶ μὴ ἀνεχόμενοι νὰ βλέπωσι τὴν Ἑλλάδα τόσο ἀσχερῶς τυραννουμένην, συνέλαβον τὸν ἥρωϊκὸν σκοπὸν νὰ προσφέρωσι τὴν ζωὴν των ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, καὶ θυσιασθέντες ἐθυσίασαν τὸν Ι. Καποδίστριαν. Δὲν ἔβαψαν δὲ τὰς χεῖρας εἰς ἀνθρώπινον αἷμα διὰ νὰ ἐκδικήσωσι πάθη των ἰδιαιτέρα, ὡς τοὺς ἐσυκοφάντησαν οἱ δορυφόροι τῆς τυραννίας, ἀλλὰ μόνον διὰ ν' ἀπολυτρώσωσι τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἀκόλουθον ποιημάτιον παριστᾷ καὶ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐνεπνέοντο, καὶ τὰς αἰτίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὠρμήθησαν εἰς τὴν ἐπιχείρησίν των. Ἡ ποίησις αὕτη θέλει φανῆ βέβαια πολὺ τῆς ὑποθέσεως ὑποδεστέρα· καθιερώθη ὁμως τρόπον τινὰ ἀπὸ τὸν ἀθάνατον Γεώργιον, ὅστις, ἀμέριμος εἰς τὰς παραμονὰς αὐτὰς τῆς καταδίκης του διὰ τὸν ἐπικείμενον θάνατον, ἐπανελάμβανε, λέγουσιν, συνεχῶς τὴν ἀνάγνωσίν της μὲ τόνον φωνῆς ἐνουσιώσης καὶ μὲ δάκρυα πατριωτικῶν παραφορῶν.)

ΟΤΑΝ ζοῦσαν εἰς ἡμέρας δουλικὰς οἱ Ἀθηναῖοι,
Δύο ἥρωες γενναῖοι,
Ὁ Ἀρμόδιος ὁ ἕνας, ἄλλος ὁ Ἀριστογείτων,
Ἐκρυψαν μὲ ταῖς μυρσίναις τὸ ἀθάνατο σπαθί των
Καὶ τὰ σπλάγχνα τοῦ τυράννου σπάραξαν εἰς τὸν Ναόν.
Πέθαναν... Πλὴν μ' ἀνδριάντας τιμὰς ἔλαβαν Θεῶν.
Μιμητῆς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
Τὸ φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη,
Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Ἐνας πλάνος Κερκυραῖος νόμους, ἔρκους παραβαίνει·
Μὲ τὸ μισθωτό του χέρι Ἑλληνας ἀλυσοδένει,
Καὶ τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ ὅπλα τῶν Ἑλλήνων
Σ' ἐμφυλίους στάσεις χύνων,
Τὸν δεσποτικὸν του θρόνον εἰς τοὺς τάφους μας ὑψώνει,
Καὶ κάνεις ἀπ' τὰ δεσμά της τὴν πατρίδα δὲν λυτρώνει!

Μιμητῆς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Τὸ φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη.
 Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
 Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Παντοῦ θρῆνοι, ἐξορίαί

Καὶ καταδρομαὶ κρυφαί·

Παντοῦ φόνοι, προδοσίαι

Καὶ τοῦ Σύλλα προγραφαί.

Εἰς βαρὺν ζυγὸν ὁ Ἕλληρ χρόνια τέσσαρα στενάζει,
 Καὶ τὰς δάφνας του μὲ λύπην νὰ μαραίνωνται κυττάζει·
 Μιμητῆς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Τὸ φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη,
 Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
 Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Κυριακούλη! Κυριακούλη! ἄλλαις ἔτρεφες ἐλπίδαις,
 Ὅταν πῆγες στῆς Ἡπείρου νὰ ταφῆς τὴν πεδιάδα...
 Εὐτυχής! τὴν κατασχύνην τῆς πατρίδος σου δὲν εἶδες,
 Κ' ἐξεψύχησες ἀφίνων ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα.
 Ἐχυσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα δάκρυ, αἷμα ὁ καθένας·
 Τόσο δάκρυ, τόσο αἷμα τὸ ἐκληρονόμησ' ἕνας!
 Μιμητῆς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Το φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη,
 Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
 Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Ἡ σκιά τοῦ Καραΐσκου χθὲς στοὺς ὕπνους μου ἐφάνη·

Εἰς τὸ μελανό της χέρι

Ἐκρατοῦσ' ἕνα μαχαίρι,

Κ' ἔκραξε· « Μαυρομιχάλοι! ὁ βαρὺς σας ὕπνος φθάνει·
 » Πάρτε τοῦτό μου τὸ ξίφος, ἐκδικεῖστε τὴν πατρίδα,
 » Καὶ τοῦ αἵματός σας χύστε τὴν ὑστερινὴν ρανίδα; »

Μιμητής τοῦ Ἄρμυδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Τὸ φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη,
 Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
 Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Ὁ Κρατῆρ μας, ἑπτὰ χρόνους ἀφ' οὗ ἔχυσε φωτιαῖς,
 Ἔσβυσε... δὲν καίει πλέον,
 Καὶ στὴν στάκτην του τὴν κρύαν ρίπτουν ἀφοβαίς ματιαῖς
 Οἱ αὐθάδεις Κερκυραῖοι... Μὲ σεισμὸν καὶ κρότον νέον
 Δὲν φοβοῦνται μὴν ξεσκάσῃ,
 Καὶ τοῦ φλογεροῦ θυμοῦ του ἡ ὄρμῃ μὴν τοὺς προφθάσῃ;
 Μιμητής τοῦ Ἄρμυδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Τὸ φιλέκδικο σπαθί μου θὰ σκεπάσω μὲ μυρσίνη,
 Εἰς τὸν τύραννον θὰ πέσω... θὰ τὸν σφάζω... καὶ γενναίως
 Θὰ σφαγῶ καθὼς ἐκεῖνοι.

Τρέμε, τύραννε!... Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου σου σημαίνει·
 Ἡ ὄργῃ τοῦ Ἔθνους ὄλου, ἡ ὄργῃ μου σὲ προσμένει·
 Στὸν Ναὸν ποῦ θὰ μολύνῃς τρέχω νὰ παραμονεύσω...
 Τρέχω, τρέχω στοῦ Ὑψίστου τὸν βωμὸν νὰ σὲ φονεύσω...
 Ἔρχεται... Τὸν προμηνύουν σάλπιγγες καὶ μουσική.
 Ἔρχεται... Τὸν προπομπεύει μισθοφόρος φυλακή·
 Μιμητής τοῦ Ἄρμυδίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
 Σκέπασε Μαυρομιχάλη, τὸ σπαθί σου μὲ μυρσίνη...
 Τὸν προδότην τῆς πατρίδος κτύπα... κτύπα... καὶ γενναίως
 Πέθανε καθὼς ἐκεῖνοι!

Ο ΨΕΥΔΟΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΑΙΙΟΝ ΤΗΣ ΦΥΓΗΣ ΤΟΥ

(ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟΝ ΤΟΥ 1832.)

(Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ι. Καποδίστρια, ὁ ἀδελφός του Αὐγουστῖνος περιορισμένου νοῦς ἄνθρωπος, ἐμφανίζεται εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐκλαμβάνων ὡς διπλωματικὴν ἰκανότητα τὴν μεираκιώδη φιλαρχίαν του καὶ χειραγωγούμενος ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἤδη καταλυθείσης τυραννίδος, συνέλαβε τὸν σκοπὸν ν' ἀρπάσῃ τὴν ὑπερτάτην Ἀρχὴν καὶ νὰ καθιερώσῃ τὴν δουλείαν τῶν Ἑλλήνων δι' ἔθνοσυνελεύσεως, τῆς ὁποίας τόπος εἶχε προσδιορισθῆ τὸ Ἄργος. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατεχομένην ἀπὸ τοὺς δορυφόρους τοῦ πόλιν, ἀπαντήσας πρόσκομμα εἰς τὰ σχέδιά του τὰς πατριωτικὰς ἀντικρούσεις πολλῶν Πληρεξουσίων, καὶ μάλιστα τῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος Ἀντιπροσώπων καὶ ὀπλαρχηγῶν, ἐζήτησε κατ' ἀρχὰς νὰ δολοφονήσῃ τοὺς γενναίους αὐτοὺς ὑπερμάχους τῶν ἐλευθεριῶν μας· ἀποτυχὼν δὲ κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν, ἐπεχείρησεν ὕστερον νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ἀναφανδόν, περιζώσας αὐτοὺς μὲ πυροβολιστὰς, μὲ πεζικὸν καὶ ἵππικὸν στράτευμα. Ἐκτραγέντος οὕτως ἐμφυλίου πολέμου, ὁ μὲν Αὐγουστῖνος κατέφυγεν εἰς τὰ τείχη τοῦ Ναυπλίου, ὅπου, ἀναγορεύσας αὐτὸς ἐαυτὸν Ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνος, ἐπρόγραφε καὶ κατεδίκαζεν ἐρήμην ὅλην τὴν Ἑλλάδα διὰ τῶν ἀργυρονήτων Ψηφισμάτων τῆς ὑποδούλου Συνελεύσεώς του· οἱ δὲ ἐνδόξως ἀπὸ τὸ Ἄργος ὑποχωρήσαντες φιλελεύθεροι Παραστάται καὶ ὀπλαρχηγοί, συγκεντρωθέντες εἰς τὴν Χέρσον Ἑλλάδα, εἰσέβαλον μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τρέψαντες εἰς φυγὴν τοὺς ὑπερασπιστὰς τοῦ Ψευδοκυβερνήτου ἔφθασαν ἀπνευστί μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ Ναυπλίου. καὶ ἠνάγκασαν τὸν αἴτιον ἀπέριων δυστυχημάτων νὰ καταλίπῃ διὰ νυκτὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος μὲ τρόπον καὶ μὲ ὄδυρμούς.)

ΔΕΝ μπορῶ εἰς τὸ κακό μου κ' εἰς τὴν λύπην μου ν' ἀνθέξω.
Νὰ μὲ ποῦν, « ἀπ' τὴν Ἑλλάδα. Ἐξοχώτατέ μου, ἔξω! »
Προχθὲς ἤμουν Κυβερνήτης· τώρα φεύγω παλιομοῦτσος
Μ' ἓνα Ῥώσικο καράβι, καθὼς πρόλεγεν ὁ Σοῦτσος!
Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ λεμόνια τὸ κατόπι μου μὲ πέρνουν,
Στοὺς Κορφοὺς ἐν ᾧ οἱ Φράγκοι σὰν κατάδικο μὲ σέρνουν...
Μὴ παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! Ἔγια μόλα! Ἔγια λέσα!
Ἔνας Κόντες εἶναι μέσα.

Ζήτησα τοὺς Ῥουμेलιώτας μὲς στοῦ "Ἀργούς τὸ Παλάτι
 Νὰ τοὺς πιάσω ἕναν ἕνα, σὰν τὰ ψάρια στὸ πλεμάτι.
 Νὰ, τοῦ "Ἀργούς τὸ Παλάτι τ' ἄρπαξαν μὲ τὸ σπαθί τους,
 Καὶ στὰ κόκκινά μου πεύκια στρώθηκαν οἱ ψυχογοὶ τους!
 Ζήτησα ἀπ' τὸν Μωρέα νὰ τοὺς διώξω μὲ κανόνια,
 Καὶ αὐτοὶ μὲ διώχνουν τώρα μὲ τὰ σάπια τὰ λεμόνια!...
 Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 "Ἐνας Κόντες εἶναι μέσα.

Ἐχθὲς πέρασ' ὁ Κωλέττης ἀπὸ τὰ παράθυρά μου,
 Κ' ἕνας κόσμος « Ζήτη! Ζήτη! » ἐξεφώνιζε στ' αὐτιά μου
 Τὴ ντροπή! Αὐτὸς στ' Ἀνάπλι μπῆκε μέρα μεσημέρι,
 Κ' ἐγὼ φεύγω νύκτα νύκτα μ' οὐρανὸ χωρὶς ἀστέρι.
 Εἰς τὸ ἕνα πλάγι ἔχω συντροφιά μου τὸν Τζορτζέτο,
 Εἰς τὸ ἄλλο ἕνα πτώμα, καὶ ποῦ πάγω; Στὸν Βιαρέτο...
 Μὴ παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 "Ἐνας Κόντες εἶναι μέσα.

Δὲν τὰ κάπνισες Βιαρέτο, σὰν ἐγὼ μ' ἕνα παπούτσι,
 Φλουριά πῆρες ὅσα ἡῆρες, καὶ δὲν ἄφησες κουκούτσι.
 Τραβηγμένος ἐσὺ τώρα στὸ χρυσό σου Παλατάκι,
 Ζῆς σὰν ἡσυχὸ ποντίκι στ' Ὀλανδέζικο τυράκι.
 Κ' ἐγὼ τρέχω ζαλισμένος κι' ἀπὸ τὸ μεθύσι ψάθα,
 Κυβερνήτης χωρὶς σκῆπτρο καὶ Στρατάρχης χωρὶς σπάθα...
 Μὴ παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 "Ἐνας Κόντες εἶναι μέσα.

Νάπλι μου, πολλαταέτη! Νάπλι μου, ἔχε ὑγείαν!
 Σὲ ἀφίνω!!! πλὴν μὲ λύπην, μ' ἐντροπὴν καὶ μ' ἀτιμίαν.
 Μὲ ἡλιοκαμένην ὄψι, μὲ μακρὸ καὶ στραβὸ φέσι,
 Οἱ ἐξόριστοι γυρίζουν εἰς τοῦ Πλάτανου τὴν μέση.
 Ἄπο ποιὰν ν' ἀρχίσω πρῶτα νὰ θρηνώ ταῖς ἐντροπαῖς μου;
 Ὡς κι' αὐταῖς μ' ἢ φιλινάδαις τραγουδοῦν ταῖς Σάτυραῖς μου!..
 Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 "Ἐνας Κόντες εἶναι μέσα.

Πληρεξούσιοί μου, πάρτε τὰ Ψηφίσματά σας πίσω!
 Ἐλιαῖς μέσα θὰ νὰ βάλω; Τί μ' αὐτὰ θὰ νὰ κερδίσω;
 Δόστε με τὰ τάλαρά μου! Πάρτε πίσω τὸ χαρτί σας!
 Κρίμα τὰ γράψιματά σας! Κρίμα ἡ ῥητορική σας!
 Κρίμα, Παπαδόπωλέ μου, ἡ φωτιά σου ἡ μεγάλη,
 Ὅπου καὶ τὸν Κοραῆ σου νὰ ψηθῆ τὸν εἶχες βάλει!...¹
 Μῆ, παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! Ἔγια μόλα! Ἔγια λέσα!
 Ἔνας Κόντες εἶναι μέσα.

Τὴν συνέλευσιν θυμοῦμαι τοῦ Ναυπλίου .. Τὶ λαμπρότης!
 Στὸ Βουλευτικὸ μὲ πῆγε Ἄρον! Ἄρον! ὁ Ἀξιώτης.
 «Κυβερνήτη!» μ' ἔκραζ' ἓνας· ἄλλος μ' ἔλεγεν «Ἀφέντη!»
 Ἄλλος μ' ἔλεγε «Δεσπότη!» κι' ἄλλος «Ῥήγα καὶ Λεβέντη!»
 Τὴν χαρά μου ὁ καϊμένος νὰ βαστάξω δὲν μποροῦσα,
 Καὶ τὰ παλαμάκια μόνος τράκα τράκα ἐκτυποῦσα...
 Μῆ, παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! Ἔγια μόλα! Ἔγια λέσα!
 Ἔνας Κόντες εἶναι μέσα

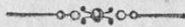
Ἐκτακτοὶ καὶ Ὑπουργοί μου, σὲ λιγάκι θὰ σᾶς χάσω
 Τὰς τρανάς σας ἐκδουλεύσεις, ὅσω ζῶ, δὲν θὰ ξεχάσω.
 Βουτηχθήκετε στὴν λασπη ἀπ' τὰ νύχι' ὡς στὴν κορφή σας,
 Κ' ἔμεινεν ἀτιμασμένος, μισημένος ὁ καθεὶς σας.
 Δι' ἐνθύμησίν μου, φίλοι, τὴν εἰκόνα μου σᾶς στέλλω.²
 Καὶ ταῖς δύο μου σπαλέταις, καὶ τὸ ἄσπρο μου καπέλο...
 Μῆ, παιδιὰ, μὲ τὰ λεμόνια!!! Ἔγια μόλα! Ἔγια λέσα!
 Ἔνας Κόντες εἶναι μέσα.

¹ Μυθώδης εἰς τὴν ἐρχομένην γενεὰν τῶν Ἑλλήνων θέλει φανῆ βέβαια ἡ μετὰ παρατάξεως ἱεροεξεταστικῆς πυρπόλησις ἐνὸς τῶν συγγραμμάτων τοῦ σοφοῦ Κοραῆ, ἐπὶ Ἀδγουστίνου Καποδίστρια ἐκτελεσθεῖσα εἰς τὴν Καθέδραν τοῦ ἐλληνικοῦ Κράτους. Μεταξὺ τῶν ἱεροπραγούτων εἰς τὴν τελετὴν ταύτην διακρίνεται λέγουν, ὡς κορυφαῖος καὶ πρῶτος ὑποκριτὴς τῆς πράξεως ὁ Κύριος Α. Παπαδόπουλος, ὅστις, ἀφ' οὗ τὸ βιβλίον ἔγεινε βορὰ τοῦ πυρὸς, διεσχόρησε τὴν τέφραν του εἰς τὸν ἀέρα, ἐξεμῶν βλασφημίας κατὰ τοῦ συγγραφέως.

² Ὁ ευαίσθητος ἥρωϊς μας ἀναχωρῶν, ἐμοίραζε τὴν εἰκόνα του εἰς τοὺς ἐραστὰς τῆς ἐνδεκαήμερου ἐξουσίας του.

Ἐξημέρωσε... Ἄντίκρυ βλέπω, βλέπω κυματίζουν
 Ῥουμελιώτικαις σημαίαις... καὶ τὰ μάτια μου δακρύζουν...
 Καβαλλάριδες, πεζοῦρα μ' ἐνθουσιασμένο βῆμα
 Στοῦ Μαυρομιχάλη τρέχουν καὶ μαζώνονται τὸ μνήμα...
 Εἰς τὴν πλάκα του μυρσίναις, πασχαλιαῖς καὶ ῥόδα στρώνουν,
 Καὶ ἀνάθεμα μὲ πέτραις κατεπάνω μου σηκώνουν...
 «Γιοῦχα! Γιοῦχα!» μὲ φωνάζουν... "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 Ἕνας Κόντες εἶναι μέσα.

Τοῦ Ναυπλίου τὸν λιμένα τὸ καράβι μου ἀφίνει,
 Καὶ ὁ κόλπος του ἀρχίζει σφοδρὸν ἄνεμον νὰ χύνη...
 Νά, τῆς Ὑδρας οἱ αὐθάδεις καὶ γιγαντιαῖοι βράχοι...
 Ναυαγήσαμεν ἐπάνω στὴν ἀκλόνητὴ τους ῥάχη.
 Ἄπὸ τὸν γιालὸ μὲ βλέπουν καὶ γελοῦν οἱ Ὑδριῶται...
 Θριαμβεύουν οἱ Μιαοῦλαι καὶ οἱ δύο Κουντουριῶται...
 Σκάνω, σκάνω καὶ πεθαίνω... "Ἐγια μόλα! "Ἐγια λέσα!
 Ἕνας Κόντες εἶναι μέσα.

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

(ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1832.)

(Εἰς τὸ προλαβὸν ποιημάτιον εἶδεν ὁ ἀναγνώστης τὸ αἶσχος καὶ τὴν μικρόφυχον λύπην τοῦ Αὐγ. Καποδίστρια. Εἰς τὸ ἀκόλουθον θέλει ἀπ' ἐναντίας ἰδεῖ τὸν θρίαμβον καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς δικαίας ἀγαλλιᾶσεως τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας των. Ἀναμφιβόλως ὁ Συνταγματικὸς Ῥουμελιώτης μου ὑπερβαίνει ἐνίοτε τοὺς ὄρους τοῦ καθήκοντος καὶ φαίνεται κατὰ τι ἀξιόμημπος, ὅταν παρεκτρέπεται εἰς θρασυτομίαν, μὴ ἄλλοτρίαν ὅμως εἰς στρατιώτην ἐπηρμένον ἀπὸ τὴν πρόσφατον νίκην του, καὶ προφέρῃ λόγους τινὰς ὑπαγορευμένους ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀναρχίαν τῆς ἐποχῆς. Πλὴν οὔτε σκοπὸν προσθέμην νὰ ζωγραφίσω φανταστικὴν εἰκόνα ἡθικῆς τελειότητος, οὔτε κατ' οὐδεμίαν περίστασιν ἐθεώρησα ὡς ἐπουσιώδη τὴν ἀπροσωποληψίαν καὶ φιλαλήθειαν, μάλιστα δὲ εἰς ἔθνικὰς ποιήσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἴηται, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, τὸ ἐκτύπωμα τοῦ ἥθους καὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἔθνους. Τὸ αὐτὸ σέβας πρὸς τὴν ἀλήθειαν μ' ἐπέθεσε τὸ χρέος νὰ βάλω εἰς τὸ στόμα τοῦ ἰδίου Συνταγματικοῦ Ῥουμελιώτου ἀποστροφὴν ἐπιπληχτικὴν ἐναντίον τῶν ἐφημέρων μας ζωύφιων, τῶν ἀναιδῶν μας, λέγω, Πολιτικῶν ἐκείνων, οἵτινες, ἀφ' οὗ μετεχειρίσθησαν τὸ Σύνταγμα ὡς ὄπλον διὰ νὰ πολεμήσωσι τὸ αὐθαίρετον τῆς Καποδιστριακῆς δυνάμεως, ἦσαν ἤδη ἔτοιμοι νὰ λειποτακτῆσωσι καὶ νὰ ρίψωσι κατὰ γῆς τὸν ἱερὸν Χάρτην μας, ὡς ἄχρηστον τοῦ λοιποῦ ὄργανον εἰς τοὺς ἰδιοτελεῖς σκοπούς των).

ΓΥΡΙΣΕ ἡ ἀνοιξίς μας, καὶ μ' αὐτὴν μαζί γυρνᾷ

Ἡ γλυκεῖα ἐλευθερία στῆς Ἑλλάδος τὰ βουνά.

« Κάτω κάτω οἱ Ναπαῖοι, καὶ τὸ Σύνταγμα νὰ ζῆ! »

Ἄντηχοῦν βουνὰ καὶ κάμποι,

Κι' ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνοιξιν μαζί

Ἡ Ἑλλάς γελᾷ καὶ λάμπει.

Στὸ στρατόπεδο τοῦ Ἄργους, ξαπλωμένος στὰ λουλούδια,

Μυρωδάτα κρασιά πίνω, μὲ γλυκὰ γλυκὰ τραγούδια:

Τερερέμ, ταρα, τατά!

Τί χαρά! Τοῦ Κύρ Περούκα τὰ κρασάκια εἶν' αὐτά.

Δὲν φοβοῦμαι τὰ Καστέλια, καὶ μερόνυχτα μπορῶ

Σὲ δακτυλιδένια μέση τὸ σπαθί μου νὰ φορῶ·

Εὐκαιρώνω στὸν ἀέρα τὸ τουφέκι μου σὰν θέλω,

Χωρὶς ν᾿ἀβγῆ ἐμπροστά μου ἓνα Νάπικο καπέλο·

Τραγουδῶ στους δρόμους μέσα «Σύνταγμα, Ἐλευθερία!»
 Καὶ στὸ νύχι μου τὸ γράφω τὶ θὰ πῆ Ἀστυνομία.
 Ἄπ' ἐμπρός μου ἂν περάσῃ κάμμιά νόστιμη γυναῖκα,
 Σύνταγμα! ποῦ πᾶς, τὴν λέγω; Σύνταγμα τὴν λέγω, στέκα!
 Τερερέμ, ταρα, τατά!
 Ἡ καλή σου φιλινάδα, Νάπα μου, σὲ χαιρετᾷ.

Χθὲς εὐρέθηκα στ' Ἀνάπλι ὅταν ἦλθαν οἱ Γριβαῖοι·
 Σταῖς φωλιαῖς τους σὰν ποντίκια τρύπωσαν ὅλ' οἱ Ναπαῖοι·
 Ἕνας ἕνας τὰ καπνίζουν, χάνονται ἀπὸ τὴν μέση,
 Σὰν νὰ εἶχεν ἡ χολέρα στὸ ἀνάμεσό τους πέσει.
 Ἕνας πέρνει τὸ σακκί του ἄλλος τὴν παλιά του κάπα,
 Καὶ τὸ κόφτουν ὅλοι λάσπη στὸν ἀφέντη τους τὸν Νάπα.
 Ἄρχοντες, χλωμοὶ σὰν θιάφι τρέχετε ἀπάνου κάτου...
 Πέτ' ἀλεύρι!—Νὰ σᾶς εὔρη ὁ Κατσακὸς ἐμπροστά του!..
 Τερερέμ, ταρα, τατά!
 Στὴν Συνέλευσιν σταθῆτε, Ἄρχοντες, ἂν σᾶς βας

Οἱ διαβόλοι! μ' εἶχαν κλείσει σὲ κατώγι ἀποκάτου,
 Κ' ἔμοιαζα σὰν τὸ μυρμήγκι στὴν στενόχωρη φωλιά τ.
 Ἔσπασα τὰ σίδερά μου καὶ τινάχθηκα στὰ δάση,
 Σὰν λιοντάρι ὁποῦ φεύγει ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὸ καφάσι.
 Τὸν Δεκέμβρη πῆρα μέρος εἰς τοῦ Ἄργους τὸ τουφέκι,
 Καὶ τοῦ Νάπα τὸ κεφάλι βρόντησε τ' ἀστροπελέκι.
 Τὰ Ψαλιδοκέρια πῆραν τοῦ Ναπλιοῦ εὐθύς τὸν δρόμο,
 Κ' ἔφυγαν χωρὶς παπούτσια μὲ τὸ πάπλωμα στὸν ὦμο.
 Τερερέμ, ταρα, τατά!
 Ἔφυγε κι' ὁ Κύρ Σπηλιάδης μὲ τὰ μοῦτρα κρεμαστά.

Ἄπ' ἐκεῖ στὴν Περαχώρα ἐτινάχθηκα σὰν βόλι·
 Ἔτρεχαν σὰν τοὺς ἀνέμους οἱ Καπεταναῖοι ὅλοι.
 Ἔτρεχα κ' ἐγὼ μαζύ τους καὶ χωρὶς τσαρούχι νάχω
 Ἐπετοῦσα σὰν τὸ φίδι ἀπὸ ἕνα σ' ἄλλον βράχο.

Εἰς τὰ Μέγαρα ἐμπῆκα μὲ σπαθὶ φωτιαῖς γεμάτο,
 Καὶ στὰ τεῖχη τῆς Κορίνθου ἤλλα μ' ἄλογο βαρβάτο.
 Φωτιά πάνου... Φωτιά κάτου... Νὰ πιστόλαις... Νὰ μαχαίρια...
 Τὰ παπούτσια τὸν Κύρ Νάπα τὸν ἐδώσαμε στὰ χέρια.

Τερερέμ, τὰρὰ, τατά!

Μπῆκα μέρα μεσημέρι στὸ Ἀνάπλι πηδηκτά.

Φοβεροὶ Πολιτικοί μας, ἡ γῆ τούτη ποῦ πατεῖτε

Εἶναι μ' αἷμα ζυμωμένη·

Γιὰ τὸ Σύνταγμά μας εἶναι χίλιοι τάφοι ἀνοιγμένοι·
 Τὴν Συνέλευσιν ὡς πότε, Κύριοι, θ' ἀργοπορῆτε;
 Ἡ κοιλιά μας ἀπ' τὴν πείνα ταμπουρά ἐν ᾧ θὰ παίζη,
 Θὰ νὰ κάθεσθε σεῖς ὅλοι ὀρονιασμένοι στὸ τραπέζι;
 Τί σηκώσετε τὴν μήτη ἀψηλὰ μιὰν πιθαμή;
 Χαμηλῶστε τὴν κορμάτι, Ἀφεντάδες, εἰ δὲ μή,

Τερερέμ, τὰρὰ, τατά!

Στὸν ἀέρα χωρὶς φοῦντα ἢ φεσάρα σας πετᾶ.

Μὴ σᾶς μέλη! Τώρα τώρα ἡ καλή μας Ἀθηναῖ
 Καθενὸς τὰ κάλανδά σας νὰ σᾶς ψάλλῃ ἀρχινᾶ.
 Σὲ λιγάκι, σᾶς τὸ τάζω, θὰ δαγκάσετε τὰ χεῖλια·
 Τοῦ Συντάγματος τὰ τόσα φιλελεύθερα κονδύλια.

Ποῦ σπασμένα τὰ θαρῖνετε,

Σὲ λιγάκι βουτηγμένα στὴν χολή θὰ νὰ τὰ διῆτε·
 Τραγουδάκια θὰ σᾶς ψάλλουν ἐξ ἑπτὰ τὴν ἐβδομάδα,
 Καὶ μὲ μουσικὴ θὰ τρέχῃ τ' ὄνομά σας στὴν Ἑλλάδα.

Τερερέμ, τὰρὰ, τατά!

Μὴν ἀλλάζετε τὸν σκοπὸ σας, κι' ἄλλ' ὁ Σοῦτσος δὲν ζητᾶ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

(ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ 1832.)

(Μετὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ Αὔγουστίνου Καποδίστρια, οἱ περὶ αὐτὸν τόσον εἰς τὴν ἤτταν μικρόψυχοι ὅσον θρασεῖς ἐπὶ τῆς τυραννοκρατίας μὴ προσδοκῶντες νὰ εὕρωσιν εἰς τοὺς νικητὰς τὴν ἀλλοτρίαν εἰς τὴν ἰδίαν τὴν ψυχὴν μακροθυμίαν, ἔγειναν ὅλοι κατ' ἀρχὰς ἄφαντοι. Ἄλλ' ἐνθαρρυνθέντες ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀνεξικακίαν καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς περιφρόνησιν τῶν Συνταγματικῶν, ἤρχισαν πάλιν νὰ προκύπτωσιν εἰς τὸ φῶς, καὶ, ἐνισχυόμενοι ἀπὸ τὴν σύμπραξιν τινῶν μελῶν τῆς ἀρτισυστάτου Κυβερνήσεως, ἔσπευδον ἀναφανδὸν ν' ἀνατρέψωσι τὰ πάντα καὶ νὰ διεγείρωσι νέας τρικυμίας εἰς τὴν μόλις ἤδη κατευναζομένην κοινωσίαν μας. Ὁ κύριος λοιπὸν σκοπός μου εἰς τὸ ἀκόλουθον ποιημάτιον ἦτον νὰ προκατάλαβω τὴν ἔκρηξιν νέου ἐμφυλίου πολέμου ζητῶν ἀφ' ἑνὸς μέρους νὰ ἐμπνεύσω τὸν πρῶτον φόβον εἰς τὰ φοφοδεῆ αὐτὰ ἔρπετὰ τοῦ δεσποτισμοῦ μὲ τὴν ἐπικρότησιν μόνον τῶν συνταγματικῶν ὄπλων, καὶ προτρέπων ἀφ' ἑτέρου τοὺς ὑπερμάχους τῶν ἐλευθεριῶν μας νὰ μὴ μολύνωσι τὰς δάφνας τῶν μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀνάνδρων τῶν ἀντιπάλων, εἰς τὰς παραμονὰς μάλιστα τῆς ἐλευθεύσεως τῆς νέας Ἀρχῆς, ἐγγυωμένης εἰς τὸ Ἔθνος ἀπαλλαγὴν τῶν πολυχρονίων δεινῶν του.)

ΣΤΑ πεύκια σου τὰ κόκκινα, τὰ λουλουδοκλαδένια,
Χορεύω, Καποδίστρια, χωρὶς σκοτούρα κ' ἔννοια·
Ποῦ εἶσαι τώρα νὰ μᾶς διῆς μὲ τ' ἄνθια στὸ κεφάλι
Νὰ πίνουμε στὸ Σύνταγμα καὶ στὸν Μαυρομιχάλη;
Μυρμήγκια μᾶς φαντάζουσιν, κι' ἀπ' ἀψηλὸ Παλάτι
Μὲ ἀετοῦ μᾶς ἔβλεπες ἀγριωμένο μάτι.
Δυὸ πιστολιαῖς ἐβρόντησαν στῆς Ἐκκλησιᾶς ταῖς θύραις
Ταριρίμ μπουμ μπουμ,
Κι' ἀμέσως Καποδίστρια τὰ μπρούμητα ἐπῆρες
Ταριρίμ μπουμ μπουμ.

Ἐλάτε νὰ τὸ στρώσουμε στὰ δροσερὰ λουλούδια,
Καὶ μὲ τὸ λαουτόβιολο νὰ ποῦμε τὰ τραγούδια!
Χορεύτ' Ἑλληνόπαιδα! Χορεύετ' Ἑλληνίδες!
Βαριά τὰ ποδαράκια σας δὲν εἶν' ἀπ' ἀλυσίδαις,

Καὶ τὸν συρτό μας ἑλαφρὰ κ' ἐλεύθερα χορεύουν
 Ἐλευθερία, Σύνταγμα κ' Ἰσότης βασιλεύουν·
 Αὐτὸ ποῦ δὲν κατώρθωσαν τῆς Ὑδρας τόσοι στόλοι
 Ταριρίμ μπούμ μπούμ,
 Εἰς μιὰν στιγμὴ τὸ ἔκαμε τῆς Σπάρτης ἓνα βόλι
 Ταριρίμ μπρούμ μπρούμ.

Τὸν νοῦν σου Καποδίστρια, θεοποιούσιν ὄλοι·
 Τὸν νοῦν σου πρῶτα κτύπησε ταλαίπωρε, τὸ βόλι.
 «Τὸν πᾶν προβλέπω, ἔλεγες.» Τὸ τέλος σου προεῖδες;
 Μὲ διαμαντένιας ἔδενες τὸ ἔθνος ἀλυσίδαις·
 Πλὴν δένετε ἢ θάλασσα μὲ τ' ἄστατα νερά της,
 Κι' ὁ Ἕλληνας ὁ ἀνήσυχος καὶ ὁ ἐπαναστάτης;¹
 Ἀπὸ τῆς γῆς τὰ χαμηλὰ ἓνα μικρὸ μολύβι
 Ταριρίμ μπούμ μπούμ,
 Στῶν δεσποτῶν ταῖς κεφαλαῖς πετᾶ καὶ ταῖς συντρίβει
 Ταριρίμ μπρούμ μπρούμ.

Οὐραῖς τοῦ Καποδίστρια, οὐραῖς χωρὶς κεφάλι,
 Στὴν λάσπη τί σαλεύετε, ποῦ νὰ σᾶς πάρ' ἢ ζάλη;
 Ὅταν ἡ πέτρα τοῦ φιδιοῦ τὸ μέτωπο τσακίσῃ,
 Σαλεύει μὲς στὰ αἵματα, πηδᾶ ἐπάνου κάτου,
 Κι' ἀκόμη πόλεμον ζητᾶ ἢ πράσινη οὐρά του·
 Ἀλλὰ τοῦ μένει δύναμις φαρμάκι νὰ μᾶς χύσῃ;
 Στὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα ἀντήχησαν οἱ θόλοι
 Ταριρίμ μπούμ μπούμ,
 Καὶ μονομιᾶς ἐπέσετε οἱ τυραννίσκοι ὄλοι
 Ταριρίμ μπρούμ μπρούμ.

¹ Δὲν θέλω οὔτε νὰ ἐπαινέσω, οὔτε νὰ κατακρίνω τὸ φιλόκαινον πνεῦμα τοῦ ἔθνους. Τοῦτο παρατηρῶ μόνον, ὅτι ὅστις ἀναλάβῃ τὴν ἐπιχείρησιν νὰ κυβερνήσῃ τοιοῦτου χαρακτῆρος λαὸν πρέπει νὰ παραδεχθῇ σύστημα ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον μὲ τὸ τοῦ Ι. Καποδίστρια. Διοίκησις δικαία καὶ θεραπευτικὴ τῆς ἐθνικῆς φιλαυτίας καθιστᾶ τὸν Ἕλληνα πάντῃ εὐάγωγον καὶ ἔτοιμον νὰ δεχθῇ τὸν χαλινὸν τῶν νόμων.

Ναπαῖοι, κάστρα εἶχετε, στρατεύματα καὶ στόλους,
 Τοὺς Ἀντιπρέσβεις τῶν Αὐλῶν καὶ τοὺς Ναυάρχους ὄλους·
 Κ' ἐμεῖς σαράντα εἴμεθα στὴν Ὑδρα σφαλισμένοι,
 Κι' ὡσὰν νὰ εἴμεθ' ἄνεμοι στὸ σπήλαιο κλεισμένοι
 Ἐβγήκαμε... καὶ Ρούμελη, Μωρέας καὶ Αἰγαῖον
 Ἀναστατώθηκαν εὐθὺς καὶ δρόμον πῆραν νέον.

Στὸ Ἄργος τὸ βροντήσαμε, στὰ Μέγαρα, στὰς Θήβας
 Ταριρὶμ μποὺμ μποὺμ,
 Μακρεῖς πλατεῖς σᾶς ξάπλωσε στὴν Κόρινθον ὁ Γρίβας
 Ταριρὶμ μπρούμ μπρούμ.

Δυὸ τρεῖς Ναπαῖους κύτταξε... Τὴν μύτη τους σηκώνουν,
 Ἐβγαίνουν ἀπ' τὴν τρύπα τους καὶ μισοξεζαρώνουν.
 Σὰν Σάλιαγγοὶ ποῦ κρύπτονται εἰς τ' ὄστρακόδερμά τους
 Καὶ μισοβγάλλουν κάποτε κρυφὰ τὰ κέρατά τους·
 Κρατεῖτε, Συνταγματικοί, στὴν θήκη τὸ σπαθί σας·
 Νὰ τοὺς νεκρώσ' εἶν' ἀρκετὸς ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σας·
 Εἰς τὸν ἀέρα ρίψετε κι' ἀδειᾶστε τὸ τουφέκι

Ταριρὶμ μποὺμ μποὺμ,
 Καὶ σὰν λαγοὶ κἀνένας των στὰ πόδια του δὲν στέκει
 Ταριρὶμ μπρούμ μπρούμ.

Ἀπατηλὲ ὑδράργυρε, ποῦ βασταγμὸν δὲν ἔχεις
 Καὶ πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ τρεῖς χρόνους τώρα τρέχεις,
 Τῆς ψόφιας μας Ἐπταμελοῦς, Πρωτέα, σ' ἔχω χάρι
 Στὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν νὰ παίζης τὸ ποδάρι!...
 Κολοκοτρώνη, σ' ἔμαθαν καὶ τὰ παιδιὰ στοὺς δρόμους·
 Γελοῦν κι' αὐτὰ, ὅταν σ' ἀκοῦν νὰ μᾶς κηρύττης νόμους·
 Νόμον ἐσύ!!! Χὰ χὰ χὰ χὰ! τὸν νόμον τῆς πιστόλας

Ταριρὶμ μποὺμ μποὺμ,
 Νόμον ἐσύ!!! Δὲν κτύπησες τὰς Κυβερνήσεις ὅλας
 Ταριρὶμ μπρούμ μπρούμ;

Ὡς πότε θὰ μᾶς ἔδηγοῦν μὲ τ' ἄμυαλο κεφάλι
Δέκα μικροὶ ποῦ λέγονται τοῦ ἔθνους οἱ Μεγάλοι;
Τὶ εὐτυχία! Τὶ χαρά! Ὁ Βασιλεὺς μας φθάνει...
Θὰ ἔλθῃ καὶ τοῦ Ἑλληνοσ τοῦ στήθος θ' ἀνασάνῃ·
Θὰ ἔλθῃ, καὶ τὸ πλοῖόν μας, ποῦ μ' ἄρμενα σχισμένα
Μὲ τοὺς ἀνέμους δέρνετε, θὰ εὕρῃ τὸν λιμένα.
Μὲ δάφνας δέξου τον, λαέ! μὲ πυροβόλων κρότους
 Ταριρὶμ μποῦμ μποῦμ,
Κ' εὐθὺς νὰ πέσουν μπρούμητα θὰ ξαναδιῆς τοὺς Πρώτους
 Ταριρὶμ μπρούμ μπρούμ.

ΣΑΤΥΡΑ

(ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΤΟΥ 1832.)

«Quelle bassesse, ô ciel! et quelle ignominie!
Voilà donc les soutiens de ma triste patrie!»

VOLTAIRE.

(Υστερον από τοιαύτην ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν μας πεισματώδη πάλην, ὕστερον ἀπὸ τόσας ἀνεκτιμήτους ζημίας τοῦ Ἑθνους, πολλοὶ ἀρχηγοὶ τῆς συνταγματικῆς μεγάλης Μετρίδος, νομίσαντες τοῦ λοιποῦ ἀρμοδιώτερον εἰς τὰ αἰσχρὰ των συμφέροντα νὰ μεταβάλωσι σύστημα, ἐλειποτάκτησαν ἀναφανδόν, καὶ διὰ μυρίων μηχανουργημάτων ἔσπευδον νὰ διακόψωσι τὴν συνέχειαν τῆς μόλις ἤδη συγκροτηθείσης Ἑθνοσυνελεύσεως. Λαβὼν ἀπ' ἀρχῆς μέρος εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνά μας, δὲν ἐδυνήθην μὲ ἀδακρύτους ὀφθαλμοὺς νὰ προῖδῶ τὴν καταστροφὴν τῶν πολυτιμοτέρων προσδοκιῶν τῆς πατρίδος. Ἀμυδρά τις ἐλπίς ν' ἀποτρέψω τοὺς τοιοῦτους ἀπὸ τοὺς ὀλεθρίους σκοποὺς των μὲ ὑπηγόρευσε τοὺς ἀκολούθους στίχους, ὅπου ἐξέχουσα τὴν πικρίαν τῆς καρδίας μου. Πλὴν εἰς μάτην· ἡ ἐπίμονος βαδιουργία ἐπέφερε μετ' ὀλίγον τὴν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν ἑναρξίν ἔτι τῶν ὑψηλῶν τῆς ἐργασιῶν.)

ΛΥΤΡΩΘΗΚΑΝ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν τυραννίαν,
Κι' ἀντὶ νὰ κτίσωσι ναὸν εἰς τὴν Ἑλευθερίαν.
Βωμοὺς εἰς τὴν Διχόνοϊαν, στὰ πάθη των ὑψώνουν·
Καὶ τοὺς δεσπότας των μ' αἰσχροῦς μωρίας δικαίωνουν.
Στὴν δεξιάν της φέρουσα συντάγματα καὶ νόμους,
Ἡ ἀναρχία μὲ κραυγὰς περιπατεῖ στοὺς δρόμους.
Πολιτικοὶ, Πολεμικοὶ, μ' ἀναίδειαν μεγάλην
Ὡσάν οἱ λύκοι χαίρονται εἰς τὴν ἀνεμοζάλην,
Ἀρπάζουν τὰς προσόδους μας, γυμνώνουν τὸν λαόν μας,
Καὶ ἀπειθὲς καὶ ἄτακτον τὸ στρατιωτικόν μας,
Σὰν ἀφρισμένο ἄλογο ποῦ βασταγμὸν δὲν ἔχει,
Ἐπῆρεν εἰς τὸ στόμα του τὸν χαλινὸν καὶ τρέχει.
Ἐστία ὄλων τῶν κακῶν καὶ κέντρον διχονοίας,
Εἰς δύο ἡ Κυβέρνησις ἐσχίσθηκε φατρίας,
Κ' ἡ κάθε μία ἔνοπλος στὰς πόλεις στὰ χωρία,
Κτυπᾷ, κτυπᾷται, σφάζεται καὶ δὲν νικᾷ κάμμια.

Ἄλλοίμονον! ὄλ' ἡ Ἑλλάς εἰς χεῖλη κρημοῦ κεῖται,
Κι' ὁ Καποδίστριας νεκρὸς τὸ Ἔθνος ἐκδικεῖται.

Κάνεις Τακίτου κάλαμος εἰς τὴν χολὴν βαμμένος
Δὲν στηλιτεύει τοὺς κακοὺς δὲν ἐκδικεῖ τὸ Γένος;
Κάνεις δὲν θέλει ὀπλισθῆ με Γιουβενάλι τόξα;...
Ἐγὼ κακοῦργοι!!! Δι' ἐμέ τί λαμπρότερα δόξα;
Δὲν ζήτησα, δὲν δέχθηκα κανέν ὑπουργημά σας·
Σιωπηλὸς ἀγρύπνησα στὸ κάθε κίνημά σας.
Καὶ με φಾರೆτραν σήμερον γεμάτην ἀπὸ βέλη
Νὰ τὴν κενώσω ἔρχομαι στὰ ἔνοχά σας μέλη.

Τὸν θρόνον ἐθρυμμάτισεν τῶν πλάνων Κερκυραίων
Τὸ χέρι τὸ ἀθάνατον τῶν Μαυρομιχαλαίων.
Κ' ἡ Ὑδρα, κι' ὁ βαθύπλουτος υἱὸς τῆς Κουντουριώτης
Καὶ ὁ Κωλέτης, καὶ πολλῶν ἡ σύμπραξις κ' ἐνότης,
Ἄλλ' ἓνας συστηματικὸς τοῦ Ἔθνους ταραξίας,
Σάκκος παθῶν καὶ κακιῶν, ἀσκὸς κενοδοξίας,
Τῆς τυραννίας στήριγμα ἐκ νέου κατεστάθη,
Ἐσπάραξε τὸ Ἔθνος μας διὰ μικρά του πάθη,
Καὶ τῶν δεινῶν μας ἔγεινεν ἡ ἀληθὴς αἰτία.
Μήπως δὲν τὸν προσφέραμεν ἰσχὺν καὶ μεγαλεῖα;
Καὶ ὅμως εἰς τὴν προσφορὰν τοῦ Ἔθνους του ἀγνώμων,
Τυφλὰ στῆς ἀδοξίας του συστρέφεται τὸν δρόμον.
Ἀπατημένος ἄλλοτε στὰ διαβήματά του,
Ἐζήτουν στὴν κιθάραν μου νὰ ψάλω τ' ὄνομά του·
Πλὴν ἡ ψυχὴ μου στοὺς κακοὺς φιλίαν δὲν φυλάττει,
Κ' εἶν' ὑπὲρ πάντα φίλον μου ἡ ἀρετὴ φιλτάτη.

Καὶ δι' ἐσὲ τῆς Σάτυρας χαλάρωσα τὸ τόξον,
Ἄφ' οὗ σὲ εἶδα νὰ πατῆς ὁδὸν ἀνδρῶν ἐνδόξων·
Καὶ δι' ἐσὲ σιώπησα, μικρὲ μας Διπλωμάτη!
Ἐχθρὸς μου ἦσουν... ἀλλ' ἐγὼ με φίλου εἶδα μάτι

Τὴν ἔντιμον πενίαν σου, τὴν ταπεινὴν ζωὴν σου
 Καὶ τὴν ἀπὸ τὰ πράγματα γενναίαν ἄφροσύνην σου.
 Πλὴν μὴ σκοποὺς καὶ φρόνημα ἐξαίφνης μεταλλάξης!
 Μὴ τὴν ἐθνοσυνέλευσιν ζητήσης νὰ ταραξῆς!
 Συνέλευσιν καὶ Σύνταγμα ἐσάλπισες σὺ πρῶτος,
 Καὶ τοῦ σαλπίσματος αὐτοῦ εὐθύς ὁ θεῖος κρότος
 Ἀντήχησε στὰ στήθη μας, ἀνέτρεψε τὰ πάντα,
 Κ' ἐπέφερερ στὸ Ἔθνος μας ὀδυνηρὰ συμβάντα.

ὦ αἰσχος! ὦ ἀναΐδια! Οἱ πρόμαχοι τῶν νόμων,
 Ἀφ' οὗ τὸ Ἔθνος ἔσυραν εἰς ἀπωλείας δρόμον,
 Θυσίασαν στὰ πάθη των καὶ νόμους καὶ πατρίδα...
 Ἐσὲ, Γραμματικίδιον, στὴν Ὑδραν δὲν σὲ εἶδα
 Νὰ συνεργῆς εἰς τοῦ σκληροῦ τυράννου μας τὴν πτώσιν;
 Δὲν ἤσουν ἐσὺ, ῥήτορα, ποῦ μ' εὐγλωττίαν τόσην,
 Ποῦ μὲ τῶν τόσων σου «βαβαὶ καὶ φεῦ!» τὸν μέγαν κρότον
 Κηρύχθης στὸν Ἀπόλλωνα ὑπέρμαχος τῶν φώτων;
 «Θεῖα τοῦ Πλάτωνος σκιά!» ἐφώναζες μὲ τόνον,
 Κι' ἀπὸ τοὺς τάφους τὰς ψυχὰς ἐξύπνας τῶν Προγόνων.
 Θεόπνευστα ἐνόμισαν καὶ τὰ φρονήματά σου,
 Καὶ τὰς χειρονομίας σου, καὶ τὰ κινήματά σου.
 Δὲν σ' ἔδωκαν ὑπουργήματα κἀνέναν ἴσως χρόνον,
 Καὶ διὰ τοῦτο τὰς σκιάς ἐνώχλεις τῶν Πλατῶνων;
 Καὶ διὰ τοῦτο ἐμπνευσμὸς ἀκράτητος σ' ἐκράτει;...
 ὦ σφαλερὰ ἀπλότης μου! ὦ τοῦ νοὸς ἀπάτη!
 Τοὺς ἀθλητὰς τῶν νόμων μας τοὺς ἤκουα μὲ σέβας,
 Καὶ θεῖος ἐνθουσιασμὸς μ' ἐφλόγιζε τὰς φλέβας,
 Καὶ πίστιν εἰς τοὺς λόγους των ἐπρόσφερα τελείαν.
 Κ' ἐνόμιζα πῶς ἐξηγοῦν τὰ χεῖλη τὴν καρδίαν.
 Ὁ τύραννος τοὺς ξώριζε στὴν Ὑδραν ἓνα ἓνα,
 Κ' ἓνας κατόπιν ἔφθανε τοῦ ἄλλου στὸν λιμένα.
 Τοὺς ἔβλεπα κ' ἐκραύγαζα «Νὰ Ἕλληνες ἀρχαῖοι!»
 «Νὰ χαρακτῆρες σταθεροὶ! Νὰ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι!»

Μιάν νύκτα ἐν Ἴονικὸν πλοιάριον ἀράζει,
 Κ' ἐβγαίνει ἓνας ἥρωας... Μᾶς βλέπει καὶ φωνάζει·
 «Στὴν Ὑδραν ἦλθα, φίλοι μου ἐνδόξως ν' ἀποθάνω·
 »Εἰς τὴν ἐλευθερίαν μας, Στὸ Σύνταγμα ἐπάνω·
 »Ὑπὲρ πατρίδος εὐτυχῆς να συνταφῶ μαζύ σας!»
 Εἶπεν αὐτὰ, καὶ ὕστερα τὴν Ὑδραν ἀπατήσας,
 Ἐπρόδωκε καὶ Σύνταγμα καὶ φίλους καὶ Πατρίδα,
 Προσάψας εἰς τὸν βίον τοῦ αἰώνιον κηλίδα.

Νὰ ἦν' ἔθνοκατάρατος ὅστις ποτὲ θελήσῃ
 Ἐνώσεις πατριωτικὰς μαζύ σας νὰ συστήσῃ,
 Ὡ ψεῦσται κατ' ἐπάγγελμα, ὦ γέροι λαοπλόνοι!
 Αὐτῆς σας τῆς διαγωγῆς τὸ μάθημα μᾶς φθάνει.
 Ὁ Ἡγεμῶν μας ἔρχεται... Τολμήσατε καὶ πάλιν
 Τὸ Ἔθνος μας νὰ σπρώξετε εἰς τὴν ἀνεμοζάλην!
 Ζητεῖστε νὰ μᾶς βάλετε καὶ πάλιν ὄργανά σας
 Τὸν κόσμον νὰ χαλάσωμεν διὰ συμφέροντά σας!

Προχθὲς στὸν μέγαν Σύλλογον τοῦ ἔθνους εὐρισκόμην·
 Μελαγχολίας νάρκωσιν στὸ στῆθος αἰσθανόμην,
 Μὴ βλέπων νὰ ταχυπατῆ σταῖ ἱερά του χρέη.
 «Ἡ Γερουσία, ἔλεγα, ὡς πότε θ' ἀναπνέῃ;
 »Ὡς πότε ἡ Κυβέρνησις θὰ νεκροζῆ ἀκόμα;
 »Ὡς πότε θὰ ψυχομαχῆ τὸ σεσηπὸς τῆς σῶμα;»
 Ἐξαίφνης τοῦ Συντάγματος ἓνας γνωστὸς προστάτης,
 Βαθύνους καὶ τρισεύγλωττος τοῦ Ἔθνους παραστάτης,
 Σπαθί Σκουτάρι γίνεται ὑπὲρ τῆς Γερουσίας,
 Προδότης τοῦ Συντάγματος καὶ μηχανὴ φατρίας.

Ἴδὲ τὸν φιλελεύθερον τοῦ Κράτους Γραμματέα.
 Ἀκόμα δὲν μυρίσθηκε τὸν νέον βασιλέα,
 Κι' ἀμέσως Αὐλικὸς σωστὸς ν' ἀποδειχθῆ σπουδάζει.
 Νὰ βασταχθῆ στὴν θέσιν τοῦ ὁ ἥρωος κοπιᾶζει,

Καὶ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ἀγωνιᾷ νὰ πείσῃ
Ἄσάλευτον τὴν πίπτουσαν Κυβέρνησιν ν' ἀφήσῃ.

Ἴδὲ τὸν ἄλλον Ὑπουργὸν... Γελᾷ τὸ πρόσωπόν του·
Εἰς τὸ κομπόδεμα κρατεῖ τὸ Μηνυστέριόν του,
Καὶ ἀπὸ τῶρα στῆς Αὐλῆς γυμνάζεται τὰ ἦθη.
Μὲ σμαραγδόσµαλτα κουμπιὰ ἐστόλισε τὰ στήθη,
Τοῦ ὑψηλοῦ κολάρου του τὰ δυὸ πτερὰ ἰσιάζει,
Συστρέφει τὸ ποδάρι του καὶ μὸσχους συχνοβάζει.

Ἐδῶ στὸν Πλάτανον, σ' αὐτοῦ τοῦ τοίχου τὴν γωνίαν,
Δυὸ Γραμματέων ἄκουσε αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν.

«Ὁ Ἡγεμὼν μας Κύριε, θὰ ἔλθῃ σ' ἓνα μῆνα.

— Ναί! Κύριέ μου. Τί χαρά! Θὰ φέρῃ κι' ἀπ' ἐκεῖνα;...

— Ἐξῆντα μιλλιούνια. — Ἐξῆντα!!! Τάχα πόσα

Θὰ τὸν ἀρμέξωμεν καθεὶς; — Καὶ τὰ μετρᾷ ἢ γλῶσσα;

— ὦ! τὴν Ἑλλάδα, Κύριε, οἱ Φράγγοι, θὰ χαροῦμε

Σπαθί, ζωνάρι καὶ κουμπιὰ χρυσᾶ θὰ νὰ φοροῦμε,

Κ' εἰς τὰ ἐπανωφόρια μας χρυσύφαντες κορδέλαις.

— Στὰ μαῦρα θὰ νὰ βουτηχθοῦν ἢ ἄσπραις φουστανέλαις

— Πατρίκιος ὁ ἓνας μας, καὶ Ὑπουργὸς ὁ ἄλλος,

Καὶ Κόντες ὁ καθένας μας, καὶ Πρίγκιπας μεγάλος.

— Τὸ Σύνταγμά μας, Κύριε; — τὸ Σύνταγμ' ἄς χορεύῃ,

Μήπως τὸ πανδρευθήκαμε; Εἰς τί μᾶς χρησιμεύει;

Ἄν, Κύριε, τὴν εὐνοίαν τοῦ Ἡγεμόνος ἔχω.

Τί θέλω μὲ τὸν ἴδρον μου τὸ Σύνταγμα νὰ βρέχω;

Ἴδοὺ οἱ νέοι Βροῦτοί μας!!! Νὰ χαρακτήρ! Νὰ ἦθη!

Τὸ ψεῦδος, ἢ διαφθορὰ στὸ Ἔθνος διεχύθη.

Κακίας μᾶς ἐκύκλωσε κατάμαυρος ὀρίζων.

Μισεῖ κανεὶς τὸν ἄνθρωπον, τὸν σπούδαρχον γνωρίζων.

Ἐν μόνον τέκνον γνήσιον τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος,

Τοῦ οἴκου τῶν Ὑψηλάντων λαμπρὸς καὶ νέος κλάδος,

Τὴν ἔρημον κοιλάδα μας ἐστόλιζε μὲ ἄνθη,
 Πλὴν καὶ αὐτὸς ἀπ' τὴν πνοὴν τῆς λύπης ἐμαράνθη.
 Τὸν εἶδα εἰς τὴν νεκρικὴν κ' ἐσχάτην του ἡμέραν,
 Τὸν εἶδα νὰ μᾶς εὐχεται πατρίδα ἐλευθέραν·
 Νὰ λησμονῇ τὸν θάνατον ἐκστατικὸς τὸν εἶδα,
 Καὶ μὲ σβυσμένους ὀφθαλμοὺς νὰ κλαίῃ τὴν πατρίδα.
 Ἄχ ἡ ὠραία του ψυχὴ τὴν ἀρετὴν ζητοῦσε·
 Πλὴν τῆς κακίας γύρω της τὰ ἔχνη ἀπαντοῦσε.
 Τὴν μοχθηρίαν σύνοικον νὰ ἔχη ἀπηρνήθη,
 Κ' εἰς τὸ κατώφλι τῆς ζωῆς τὴν ὕλην ἀπεδύθη.

ὦ τῆς Ἑλλάδος ἀνθηραὶ καὶ μαγικαὶ κοιλάδες!
 ὦ λόφοι χαριτόβρυτοι! Τερπναὶ μου πρασινάδαις
 Εἰς τοὺς ἀθώους κόλπους σας θὰ φύγω τοὺς ἀνθρώπους,
 Θὰ φύγω τὸν αἰῶνά μου στοὺς σκιερούς σας τόπους
 ὦ κῆποι μυρσινόφυτοι! Πυκνόφυλλά μου δάση!
 Τὴν λύραν μου στὰ δένδρα σας ἡ χεὶρ μου θὰ κρεμάσῃ·
 Δεχθῆτε τὸν χιτῶνά μου τὸν πολυπαθημένον,
 Τὸν ἀπὸ τόσα θλιβερὰ ναυάγια βρεγμένον!
 Ἀνάπαυσιν ἴσως ψυχῆς εὐρῶ στὴν ἔρημίαν,
 Καὶ λησμονήσω τῆς ζωῆς τὴν μαύρην τρικυμίαν.
 Ἴσως κ' ἡ Μοῦσά μου ἐκεῖ εὐρῆ φωνὴν νὰ ψάλλῃ
 Τῆς ἀρετῆς τὰ θέλγητρα, τῆς φύσεως τὰ κάλλη.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Μ.
ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΘΘΩΝΑ.

(ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1833.)

(Οἱ στίχοι οὔτοι περιστρέφονται εἰς τῆς νέας ἑλληνικῆς Μοναρχίας τὴν καθίδρυσιν, ἥτις ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸ τέρμα μεταξὺ τῆς προσδοκωμένης εὐνομίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς παρελθούσης Καποδιστριακῆς Τυραννίδος, τῆς ὁποίας ἡ κατάλυσις εἶχε ρίψει τὸ Ἔθνος εἰς ἀναρχίαν,)

Ἡ Ἑλλάς μετὰ δουλείαν Βασιλεῦ, πολλῶν αἰῶνων
Μετὰ σοῦ ἀνέβη πάλιν εἰς τῆς δόξης τῆς τὸν θρόνον,
Δούλη χθές, ἰδοὺ λαμβάνει Βασιλίσσης λαμπρὸν στέμμα
Καί καλύπτει μὲ πορφύραν τῶν τραυμάτων τῆς τὸ αἷμα.
Σ' ἐμβιβάζουν εἰς τὴν γῆν μας Μοναρχῶν μεγάλοι στόλοι·
Ἔρχεσαι... κ' ἐνώπιόν σου οἱ λαοὶ κινουῦνται ὅλοι·
Ὅλοι σὲ πανηγυρίζουν... ἄεργος θὰ στέχω μόνος;
Βασιλεῦ, σὲ φέρω δάφνας δροσεράς τοῦ Ἑλικῶνος.

ὦ! τί στάδιον ὠραῖον, ὦ! τί μέγα ἔχεις μέλλον!
Μεταξὺ τῶν βασιλέων, ἄστρον εἶσαι ἀνατέλλον.
Νέος, ἄρχεις Κράτος νέον καὶ ἀνήλικον ἀκόμα·
Μὲ το σῶμά σου θ' αὐξήσῃ καὶ τοῦ Κράτους σου τὸ σῶμα.
Τῆς μεγάλης Μοναρχίας τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου
Εἶς' ὁ μόνος κληρονόμος καὶ διάδοχος ἐκείνου.

Ἡγεμῶν Ἑλλάδος, χαῖρε! Κρατεῖς σκῆπτρον Βασιλέως
Στὴν Ἑλλάδα, ἥτις δίδει μέγα ὄνομα καὶ κλέος.
Δύνασαι νὰ γένῃς μέγας, τ' ὄνομά σου συνενώνων
Μὲ τ' ἀθάνατα ἐκεῖνα τῶν Λυκούργων καὶ Σολῶνων.

Ὄταν πάτησες τὴν γῆν μας, ποῖον κλόνον δὲν αἰσθάνθη
 Τὸ ἀρχαῖον ἔδαφός της μὲ τ' ἀμάραντά του ἄνθη!
 Εἰς τὴν θέαν σου, ἡ κόνις ἐκινήθη τῶν Πλατῶνων·
 Σκίρτησαν ἀπὸ χαρὰν τῶν σκιαὶ εἴκοσι αἰῶνων,
 Κ' εἰς τοῦ Παρνασσοῦ τὰ δάση ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον
 Ῥοδοστόλιστος κατέβη μὲ τὰς Μούσας ὁ Ἀπόλλων,

ὦ! τρισένδοξος ἡμέρα, ὅταν εἰς τὴν παραλίαν
 Πέταξες ἵππεὺς ὠραῖος μὲ χρυσοῦν ἐνδυμασίαν,
 Καὶ διέβης τῆς Ναυπλίας τὰς πρασίνοὺς πεδιάδας
 Ὅπαδοὺς κ' εὐχέτας ἔχων τρεῖς Ἑλλήνων μυριάδας!
 Τὸ γλυκὺ μειδιάμά σου τὸ ἠρωϊκὸν σου ἦθος
 Κ' ἡ νεανικὴ σου χάρις ἐγοήτευσαν τὸ πλῆθος,
 Καὶ εἰς τοῦ Ναυπλίου κλαῖον σὲ συνώδευε τὰ τεῖχη,
 Κ' ἡ κραυγὴ του κ' ἡ χαρὰ του ὡς στὸν οὐρανὸν ἀντήχει.
 Τὰ σαλπίσματα, οἱ βρόντοι τῶν φρουρίων καὶ τῶν στόλων
 Ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ἠγγελλον στὸν κόσμον ὅλον·
 Φαιδρὸς ἦτον ὁ αἰθέρας, ἡ ἡμέρα μας γλυκεῖα,
 Καὶ ὁ ἥλιος στὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ἐμειδία.

Εἰς τὴν θάλασσαν ὀπότεν, εἰς καιρὸν σφοδροῦ χειμῶνος,
 Πελαγίζωνται μὲ βίαν πολλοὶ ἄνεμοι συγχρόνως,
 Ἐνα κύμα σπρώχνει τ' ἄλλο, κυνηγᾷ καὶ κυνηγᾶται,
 Κ' εἰς τὰ σκότη νυκτὸς μαύρης μὲ βοὴν κτυπᾷ κτυπᾶται·
 Πλὴν ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου ἔλαμψεν εἰς τὸν ἀέρα;
 Διαδέχεται τὰ πάντα καὶ γαλήνη καὶ ἡμέρα.
 Στὸν ὀρίζοντά μας ἦλθες· ἔφυγεν ἡ Ἀναρχία,
 Κ' ἔπαυσε τῆς διχονοίας, τῶν παθῶν ἡ τρικυμία.

Ἐφθασες εἰς τὴν Ἑλλάδα· Βασιλεῦ μου, συλλογήσου
 Πῶς ἡ γῆ αὐτὴ θὰ ἦναι ἡ παντοτεινὴ πατρίς σου·
 Πῶς ἡ γῆ αὐτὴ τὸ πάλαι ἦτον μήτηρ ἡμιθέων,
 Φιλοσόφων καὶ ῥητόρων, ποιητῶν καὶ συγγραφέων.

Στὸν προγονικὸν βαθμὸν τῆς εὐτυχῆς ἂν τὴν ὑψώσης!
 Εὐτυχῆς ἂν τὴν ἀρχαίαν φήμην τῆς ἀνανεώσης!
 Οἱ κατακτηταὶ δὲν εἶναι τῶν λαῶν οἱ εὐεργέται·
 Εἰς τὴν δόξαν προηγοῦνται οἱ μεγάλοι νομοθέται.
 Εἰς τὸ πέλαγος τοῦ βίου, ὁ φιλόσοφος πατήρ σου
 Ἄς σὲ ἦναι, Βασιλεῦ μου, ὁ χειραγωγὸς ἀστήρ σου·
 Μ' αἵματα μαχῶν δὲν βάφει τὰ Γερμανικὰ πεδία,
 Καὶ τὰς πόλεις καλλωπίζει μὲ πολυτελεῖ Μουσεῖα.
 Τῆς ποιήσεως τὸ γέρας Βασιλεὺς, δὲν ἀπορρίπτει·
 Καὶ μὲ δάφνας ἀμαράντους τὸ διάδημά του κρύπτει.

Μετεκάλεσε τὰ φῶτα εἰς τὴν πρώτην των ἐστίαν,
 Ἄν ζητῆς νὰ κατακτήσης ἀσφαλῆ ἀθανασίαν.
 Ὁ λαμπρότερος Δυνάστης ἑνὸς Κράτους γυμνοῦ φώτων
 Σταθερὸν εἰς τοὺς αἰῶνας δὲν ἀφίνει φήμης κρότον
 Αἰ γεννήσεις τοῦ νοός μας καὶ ἡ Ποίησις πρὸ πάντων
 Τὴν σειρὰν διαιωνίζουν τῶν ἱστορικῶν συμβάντων.
 Ἄν δὲν ἔζων τοῦ Ὀμήρου τὰ ποιήματα τ' ἀρχαῖα,
 Ποῖος ἤθελε γνωρίζει Ἐκτορα ἢ Ἀχιλλέα; ...
 Ἐνδοξὸς καὶ τρισευδαίμων, ἂν, πιστὸς ἀκόλουθός σου,
 Πιστὰ τρέξω εἰς τὰ ἔχνη τοῦ χρυσίνου ἄρματός σου,
 Καὶ μ' ἀρχαίαν μελωδίαν ἀπ' τὰς Μούσας ἐμπνευσμένην
 Τὴν πατρίδα μου ὑμνήσω, ἀπὸ σὲ ἀναστημένην!
 Ἀκτὶς μιὰ τῆς λάμψεώς σου τὴν ζωὴν μου θὰ λαμπρύνῃ,
 Καὶ ἡ Μοῦσά μου μεγάλη καὶ ἀθάνατος θὰ μείνῃ.

Εἶναι ἄξιος ὁ Ἕλλην τῶν ἀγρύπνων σου ἀγώνων,
 Καὶ τὴν εὐφυῖαν σώζει τῶν ἐνδόξων του προγόνων.
 Ὁ Μιαούλης μ' ἓνα σκάφος πολεμῶν μεγάλους στόλους,
 Ἐνθυμίζει τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς Κίμωνάς της ὄλους·
 Ὁ Ἐπαμινώνδας ἔχει μιμητὴν τὸν Καραΐσκον,
 Καὶ ὁ Μπότσαρης, εἰς νέας Θερμοπύλας ἀποθνήσκων,

Παριστᾶ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ τὴν ζωὴν τοῦ Ἀριστείδου,
 Κ' εἰς τὴν ἔνδοξον θανὴν τοῦ τὴν θανὴν τοῦ Λεωνίδου.
 Εἰς ἡμᾶς, Μονάρχα, φέρε τοὺς καιροὺς τοῦ Περικλέους.
 Κι' ἀναγεννωμένους πάλιν θὰ ἰδῆς τοὺς Ἀθηναίους.

Τί μεγάλοι τῆς Ἑλλάδος οἱ λαμπροὶ ἐκεῖνοι χρόνοι,
 Ὁ Θρασύβουλος τῆς ὅταν, ὡς Θεὸς ἐβροντοφώνει,
 Καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τὰς Ἀθήνας ἐπροσκάλει,
 Τὰς φωνὰς τοῦ Δημοσθένους ἢ Πνυξὶ ὅταν ἀντελάλει,
 Καὶ ὁ Πίνδαρος μὲ δάφνης στέφανον ἐπεριπάτει
 Καὶ τὴν ἔμμουσόν του λύραν στὰ Ὀλύμπια ἐκράτει,
 Κι' ὁ Ἡρόδοτος, ἐν μέσῳ τῶν ἀγῶνων αὐτῶν πρῶτος,
 Τὴν τερπνὴν του ἱστορίαν ἀνεγίνωσκεν εὐγλώττως!
 Στὴν Ἀκαδημίαν τότε ἐξετύλιπτεν ὁ Πλάτων
 Τὴν σειρὰν τῶν ἐξαισίων κ' εὐφραδῶν του μαθημάτων·
 Ὁ Αἰσχύλος ἀνεκάλει στὴν σκηνὴν τοὺς Μαραθῶνας·
 Ἔδιδε ζωὴν ὁ Ζεῦξις, κίνησιν εἰς τὰς εἰκόνας,
 Καὶ τὸ ξύλον εἶχε γλῶσσαν, δάκρυζεν ἢ ἐμειδία·
 Κι' ὁ Φειδίας γλύφων τότε τὸν Ὀλύμπιον του Δία,
 Τὴν θεότητα παρίστα ἔμψυχον στὴν ὄρασίν μας
 Καὶ τὸ μέγεθός της ὅλον κατεβίβαζε στὴν γῆν μας.

Νεκρὰ σήμερον εἶν' ὅλα· καιροὶ ἄλλοι, ἄλλα ἤθη·
 Εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν μεγάλων ἢ ἀμάθεια ἐχύθη,
 Καὶ κἀνεὶς των τί πατρίδα κατοικεῖ δὲν συλλογεῖται,
 Οὔτε ποίων προπατόρων εἶναι τέκνον ἐνθυμεῖται.

Ἄπειροι μηχανορράφοι διὰ τ' ἄτιμά των τέλη
 Εἰς τὸν θρόνον σου θὰ πέσουν ὡς κηφῆνες εἰς τὸ μέλι.
 Αὐτὸς, ὅστις μ' εὐγλωττίαν θρασυστόμου ὀχλοκράτου
 Πανηγύριζε τὸ ἔθνος καὶ τὰ δικαιώματά του,
 Κι' ἀναστάτονε τὰ πάντα ζητῶν σύνταγμα καὶ νόμους,
 Αὐτὸς αὖριον ἐμπρός σου μὲ ταπεινωμένους ὤμους,

Μὲ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην, τὴν Αὐλὴν θὰ θυμιάζη,
 Καὶ συκοφαντῶν τὸ Ἔθνος ποταπὸν θὰ τ' ὀνομάζη.
 Αὐθαδέστερος ἐκεῖνος, τῆς Πελοποννήτου ὅλης
 Λεηλάτησε τὰς χώρας καὶ κατέσκαψε τὰς πόλεις·
 Τῶν κατοίκων τῆς τὸν πλοῦτον κατεβρόχθησε μ' ἐράνους,
 Μ' ἀρπαγὰς καὶ μὲ δημεύσεις μὲ σφαγὰς καὶ μὲ βασάνους·
 Τὴν γυμνότητά του κλαίων αὐτὸς αὖριον ἐμπρὸς σου,
 Δείγματα θὰ περιμένῃ τῆς βασιλικῆς χειρός σου.
 Εἰς κἀνένα τῶν τοιούτων τὴν ἀγάπην σου μὴ δώσης,
 Τὴν Ἑλλάδα, βασιλεῦ μου, ἂν ζητῆς νὰ διασώσης.
 Πρόσεχε τὴν εὐνοϊάν σου ὡς τῆς Ἐριδος τὸ μῆλον·
 Τὸν σοφὸν σου Ἀρμανσπέργην ἔχε Μέντορα καὶ φίλον.

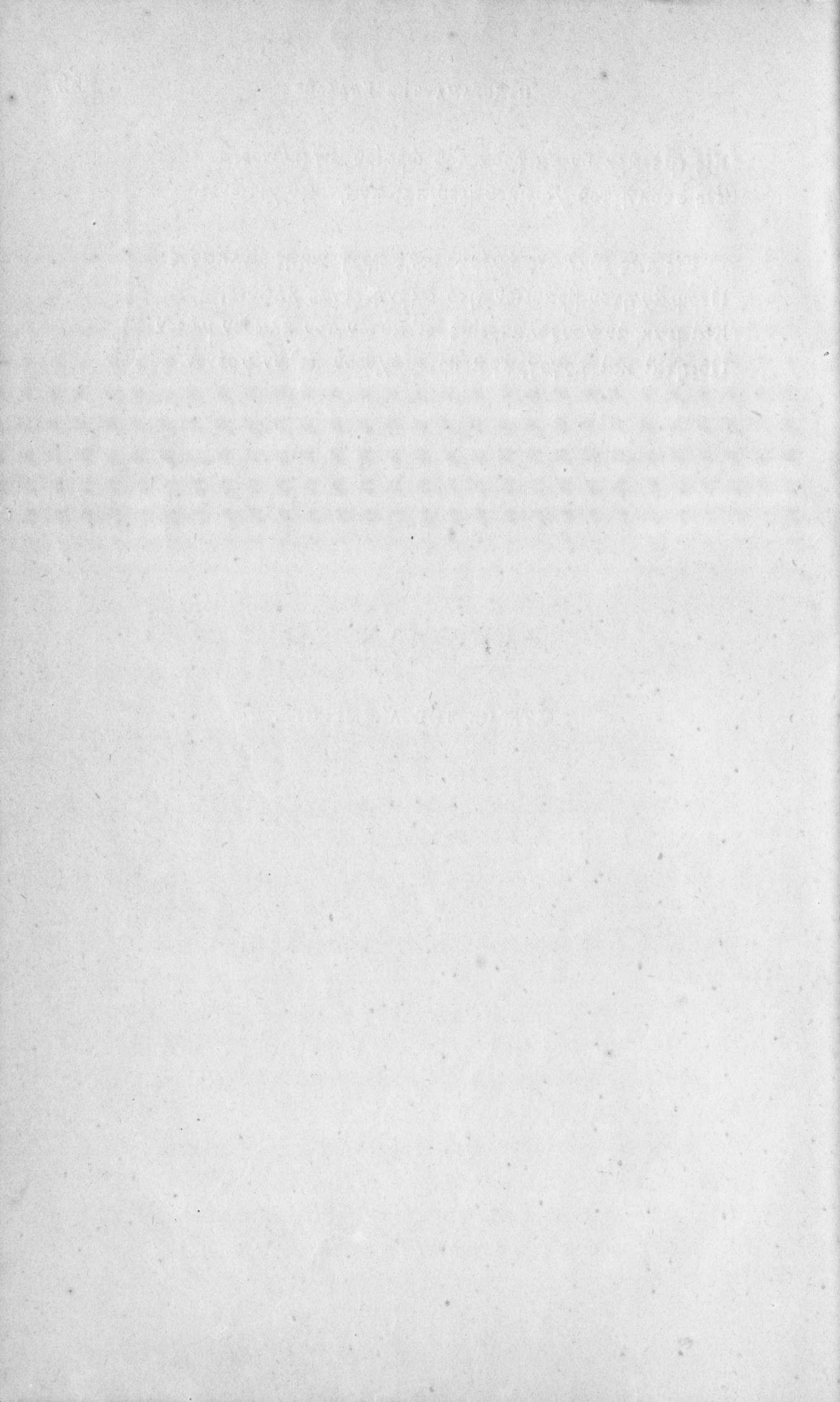
Βασιλεῦ, συγχώρησέ με, ἂν, ἀντὶ ἐπαίνων μόνον,
 Παραίνεσεις ὑποβάλλω εἰς τὸν ὑψιστόν σου θρόνον.
 Δείξας ἔκπαλαι πολίτου φιλαλήθους χαρακτῆρα,
 Μὲ τοῦ Μποαλῶ τὰ βέλη στὴν σατυρικὴν μου χεῖρα,
 Τοῦ αἰῶνός μου ἀφόβως ἐπολέμησα τὰ ἦθη,
 Καὶ πολλῶν ληστῶν τοῦ Ἔθνους κατετόξευσα τὰ στήθη.
 Ὅσον δίκαιοι κι' ἂν ἦναι, Βασιλεῦ, οἱ ἔπαινοί μου,
 «Κολακεύει καὶ ὁ Σουῦτσος; θὰ φωνάξουν οἱ ἐχθροί μου·
 » Ἀπὸ σοβαρὸς Κριτῆς μας, αὐλικὸς ζητεῖ νὰ γένη;
 » Καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν θρόνον κἀνὲν δῶρον περιμένει;
 » Ἀφ' οὗ ἔχυσεν εἰς ὅλους τὴν χολὴν τοῦ Γιουβενάλη,
 » Ψωμοζήτητος μὲ τὴν λύραν ῥαψωδίας τῶρα ψάλλει; »
 Πῶς ν' ἀποκριθῶ, Μονάρχα, εἰς συκοφαντίας τόσας;
 Πῶς νὰ δέσω τῶν ἀνθρώπων τὰς ἀχαλινώτους γλώσσας;

Εἰς τὰς θύρας τοῦ Ναοῦ σου πλῆθος λατρευτῶν συρρέει,
 Κ' ἐπὶ τῶν χρυσῶν βωμῶν σου λίβανον καὶ σμύρναν καίει.
 Λαμπροὺς τίτλους αὐτὸς θέλει, τιμαλφεῖς ἐκεῖνος λίθους,
 Ἄλλος πορφυρᾶν ταινίαν ὡς παράσημον τοῦ στήθους.

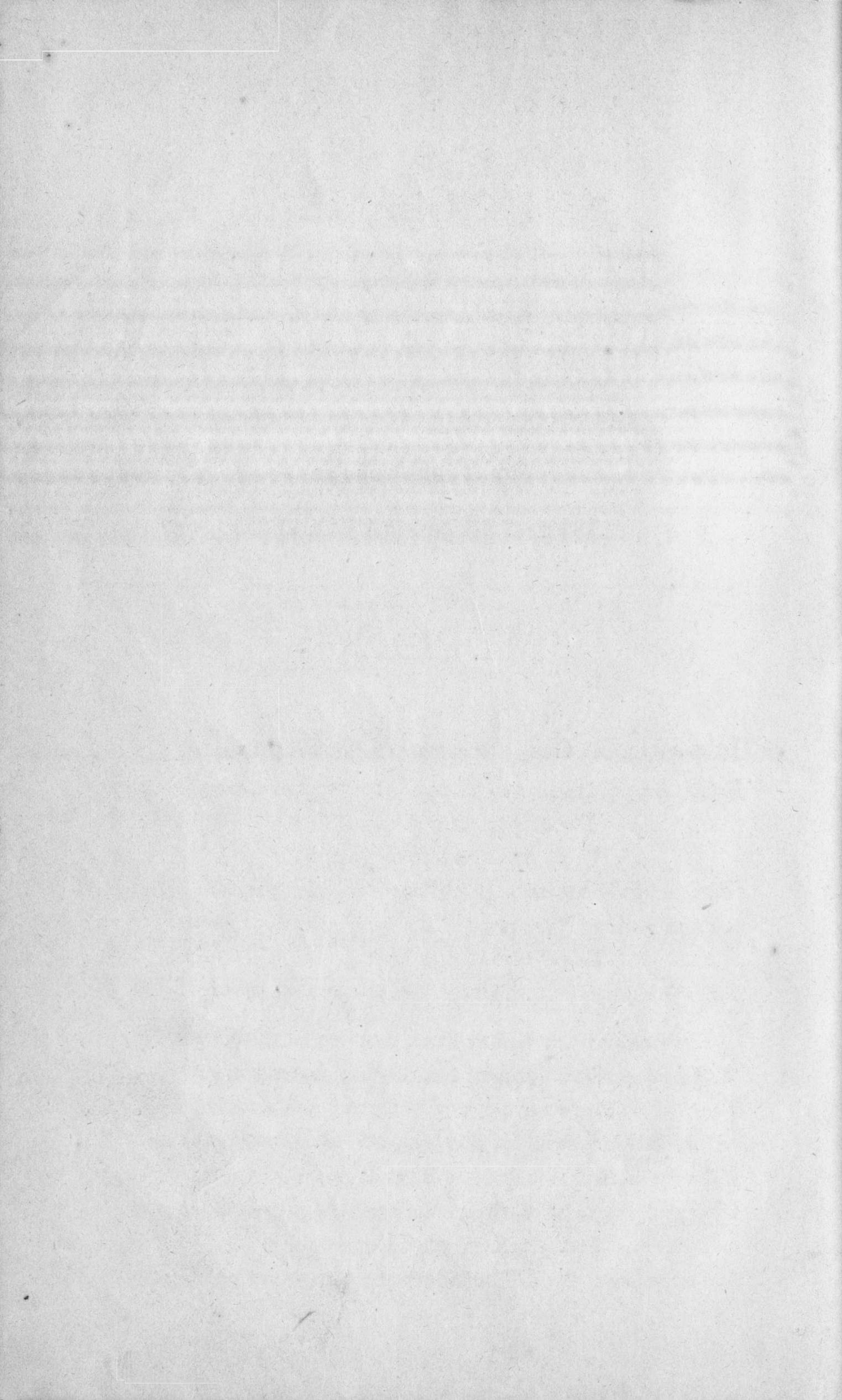
Εἰς ἐμὲ ἀρκοῦν τὰ ῥόδα τοῦ ὠραίου Ἑλικῶνος,
Ὡς στολὴ τοῦ χωρικοῦ μου καὶ ποιητικοῦ χιτῶνος.

Εἰς τὰς εὐκλειεῖς ἡμέρας τῆς προγονικῆς Ἑλλάδος
Περιμάχητον βραβεῖον ἦτο δάφνης ἕνας κλάδος,
Καὶ μακρὰν χρυσολατρείας δι' αὐτὸν τὸν κλάδον μόνον
Ποιηταὶ καὶ λογογράφοι προεμόχθουν πολὺν χρόνον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΞΕΦΑΝΤΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ.

Συνετίθει τὴν 16 τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, ἡμέραν ἐορτάσιμον τοῦ Πάσχα τῶν Βαυαρῶν καὶ τοῦ θριάμβου τῶν συνταγματικῶν μας δόλων.

ΕΞΗΜΕΡΩΣΕ τὸ Πάσχα σήμερα τοῦ Ὁθωνός μας,
Καὶ ἡ ἐορτὴ ἀκόμα τοῦ πτωχοῦ Συντάγματός μας.
Ἔλα, ἔλα, γείτονά μου,
Νὰ τὸ στρώσωμ' ἐδῶ χάμου!
Ἔχομε καὶ Βασιλέα... τὸ Ῥωμαϊκὸ μας νάτο...
Κοῦτρα κοῦτρα τὸ ποτήρι! Ἄς χυθῆ καὶ λίγο κάτω!
Τρίκα τράκα, τίρι λίρι.
Στὴν υἰεΐαν σου τὸ πρῶτο, Βασιλεῦ μου, τὸ ποτήρι!

Στὸν καιρὸν τοῦ Κυβερνήτου, ἀπὸ ἓνα σ' ἄλλον τόπον
Ἔτρεχαν σὰν τὰ ζαγάρια ἓνα πλῆθος κατασκόπων
Τώρα εἶναι Βασιλέας εἰς τὴν γλῶσσάν του καθένας,
Κι' ἂν συλλογισθῆ, δὲν σφάλλει στ' Ὀμορούσιον κἀνένας.
Εὐλογία θεοῦ ἦλθε, ἡσυχία στὴν Ἑλλάδα,
Κ' ἐγὼ ἡσυχά, μὲ βλέπεις, τὸ ρουφῶ στὴν πρασινάδα.
Τρίκα τράκα, τίρι λίρι.
Στὴν υἰεΐαν σου καὶ τοῦτο Βασιλεῦ μου, τὸ ποτήρι!

Ἕνας Βροῦτος Ὑπουργός μας (ὁ θεὸς νὰ τὸν φυλάγῃ!)
 Κάπου εἶπε κολακεύων· « Στὸ ἀνάθεμα νὰ πάγῃ
 Καὶ ὁ τύπος κι' ὅποιος λέγῃ διὰ Ὑπουργούς μου κᾶτι! »
 Πλὴν χωρὶς πολὺ λεμόνι τοῦ ἐγύρισαν τὴν πλάτη.
 Δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὰ λόγια πολὺ τόσο δὲν μετρῶ,
 Καὶ μ' ἐλεύθερα τραγούδια τὸ ποτήρι μου κουτρῶ·

Τρίκα τράκα, τίρι λίρι·

Στὴν ὑγείαν σου, Κύρ Βροῦτε, τὸ γεμάτο μου ποτήρι!

Εἰς τὴν Πνύκα δὲν γυρίζουν ἀλυσσοδεμένα πλέον
 Τὰ παιδιὰ τῶν Θρασυβούλων, τὰ παιδιὰ τῶν Περικλέων,
 Καὶ ὁ Ἅγιός μας Τάφος, αἱ ἥρωϊκαὶ Ἀθῆναι
 (Χάρις εἰς τὸν Ὀθωνά μας) πλέον τούρκικαι δὲν εἶναι·
 Κυανόλευκαι σημαῖαι κυματοῦν στὸν Μαραθῶνα,
 Κι' ὁ λαὸς μὲ τὸ ποτήρι τραγουδεῖ στὸν Παρθενῶνα·

« Τρίκα τράκα, τίρι λίρι·

Στῆς ἥρωϊκῆς Ἀθήνας τὴν ὑγείαν τὸ ποτήρι! »

Ἄν ὁ Βασιλεὺς μας ἦλθε, δόξα εἰς τοὺς Ἐλευθέρους!
 Αἱ σημαῖαι τῶν Μεγάρων ἔφεραν ἐξ ἑνὸς μέρους
 Τ' ὄνομα τοῦ οὐνοῦ μας καὶ τὴν ΑΘΗΝΑΝ στὸ ἄλλο,
 Καὶ μὲ θάρρος πρὸς τὸ Ἄργος ἐξεστράτευαν μεγάλο·
 Δαφνοστόλιστον στὴν μέσην εἶχαμεν τὸν Θύρσιόν μας,
 Καὶ φαιδρὸς ὁ καλὸς γέρων ἔψαλλεν εἰς τὸν σκοπὸν μας·

« Τρίκα τράκα, τίρι λίρι·

Στὸ καλὸ σου κατευόδιο, Σινιὸρ Νάπα, τὸ ποτήρι! »

Ἐφθασεν ὁ Βασιλεὺς μας, καὶ οἱ Συνταγματικοὶ του
 Ἐφανήκαμεν οἱ πρῶτοι εὐπειθεῖς ὑπήκοοί του·
 Παρεβάρυναν τὸν Θρόνον οἱ Ναπαῖοι μὲ ζητήσεις·
 Ὡσὰν ζήτηλαι τοὺς ὠμούς δὲν ἐσκύψαμεν ἐπίσης·
 Ἄντι δίσκον ψωμοζήτητο ὁ καθένας μας νὰ φέρῃ,
 Ὑπερήφανα φωνάζει μὲ τὴν κοῦπα εἰς τὸ χέρι.

« Τρίκα τράκα, τίρι λίρι·

Στὴν ὑγείαν τῆς Ἑλλάδος, Βασιλεῦ μου, τὸ ποτήρι! »

Φυλακώθηκεν ὁ Γρίβας, καὶ χαρήκετε Ναπαῖοι.
 Τῶν Μεγάρων ὁ Στρατάρχης ἄς τιμωρηθῆ, ἂν πταίῃ·
 Τοῦ ἐγκλήματός του ἔμῳς δὲν ὑπάρχει οὐδὲ νύξις,
 Καὶ τῶν ἐκδουλεύσεών του χιλιάδες ἀποδείξεις.
 Ἄπ' τὸν Ἰτς-Καλὲ θὰ ἔβγῃ, στοίχημα μεγάλο βάζω,
 Καὶ μαζή του θὰ τὸ τσούζω καὶ μαζή του θὰ φωνάζω;
 « Τρίκα Τράκα, τίρι λίρι·
 Στὴν ὑγείαν σας Ναπαῖοι, ὡς τὸν πάτο τὸ ποτήρι! »

Ἐπτὰ ἤπια στὴν ἀράδα, καὶ ὁ νοῦς μου γυρνᾷ, φίλοι...
 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει νὰ μὲ φαίνεται σφονδύλι...
 Ὅλ' ἀνάποδα τὰ βλέπω καὶ μὲ ζαλισμένο μάτι...
 Σὰν νὰ κονδυλοῦν καὶ πέφτουν δύο Ὑπουργοὶ ξυδάτοι...
 ὦ! ἐμέθυσά... Τὶ λέγω!... Ἄραις μάραις κουκουναραῖς...
 Τὶ χρυσῆ δουλειά! θὰ λείψουν δύο τρεῖς βρωμοχουλιάραις...
 Τρίκα τράκα, τίρι λίρι·
 Ἄπὸ τὴν χαρά μου σπάνω τ' ἀδειασμένο μου ποτήρι.

Ο ΣΠΟΥΔΑΡΧΙΑΗΣ ΛΗΟΤΥΧΩΝ

ΣΑΝ τὴν γάτα τὴν βρεγμένη, φίλοι μου, ἀναχωρῶ·
Μὲ τοὺς Γερμανοὺς νὰ κάμω προκοπὴν δὲν ἤμπορῶ·
Κρῖμα, κρῖμα κ' οἱ ἀγῶνες κ' ἡ θυσίαις μας ἢ πρώταις!
Κρῖμα, κρῖμα τόσων χρόνων τόσα αἵματα κ' ἰδρῶτες!
Στὸν κρημνὸν τὸ μαῦρο ἔθνος κατακέφαλα πηγαίνει·
Στὸ ἐξῆς καλὸ κανένα μὴν ἐλπίζετε νὰ γένη.
Εἰς τὸ ἓνα Ὑπουργεῖον πρόβαλα τὸν σύντροφόν μου,
Εἰς τὸ ἄλλο τὸν δικόν μου,
Ἔνα φίλον εἰς τὸ τρίτον, εἰς τὸ τέταρτον ἐμένα·
Πλὴν δὲν δέχονται κανένα.

Ἡ Συνέλευσις τοῦ ἔθνους ἂν δὲν πῆγε δεξιᾶ,
Ἄπ' τὴν Πρόνοιαν δὲν ἤμουν τόσον πάλιν μακριά.
Διὰ τὴν διάλυσίν της ἔκαμα ὅ,τι μποροῦσα·
Διὰ τὴν πατρίδα τώρα νὰ μ' ἀκούσουν ἀγαποῦσα·
Πλὴν ἄς γένη ὅ,τι γένη, καὶ ὁ κόσμος ἄς χαλάσῃ·
Ἡ χολή μου δὲν θὰ σκάσῃ.
Εἰς τὸ ἓνα Ὑπουργεῖον πρόβαλα τὸν σύντροφόν μου,
Εἰς τὸ ἄλλο τὸν δικόν μου,
Ἔνα φίλον εἰς τὸ τρίτον, εἰς τὸ τέταρτον ἐμένα·
Πλὴν δὲν δέχονται κανένα.

Εἰς τοὺς δυνατοὺς ἐπῆγα δεκαπέντε φοραῖς μόνος·
«Δοκιμᾶστέ με» τοὺς εἶπα, καὶ τοὺς λάλησα ἐγτόνωσ.
Ἰδρῶσ' ἀπ' τὸ πάγε κ' ἔλα τόσοις μῆνας ὁ καϊμένος.
Στὸ ἐξῆς ἄς μὴ με λέγουν πῶς ἐχθρεύομαι τὸ γένος.
Μὲ τὰ δυνατά μου ὅλα πάσχισα νὰ τὸ συνδράμω·
Δι' αὐτὸ κάθε θυσίαν ἤμουν ἔτοιμος νὰ κάμω.

Εἰς τὸ ἕνα Ὑπουργεῖον πρόβαλα τὸν σύντροφόν μου,
 Εἰς τὸ ἄλλο τὸν δικόν μου,
 Ἐνα φίλον εἰς τὸ τρίτον, εἰς τὸ τέταρτον ἐμένα·
 Πλὴν δὲν δέχονται κανένα.

Μὲ γνωρίζετε πῶς εἶμαι γλιστερός ὡσάν τὸ φίδι,
 Πῶς στὰ δάκτυλά μου ἔχω τὴν πολιτικὴν παιγνίδι·
 Πόσον θὰ εὐδαιμονοῦσεν ἡ ταλαίπωρη πατρίς,
 Ἄν ἐγὼ τὴν διοικοῦσα κί' ἀπ' τοὺς φίλους μου δυὸ τρεῖς
 Πλὴν τουκάκου οἱ καλοὶ μας
 Καὶ κοινωφελεῖς σκοποὶ μας.
 Εἰς τὸ ἕνα Ὑπουργεῖον πρόβαλα τὸν σύντροφόν μου
 Εἰς τὸ ἄλλο τὸν δικόν μου,
 Ἐνα φίλον εἰς τὸ τρίτον, εἰς τὸ τέταρτον ἐμένα·
 Πλὴν δὲν δέχονται κανένα.

Ο ΜΩΡΟΠΙΣΤΟΣ ΑΝΔΡΑΣ

Η γυναϊκά μου Μαροῦκα ἔχει κόκκινα χειλάκια,
Τριανταφυλλένιαν ἔψι καὶ γλυκὰ γλυκὰ ματάκια.
Στὸ πλευρό μ' ἀφ' οὔ τὴν ἔχω σὰν τρυγόνι μου πιστὸ,
Πόσος κόσμος μὲ χαδεύει, πόσους φίλους τὴν χρωστῶ!
Τί καλῆς ψυχῆς γυναϊκα!
Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

Νέο βλέπω κάθε μέρα εἰς τὸ σπῆτι μου στολίδι,
Κ' εἰς τὰ δάκτυλά της νέο κάθε μέρα δακτυλίδι.
Ἐξοδεύει μὲ σακκοῦλα πουρνὸ βράδυ ἀνοιχτή,
Τρέμει μὴ μὲ δώση βάρους καὶ παρὰ δὲν μὲν ζητεῖ.
Τί καλῆς ψυχῆς γυναϊκα!
Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

Στοὺς χορούς μας τὴν πηγαίνω; Νὰ κατόπι καθαλλιέροι·
Παγωτὰ καὶ λεμονάδαις ὁ καθένας τὴν προσφέρει,
Κ' εἰς ἐμένα τόσο ῥόμι ὡς ὀποῦ νὰ ζαλισθῶ...
Ἡ γυναϊκά μου μ' ἀφίνει σιγανὰ νὰ κοιμηθῶ...
Τί καλῆς ψυχῆς γυναϊκα!
Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

Τὸ παιδί μας βγάλλει δόντια, ἢ κατσούφιασε κομμάτι;
Χίλιοι φίλοι τ' ἀγκαλιάζουν, μὲ πατρὸς τὸ βλέπουν μάτι.
Νὰ φανῆ σ' αὐτοὺς εὐγνώμων ἢ Μαροῦκα δὲν ἀργεῖ,
Καὶ τὸ χέρι τους τὸ σφίγγει... ἀπὸ μητρικὴ στοργή.
Τί καλῆς ψυχῆς γυναϊκα!
Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

Προχθές τρόμαξα κομμάτι· ἔξαφνα καὶ παρ' ἐλπίδα
 Νὰ φιλῆ καὶ νὰ χαδεύῃ ἓνα φίλον μας τὴν εἶδα.
 «Τ' εἶν' αὐτὸ ποῦ κάμεις, λέγω;» Αὐτὴ πάλε τὸν φιλεῖ.
 «Ἄχ! τὸν ἀγαπῶ, μὲ λέγει, γιατί σ' ἀγαπᾷ πολὺ.»
 Τί καλῆς ψυχῆς γυναῖκα!
 Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

Τὴν ἡμέρα πάντα λείπω, καὶ δυσλῆϊς τὴν νύκτα ἔχω·
 Εἰς τὸ Ναύπλι τὴν ἀφίνω, κ' εἰς τὸ Ἄργος συχνοτρέχω.
 Ἡ Μαροῦκα δὲν μαλόνι ἂν πλαγιάζω χωριστά·
 Εἰς τὸ σπήτι μας τὴν νύκτα συναναστροφὴν βαστᾷ.
 Τί καλῆς ψυχῆς γυναῖκα!
 Ἄντις μιὰν νὰ εἶχα δέκα!

ΑΙ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Τι κακὸ, τί δυστυχία!

Νὰ μὴν ἦναι εἰς τὸν κόσμον ἓνα σφάλμα, μιὰ κακία,
Ποῦ κανένας νὰ μπορῇ
Ἐφοβὰ νὰ ἱστορῇ!

Δὲν ἤξεύρω πῶς τυχαίνει, πῶς ὁ διάβολος τὸ φέρνει,
Κι' ὅ,τι ἔπῳ εὐθύς καθένας εἰς τὴν ῥάχη του τὸ παίρνει,
Κι' ἀπ' ὀπίσω μου φωνάζει· «Γιὰ τὴν γοῦνά μου κλωσταῖς
Εἶν' ἢ λέξαις σου αὐταῖς;

Ἐψαλα σ' ἓνα τραγούδι τὸν γελοῖον Σπουδαρχίδη,
Κ' ἐν ᾧ, μάρτυς ὁ θεὸς μου, δὲν ὠνόμασα κανένα,
Ἐνας γείτονας φωνάζει· «Τί μ' ἐπῆρες στὸ παιγνίδι;
Ἐγὼ ἄχυρα δὲν τρώγω· αὐτὸ γράφηκε γιὰ μένα.»
Ἐψαλα σ' ἄλλο τραγούδι τὴν καλῆς ψυχῆς γυναῖκα,
Κι' ὅπου πάγω, νέαις δέκα
«Στάσου, στάσου, μὲ φωνάζουν! Γιὰ τὴν γοῦνά μας κλωσταῖς
Εἶν' ἢ λέξαις σου αὐταῖς;»

Νὰ στολίσω σκοπὸν εἶχα ὅσους μόνον μὲ τὰ χεῖλη
Ἄγαποῦν τὸ Σύνταγμα μας,
Κ' ἐν ᾧ εἶναι στὴν καρδιά τους τῶν ὑπουργημάτων φίλοι,
Μὲ ταῖς φράσαις ταῖς μεγάλαις ἐξεκούφανα τ' αὐτιά μας.
Πλὴν φοβοῦμαι μὴν σηκώσω στὸ ποδάρι τοὺς Μεγάλους,
Καὶ κοντὰ σὲ λόγους ἄλλους
Μὲ φωνάζουν· «Στάσου, στάσου! Γιὰ τὴν γοῦνά μας κλωσταῖς
Εἶν' ἢ λέξαις σου αὐταῖς;»

Ἦθελα νὰ παραβάλω μίαν μας Ἐφημερίδα
 Μὲ καρὰβι ὁποῦ τρέχει στὰ τυφλὰ χωρὶς πυξίδα·
 Πλὴν ὁ Κύρ Ἀντωνιάδης ἂν στήν βράχη του τὸ πάρη,
 Θέματ' ἄρατα θ' ἀρχίσῃ ν' ἀραδιάζῃ χωρὶς χάρι.
 Ἦθελα νὰ ἴπῳ Ναπίλαις πῶς βρωμᾷ ἐν ἄλλο φύλλον·
 Πλὴν τὸν Χρόνον μας τὸν φίλον
 Τί τὸν κάμεις; Θὰ φωνάξῃ· «Γιὰ τὴν γοῦνά μου κλωσταῖς
 Εἶν' ἡ λέξαις σου αὐταῖς;»

— Κι' αὐτὰ, Σοῦτσε, ποῦ λὲς τώρα, κι' αὐτὰ εἶναι σαῖτιαῖς·
 Κάθε λόγος σου εἶν' ἄρμα μὲ δυὸ κόψαις, δυὸ φωτιαῖς.
 Σ' ὅ,τι λέγεις εἶναι μέσα δυὸ τρεῖς ἔννοιαι κακαί·
 Ἄκακα δὲν λέγεις ἓνα Κάππα, ἄλφα, ἰῶτα, ΚΑΙ.

— Σκιάζετ' ὅποιος ἔχει μυΐαις, Ἄρχοντές μου, εἶναι μία
 Παλαιά μας παροιμία.

— Παροιμία!!! Στάσου, στάσου! Γιὰ τὴν γοῦνά μας κλωσταῖς
 Εἶν' ἡ λέξαις σου αὐταῖς;

— Παροιμίαις σᾶς πειράζουν; Ἐνα μῦθον π' ἀγαπῶ
 Ἦμπορῶ κἂν νὰ σᾶς ἴπῳ;

— Μῦθον εἶπες;... ὦ! αὐτὴ σου ἔχει νόημα ἢ λέξις·
 Κάποιον γέρον Στρατηγόν μας θέλησες νὰ περιπαίξῃς.

— Κύριοι, μὲ συγχωρεῖτε·

Ἐνας μόνον Στρατηγός μας παραμύθια διηγεῖται;

— Ἐνας μόνον! Εἶναι κι' ἄλλος; Γιὰ τὴν γοῦνά μας κλωσταῖς
 Εἶν' ἡ λέξαις σου αὐταῖς;

Ο ΕΥΓΕΝΗΣ

ΞΗΡΗΣΕ τούς τίτλους ὅλους ἢ Τροϊζὴν ἀπ' τὴν Ἑλλάδα.

Ποῖος ὅμως τούς ἀφίνει;

Καὶ ἀπλοῦς πολίτης ποῖος καταδέχεται νὰ μείνη;

Τὸ πανέκλαμπρέ μου Πρίγγιψ ἔχει τόσην νοστιμάδα!

Ἐκλαμπρότητες ἐδῶ, Ἐκλαμπρότητες ἐκεῖ·

Ὅπου πᾶς, μιὰ Ἐκλαμπρότης μὲ τὸ τρύπιο τὸ βρακί.

Ὅπου κι' ἂν σταθῆ κανεῖς,

Νάσου κ' ἕνας εὐγενής!

Κάτω φέσια καὶ καπέλα! ἕνας Πρίγγιπας περνᾷ.

Τ' ἡγεμονικὸ ποῦ ἔχει!

Βλέπει ὅλους σὰν μυρμήγκια καὶ τὰ μάτια του σφαλνᾷ·

Ἀπ' τὴν μύτη του ἰδέτε ἢ εὐγένεια πῶς τρέχει·

Στὸ μανδύλι του φουᾷ,

Ταμπακίζει, ξεροβήχει καὶ τὰ λόγια του μασᾷ·

Ἦμπορεῖ νὰ πῆ κανεῖς,

Πῶς δὲν εἶναι εὐγενής;

Ἄκουσε τὸν ἥρωά μας, ἄκουσέ τον πῶς λαλεῖ·

— Πῶς μισῶ τούς δημοκράτας! Ἐξεπάρθησαν πολὺ·

Κὺρ ἐπάνω καὶ Κὺρ κάτω ξεφωνίζουν εἰς τ' αὐτί σου

Κι' ἀπ' ἐμπρός σου κι' ἀπ' ὀπίσου·

Σὲ φιλεύουν μ' ἕνα κρύο δημοκρατικὸ ΕΣΥ·

Αὔριο θὰ σὲ κεράσουν καὶ στὸ καπηλιὸ κρασί.

Τὶ κακὸ νὰ ζῆ κανεῖς

Μὲ ἀνθρώπους ἀγενεῖς!

Εἶχε δίκιο νὰ φωνάζῃ ὁ Μπαρόνος ὁ γαμβρός μου,
 Καὶ ὁ Πρίγγιψ ὁ υἱός μου,
 Κι' ὁ πατέρας μου ὁ Κόντες, καὶ ἡ μάνα μ' ἡ Κοντέσσα,
 Κ' ἡ γιαγιά μ' ἡ Πριγγιπέσσα.
 «Μὲ χωριάτιδες ἀνθρώπους πρόσεχε καλὰ μὴν ἔμπλέξης·
 » Ἄγενῆς καὶ ζῶο εἶναι, πρᾶγμα ἓνα σὲ δυὸ λέξεις.
 » Νὰ φυλάγεται κάνεις
 » Ἄπ' ἀνθρώπους ἀγενεῖς! »

Ἔγεινε, χάριτι θείᾳ, ἡ Ἑλλάς μας Βασιλεία·
 Μὲ τοὺς Κύρ αὐτόχθονάς μας θὰ τὰ εἶχαμεν ἀχρεῖα.
 Τώρα θ' ἄχωμεν, ἐλπίζω, τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου
 Καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κροίσου·
 Πρίγγιπας ἐγὼ θὰ ἦμαι, Πρίγγιπας μὲ τρεῖς οὐραῖς,
 Καὶ σὺ, Πρίγγιπά μου φίλε, πρέσβυς ἑκατὸν φοραῖς.
 Δὲν μπορεῖ νὰ ἔπῃ κάνεις,
 Πῶς δὲν εἴμασθ' εὐγενεῖς.

Ο ΝΕΟΦΕΡΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ

«ΓΕΡΑΤΑ, σημεῖα θέλεις; Τοῦ πουλιοῦ ζητεῖς τὸ γάλα;
Στὴν πρωτεύουσά μας τρέξε.» μ' ἔγραφε μιὰ φιλινάδα,
Κι' ἀπ' τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα

Εἰς τὸ Ναύπλι σὰν πουλάκι πέταξα εὐθὺς καβάλλα.
Τί παλάτια! Τί καλύβαις! Τί μουρμούραις! Τί τραγούδια;
Τί κονιορτός! Τί λάσπη! Τί στεγνάδα! Τί βροχή!
Ἐδῶ εὐμορφαις κοπέλαις, παρεκεῖ ἀποδιαλούδια·
Ἐδῶ ἄνθρωποι μυρμήγκια, γεννητὴ ἐκεῖ ψυχὴ.

Πόσοι πλούσιοι, καὶ πόσοι
Χωρὶς γρόσι!

Πόσοι φρόνιμοι, καὶ πόσοι
Χωρὶς γνῶσι!

Πόσοι ψεῦσται Ὑπουργοί!

Πόσοι τίμιοι ἀργοί!

Πόσοι ἰατροί!

Πόσοι νεκροί!

Ἐνα πήδημα, κ' ἐπάνου

Ἐτινάχθηκα στὸ πρῶτο καφενεῖον τοῦ πλατάνου.

Ἐδῶ ἓνας σπουδαρχίδης μὲ καταιβασμένα μοῦτρα·

Ἐκεῖ δύο φουστανέλαις τὸ ποτήρι κοῦτρα κοῦτρα·

Γλῶσσα ὁ καθεὶς παπούτσι, ὁ καθεὶς στραβὰ τὸ φέσι,

Καὶ ὁ Κύρ Ἀντωνιάδης μὲ τὴν Παλαβὴ στὴν μέση.

Ὑπουργοὶ δυστυχισμένοι!

Τί σὰς ψάλλουν ἀπ' ὀπίσω νὰ ἡξεύρετε καϊμένοι!

Ἄπ' ἐκεῖ τοὺς δρόμους πῆρα·

Στὸ Κριτήριον νὰ ἔμβω θέλησε κακὴ μου μοῖρα.

Φώναζε μὲ φαρδὺ στόμα ἓνας ῥήτωρ φοβερὸς

Εὐκρινῆς καὶ καθαρὸς.

«Κύριοι Κριταί! ἀφέσεις, δίοδοι καὶ ἀγωγαί,

»Μαρτυρίαι, δίκαι, ὄρκοι, ἐντολαὶ κ' ὑπεκφυγαί·

»Τερετεντίν, τερετεντέν, καὶ πατατὶ καὶ πατατά...·

»Βάλετε τὴν προσοχὴν σας εἰς τὰ λόγια μου αὐτά.»

Ἄφησα τὸν Δημοσθένην σὰν τὴν κάργα νὰ φωνάζῃ,

Καί, τ' ἀκροατήριόν του μ' ἔκστασιν νὰ τὸν κυττάζῃ.

Μὲ τὸν Κλήτορά του νάσου κ' ἓνας Ἵπουργὸς ἐμπρὸς μου

Τόσο πνεῦμα! Τόσα φῶτα! ἐθαμβώθηκε τὸ φῶς μου...·

Πᾶ! Πᾶ! Πᾶ! Τί εὐτυχία! νὰ καὶ μία Ἵπουργίνα!

Δι' αὐταῖς ταῖς λεπταῖς φλούδαις, δι' αὐτὰ τὰ καπελίνα.

Ἕλληνες μὲ τὰ τσαρούγια, ξεσχισθήκαμεν στοὺς βάτους;

Τόσος ἴδρωρ, τόσο αἷμα διὰ τρεῖς εὐγενεστάτους;

Τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ πράγματα δὲν εἶδα.

Μερικὰ Γραμματικουῖδια κατεπάτουν τὴν πατρίδα,

Κ' Ἕλληνας μὲ δέκα χρόνων βάσανα δοκιμασμένους

Τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἄφιναν ἐστερημένους,

Καὶ Στρατάρχας μ' ἐκδουλεύσεις καὶ πληγὰς σημαντικὰς

Ἔσυραν εἰς φυλακάς.

Πῶ! Πῶ! Πῶ! Δικαιοσύνη ἀξιόλογη αὐτή!

Πῶ! Πῶ! Πῶ! Τῶν Ἵπουργῶν μας τιμιότης κι' ἀρετή!

Τῆς ἡμέρας οἱ Μεγάλοι

Ἐλησμόνησαν τὰ ὅσα τοὺς ἐκάμαμεν καλὰ;

Ἄν κατώρθωνεν ὁ Νάπας εἰς τὸ χέρι νὰ τοὺς βάλῃ,

Τὰ κεφάλια τους στὴν λάσπην ἤθελαν κατακυλᾶ.

Τώρα κάθονται στὴν κόχῃ μὲ τὰς χίλιας των δραχμίτσας,

Κι' ἀναιδῶς μᾶς ὀνομάζουν Γενιτσάρους καὶ Στερλίτσας,

Ἐν ᾧ τὸ χυθὲν μας αἷμα καὶ ποτάμια ξεπερνᾶ,

Κι' ἀπὸ κόκκαλά μας εἶναι εἰς τὴν Ρούμελην βουνά.

Η ΠΤΩΧΗ ΦΟΥΣΤΑΝΕΛΛΑ

Ολος μου ο πλοῦτος εἶναι παλιὸ ἓνα κρεββατάκι
Κ' ἓνα τοῦ καιροῦ τοῦ Νῶε κλειστὸ κι' ἄδειο σεντουκάκι,
Καὶ φορῶ μιὰν φουστανέλα δέκα χρόνων φιλινάδα.
Πλὴν ταῖς συλλογαῖς ταῖς πνίγω, τὸ περνῶ μὲ τὴν λωλάδα
Καὶ τὸ ρίχνω στὴν ξηρά·
Λαριρι, λαριρά!

Δανεικὰ στοὺς ξενοδόχους τρώγω τῶρα ἓναν χρόνο,
Τὸ κουφὸ αὐτὶ τοὺς κάνω κι' ὀβολὸ δὲν τοὺς πλερόνω.
Στὸ τραπέζι τους φωνάζω· «φέρε τοῦτο! φέρε κεῖνο!»
Κι' ὅταν ἔλθῃ νὰ μετρήσω, τὸ κρασί τους ἀποπίνω
Καὶ τοὺς ψάλλω λυγηρά·
«Λαριρι, λαριρά!»

Μιὰ χρυσῆ γειτονοποῦλα μ' ἔπεσε εἰς τὸ πλεμάτι·
Ἐπὸ τὰ παχειὰ μου λόγια θάρρευσε πῶς εἶμαι κάτι·
Στὸ σπητάκι της μ' ἐπῆρε μὲ σκοπὸν νὰ μὲ ἀρμέξῃ,
Ἐώδευε μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς παρᾶς πολὺς θὰ βρέξῃ·
Πλὴν ἐγὼ μὰ τον παρᾶ!
Λαριρι, λαριρά!

Τὴν περίληψιν ἐπῆρε, καὶ χωρὶς νὰ μὲ 'πῆ λέξι
Θέλησε γαῖτάνι μ' ἄλλον ἢ νοικοκυρὰ νὰ πλέξῃ.
Ἐν ᾧ γύριζα μιὰν νύκτα στῆς ωραίας μου τὸ σπήτι,
Τὴν αὐλόθυρά της νάσου μοῦ ἐσφάλῃσε στὴν μύτη,
Καὶ μὲ εἶπεν ἡ Κυρά·
«Λαριρι, λαριρά!»

Ἔγεινα τῶν Ὑπουργῶν μας κόλακας κ' ἐγὼ μέγας·
 «Μάλιστα!» μὲ εἶπε ὁ ἓνας, καὶ «πολὺ καλά!» ὁ ἄλλος.
 Δικαιώματα, δουλεύσεις, στὸν Κύρ Φύλλαν τί δὲν εἶπα;
 Πλὴν τὸ κρῖμά μου νὰ ἔχουν! Μὲ ἀφῆκαν χωρὶς τσίπα
 Εἰς τὰ κρύα τὰ νερά·
 Λαριρὶ, λαριρά!

Ἀρχισεν ὁ κόσμος ὅμως νὰ γαυγίζῃ στοὺς Κυρίους,
 Καὶ διὰ νὰ λείψουν κάμει λειτανίαις στοὺς Ἁγίους.
 Μὲ τὰ μοῦτρα πῶς θὰ πέσουν δύο τρεῖς στοιχηματίζω·
 Ἡ ἀράδα τους θὰ ἔλθῃ, καὶ τραγουδιστὰ ἐλπίζω
 Νὰ τοὺς ἴπῳ καμμιὰ φορᾶ·
 «Λαριρὶ, λαριρά!»

Ο ΖΗΛΙΑΡΗΣ ΓΕΡΟΣ

Όση είχα μαύραις τρίχαις, έφευγα τήν ύπανδρείαν
Καί τὰ βάσανά της όλα·
Στῶν πενήντά μου τήν άσπρην γηραλέαν ήλικίαν
Μ' έβαλε στο χέρι μία πυροαίματη μαριόλα·
Ή κοκῶνά μου μ' έπῆρε διά τούς καλοὺς σκοπούς της,
Κ' εἰς τὸ βάλς κ' εἰς τὰ καπέλα κ' εἰς τούς νέους εἶν' ὁ νοῦς της.
Στὸν ζυγὸν ὡσάν τὸ βῶδι στέκω τώρα ἕνα χρόνον·
Κέρατα μὲ λείπουν μόνον...

Καί ποῦ 'ξεύρω ἄν μὲ λείπουν; "Ερχετ' ἕνας καὶ τήν φέρνει
Μυρωδιαῖς ἀπ' τὸ Παρίσι·
"Ερχετ' ἄλλος καὶ τήν παίρνει
Στὸ ἀμάξι ἀπ' τὸ χέρι, χωρὶς κἄν νὰ μ' ἐρωτήση.
— Ποῦ τήν πᾶτε, Κύριέ μου; "Αφσετέ την... εἶμ' εὐγνώμων...
« Τί περιάζει; » μὲ φωνάζει, κ' ἔξακολουθεῖ τὸν δρόμον.
Σκάνω, σκάνω καὶ πεθαίνω... Θάνατος ἡ ύπανδρεία·
Φωτιά, θάλασσα, γυναῖκα, εἶναι ὄντως κακὰ τρία.

Εἰς τὸ σπῆτι μου φυτρώνει ἔξαφνα μιὰ 'Εξοχότης·
Τσοῦμ! καὶ μιὰ Πανιερότης.
Φεύγουν, ἔρχονται, πηγαίνουν Γραμματεῖς τήν ὥραν δέκα.
« Τόσος κόσμος τήν φωνάζω, τί σὲ τριγυρνᾷ, γυναῖκα; »
Συγγενής ὁ ἕνας εἶναι, φίλος παλαιὸς ὁ ἄλλος,
Καὶ ὁ ἄλλος τῆς 'Ελλάδος 'Εκλαμπρότατος μεγάλος...
Ή ἀχρεία μὲ προδίδει· κλειδαριὰ καὶ ὄχι ἄλλο
Εἰς τὰ κάλλη της θὰ βάλω.

Μ' ἀργυρόχρυσο ραβδάκι ἕνας Πρίγγιψ εἰς τὸ χέρι
 Ἄνω κάτω τὴν χολὴν μου ἤλθε σήμερα νὰ φέρῃ·
 Κάμνωντάς με τὸν προστάτην
 Καὶ κτυπῶντάς με ἀγάλια δύο τρεῖς φοραῖς τὴν πλάτην,
 Τὴν γυναῖκά μου ἐπῆρε κ' ἐνταυτῷ μὲ ὑπεσχέθη
 Πῶς ὑπουργήμα καινούριον καὶ διὰ ἡμᾶς εὐρέθη.
 « Ἄνδρα! μ' ἔκραξεν ἡ σκύλλα, θὰ σὲ διῶ καθὼς τὸ θέλω,
 Μὲ χρυσὴν ἐνδυμασίαν καὶ τρικέρατον καπέλο. »

Τὴν ἐπάθαμεν! τί τρέλα! Τὸ κεφάλι μου κτυπῶ·
 Πλὴν εἰς ποιὸν νὰ ξεθυμάνω; Ποῦ τὸν πόνον μου νὰ ἴπῳ;
 Ἄν τὸ μυρισθοῦν οἱ νέοι, σὲ σφυρίζουν οἱ διαβόλοι·
 Τῆς τιμῆς τῶν νυμφευμένων συνωμόται εἶναι ὅλοι.
 Εἰς ἐσένα νὰ ξεσκάσω, ἄπιστη, μὲ ἀπομένει.
 Τὰ πικρά μου γηρατεῖα δὲν πονεῖς, καταραμένη;
 Πῶς καὶ σὺ πιστὴ δὲν εἶσαι, καθὼς εἶμ' ἐγὼ πιστός;
 Δὲν μὲ λέγεις τί νὰ κάμω νὰ σὲ γένω ἀρεστός;

Μὲ ταῖς φουστανέλαις εἶμαι, διὰ τοῦτο δὲν σ' ἀρέσω;
 Φράγγικα σὰν τόσοι νέοι θέλεις, σκύλλα, νὰ φορέτω;
 Τὸ κορμί μου μὲ κορσέτο νὰ βαστάξω θέλεις ἴσια,
 Νὰ λυγίσω τὴν φωνή μου, νὰ τὴν κάμω γυναικίσια;
 Κούφταλον δὲν εἶμ' ἀκόμα· ἢ διότι ξεροβήχω,
 Ἐσταφίδιασα ἐμπρὸς σου, καὶ εἶμαι κρύος σὰν τὸν τοῖχον;
 Διὰ τοὺς σημερινούς μας νέους! Κῆχ καὶ βῆχ τὸ πάγουν πάντα,
 Κ' εἶναι γέροι στὰ τριάντα.

Η ΑΝΔΡΟΓΥΝΑΙΚΑ

ΥΨΗΛΗ ἴμαι κ' ἔχω ἄνδρα χαμηλὸν σὰν σαμιαμῆθι
Καὶ θρεμμένον σὰν ρεβύθι.

Ὁ καψούλης ὅμως εἶναι ἄκακος σὰν τὸ καπόνι,
Κι' ὅταν πάγει νὰ λαλήση, κι' ὅταν δείξῃ πῶς θυμόνη,
Τσάφ, τσοῦφ, τσάφ, δυὸ τρεῖς τὸν φέρνω
Τσίτου τσιμουδιά, τὸν λέγω, μαμουδάκι, καὶ σὲ δέρνω!

Τὸ πουγγὶ ἐγὼ τὸ ἔχω κι' ὅτι θέλω ἀγοράζω,
Κ' εἰς μεταξωτὰ κ' εἰς φλούδαις κ' εἰς καπέλα τὸ ἀδειάζω.
Κάθε Κυριακὴ τὸν βάλλω κουφετίτσαις δυὸ στὸ στόμα·
Μιὰν λεξίτσα νὰ προφέρῃ ἔχει πρόσωπο ἀκόμα;
Τσάφ, τσοῦφ, τσάφ, δυὸ τρεῖς τὸν φέρνω·
Τσίτου τσιμουδιά, τὸν λέγω, μαμουδάκι, καὶ σὲ δέρνω!

Κάθε βράδυ μὲ τὸ νάνι τὸν ἀποκοιμίζω πρῶτα,
Κι' ἄλλοῦ ὕστερα πηγαίνω καὶ ξεφυτηλῶ τὰ φῶτα·
Τὰ ξεφυτηλῶ μὲ ἄλλον, ἢ μονάχη;... Ἄς τολμήσῃ
Νὰ σαλεύσῃ τὴν οὐρά του κ' ἓνα γρῦ νὰ ξεστομίσῃ·
Τσάφ, τσοῦφ, τσάφ, δυὸ τρεῖς τὸν φέρνω·
Τσίτου τσιμουδιά, τὸν λέγω, μαμουδάκι, καὶ σὲ δέρνω!

Στὸ μικρὸ ὑπούργγημά του, ἂν πριχοῦ δὲν μ' ἐρωτήσῃ,
Ἄν μπορῇ ἄς κάμῃ τόσο καὶ τὸ δόντι του ἄς ξύσῃ·
Τὸν φωνάζω «Ἐτσι κάμε! αὐτὸ ἴπε, κ' ἐκεῖνο γράψε!»
Πλὴν μὲ εἶπε; «Πάρε, φῶς μου, τὸ βελόνι σου καὶ ράψε!»
Τσάφ, Τσοῦφ, Τσάφ, δυὸ τρεῖς τὸν φέρνω·
Τσίτου, τσιμουδιά, τὸν λέγω, μαμουδάκι, καὶ σὲ δέρνω!

Τὸ μικρό μου βαθρακάκι κάποτε κι' αὐτὸ φουσκώνει·
Τὸ κοντό μου σκουληκάκι ξεζαρώνει καὶ θυμόνει·
Μὲ τὸ ἓνα δακτυλάκι ἄνω κάτω τὸν γυρνῶ,
Καὶ τὴν νυκτικιά του σκούφια στὸ κεφάλι του περνῶ.

Τσάφ, τσουφ, τσάφ, δυὸ τρεῖς τὸν φέρνω·
Τσίτου τσιμουδιά, τὸν λέγω, μαμουδάκι, καὶ σὲ δέρνω!

Ο ΚΑΥΧΗΣΙΑΡΗΣ

ΣΟΥΤΣΕ μου, δὲν ἔξέρω ἄλλο ζῶον πλέον συγχαμένο
Ἐπὸ ἄνθρωπον ποῦ θέλει μοναχός του νὰ τιμᾶται·
Ἐξεκούφανε τ' αὐτιά μου ἓνα βῶδι φουσκωμένο·
 Ποῦ μερόνυκτα καυχᾶται·
Ἄρχισε νὰ μ' ἀναφέρῃ περασμένα μεγαλεῖα,
 Σὰν νὰ βγῆκ' ἀπὸ τ' αὐγὸ
 Ὁ πολύξερος ἐγὼ,
Καὶ ποτέ μου νὰ μὴν εἶδα δόξας, πλούτη καὶ πρωτεῖα.

Ἄρχισε νὰ μὲ μετρᾷ πόσαις ἔχει χιλιάδαις
 Πρόβατα στὰ κτήματά του,
 Πόσαις γίδαις κι' ἀγελάδαις,
Καὶ τὰ στρέμματα τῆς γῆς του πόσα εἶν' ἐπάνου κάτου,
«Ποιὸν πουλεῖς αὐτὰ, χαμένε; ἤθελα νὰ τὸν εἰπῶ.
 »Εἶμ' ὁ πρῶτος κτηματίας
 »Τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Εὐβοίας.»
Πλὴν κατάπια τὸν θυμὸ μου καυχησιαῖς δὲν ἀγαπῶ.

Δὲν μπορεῖ νὰ ἴπῃ κἀνένας πῶς δὲν εἶμαι κ' ἐγὼ νέος
 Νοστιμούτσικος κι' ὠραῖος·
Χεῖλια ἔχω σὰν κοράλι, δόντια σὰν μαργαριτάρη,
 Στέκω, περπατῶ μὲ χάρι,
Καὶ σὰν ἄγγελος χορεύω τῆς μαζούρκας τὸν χορὸ.
Δέκα κτίχιασαν στὸ Ναύπλι, δέκα εὐμορφαις γιὰ μένα·
Πλὴν στοὺς δρόμους δὲν πηγαίνω νὰ τὸ λέγω στὸν καθένα·
Καυχησιαῖς νὰ ὑποφέρω, καυχησιαῖς δὲν ἤμπορῶ.

Ἐεύρεις, ἔεύρεις πόσοι Φράγγοι, πόσοι Ἑλληνας μεγάλοι
 Πουρνὸ βράδι γιὰ δουλιαῖς των ἀπ' τὰ χίλια πάγε κ' ἔλα
 Μὲ ζαλίζουν τὸ κεφάλι,
 Καὶ μὲ βγάλλουν ἔως κάτω φέσια σκούφους καὶ καπέλα ;
 Ἐεύρεις πῶς μὲ *Καμπινέτα* ὀκτῶ δέκα ἑνταυτῶ
 Ἄνταπόκρισιν βαστῶ,
 Κ' ἔχω σχέδια καὶ σχέσεις μυστικάς μὲ τὸ καθένα ;
 Πλὴν τὴν γλῶσσά μου νὰ φάγω παρὰ νὰ τὸ ἴπῳ κἀνένα.

Κακοῤῥοιζικιὰ μεγάλη νὰ μὴν ἦν ἱεραρχία
 Στοὺς πολιτικούς κάμμια !
 Ὑπουργὸς ὁ Κύρ Κωλέττης καὶ ὁ Κύρ Μαυροκορδάτος,
 Κ' ἐγὼ, τόσον πνευματώδης κ' ἀπὸ μᾶθησιν γεμάτος,
 Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου νὰ μὴν γένωμαι ἀκόμα,
 Καὶ νὰ στέκω ἀπ' ἀντίκρου μὲ τρεῖς πήχαις φαρδὺ στόμα !
 Πλὴν τὰ δάκτυλά μου, φίλε, προτιμῶ νὰ φάγω πρῶτα,
 Παρὰ νὰ μετρῶ στὸ χέρι τ' ἀναρίθμητά μου φῶτα.

Πολὺς ἄνθρωπος θὰ ἦμουν κ' εἰς τὴν ζύγην τῶν ἀνθρώπων
 Θὰ νὰ εἶχα πολὺν τόπον
 Ἄν δὲν ἦμουν μεπριόφρων κ' ἤθελα νὰ καυχῆθῶ·
 Πλὴν τουκάκου ! μοναχός μου δὲν ἔμπορῶ νὰ ἴπαινεθῶ·
 Ἰαίνα, φίλε μου, ἐμένα,
 Νὰ ἴπαινεθῶ κ' ἐγὼ ἐσένα,
 Γιὰ νὰ μάθῃ καὶ ὁ κόσμος ὁ καθείς μας τί βαραίνει,
 Καὶ κἀνέναν καυχῆσιάρη ἐμπροστὰ μας νὰ μὴ βγαίνει

Ο ΓΛΥΚΟΦΑΓΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΟΣ

Τον προπερασμένον μῆνα σ' ἓνα Ὑπουργόν μας εἶπα·
Ἐντροπήν δὲν ἔχεις πλέον; Σ' ἐσηκώθηκεν ἡ τσίπα,
Κι' ἄφρησες ἀδικημένον ἓνα Ναύπλιον νὰ κλαίῃ;
Ἄπο ζέσιν πατριώτου ἡ καρδιά μου ὄλη καίει.
Σκοπὸν ἔχω νὰ ἐκδώσω Φύλλον περιοδικόν,
Ποῦ περίοδαις νὰ πιάνουν τὸν καλὸν καὶ τὸν κακόν.
Θερμὸς εἶμαι πατριώτης, καὶ κουκούλια ἄγῳ δὲν βάφω·
Ἡ ὑπουργήμα μὲ δίδεις, ἢ Ἐφημερίδα γράφω.

«Εἶν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος;» ψήφισεν ἡ ἐν Τροιζῆνι,
Ἄρθρον Ἄλφα, Πι' σελίδα·

Τὸ δικαίωμά του τοῦτο κάνεις Ἑλλην δὲν ἀφίνει·
Δὲν προδίδω τὴν πατρίδα·

Θὰ φωνάζω, θὰ κτυπήσω τοὺς Μεγάλους, τὸν λαόν,
Ἄγγλους, Γάλλους, Ῥώσους, Τούρκους... θὰ κτυπήσω τὸν θεόν.
Θερμὸς εἶμαι πατριώτης, καὶ κουκούλια ἄγῳ δὲν βάφω·
Ἡ ὑπουργήμα μὲ δίδεις, ἢ Ἐφημερίδα γράφω.

Εὐκλειεῖς καὶ φωτισμένας χαίρει σήμερον ἡμέρας
Ἡ ἐλεύθερη Γαλλία·

Πλὴν στὸ ἔθνος μας ποῦ δόξα; Ποῦ στὸ ἔθνος μας Σχολεῖα;
Ποῦ ἐλεύθερος ἀέρας;

Ἄπο ἔρωτα πατρίδος ἂν δὲν θέλῃς νὰ καῶ,
Δόσε μ' ἓνα κοκκαλάκι... σὲ ὀρκίζω στὸν θεό!
Θερμὸς εἶμαι πατριώτης, καὶ κουκούλια ἄγῳ δὲν βάφω·
Ἡ ὑπουργήμα μὲ δίδεις, ἢ Ἐφημερίδα γράφω.

Ἦμουν στὴν ἀρχὴν ψευτάκος· ἀγαποῦσα τὴν ἀπάτην,
 Κ' ἔκαμα τὸν Διπλωμάτην·

Πλὴν ὁ κόσμος δὲν ἀλλάζει; Μ' αὐτὸν ἀλλάξα κ' ἐγώ·

Θέλετε νὰ ξαναλλάξω; Κάμετέ με Ὑπουργό...·

«Ὑπουργὸς ἐσύ! μὲ εἶπε μ' ἀγριαῖς φωναῖς ἐκεῖνος·

»Ὑπουργὸς ἐσύ! φωρίτη! δημοκράτη τῆς Τροϊζῆνος!

»Οὔτε φοῦρκα δὲν σὲ ~~δὲ~~ δίδω... Πήγαινε, κουκούλια βάφε,

»Κ' εἰς τὸ Φύλλο ποῦ θὰ δώσης ἔ,τι σὲ καταίβῃ γράφε!»

Ἀρχισα λοιπὸν νὰ γράφω, νὰ τυπώνω τοῦτα 'κεῖνα·

Πλὴν τοῦ φίλου ἢ γυναιῖκα, ἢ Κυρά μας Ὑπουργίνα

Μ' ἔστειλε πέντε ποτήρια τριαντάφυλλο γλυκὸ,

Καὶ μ' αὐτό της τὸ χεράκι τὸ χρυσὸ κ' ὑπουργικὸ

Μ' ἔγραψε· «Κὺρ πατριώτη,

»Λάβε τὸ γλυκὸ, διότι

»Θερμὸς εἶσαι πατριώτης, καὶ κουκούλια σὺ δὲν βάφεις,

»Κι' ἂν δὲν φάγεις τὸ γλυκὸ μου κατὰ τοῦ ἀνδρός μου γράφεις.»

Εὐφρανα τὸν λάρυγγά μου μὲ τὴν ῥοδοζάχαρή της,

Κ' ἢ Ἐφημερίς μου στάζει ῥοδοζάχαρη καὶ μέλι,

Κι' ὁ καλὸς της Πατατοῦκος περνᾷ χρήσιμος πολίτης,

Κι' ἀπ' ὀπίσω τί μὲ ψάλλουν κουκουτσάκι δὲν μὲ μέλει.

Ἄκριτον θὰ μὲ φωνάζουν· ἐγὼ εἶμαι κριτικὸς,

Τὴν δουλίτσα μου κυττάζω κ' εἶμαι ὅλος ὑλικός.

Θερμὸς εἶμαι πατριώτης καὶ κουκούλια ἔγὼ δὲν βάφω·

Πλὴν τῶν Ὑπουργῶν μας τρώγω τὸ γλυκὸ, καὶ γλυκὰ γράφω.

Ο ΓΛΥΚΟΦΑΓΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ

ΦΙΛΑΤΑΤΟΙ συνδρομηταί μου, μυρωδιά με ἤλθ' ἀχρεία
Πῶς εἰς τοῦ λουτροῦ σέ λίγο θά μ' ἀφήσετε τὰ κρύα.
Σᾶς ἐθάμβωσαν τὰ μάτια τοῦ Ἡλίου αἱ ἀκτῖνες;
Εἰς τοὺς δρόμους ἂν ἐβγαίνω μ' Ὑπουργοὺς καὶ Ὑπουργίνας,
Ἐπαυσα νὰ ἤμ' ἐκεῖνος
Ὁ ξεβράκωτος κι' ὁ σφόδρα ὀχλοκράτης τῆς Τροιζῆνος;
Ἐφαγα τῆς Ὑπουργίνας τὸ γλυκό... Ποιὸς τὸ ἀρνεῖται;
Τὸ γλυκὸ ξυνὸ νὰ ἐβγῆ ἀπ' τὴν μύτη μου ζητεῖτε;

Μάρτυς ὁ θεός! δὲν εἶχα μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς φιλίαν·
Πλὴν σ' ἀφίνουν ἡσυχίαν;
Μέσα σ' ἓνα γραμματάκι φλουριά κάμποσα σέ βάζουν,
Καὶ τὸ στόμα σου τὸ φράζουν.
Σὲ λαλεῖ γλυκὰ ὁ ἓνας κ' εἶν' οἱ λόγοι του σὰν μέλι,
Καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὸ σπήτι ροδοζάχαρη σὲ στέλλει.
Ἐφαγα τῆς Ὑπουργίνας τὸ γλυκό... Ποιὸς τὸ ἀρνεῖται;
Τὸ γλυκὸ ξυνὸ νὰ ἐβγῆ ἀπ' τὴν μύτη μου ζητεῖται;

Τὴν ἀχαριστίαν, φίλοι, οὔτ' ὁ διάβολος δὲν θέλει·
Πῶς τὸ χέρι νὰ δαγκάσω ὁποῦ στάζει ὄλο μέλι;
Ἄφ' οὔ ἄρχησα νὰ τᾶχω μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς καλὰ,
Ἄρχησα νὰ κτίζω σπήτια καὶ μεγάλα κ' ὑψηλά·
Εἰς τοὺς δύο πάτους εἶμαι· νὰ ὑψώσω καὶ τὸν ἄλλον,
Καὶ νὰ δείξω χαρακτῆρα σᾶς ὑπόσχομαι μέγαλον.
Ἐφαγα τῆς Ὑπουργίνας τὸ γλυκό... Ποιὸς τὸ ἀρνεῖται;
Τὸ γλυκὸ ξυνὸ νὰ ἐβγῆ ἀπ' τὴν μύτη μου ζητεῖτε;

"Αν ἐχθρὸς τῶν Ὑπουργῶν μας φαίνωμαι μιὰν ἐβδομάδα
 Καὶ τὴν ἄλλην τοὺς χαδεύω, δὲν τὸ κάμνω μὲ λωλάδα,
 Κ' εἶναι ἄδικο μαζῆ μου νὰ πιασθῆτε στὰ μαχαίρια.
 Εἶναι σφάλμα τοῦ Θεοῦ μας ποῦ μᾶς ἔδωκε δυὸ χέρια.
 Μὲ τὸ ἓνα χέρι θέλω τὰ φλουράκια σας ν' ἀρπάξω,
 Καὶ τῶν Ὑπουργῶν μὲ τ' ἄλλο τὸ πουγγάκι νὰ βυζάζω.
 "Εφαγα τῆς Ὑπουργίνας τὸ γλυκό... Ποιὸς τὸ ἀρνεῖται;
 Τὸ γλυκὸ ξυνὸ νὰ ἔβγη ἀπ' τὴν μύτη μου ζητεῖτε;

Θέματ' ἄρατα σᾶς γράφω; Τόσα ἔμαθα καὶ "ξεύρω.
 Πειρατεύοντ' αἱ ιδέαι; Ποῦ νὰ πάγω νὰ ταῖς εὔρω;
 "Ο,τι ξεύρω σᾶς τὸ κάμνω· σὰν σκυλλὶ γαῦ! γαῦ! γαυγίζω·
 Μὲ παραμαγεῖρου ὕβρεις ἂν τὸ Φύλλο μου γεμίζω,
 Τί μ' ἀνοίγετε τὸ στόμα σὰν τ' ἀνόητα μωρά;
 "Ο καθένας μας μυρίζει ὅ,τι ἦτον μιᾶ φορᾶ.
 "Εφαγα τῆς Ὑπουργίνας τὸ γλυκὸ... Ποιὸς τὸ ἀρνεῖται;
 Τὸ γλυκὸ ξυνὸ νὰ ἔβγη ἀπ' τὴν μύτη μου ζητεῖται;

Η ΚΡΙΣΙΣ

ΤΟΥ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΡΙΒΑ

Η

Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ

ΕΦΘΑΣΕΝ ἡ ὀλεθρία, ἡ δικάσιμος ἡμέρα,
Κι' ἄρχησε νὰ μὲ μυρίζη μήπως δὲν τὰ βγάλω πέρα.
Μάρτυρας κατὰ τοῦ Γρίβα δὲν ἤμπόρεσα νὰ εὔρω,
Κι' ἀπ' ἐδῶ νὰ τὰ πρυμνίσω μὲ τί πρόφασιν δὲν ξεύρω.
"Ἄλλο πλέον δὲν μὲ μένει παρὰ ἡ παραίτησίς μου,
Καὶ εἰς γράμματα μεγάλα Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΣΙΣ ΜΟΥ.

— Δικασταὶ κατὰ τοῦ Γρίβα

"Ἐχω ἔγγραφα μιὰν στίβα.

"Ἐχω πρόβαις καὶ ραγγιόναις κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·
Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω, καὶ σᾶς βγάλω τὸ καπέλο...

Νὰ ὁ λέων τῶν Μεγάρων! Νὰ, ἐμβαίνει χωρὶς τρόμον,
Μὲ τὴν χαίτην σηκωμένην καὶ χυμένην εἰς τὸν ὦμον·
Στὸ Κριτήριον ἐμβαίνει, καὶ νομίζεις πῶς μ' αὐτὸν
"Ἐξ ἐμβαίνουν χιλιάδες φοβερῶν Ῥουμελιωτῶν
Νὰ αἱ χίλιαί του νίκαι! Νὰ τὰ Μέγαρα ἐμπρὸς μου!
Τρέμω... χάνεται ὁ νοῦς μου... τρέμω... σβύνεται τὸ φῶς μου

— Δικασταὶ κατὰ τοῦ Γρίβα

"Ἐχω ἔγγραφα μιὰν στίβα.

"Ἐχω πρόβαις καὶ ραγγιόναις κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·
Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω, καὶ σᾶς βγάλω τὸ καπέλο...

Ὅμιλεϊ, ἐν ᾧ τὸν κάμνει ἐξετάσεις ὁ Κριτής·
 «Εἶμ' ὁ Γρίβας, καὶ σᾶς λέγει ἀρχετὰ τὸ ὄνομά μου.

» Ἐρωτᾷτέ με τί μάχαις κέρδισα ἐκ γενετῆς,

» Τὶ πληγαῖς στὰ κόκκαλά μου.

» Δι' αὐτὰ νὰ σᾶς λαλήσω καταδέχομαι, Κριταί!

» Πλὴν δι' ἀνυπάρκτους φόνους, δι' ἐγκλήματα ποτέ.

— Δικασταί κατὰ τοῦ Γρίβα

» Ἐχω ἔγγραφα μιὰν στίβα·

» Ἐχω πρόβαις καὶ βραγγιόνας κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·

Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω καὶ σᾶς βγάλλω τὸ καπέλο...

Ἐξακολουθεῖ· ἀκοῦτε! « Ἐὰν ἦμιον δολοφόνος,

» Σᾶς ἐφόνεua στὸ Ναύπλι ὅταν δὲν ἐμβῆκα μόνος·

» Ἀλλὰ ἓνα μόνον εἶχα κι' ἔχω πάντοτε σκοπὸν,

» Τὸ νὰ μ' ἔχη Στρατηγὸν τῆς ἡθεᾶ Ἐλευθερία.

» Κριταί, ὄρκον μὲ ζητεῖτε; Σᾶς ὀρκίζομαι λοιπὸν,

» Ὅτι ἔσωσα τὸ ἔθνος στῆς Κορίνθου τὰ πεδία. »

— Δικασταί! κατὰ τοῦ Γρίβα

» Ἐχω ἔγγραφα μιὰν στίβα·

» Ἐχω πρόβαις καὶ βραγγιόνας κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·

Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω, καὶ σᾶς βγάλλω τὸ καπέλο...

Ὁ Συνήγορός του νάτος! Ἄρχησε νὰ ῥητορεύῃ...

Τὸ ἀκροατήριόν του ὡσὰν πέλαγος σαλεύει,

Κυματίζει καὶ γογγίζει

Μιὰν μιὰν τὰς καρδίας ὁ ἀντίζηλος κερδίζει·

Αἱ φωναί του ἀντηχοῦσι· τὸ θηρίον θὰ μᾶς φάγῃ·

Ἄδελφοί, θὰ μᾶς σφυρίζουν· ἡ δουλιὰ μας κακὰ πάγει.

— Δικασταί! κατὰ τοῦ Γρίβα

» Ἐχω ἔγγραφα μιὰν στίβα·

» Ἐχω πρόβαις καὶ βραγγιόνας κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·

Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω, καὶ σᾶς βγάλλω τὸ καπέλο...

Ἐσιώπησεν ἐκεῖνος· πλὴν καθεὶς Κριτῆς στὸ χέρι
 Λευκὴν ψῆφον ὑπὲρ Γρίβα ἐξ ἁμαρτιῶν μου φέρει.
 Ἄθωώθη· «Ζήτω! Ζήτω!» οἱ Ἐλεύθεροι φωνάζουν,
 Καὶ μὲ δάκρυα οἱ φίλοι κι' ὁ λαὸς τὸν ἀγκαλιάζουν.
 Τὸ ἐπρόλεγεν ὁ Σοῦτσος κ' ἔψαλλε μὲ τὸ ποτήρι·
 «Ἄπ' τὸν Ἴτσ-Καλὲ θὰ ἔβγῃ· τρία τράκα, τίρι λίρι!»

—Δικασταί! κατὰ τοῦ Γρίβα

Ἔχω ἔγγραφα μιὰν στίβα·

Ἔχω πρόβαις καὶ ραγγιόναις κι' ἀργγομέντα ὅσα θέλω·
 Πλὴν ἀντίο!... τὰ καπνίζω μὲ γροθιαῖς εἰς τὸ καπέλο.

Ο ΦΙΛΗΛΟΝΟΣ

Η μικρή Πρωτεύουσά μας ὅσον πάγη κάθε μέρα
Γένεται ὠραιότερα·

Τὸ σφυρὶ παντοῦ δουλεύει· ἐδῶ κῆποι ἔθνικοί,
Ἐκεῖ σπήτια μαρμαρένια, καὶ ἀμάξια παρεκεῖ·
Στεναῖς μέσαις τῆς Ὀδέσσας καὶ τῆς Σμύρνης καπελίνα
Στὸν λιμένα μας ἀράζουν ἑκατὸ τὸν κάθε μῆνα.
Τώρα μόνον τὴν Ἑλλάδα μὲ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Προτοῦ κάθουμον στὸ σπήτι, καὶ μ' ἐπότιζε στὸ στρῶμα
Ἡ βροχὴ ἀπὸ τὸ δῶμα·

Ἡ καρδιά μου λαχταροῦσε παριζίνικο φαγί·
Πλὴν τουκάκου κι' αὐτὸ ἦτον ἡ καιρία μου πληγή·
Ποῦ στακὸ νὰ εὔρης τότε; Ποῦ λαγὸ, καὶ ποῦ τρυγόνι;
Τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα τώρα ὁ θεὸς μᾶς χαριτόνει.
Τώρα μόνον τὴν Ἑλλάδα μὲ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Πόλεμον, χάριτι θεία, ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει τώρα·
Εἶδὲ μὴ, σᾶς βεβαιώνω, δὲν ἐκάθουμον μιὰν ὥρα.
Τὸ πουρνὸ καθὼς δὲν πάρω ἓνα δάκτυλο σαμπάνια.

Καὶ δυὸ τρία παντεσπάνια,
Κόπτουνται τὰ ἦπατά μου ἀπ' τὴν ἄκραν ἀτονίαν;
Κι' ἀρχινῶ εὐθύς νὰ πάσχω ἐμετὸν κ' ἡμικρανίαν·
Τώρα μόνον τὴν Ἑλλάδα μὲ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Γιάννη, Δῆμο, Κώστα, Πέτρο, καὶ σεῖς δοῦλοί μου τριάντα!
 Δὲν σαλεύετε; Ποῦ εἶσθε; Θὰ κτυπῶ τὰ χέρια πάντα;
 Στὸ παράθυρό μου φέρτε τὸ παχύ μου μαξηλάρι...
 Φέρτέ μέ το καὶ κοντεύει γλυκὸς ὕπνος νὰ με πάρη.
 Τί ἐξαίρετη ποῦ εἶναι ἡ ζωὴ ἢ ξαπλωμένη!
 Ἡ δουλιὰ καὶ ὄχι ἄλλο τοὺς ἀνθρώπους ἀρρώσταίνει.
 Τώρα μόνον τὴν Ἑλλάδα μέ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
 Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Τὴν αὐγὴν πῶς μέ ἀρέσει, μέ τὸν σκύλλο ἀφ' οὗ παίζω,
 Χρυσοστόλιστος νὰ στέκω στὸ παράθυρό μου ἔξω,
 Νὰ βαστῶ Ἰεφημερίδαις, μιὰν ἀράδα νὰ διαβάζω,
 Καὶ τρεῖς ὥραις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν δρόμον νὰ κυττάζω,
 Νὰ στοχαζονται πῶς εἶμαι σταῖς μελέταις μου ἐπάνω,
 Κ' ἐγὼ τράκα! τεντωμένος τὰς κλειδώσεις μου νὰ σπάνω!
 Τώρα μόνον τὴν Ἑλλάδα μέ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
 Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Ἀδελφοί, ὁ Ἀρχηγός μας καλὸς εἶναι ἢ κακός;
 Ἡμουν, εἶμαι καὶ θὰ ἦμαι Ἀντικυβερνητικός.
 Νὰ τὰ ἔχη κακὰ θέλω ἢ Κυβέρνησις μ' ἐμένα.
 Τρέμω μήπως μέ πλακώση μέ ὑπουργημα κἀνένα,
 Καὶ δι' ἓνα κοκκαλάκι ἐν ᾧ τρώγεσθ' ἐσεῖς τόσο,
 Ἐγὼ κάμνω τὸν σταυρό μου ἀπ' αὐτὸ γιὰ νὰ γλυτώσω.
 Ἔτσι μόνον τὴν Ἑλλάδα μέ καλὸ τὴν βλέπω μάτι,
 Καὶ τὴν ἀγαπῶ κομμάτι.

Ο ΧΩΡΙΣ ΥΠΟΥΡΓΗΜΑ ΝΑΪΑΙΟΣ

ΣΤΗΝ Ἑλλάδα ζῆ ἀκόμα

Ἐν ἀπελπισμένον Κόμμα,

Ὅπου εὐχεται ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ ὀλικῶς

Κ' ἢ Κυβέρνησις νὰ πάγῃ κ' ἢ Ἑλλάς κακὴν κακῶς.

Ἐνας καθ' αὐτὸ Ναπαῖος, ποῦ δὲν ἔλαβε δουλιὰ,

Ἐλεγε προχθὲς θρηνῶντας καὶ τραβῶντας τὰ μαλλιὰ·

«Ἀπ' τὸ πείσμά μου θὰ σκάσω... Ἄχ! ὑπουργήμα δὲν ἔχω...

Στοῦ Ναυπλιοῦ τοὺς δρόμους νέα νὰ σκορπίσω κὰν δὲν τρέχω;

Τῆς Εὐρώπης, Κύριοί μου, ὅλη ἀλλάξεν ἡ στάσις·

Κύριοί μου δεκαπέντε φύτρωσαν ἐπαναστάσεις·

Ὡσὰν τῆς τρελῆς ὁ κόσμος θὰ νὰ γένη τὰ μαλλιὰ.

(Πῆραν τὸ Ὑπουργημά μου... Ἐμεινα χωρὶς δουλιὰ..)

Διάβασα Ἐφημερίδαις, κ' ἔχω ἓνα σακκὶ νέα·

Ἐξεθρόνισαν τὰ ἔθνη κ' ἄλλον ἓνα Βασιλέα·

Οἱ Φραντσέζοι ἄνω κάτω· πόλεμος στὴν Πολωνίαν·

Ἄναψε τὸ Πιεμόντε· στὸ Μαδρίτ ἀποστασία·

Ὡσὰν τῆς τρελῆς ὁ κόσμος θὰ νὰ γένη τὰ μαλλιὰ.

(Πῆραν τὸ Ὑπουργημά μου... Ἐμεινα χωρὶς δουλιὰ.)

Ἡ Ῥωσία, ἡ Αὐστρία κ' ἡ Προυσία ἐνωμέναις,

Ἡ Γαλλία κ' ἡ Ἀγγλία μὲ κρυφοὺς δεσμοὺς δεμέναις,

Χιλιάδας χιλιάδων στρατιώτας θὰ σηκώσουν·

Δύσις, Ἄρκτος μεσημβρία καὶ θὰ πάρουν καὶ θὰ δώσουν·

Ὡσὰν τῆς τρελῆς ὁ κόσμος θὰ νὰ γένη τὰ μαλλιὰ.

(Πῆραν τὸ Ὑπουργημά μου... Ἐμεινα χωρὶς δουλιὰ.)

"Όταν σπάσ' ἡ Συμμαχία, ἡ Ἑλλάς μας τί θὰ γένη;
 Καὶ αὐτὴ θὰ λάβῃ μέρος, ἢ οὐδέτερη θὰ μένη;
 Ἐκστρατεῖαν ὁ Σουλτάνος κατεπάνω μας ἂν στείλῃ,
 Οἱ Φραντσέζοι θὰ μᾶς ἦναι ἢ οἱ Ῥώσοι στενοὶ φίλοι;
 Ὡσὰν τῆς τρελῆς ὁ κόσμος θὰ νὰ γένη τὰ μαλλιά.
 (Πῆραν τὸ Ὑπουργημά μου... "Ἐμεινα χωρὶς δουλιά.)

Στὰ τριαντατρία λέγουν πῶς κομήτης θὰ περάσῃ.
 Πῶς θὰ πιῇ τὴν θάλασσάν μας καὶ τὴν γῆν μας θὰ χαλάσῃ.
 Ἄνω κάτω θ' ἄλλθουν τότε Βασιλεῖς, Ἀριστοκράται.
 Ἄνω κάτω Σιμωνίτται· ἄνω κάτω Δημοκράται.
 Ὡσὰν τῆς τρελῆς ὁ κόσμος θὰ νὰ γένη τὰ μαλλιά.
 (Πῆραν τὸ Ὑπουργημά μου... "Ἐμεινα χωρὶς δουλιά.)

Η ΑΗΔΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Τι πληξίς! ἄλας ἡ ζωὴ νὰ εἶχε κἄν ὀλίγο!
Ἄ! Ἄ! Ἄ! Ἄ! τὸ στόμα μου τρεῖς πηθαμαῖς τ' ἀνοίγω...
Κάθε αὐγὴν ὁ ἥλιος τῆς χθεσινῆς ἡμέρας
Καὶ κάθε νύκτα οὐρανὸς μὲ τοὺς αὐτοὺς ἀστέρας!
Κάθε ἡμέραν τακτικὰ καθεὶς μὲ τ' ὠρολόγι
 Νὰ ἐξυπνᾷ νὰ τρώγη,
Καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἔντιμον σκοπὸν νὰ κοπιᾷζῃ!
Ἦ! τί ζωὴ, καὶ πῶς κάνεις νὰ μὴν ἀηδιάζῃ;

Ζῆς μόνος κι' ἀνεξάρτητος; Ἀπὸ τὴν πληξίον σκάνεις.
Λαμβάνεις ὑπουργήματα; Τὴν ἀρετὴν σου χάνεις.
Νυμφεύεσαι; Στὸ μέτωπον θὰ σὲ κεντᾷ ἡ μύγα·
Μὲ πόσους ἢ Σωσάνα σου θὰ παίζῃ τυφλομύγα!
Στοῦ γάμου τὸν βαρῶν ζυγὸν τὸν τράχηλον δὲν κλίνεις;
Ἦ νέαις ποῦ μυρίσθησαν πῶς ἀσκητῆς θὰ μείνης,
Σὰν κάργαις πονηραῖς πετοῦν, ἄλλοῦ φωλιὰ γυρεύουν,
Κ' οἱ ποντικοὶ μερόνικτα στὸ στρῶμά σου χορεύουν.

Στὸ Ναύπλιον ὡς καὶ γυμνὴ καὶ φαλακρὰ ἡ φύσις·
Πῶς νὰ περάσῃς τῆς ζωῆς τὰς ὥρας τὰς ἀέργους;
Στὸ σπῆτι σου καθήμενος, κἄν ν' ἄκουες εἰδήσεις
 Ἐλίγον περιέργους!
Ἦ ἓνας τώρα Ἐπουργὸς, καὶ ὕστερα ὁ ἄλλος·
Κ' ἐκεῖνος ὅπου ἔλειψε Πολιτικὸς μεγάλος,
Μεγάλος καὶ παντάξιος κ' ἐκεῖνος ποῦ ἐμβῆκε!
Τῷ ὄντι ἐξοχώτατοι, καὶ θρόνος σᾶς ἀνῆκε!

Ἄς ἤθελαν οἱ ἄνθρωποι ἀλλοιώτικοι νὰ γένουν!
 Διὰ ταῖς ἀμαρτίαις μου οἱ ἴδιοι ὅμως μένουν.
 Πῶς νὰ τοὺς κάμῃς Σάτυραις; Αἱ ἴδιαι τῶν καχίαι
 Τὰ ἴδια ἐλαττώματα, αἱ ἴδιαι μοχθηρίαι.
 ὦ φίλοι μου, βαρύνομαι ὡς καὶ ν' ἀνοίξω χεῖλη!
 Καὶ νὰ σᾶς σατυρίσω.
 Ὅρκον σᾶς κάμνω, Ὑπουργοί, πῶς καὶ νὰ σᾶς δροσίσω
 Βαρύνομαι... καὶ ἀπορῶ πῶς πιάνω τὸ κονδύλι.

Κάμμία εὐχαρίστησις στὰς πόλεις μας, κάμμία!
 Κάνένα μικρὸν θέατρον! Κάμμία κωμωδία!
 Τὴν πληξίν τῶν πραγμάτων μας καὶ τὴν μονοτονίαν
 Ἡ τύχη μᾶς ὑπόσχεται πῶς θὰ διασκεδάσῃ,
 Καὶ τὰς μεγάλας κεφαλὰς τῶν Πρώτων μίαν μίαν
 Μ' ἄσπρα πτερὰ καὶ τρίκωχα καπέλα θὰ σκεπάσῃ.
 Πλὴν ὅσον κωμικαὶ φανοῦν μὲ φράγγικα στολίδια.
 Δὲν θὰ μᾶς πλήκτουν πάντοτε μὲ τὰ μυαλὰ τὰ ἴδια;

Χασμούρημα τὸ κάθε τι, ὡς κ' ἡ ἀθανασία·
 Ὅπόταν δὲν αἰσθάνωμαι, τί θέλω Μαυσωλεῖα;
 Ἡ ποίησις ὑπόληξιν μεγάλην κι' ἂν μὲ δώσῃ,
 Τί θέλω κατορθώσει;
 Ζωὴν ἀθάνατον ζητῶν μ' ἐναρμονίους ἤχους,
 Μὴ τάχα δὲν γηράσκω;
 Μ' ἐνύσταξε κι' ὁ Παρνασσὸς, καὶ τώρα γράφων στίχους,
 Βεβαιωθῆτε, χάσκω.

Ο ΘΕΟΣ

Ο Θεός, ἐνθρονισμένος στὸ οὐράνιον Παλάτι,
Τὰς ἡνίας τῶν ἀστέρων εἰς τὰς χεῖράς του ἐκράτει·
Μὲ τὸ τηλεσκόπιόν του εἶδε κάπου μακρυνὰ
Καὶ τῆς μικροτάτης Γῆς μας τὸν πλανήτην νὰ γυρνᾷ.
Ἔνα ἕνα τοὺς λαοὺς της κύτταξε μὲ τὴν ἀράδα,
Καὶ τὴν κεφαλὴν του σείων εἶπε βλέπων τὴν Ἑλλάδα·
«Ἄν ἤξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς.
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!»

Πλέοντα χωρὶς πυξίδα καὶ μὲ τ' ἄρμενα σχισμένα
Τὸν ὠδήγησεν ἡ χεὶρ μου εἰς ἀκύμαντον λιμένα·
Μόλις ἄρχισε γαλήνην καὶ ἀνάπαυσιν νὰ χαίρη,
Καὶ ἰδοὺ τῆς ἡσυχίας τὸν ζυγὸν δὲν ὑποφέρει.
Νὰ τὸν γαργαλίζουν πάλιν ἄρχισαν μ' ἀσιδοσίας,
Καὶ αὐτὸς νὰ γλυκακούη ῥαδιούργων νοθεσίας.
Ἄν ἤξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Ἄξιώθηκε νὰ λάβῃ κ' ἕνα δύο Γραμματεῖς,
Οὐρανοκαταιβασμένους ὡσάν νὰ τοὺς εἶχέ τις·
Μὲ πτερὰ εἰς τὸ κεφάλι, μ' ἐπωμίδας εἰς τοὺς ὤμους
Ὅταν τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους,
Πῶς μ' ἐκπροσωποῦν νομίζουν, καμαρόνουν καὶ φουσκόνουν,
Καὶ μικροὶ μεγάλοι, ὅλοι ὡς τὰ νέφη τοὺς ὑψόνουν.
Ἄν ἤξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς.
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Κάποτε τ' αὐτὶ τεντόνω, καὶ ἀκούω τῶν ἀνθρώπων
Ταῖς ἀστείαις προσευχαῖς.

Ἔνας ἥλιον γυρεύει, ἄλλος ἄκοπαις βρογαῖς,
Κι' ἄλλος μὲ ζητεῖ τοῦ ἄλλου νὰ διαδεχθῆ τὸν τόπον·
Ὁ καθεὶς ἐνώπιόν μου τὰ ἐγκλήματα του φέρει,
Καὶ συνένοχόν του θέλει ὡς κ' ἐμὲ νὰ καταφέρῃ.
Ἄν ἡξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἓνας Θεός!

Ὡς νὰ ἦμουν τύραννός του, τρέμων καὶ γονυκλιτῶς
Τοὺς βωμοὺς καὶ νάρθηκάς μου μὲ τὰ δάκρυά του βρέχει·
Στὴν ἑλληνικὴν του γλῶσσαν, ποῦ δὲν ἐννοεῖ κι' αὐτὸς,
Πουρνὸ βράδι λέγει, λέγει, καὶ τελειωμὸν δὲν ἔχει·
Δι' ἐμὲ φωνάζει ἓνας πῶς νηστεύει ἓνα χρόνον,
Καὶ πῶς ἔγεινεν ὁ ἄλλος ἀσκητῆς δι' ἐμὲ μόνον.
Ἄν ἡξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἓνας Θεός!

Μερικοὶ μὲ μαῦρα ράσα εὐλογοῦν, ἢ ἀφορίζουν
Καὶ τὸν ὄχλον δεκατίζουν·
Σάρκα ρυπαρὰν καὶ πάθη προσπαθοῦν νὰ μὲ φορέσουν,
Κ' ἡ καρδιά των ὅσα θέλη, αὐτὰ λέγουν πῶς μ' ἀρέσουν.
Τὴν κατάρα των νὰ ἔχω ἂν ποτέ μου εἰς τ' αὐτὶ
Ὁ ἀθῶος ἐγὼ Πλάστης μυστικὰ τοὺς εἶπά τι.
Ἄν εἰξεύρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἓνας Θεός!

Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

•

Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΤΙΜΩΡΗΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ¹

« **Ε**ΙΝΑΙ πρώτη 'Απριλίου· ή δική μας είν' ήμέρα·
 » Νά σκορπίζωμεν τὰ λόγια ήμποροῦμεν στὸν ἀέρα
 » Καὶ νὰ τάζωμεν εἰς ὅλους ὑπουργήματα μεγάλα,
 » Ν' ἀπατῶμεν ἕναν κόσμον καὶ νὰ τᾶχωμεν καβάλα,
 » Ψεύστας Ὑπουργοὺς μᾶς λέγουν; Τοὺς φωνάζομεν μὲ θάρρος·
 » Εἶναι πρώτη 'Απριλίου, Κύριοι, καὶ μὴ πρὸς βᾶρος.

» Ἕλληνες, αἱ τόσων χρόνων καὶ σφαγαῖς σας καὶ θυσίαις
 » Εἶναι ἄγαις καὶ θεαίαις.

» Νὰ μὴν ἤμεθα τοῦ ἔθνους Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
 » Μετ' ὀλίγον ὁ καθεὶς σας στὸ χρυσάφι ἂν δὲν πλῆη!
 » Πλὴν γελαῖτε, καὶ ψευτάκουσ μᾶς φωνάζετε μὲ θάρρος·
 » Εἶναι πρώτη 'Απριλίου, Κύριοι, καὶ μὴ πρὸς βᾶρος.

» Ξεύρετε πῶς τόσους χρόνους ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦμεν
 » Παρὰ σᾶς εὐτυχισμένους κ' ἐλευθέρους νὰ ἰδοῦμεν;
 » Διὰ σᾶς τὸ κοκκαλάκι ῥοκανίζομεν στὴν κώχη,
 » Καὶ δὲν λέγομεν ποτέ μας σ' ὅ,τι μᾶς προβάλουν «ὄχι»·
 » Πλὴν γελαῖτε, καὶ ψευτάκουσ μᾶς φωνάζετε μὲ θάρρος·
 » Εἶναι πρώτη 'Απριλίου, Κύριοι, καὶ μὴ πρὸς βᾶρος.

¹ Αἱ ἀπ' αὐτῆς τῆς σελίδος ποιήσεις τυπώνονται μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ περὶ Τύπου Διατάγματος, καὶ ἀφίνομεν ἀνεχδότους τινὰς τῶν ἐκλεκτοτέρων μας συνθέσεων, αἱ ὁποῖαι, ἂν καὶ δὲν ὑπερπηδῶσι τοὺς ὅρους τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς σεμνοπρεπειᾶς, ὥσως ὅμως ἤθελον παρέξει ἀφορμὴν εἰς κακοθαύλους ἐφαρμογὰς καὶ παρεξηγήσεις. Ὅσον δὲ διὰ τὸ προκείμενον ποιημάτιον, συνετέθη τὴν πρώτῃν τοῦ 'Απριλίου μηνὸς 1831. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐκάστου ἔτους ὡς εἶναι γνωστὸν, ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια ν' ἀπατᾶ εἰς τὸν ἄλλον χάριν παιδιᾶς.

- »Μὴ βιάζεσθε! σταθῆτε νὰ περάσουν δυὸ τρεῖς χρόνοι,
 »Κ' ὕστερα τὰ θαύματά μας ὁ καθείς σας καμαρόνει.
 »Εἰς τὰς θέσεις μας σταθῆτε νὰ στερεωθοῦμεν πρῶτα,
 »Κ' ὕστερα θὰ πλημμυρίσουν καὶ οἱ νόμοι καὶ τὰ φῶτα.
 »Πλὴν γελάτε, καὶ ψευτάκους μᾶς φωνάζετε μὲ θάρρος;
 »Εἶναι πρώτη Ἀπριλίου, Κύριοι, καὶ μὴ πρὸς βάρος.»

Αὐτὰ ἔλεγαν τὴν πρώτην Ἀπριλίου δύο τρεῖς
 Ὑπουργίσκοι μας ξυδάτοι.

- «Κύριοι, κ' ἐγὼ τοὺς εἶπα, εἶν' εὐγνώμων ἡ πατρίς.
 »Καὶ στεφάνους διὰ τόσας ἐκδουλεύσεις σᾶς φυλάττει.
 »Πλὴν γελάτε, καὶ ψευτάκον μ' ὀνομάζετε μὲ θάρρος·
 »Εἶναι πρώτη Ἀπριλίου, Κύριοι, καὶ μὴ πρὸς βάρος . . .

- »Δι' αὐτὰ ὅπου σᾶς εἶπα ἐθυμώσετε κομμάτι,
 »Ὑπουργίσκοι μας Πιλάτοι,
 »Καὶ μὲ πᾶτε Ἄρον! Ἄρον! στοὺς Κριτὰς τὴν ἴδιαν ὥρα.
 — Κύριοι Κριταί, τοῦ ψευδους ἡ ἡμέρα εἶναι τώρα.
 Στόλισα τοὺς Ὑπουργούς μας καὶ τοὺς τᾶψαλα μὲ θάρρος·
 Πλὴν τὴν πρώτην Ἀπριλίου κάνεις λόγος ἔχει βάρος;

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΚΥΛΟΝ ΜΟΥ

Με σαλεύει τὴν οὐρά του... Νάτος ὁ καλός μου σκύλος·
Σκύλε μου, ἐσ' εἶσαι μόνος ὁ εἰλικρινῆς μου φίλος·
Τοῦ δολίου μας αἰῶνος τοὺς ἀνθρώπους δὲν μιμεῖσαι.
Σὰν αὐτοὶ κ' ἐσὺ πανοῦργος καὶ διπρόσωπος δὲν εἶσαι.

Ἄμποτε νὰ ἦσαν σκύλοι

Πουρνὸ βράδι τὴν φιλίαν ὅσοι ἔχουν εἰς τὰ χεῖλη!

Μακρὰ μου ἓνα βῆμα, πιστὲ σκύλε μου, δὲν μένεις,
Καὶ σὰν ἴσκιος μου ἀγάλια τὸ κατόπι μου πηγαίνεις.
Πόσοι πόσων δυνατῶν μας χθὲς ἀκόμα ἦσαν ἴσκιοι,
Κ' εἰς τὸ πλάγι τους κἀνένα κἀνεὶς τώρα δὲν εὐρίσκει!

Ἄμποτε νὰ ἦσαν σκύλοι

Τὸν πολὺν τους χαρακτῆρα ὅσοι ἔχουν εἰς τὰ χεῖλη!

Στὸ νὰ γλύφουν κοκκαλάκια κ' εἰς ταῖς λάσπαις νὰ κυλιοῦνται·
Οἱ καλοὶ Πολιτικοὶ μας σ' αὐτὸ μόνον σὲ μιμοῦνται.
Σὺ εὐγνωμονεῖς σὰν πάρης ἓνα κόκκαλο στὸ στόμα·
Αὐτοὶ ὅμως καὶ δαγκάνουν πρὶν τὸ καταπιοῦν ἀκόμα.

Ἄμποτε νὰ ἦσαν σκύλοι

Τὴν εὐγνωμοσύνην ὅσοι ἔχουν πάντοτε στὰ χεῖλη!

Κυνηγᾶς, κ' ἡ ὄσφρυσίς σου τοῦ δειλοῦ λαγοῦ τὰ ἴχνη
Καὶ τὸ πέταγμα τῆς κίχλας καὶ τῆς πέρδικας σὲ δείχνει.
Πόσοι κυνηγοὶ πρωτείων, μ' ὅλα τ' ἀνοικτά τους μάτια,
Πιάνονται, ἀντὶ νὰ πιάσουν, στῶν ἐχθρῶν τους τὰ πλεγμάτια!

Ἄμποτε νὰ ἦσαν σκύλοι

Τὸν μεγάλον νοῦν τους ὅσοι ἔχουν πάντοτε στὰ χεῖλη!

Στὸν περίπατον, στὸ σπήτι καὶ στῆς κλίνης μου τὸ πλάγι,
Τὸ ἀκοίμητό σου μάτι μέρα νύκτα μὲ φυλάγει·
Τῆς πατρίδος κ' ἐγὼ φύλαξ, νὰ σὲ μιμηθῶ πασχίζω,
Καὶ τοῦ Ἔθνους τοὺς ληστάρχας μὲ συχναῖς φωναῖς φοβίζω.

Ἄμποτε νὰ ἦσαν σκύλοι

Τὴν πατρίδα ὅσοι ἔχουν ἀδιάκοπα στὰ χεῖλη!

Ο ΓΕΡΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΟΣ

ΞΑΠΛΩΜΕΝΟΣ ταῖς πρὸ ἄλλαις εἰς τῆς Λιάκουρας τοὺς λόφους·

Μὲ τὴν πλῶσκά μου στὸ χέρι,

Ἐφραντάσθηκα πῶς ἤμουν μὲ τοὺς γέρους μου συντρόφους

Καθὼς πρῶτα στὸ λιμέρι.

Ἐλαφρὰ τὸν νοῦν μου εἶχε τὸ γλυκὸ κρασί σηκώσει,

Ἐνθυμούμουν τὰ παλιά μας κ' ἔψαλλα στὴν κάθε δόσι·

«᾽Ω! τί ἔγειναν, ποῦ εἶναι

Αἱ ἡμέραι μας ἐκεῖναι;»

Ἐμπροστά μου τὸ Βαλτέτσι μὲ ταῖς δάφναις του ἐφάνη,

Καὶ ὁ Μάρκος ὅταν πῆρε τῶν μαρτύρων τὸ στεφάνι,

Καὶ τῆς Ἀμπλανῆς αἱ μαύραις ἀπὸ Τούρκους πεδιάδες,

Καὶ τῆς Κλείσοβας αἱ δέκα τῶν Ἀράπιδων χιλιάδες,

Καὶ ὁ Καραῖσκος ὅταν στὴν Ἀράχοβαν νικοῦσε,

Καὶ τὸν κάμπον ἐρωτοῦσα, καὶ ὁ κάμπος μ' ἐρωτοῦσε·

«᾽Ω! τί ἔγειναν ποῦ εἶναι

Αἱ ἡμέραι μας ἐκεῖναι;»

᾽Ω σημαία τῆς Ἑλλάδος παλαιὰ καὶ δοξασμένη,

Στὴν καλύβα μου ὡς πότε θὲ νὰ στέκης σκονιτισμένη;

Μαῦρέ μου ἀνδρειωμένε, εἰς τὸν σταῦλό μου γερνάς,

Κι' ἄρχισες τοῦ τουφεκιοῦ μου τὴν βροντὴν νὰ λησμονᾷς;

Ξέχασες πῶς καβαλλάρην εἰς τὴν ράχη σου μὲ εἶχες

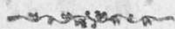
Καὶ σὰν ἄνεμος πετοῦσες μὲ ἀγριωμέναις τρίχαις;

«᾽Ω! τί ἔγειναν, ποῦ εἶναι

Αἱ ἡμέραι μας ἐκεῖναι;»

Ὅσῳ ζῶ καὶ ἀναπνέω, ἀνοιξι καὶ καλοκαίρι,
 Στὸ βουνὸ καὶ στὸ λιμέρι,
 Θὰ τὸ στρώνω στὰ πρινάρια, στὰ χορτάρια, στὰ λουλούδια,
 Καὶ θὰ τραγουδῶ τοῦ Ῥήγα τὰ πολεμικὰ τραγούδια·
 Στὴν ἐνθύμησιν θὰ πίνω τῶν ἡρωϊκῶν μας χρόνων,
 Καὶ στὸ κάθε μου ποτήρι θὰ φωνάζω αὐτὸ μόνον·
 «ὦ! τί ἔγειναν, ποῦ εἶναι
 Αἱ ἡμέραι μας ἐκεῖναι;»

Ὅταν, φίλοι, ξεψυχήσω, εἰς τὸ νεκροκρέββατό μου
 Νὰ μὲ βάλετε τὴν σπάθα, τὴν παλάσκα στὸ πλευρό μου,
 Καὶ ἡ ἄσπρη μου φλωκάτα, ἡ μὲ βόλια κεντημένη,
 Σὰν στολίδι τοῦ κορμιοῦ μου νὰ μὲ ᾔηται ἀπλωμένη,
 Κ' ἐν ᾧ πέφτει ἕνα ἕνα στὸ βουνὸ τὸ καριοφύλλι,
 Νὰ μὲ θάψετε στὸν λάκκο καὶ νὰ τραγουδάτε, φίλοι·
 «ὦ! τί ἔγειναν, ποῦ εἶναι
 Αἱ ἡμέραι μας ἐκεῖναι;»

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

Συνετέθη μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς κερκυραϊκῆς τυραννίδος,

Ἡ Ἐλευθερία πάλιν ἐπανῆλθε στὴν Ἑλλάδα,
Καὶ γλυκὺς καὶ γαλανὸς
Τὴν ἠρωϊκὴν Ἑλλάδα στεφανώνει οὐρανός.
Τρισελεύθεραις αἱ Μούσαις τραγουδοῦν στὴν πρασινάδα,
Κ' εἰς τὸ ῥοδοδάκτυλόν του καὶ ἄρμονικόν του χέρι
Τὴν χρυσοχορδὴν του λύραν ὁ Ἀπόλλων παιδρὸς φέρει.
Καιρὸς εἶναι, καιρὸς εἶναι
Ν' ἀναλάμψουν αἱ Ἀθῆναι.

Ἐδῶ θάλλουν ῥοδοδάφναις καὶ μυρσίναις καὶ κισσός·
Ἐδῶ τρέχουν κρύαι βρύσεις· ἐδῶ εἶν' ὁ Παρνασός·
Ἐδῶ, λόγιοι τοῦ Ἔθνους, ὁ καθεὶς σας ἄς προφθάσῃ,
Καὶ Συνέλευσιν εἰς ταῦτα συγκροτήσετε τα δάσῃ.
Ἐγείναν στὸ Γένος ἄλλαι πρὸς ἀνύψωσιν τῶν Πρώτων·
Ἡ δική σας ἄς ταχύνη τὴν διάχυσιν τῶν φώτων.
Καιρὸς εἶναι, καιρὸς εἶναι
Ν' ἀναλάμψουν αἱ Ἀθῆναι.

Κοραῖ τυραννομάχε, σὲ ἀνήκει προεδρεία·¹
Λάβε τὴν, κί' ὡς δημοκράτης ἂν δὲν θέλῃς τὰ πρωτεῖα!
Εἰς τὸν Κοραῖν πλησίον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν,
Ἀνοικτὰς καὶ χηρευμένας δυὸ καθέδρας ξεχωρῆστε,
Καὶ τοὺς τόπους των ἀφῆστε
Στὸν καλὸν μας Βαρδαλάχον, στὸν σοφὸν Βενιαμίν.
Καιρὸς εἶναι, καιρὸς εἶναι
Ν' ἀναλάμψουν αἱ Ἀθῆναι.

¹ Ὁ ἀθάνατος Γέρων ἔζη ἀκόμη.

Κοῦμαι, Βάμβαι, Οικονόμοι, Πίκκολοι καὶ τόσοι νέοι
 Τοῦ Λωκίου, τοῦ Κουζίνου καὶ τοῦ Κάνδου μαθηταί,
 Τῆς πατρίδος ἡ ἀγάπη τὰς καρδίας σας ἂν καίη,
 Εἰς τοῦ φωτισμοῦ τὴν πάλην καταβῆτε ἀθληταί!
 Ἡ πατρίς μας ἐλευθέρα, στάδιον ἀνοίγει νέον·
 Ἐπεσεν ἡ Τριανδρία τῶν κακούργων Κερκυραίων.
 Καιρὸς εἶναι, καιρὸς εἶναι
 Ν' ἀναλάμψουν αἱ Ἀθῆναι.

Ἦλθαν οἱ σοφοί μας... Βλέπω τὴν ὀμήγουρὶν των πλήρη...
 Τὰ ψηφίσματά των γράφε, φιλελεύθερε Καίρη
 Στὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης ἀπὸ Ἵπουργοὺς τρεῖς πρώτους
 Ἐγείνε κατὰ τῶν φώτων Συμμαχία ἱερά·
 Ἀπὸ σᾶς ἄς γένη ἄλλη, ἄσπονδος ἐχθρὰ τοῦ σκότους,
 Στοὺς τυράννους τρομερά!
 Καιρὸς εἶναι, καιρὸς εἶναι
 Ν' ἀναλάμψουν αἱ Ἀθῆναι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΘΩΝΑ

ΕΠΑΤΗΣΕΣ, ὦ Βασιλεῦ, τὸ ἔδαφός μας μόλις
Καὶ μόλις τῆς Ναυπλίας μας σ' ἀπέλαυσεν ἡ πόλις,
Κι' ἀντὶ μὲ κελαδήματα ἐμμούσου ἀηδόνος
Τὰ δάση νὰ σὲ χαιρετοῦν τοῦ Πίνδου κ' Ἑλικῶνος,
Βραχνοὶ καὶ κρύοι βάτραχοι τῶν βάλτων τοῦ Καυκάσου
Κοᾶξ! Κοᾶξ! φωνάζοντες, λυποῦν τὰς ἀκοάς σου.

Τὸν αἰσιόν σου ἐρχομὸν αὐτὸς πανηγυρίζων
Καὶ τὴν ἡμέραν τῆς λαμπρᾶς πομπῆς σου εἰκονίζων,
Κοιλιάδας βάλλει καὶ βουναὶ ἐμπρὸς σου νὰ σκιρτῶσι,
Καὶ, ὦ τῆς γελοιότητος! διὰ νὰ σὲ ἰδῶσι
Τὰς Ναϊάδας στὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων ἀνεβάζει,
Καὶ τοὺς δελφίνας στὰ ὑγρά παράθυρά των κράζει.

Μὲ λόγχην εἰς τὴν δεξιάν σὲ χαιρετᾷ ὁ ἄλλος,
Καὶ διπλωμάτης ποιητῆς, καὶ στρατηγὸς μέγας,
Σὲ δίδει τὴν ἐπτάλοφον Καθέδραν τοῦ Σουλτάνου,
Τὸν Νεῖλον τὸν ἐπτάστομον, τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου,
Καὶ ἵππον χρυσοχάλινον ἵππεύων ὁ γεννάδας,
Κατόπι σου στοῦ Ἄρεως ὄρμα τὰς πεδιάδας,
Κ' εἰς μίαν μόνην προσβολὴν οἱ σιδηροῖ του στίχοι
Κρημνίζουν εἰς τοὺς πόδας σου πολλῶν φρουρίων τείχη.

Τοιαῦτα στιχουργήματα, ὑφάσματα μωρίας
 Καὶ ἄθλια γεννήματα ἐμπλήκτου φαντασίας,
 Δὲν πρέπει ν' ἀξιόνωνται βασιλικόν σου βλέμμα·
 Ἐπὸ τὸν Φοῖβον ἔλαβον ὀλίγοι δάφνης στέμμα·
 Οἱ ἐμπνευσμένοι ποιηταὶ τοῦ ἔθνους μας ὀλίγοι·
 Αὐτοὺς μὲ νεῦμα ἰλαρὸν ἐνθάρρυνε κι' ὀδήγει·

Εἰς τὸν ὠραῖον Βόσπορον, εἰς τῆς Τρυφῆς τὰ στήθη,
 Ἡ ποίησις τῆς νέας μας Ἑλλάδος ἐγεννήθη
 Ἐκεῖ ὁ Ἀθανάσιος, ὁ νέος Ἀνακρέων,
 Ὁραῖα πρῶτος ἔψαλε τὰ κάλλη τῶν ὠραίων·
 Οἱ στίχοι του εἰς ἀνθηροὺς λειμῶνας ἐμπνευσμένοι
 Κ' εἰς τῶν ῥυάκων τὸν τερπνὸν ψιθυρισμὸν γραμμένοι,
 Τῶν ῥόδων καὶ τῶν μυρσινῶν τὴν εὐωδίαν ἔχουν,
 Καὶ φυσικοὶ ὡς ρεύματα γλυκῶν ναμάτων τρέχουν.
 Στοῦ οἴνου τὴν ἀμέριμνον ζωὴν παραδομένος
 Καὶ Βάκχος εἰς τὴν τράπεζαν κισσοστεφανωμένος,
 Τῆς μέθης ὅταν τὴν χαρὰν ἐντέχνως ζωγραφίζη,
 Τὰς ἰδικὰς σου ἡδονὰς εἰς ἔπη καλλωπίζει.

Μ' ἀρχαίαν γεννηθεῖς ψυχὴν, μ' ἀρχαῖον χαρακτῆρα,
 Τὴν λύραν ὅταν ἔλαβεν ὁ Ῥίζος εἰς τὴν χεῖρα,
 Στάς ἀκοὰς μας ἤχησε γενναία μελωδία,
 Κ' ἐστρέψαμεν τὰ ὄμματα στ' ἀρχαῖά μας μνημεῖα.
 Εἶν' ἄπορον πῶς γεννηθεῖς εἰς δουλικὰς ἡμέρας,
 Πρὸ χρόνων τόσων ἔγραψεν ἰδέας ἐλευθέρως.

Ὁ Ῥήγας, μάρτυρ πρόδρομος τῆς ἱεράς μας πάλης,
 Μνημόσυνα μᾶς ἄφησεν ἐμπνεύσεως μεγάλης·
 Σκοπὸν λαμπρότερον ποτὲ δὲν ἔλαβον αἱ Μοῦσαι
 Παρ' ὅταν τοῦ Τυρταίου μας ἡ σάλπιγξ ἀντηχοῦσε.
 Τὰ θούριά του ἄσματα μᾶς πυρπολοῦν ἀκόμα,
 Καὶ βρέχομεν μὲ δάκρυα τοῦ τάφου του τὸ χῶμα.

Τοῦ Ἀπουλήου μιμητῆς πιστὸς ὁ Περδικάρης,
 Ἄστεϊός εἰν' ἐνίοτε, ἀλλὰ τὸν λείπ' ἡ χάρις,
 Κ' εἰς τὸν Ἑρμῆλόν του συχνὰ τοῦ Ἀριστάρχου τ' ὄμμα
 Εὐρίσκει τὸν ἀδάμαντα κρυμμένον εἰς τὸ χῶμα.

Ὁ Κάλβος καὶ ὁ Σαλομὸς, Ὀδοποιοὶ μεγάλοι,
 Κ' οἱ δύο παρημέλησαν τῆς γλώσσης μας τὰ κάλλη·
 Ἰδέαι ὅμως πλούσιαι πτωχὰ ἐνδεδυμέναι,
 Δὲν εἶναι δι' αἰώνιον ζωὴν προωρισμέναι.

Ἡ Ποίησίς μας ἔλαβε καὶ νεῦρα καὶ εὐγλωττίαν
 Στοῦ Ὀδοιπόρου τὴν λαμπρὰν καὶ τραγικὴν μανίαν.
 Ὁ Ὀδοιπόρος, θησαυρὸς ποικίλων νοημάτων
 Καὶ νέος κόσμος ιδεῶν, εἰκόνων κ' αἰσθημάτων,
 Μὲ δυνατὴν καὶ ἠχηρὰν ὀργάνων ἀρμονίαν
 Ἐκφράζει τοῦ Δημιουργοῦ τὴν παντοδυναμίαν.

Κ' ἡμεῖς τὰς ἀδυνάτους μας καὶ πρωτοπεῖρους γειῖρας,
 Κ' ἡμεῖς ἐδοκιμάσαμεν στὸ τόξον τῆς Σατύρας,
 Καὶ φόγους δὲν ἐλάβομεν τῆς τόλμης μας μεγάλους.
 Εὐχόμεθα εἰς ποιητὰς δοκιμωτέρους ἄλλους
 Τὸν δρόμον ποῦ ἀνοίξαμεν νὰ τρέξωσιν αἰσίως.
 Γλυκύτατος καὶ κάρπιμος θὰ μὲ φανῆ ὁ βίος,
 Ἐὰν περὶ τὴν δύσιν μου ἰδῶ πολλοὺς ἀστέρας
 Νὰ λάμπουν εἰς τοῦ Παρνασοῦ τοὺς φωτεινοὺς αἰθέρας.

Πλὴν, Βασιλεῦ, ἡ ἄμιλλα εἰς διωγμοὺς γεννᾶται;
 Ἡ ποίησις θάλλει ἀλλοῦ παρ' ὅπου καὶ τιμᾶται;
 Τοὺς Βιργιλίους γέννησαν στὴν Ῥώμην οἱ Μαικῆναι·
 Μαικῆναν ποῖον ἔλαβον αἱ νέαι μας Ἀθῆναι;
 Ἡ ἐπὶ Καποδίστρια πανοῦργος τυραννία,
 Ἡ μετὰ Καποδίστριαν κακοῦργος ἀναρχία,

Σκότους καὶ ψεύδους ἐποχαί, καιροὶ κλαυθμῶν καὶ θρήνων,
Θανάσιμαί στήν μάθησιν ὑπῆρξαν τῶν Ἑλλήνων.

Πῶς ἡ παιδεία πρόοδον ἐδύνατο νὰ κάμῃ,
Ἐν ᾧ δὲν βάλλει κατὰ νοῦν κάνεις νὰ τὴν συνδράμῃ,
Οὔτε περίθαλψιν τινὰ ὁ λόγιος εὐρίσκει,
Καὶ ζῶν μὲ τιμιότητα τῆς πείνης ἀποθνήσκει;
Νὰ τρέχῃ θέλεις, λόγιε, ὁ κόσμος στήν αὐλήν σου;
Τὰς ἐπιστήμας ἄφησε καὶ τὴν γραμματικὴν σου·
Μὴν ἔχῃς κάνεν αἶσθημα· μὴ γνῶριζε φιλίαν·
Θωράκισε τὸ στῆθός σου μὲ πέτρινην καρδίαν·
Διάβαλλε τοὺς ἥρωας καὶ ἀθλητάς τοῦ γένους,
Τοὺς ἐναρέτους Ἑλληνας καὶ τοὺς πεπαιδευμένους,
Μὴν τύχῃ καὶ ἀγαπηθοῦν καὶ μένης εἰς τὴν μέσσην·
Αὐτὸς ὁ δρόμος, Κύριε, εἰς λαμπροτάτην θέσιν,
Σὲ δίδω λόγον τῆς τιμῆς, σὲ φέρει σ' ἓνα μῆνα.
Μὲ τὴν πολλήν των μάθησιν, μὲ τοῦτα καὶ μ' ἐκεῖνα,
Θὰ κατορθώσουν τίποτε γραμματισμένοι τόσοι;
Εἰπέ με, ποῖος ἐρωτᾷ ἂν πέθαναν ἢ ζῶσι;
— Πῆν ἢ τιμῆ; — Τὸ μέταλλον καὶ ἢ τιμὴ ἐντάμα
Δὲν συμπεθέρευσαν ποτέ, καὶ πάρτο κατὰ γράμμα.
— Ἡ ἀρετῆ; — Εἶν' ἄκαρπος, κ' εἰς τοὺς αἰῶνας τούτους
Ἄφινει νὰ ψωμοζητοῦν τοὺς Κάτωνας καὶ Βρούτους.
— Τοῦ κόσμου ἢ ὑπόληψις; — Ὑπόληψιν δὲν ἔχεις,
Ἄπὸ τὰ ὑπουργήματα κατόπιν ἂν δὲν τρέχῃς. . . .

ὦ αἰσχος! Εἰς τὰς δουλικὰς τοῦ ἔθνους μας ἡμέρας,
Στὸν φωτισμὸν ἐκάμαμεν πρόοδους λαμπροτέρας.
Εἰς δάση πορτοκαλεῶν, στήν μοσχοβόλον Χίον
Ἐψόνετο ἐξαισίον ἐπιστημῶν Σχολεῖον·
Ἐκεῖ ὁ γέρων Σελεπῆς τὸν νοῦν τῆς νεολαίας
Ἐτρόχιζε μὲ ὑψηλὰς ἀλγεβρικὰς ιδέας·

Κι' ὁ Βαρδαλάχος ἐξηγῶν τοὺς λόγους τῶν Πλατῶνων,
 Τοὺς νέους μας εἰς μίμησιν ἐκάλει τῶν προγόνων·
 Καὶ τοῦ Θεναρδου μαθητῆς, ὁ Βάμβας τὴν χημεῖαν
 Ἐδίδασκε μὲ μέθοδον, μὲ τάξιν κ' εὐγλωττίαν·
 Ὁ Λέσβιος Βενιαμὴν τὸν Βάμβαν ἀμιλλᾶτο·
 Στοὺς δὺν Οἰκονόμους τῆς ἤ Σμύρνης ἐκαυχᾶτο·
 Εἰς παραδόσεις ὑψηλάς, ἀπὸ σοφίαν πλήρεις
 Τοὺς Κυδωνεῖς ἐφώτιζεν ὁ θαυμαστός Καίρης·
 Ἐξέδιδον τὸν λόγιον Ἑρμῆν οἱ Κοκκινάκαι·
 Οἱ Κοῦμαι, οἱ Θεόκλητοι καὶ οἱ Καπετανάκαι
 Συνέθετον συγγράμματα σοφὰ καὶ στοιχειώδη·
 Γυναῖκες μὲ φρονήματα ἑλληνικὰ κ' ἀνδρώδη,
 Καὶ πρώτη μεταξὺ αὐτῶν ἡ νέα Εὐανθία,
 Μετέφραζον ὠφέλιμα διδακτικὰ βιβλία·
 Εἰς τὴν σκηνὴν ἐπαίζοντο οἱ Βροῦτοι τοῦ Βολταίρου,
 Ὁ Φίλιππος καὶ ἡ σκληρὰ Ἡλέκτρα τοῦ Ἀλφιέρου·
 Πολυζωῖδαι, Πίκκολοι, Γεννάδιοι, Σχινάδες
 Καὶ Βογορίδαι, λόγιοι τοῦ γένους μας λογάδες,
 Εἰς τὰς Σχολὰς συνέρρεον τῆς Γέτιγκας, τῆς Πίζας,
 Κ' εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Σένας ἢ Ταμιζας...

ὦ Βασιλεῦ, σ' ὠδήγησε στὸ ἔθνος μας χεὶρ θεία,
 Καὶ θέλει εὖρει κραταῖον προστάτην ἢ παιδεῖα·
 Οἱ Ἕλληνες ἀγάλονται, τῆς Γερμανίας γόνον
 Εἰς τῆς Ἑλλάδος βλέποντες νὰ κάθετε τὸν θρόνον·
 Ἐλεύθερα φρονήματα κ' αἰσθήματα γενναῖα
 Καὶ σέβας κ' ἔρωτα θερμὸν πρὸς ὅλα μας τ' ἀρχαῖα
 Προσμένουν ἀπὸ τὴν σοφὴν μητέρα τῶν Γεσνέρων,
 Τῶν Βιελλάνδων, τῶν Κλοψτώκ, τῶν Γκέτων καὶ Σχιλλέρων.
 Οἱ διοικοῦντες, ἂν ζητοῦν τοῦ κόσμου τοὺς ἐπαίνους,
 Διδάσκαλοι θὰ γίνωσιν εἰς τοὺς διοικουμένους,
 Καὶ ἠθικῆς θ' ἀνοίξωσι στὸ ἔθνος μας Σχολεῖα.
 Τοῦ Ἀρμανσπέργου ἢ καλὴ κ' ἐνάρετος συμβία

Θὰ χύσῃ στὰ πρωτόπειρα τῶν Ἑλληνίδων στήθη
Τ' ἀπλοϊκὰ καὶ τίμια τῆς Γερμανίας ἦθη.

Καθεὶς μας μὲ παλμούς χαρᾶς καὶ μὲ λαμπρὰς ἐλπίδας
Ἐναγινώσκει τὰς χρυσᾶς ὑπὲρ ἡμῶν σελίδας
Τοῦ ἐστεμμένου ποιητοῦ, τοῦ σεβαστοῦ πατρός σου·
Θὰ ἦναι μόνον πάθος σου καὶ μόνος στοχασμός σου,
Ἄν πολυτίμους θεωρῆς τὰς ἱεράς εὐχάς του,
Ἡ τόσον ὑμνημένη του κι' ἀγαπητὴ Ἑλλάς του·
Ὁ Ἕλληνα μὲ πεποίθησιν σ' αὐτὰ τὰ θεῖα ἔπη
Τοῦ εὐτυχοῦς του μέλλοντος τὰς ἐγγυήσεις βλέπει.

Τί μέλλον τρισμακάριον, ἂν ἡ Δικαιοσύνη
Ἐψῶσῃ στὴν πατρίδα μας τὸν θρόνον τῆς καὶ κρίνη!
Τί μέλλον τρισμακάριον, ἂν ἀμοιβὰς κ' ἐπαίνους
Ἡμέραν μίαν τύχωσιν οἱ πρόμαχοι τοῦ γένους,
Τῆς δόξης εἰς τὴν ἀρετὴν ἂν ἀνοιχθοῦν αἱ θύραι,
Ἄν τῶν μαρτύρων τιμηθοῦν τὰ ὄρφανὰ, αἱ χῆραι,
Καὶ εἰς τὴν γῆν μας τὴν ὑγρὰν μὲ χεῖμαρρον αἱμάτων,
Δὲν γίνῃ λήθη παλαιῶν, πολλῶν δικαιωμάτων!
Τί μέλλον τρισμακάριον, ἔαν ἡμέραι φώτων
Διασκορπίσουν τῆς νυκτός τὸ σκότος μας τὸ πρῶτον!

ὦ Βάμβαι, Κοῦμαι, Πίκκολοι, Ἀσώπιοι, Μανοῦσαι,
Εἰς τὸν φαιδρὸν μας οὐρανὸν σᾶς προσκαλοῦν αἱ Μοῦσαι!
Εἰς τὴν Ἑλλάδα Βασιλεὺς, ὑπέρμαχος τῶν φώτων,
Τῶν ὄπλων διαδέχεται τὸν θορυβώθη κρότον.
Ἐλᾶτε νὰ συστήσετε σοφὰς Ἀκαδημίας,
Τὰ ὦτά του νὰ τέρψετε μ' ἀθῶας ἀρμονίας!
Καὶ σὺ πρεσβύτα Κοραῆ, ὦ λύχνε ὅστις σβύνεις
Καὶ σβύνων λάμπεις ζωηρὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα χύνεις,
Κι' ἂν σὲ κρατοῦν ἀπὸ ἡμᾶς μακρὰν τὰ γηρατεῖα,
Μακρόθεν χειραγώγει μας κι' ἀνέγειρε Μουσεῖα!

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ

ἢ

Ο ΕΙΣ ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙ ΘΥΣΙΑΣΘΕΙΣ

ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ

Εἰς τοῦ ὕπνου τὰς ἀγκάλας ἀνεπαύετο ἡ πόλις·
Ἦτον ὥρα μεσανύκτων, καὶ ὁ λύχνος τοῦ θαλάμου
Εἰς τὸ ἄγρυπνόν μου μάτι ἔφεγγε θολὰ καὶ μόλις·
Βαθμηδὸν ἀπεναρκώθην κ' ἔκλεισα τὰ βλέφαρά μου·
Πλὴν τὸν Ἱερόν μας Λόχον στ' ὄνειρόν μου παρ' ἐλπίδα
Καὶ τὸν Ἐκατόνταρχόν του, τὸν Δημήτριόν μου εἶδα.

Ἦσιν εἶχε τοῦ θανάτου κ' ἔστεκε συλλογισμένος
Ἦ ἀτρόμητός του Λόχος γύρω του συναθροισμένος,
Ἦ ἔξοχος εἰς τὴν ἀνδρίαν, τὴν νεότητα, τὰ κάλλη,
Εἰς τὸν νοῦν μου ἀνεκάλει
Τὸν ἐν Θερμοπύλαις Λόχον τοῦ μεγάλου Λεωνίδα,
Καὶ τὸν Ἐκατόνταρχόν του, τὸν Δημήτριόν μου εἶδα.

Ἦ ῥίψε τ' ὠχρόν του βλέμμα εἰς τὸ βλέμμα μου ἐπάνω,
Μ' ἀνεγνώρισε, μ' ἀσπᾶσθη καὶ μὲ εἶπε· «Θ' ἀποθάνω»·
Καὶ γυμνώσας μέγα ξίφος, βῆμα ἤνοιξε δρομαῖον
Μόνος κατὰ χιλιάδων, καὶ πεζὸς κατὰ ἰππέων·
Κ' ἔτρεχε μ' αὐτὸν ὁ Λόχος, σφάγιον εἰς τὴν πατρίδα·
Καὶ τὸν Ἐκατόνταρχόν του, τὸν Δημήτριόν μου εἶδα.

(ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ)

Νὰ σαλεύουν καὶ νὰ τρέμουν εἶδα ὅλας τὰς κοιλάδας·
 Εἶδα, εἶδα νὰ γεμίζουν ἀπὸ Τούρκων χιλιάδας
 Τοῦ βουνοῦ αἱ ράχαι ὅλαι καὶ τοῦ δάσους ὅλ' αἱ κῶχαι·
 Κ' ἤκουσα φωνὴν μεγάλην, κράζουσαν· «Γενναῖε Λόχε,
 Εἰς τὰς φλόγας, εἰς τὰ ξίφη ἀκολουθεῖ με καὶ πῆδα!»
 Καὶ τὸν Ἐκατόνταρχόν του, τὸν Δημήτριόν μου εἶδα.

Καὶ τὸν εἶδα τοὺς βαρβάρους εἰς τὴν γῆν νεκροὺς νὰ ρίπτῃ,
 Νὰ κτυπᾶ καὶ νὰ κτυπᾶται, νὰ σηκόνεται, νὰ πίπτῃ·
 Κ' ἔτρεξα τὴν συνδρομὴν μου εἰς τὸν ἥρωα νὰ φέρω·
 Καὶ μὲ εἶπεν· «Ἀποθνήσκω... νέος ἔπεσα... πλήν χαίρω·
 Εἰς τῆς δόξης τὸν ἀγῶνα ἔλαβα κ' ἐγὼ μερίδα·»
 Κ' αἱματοβρεγμένον ὅλον τὸν Δημήτριόν μου εἶδα.

Δραγατσάνι, τῆς Δακίας μέρος ἄσημον τὸ πάλαι,
 Γύρω σου περιπλανῶνται σκιαὶ σήμερον μεγάλαι·
 «Τρισηνδόξου, λέγε, μάχης ἐνδοξος ἐστάθην μάρτυς·
 »Εἰς τοὺς κόλπους μου οἱ νέοι τριακόσιοι τῆς Σπάρτης
 »Ἐχυσαν τοῦ αἵματός των τὴν ὑστερινὴν ρανίδα.
 Καὶ τὸν Ἐκατόνταρχόν των, τὸν Δημήτριόν των εἶδα »

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

Συνετέθη πρὶν τῆς ἐλευσεως τοῦ Βασιλέως μας.

Σὺ δὲν εἶσαι ὁποῦ εἶδα τόσον θαυμαστὴν κι' ὠραίαν,
Εἰς τοὺς ὤμους μὲ χλαμύδα κ' εἰς τὴν χεῖρα μὲ ῥομφαίαν;
Τὰς σημαίας σου ὠδήγει νικηφόρος Ἄετος,
Κ' εἰς τὸ ἄρμα σου κατόπιν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς
Ἐκραζεν· «Εἰς τοὺς βωμούς σου ὅλοι τρέχομεν θυσία,
ὦ Θεὰ Ἐλευθερία!»

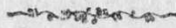
Σὲ ἠκολουθοῦμεν τότε πεινασμένοι καὶ διψῶντες,
Κ' ἐδεχόμεθα τὸ στέμμα τῶν μαρτύρων μειδιῶντες·
Αἱ παρθένοι τοῦ Εὐρώτα μεταξὺ σφαγῶν κ' αἱμάτων
Ἐνωσαν μὲ τοὺς παιᾶνας τῶν ἡρώων τ' ἄσματά των·
Ἐψαλλαν αὐταί, κι' ἀντήχουν τῶν προγόνων τὰ μνημεῖα·
«ὦ Θεὰ Ἐλευθερία!»

Ἐνθυμεῖσαι τοὺς θριάμβους καὶ τὴν δόξαν μας τὴν τότε;
Παῖδες, γέροντες, γυναῖκες, ἦσαν ὅλοι στρατιῶται·
Εἰς τὴν πρύμνην του δεμένα
Ἐφερεν ἐξῆντα πλοῖα ὁ Μιασούλης στὸν λιμένα,
Καὶ ἡ θάλασσα στὸ κλέος τῆς Ἑλλάδος ἐμειδία,
ὦ Θεὰ Ἐλευθερία!

Ἄνεξάρτητοι καὶ ἴσοι,
Δὲν ἤξεύραμεν τὸν φθόνον, τὰς ἐνέδρας καὶ τὰ μίσση·
ὦ Θεὰ, ἐπίστρεφέ μας τὰς στιγμὰς τὰς εὐτυχεῖς
Τῆς ἐνδόξου μας ἐκείνης καὶ μεγάλης ἐποχῆς!
Ἄπ' τὸν οὐρανὸν κατέβα ὡς ἡ Ἄρετή ἀγία,
ὦ Θεὰ Ἐλευθερία!

Ἐφθασεν ὁ Κερκυραῖος, καὶ Κρατὴρ ἀπεσβεσμένος,
 Τρεῖς ἑνιαυτοὺς ἐσίγα ὁ λαὸς καταθλιμμένος·
 Τρεῖς ἑνιαυτοὶ δουλείας ὕβρεων καὶ κατασχύνης
 Προετοίμασαν τὴν ὥραν τῆς ἐκρήξεως ἐκείνης,
 Κ' ἔμπροσθέν σου νεκρωμένη ἔπεσεν ἡ Τυραννία,
 ὦ Θεὰ Ἐλευθερία!

Σήμερον τῶν ὀφθαλμῶν σου ἔσβυσε πλέον τὸ πῦρ;
 Ἔδυσε λοιπὸν τῆς πρώτης λάμψεώς σου ὁ ἀστήρ;
 Ὅλα μαραμμένα βλέπω τοῦ στεφάνου σου τὰ ῥόδα·
 Βλέμμα ἔχεις πλανεμένον καὶ ἀπαυδισμένον πόδα.
 ὦ Θεὰ, δὲν εἶσαι πλέον ἡ ἀκμαία, ἡ ἀνδρεία,
 Ἡ Θεὰ Ἐλευθερία;

ΤΟ ΤΥΦΛΩΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΣ ΚΛΟΥΒΙ ΚΛΕΙΣΜΕΝΟ

ΑΗΔΟΝΙ¹

Στο κλουβι φυλακωμένο, ἀηδόني μου, θρηνεῖς
Καὶ τὴν μουσικὴν φωνὴν σου ἄρχησες νὰ λησμονῆς.
— Ἀνεξάρτητο στὰ δάση κελαδοῦσα μιὰν φορὰ,
Κ' εὐφραϊνα τὴν φύσιν ἔλην πρὶν μὲ κόψουν τὰ φτερά·
 Τώρα ὅμως σκλαβωμένο,
 Κλαίω, κλαίω τὸ καῦμένο.

Ἔβλεπα, πρὶν μὲ τυφλώσουν, τὴν κοιλάδα, τὸ βουνό·
Καὶ τὸ πράσινο λιβάδι καὶ τὸν ἄσπρον οὐρανό,
Καὶ κοντὰ στὴν κρύα βρύσι καὶ στὴν τριανταφυλλιά,
Γλυκὸς ζέφυρος κουνοῦσε τὴν εὐώδη μου φωλιά·
 Τώρα ὅμως τυφλωμένο,
 Κλαίω, κλαίω τὸ καῦμένο.

Ὅταν εἶδα πῶς πηγαίνω στὸ κλουβὶ νὰ κλειδωθῶ,
Πρόβλεψα πῶς καὶ τὸ φῶς μου ἔμελλα νὰ στερηθῶ.
— Καλὰ πρόβλεπες· οἱ σκλάβοι πικροζοῦν στὰ σκοτεινά,
Καὶ μαζῆ μὲ τὴν δουλείαν καὶ τὸ σκότος ἀρχινᾷ.
 Σκλαβωμένο, τυφλωμένο,
 Ἀναστέναζε καῦμένο.

¹ Ἡ σκληρότης τοῦ ἀνθρώπου, μὴ ἀρκουμένη ν' ἀφαιρῆ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀπὸ τὰ πτηνὰ, ἐσοφίσθη ν' ἀποστερῆ τινὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς ὁράσεως, διὰ νὰ τέρπῃ τὴν ἀκοήν του μὲ τὰ συχνὰ καὶ θρηνώδη κελαδήματά του. Ἡ θεὰ μιᾶς ἀηδόνης εἰς τοιαύτην στάσιν μ' ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν καὶ μ' ἐνέπνευ τὸ προκείμενον ποιημάτιον.

— Ἄν δὲν ψάλλω καὶ τὴν λύπην κρατῶ μέσα μου κρυφῆν,
 Μὲ θυμὸν ὁ τύραννός μου μὲ στερεῖ καὶ τὴν τροφήν·
 Τί νὰ κάμω κ' ἐγώ; Ψάλλω καὶ μὲ τ' ἀναφιλητὸ
 Τῆς ἡμέρας ἀγοράζω τὸ πικρὸ μου φαγητό.
 Σκλαβωμένο, τυφλωμένο,
 Κλαίω, κλαίω τὸ καῦμένο.

— Ὅμοιος μ' ἐσένα ἦτον κ' ἓνας Ψάλτης παλαιός.¹
 Ἄηδὼν τοῦ Ἐλικῶνος, τῆς ποιήσεως Θεός,
 Πλὴν τυφλὸς καὶ πένης ἕως τὴν ἐσχάτην του πνοήν,
 Μὲ τ' ἀρμονικά του μέλη κέρδιζε τὰ πρὸς ζωὴν,
 Καὶ πτωχὸς καὶ τυφλωμένος
 Ἐκελάδει ὁ καῦμένος.

¹ Ὁ Ὅμηρος.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΕΙ! μὴν λυπῆσαι φόρεμά μου γηραλέον!
Εἶχαμεν τὴν ἐποχὴν μας ἤμουν νέος κ' ἦσουν νέον·
Πλὴν ἡ πρώτη καλονή σου ἡ νεότης σου δὲν ζῆ
Κ' ἐγηράσαμεν μαζῆ.

Ἄς γελᾷ, τὴν σεβαστὴν σου ἡλικίαν ὅστις βλέπη·
Πλὴν ἀγέρωχος νὰ ἦσαι, πτωχὲ φίλε μου σὲ πρέπει.

Ὅταν εἶχαμεν ἀρχίσει νὰ συζῶμεν, χιτῶν γέρε,
Τῆς πατρίδος, ἐνθυμεῖσαι, λαμπραὶ ἦσαν αἱ ἡμέραι·
Εἶφος ἡ Ἐλευθερία εἰς τὴν χειρὰ της ἐκράτει,
Καὶ εἰς πτώματα τυράννων ἡ Ἑλλάς ἐπεριπάτει.
Εἰς τοὺς βράχους, εἰς τοὺς βάτους ἐσχισθήκαμεν μαζῆ,
Κ' ἐπεράσαμεν λαγγάδια ἰδρωμένοι καὶ πεζοί.

Φαίνεσαι πῶς ἐγεννήθης εἰς ἡμέρας παλαιάς·
Διὰ τὰς πληγὰς σου ὅμως πρέπει νὰ ἐρυθριᾷς,
Ὅς ἀπόμαχος ἂν φέρης τρισηνδόξους ἐνθυμήσεις;
Ἵπερήφανος ἐστάθης κ' ἀνεξάρτητος ἐπίσης·
Δὲν σὲ εἶδαν εἰς τὰς θύρας τῶν Μεγάλων νὰ συχνάζης,
Καὶ τὸ ἔντιμόν σου γῆρας σήμερον δὲν ἀτιμάζεις.

Τὸ ἀρχαῖον ἐνδυσμά του ὁ καθεὶς ζητεῖ ν' ἀλλάξῃ,
Κι' ἀμελεῖ τὸν ἐθνικόν του χαρακτῆρα νὰ φυλάξῃ·
Σταθερὸς στὸ φρόνημά μου
Καὶ πιστὸς στὸ φόρεμά μου,
Σὲ προκρίνω ἀπὸ κάθε χρυσοκέντητον μανδύαν
Ποῦ στολίζει ἐπισήμως τὴν ἐπίσημον κακίαν.

Μὴ νομίσης πολὺν χρόνον πῶς μ' ἐμὲ θὰ τυραννῆσαι,
 Καὶ ἡμέρας μὴ φοβῆσαι
 Μειγμένας μὲ χαλάζας, μὲ βροχὰς καὶ τρικυμίας.
 Τοὺς περισπασμοὺς τοῦ βίου, τὸν ζυγὸν τῆς κοινωνίας
 Βαρυνηῖσα ἡ ψυχὴ μου,
 ἼΗ τὸν τάφον θὰ ἐκλέξῃ ἢ τὰ βάθη τῆς ἐρήμου.

ἼΗθελα, σὰν ἀποθάνω, εἰς τοὺς κλάδους γηραλέας
 Μελαγχολικῆς ἰτέας,
 Εἰς τὸ μνημῆμά μου πλησίον φίλος μου νὰ σ' ἀποθέσῃ·
 ἼΑν κἀνένας νὰ περάσῃ ἀπ' τὴν ἐρημον συμπέσῃ,
 «Ποιητοῦ, εἶπέ τον, ἴμουν ἀκηλίδωτος χιτῶν·
 ἼΕγὼ ζῶ, κ' ἡ πέτρα κρύπτει καὶ τὴν μνήμην του κι' αὐτόν.»

ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ!... εἰς τοὺς τυράννους ὄνομα κεραυν ἐβόλον
Ἐγεινες εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν ἀπαταιῶνων θῦμα·
Ἄλλὰ ἡ φωνὴ τῶν Σούτσων καὶ τῶν Ἐλευθέρων ὄλων
«Ζῆθι! Ζῆθι! σὲ φωνάζει, καὶ ἂν ἦσαι εἰς τὸ μνημα·
Ζήτω ἡ Ἐλευθερία! Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!»

Μετὰ τόσους σου ἀγῶνας καὶ λαμπρὰς ἐπιτυχίας,
Ἐμελλες εἰς τὰς ἐνέδρας νὰ ἐμπέσης τῆς Προνοίας!
Πλὴν τοὺς μιαροὺς προδότας περιμένει θεῖα δίκη
Καὶ σὲ θρίαμβος καὶ νίκη.
Ζήτω ἡ Ἐλευθερία! Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!

Λαοπλάνων ἀνδραπόδων σ' ἐθυσίασε τὸ χέρι·
Πλὴν θυμίαμα λατρείας καθεὶς Ἑλληνα σὲ προσφέρει·
Πλὴν ἡ γῆ μας, τὰ βουνά μας ἓνα ἦχον μόνον χύνουν,
Μιὰν φωνὴν μόνον ἀφίνουν·
«Ζήτω ἡ Ἐλευθερία! Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!»

ὦ σεῖς μάρτυρες πεσόντες χίλιοι εἰς ἓνα χρόνον
Εἰς τὸν Πόρον, εἰς τὸ Ἄργος κ' εἰς τὰ τείχη τῶν Σαλώνων,
Δεῖξετε ἀπὸ τοὺς τάφους τὰ ἡρωϊκά σας στήθη!
Δεῖξετε εἰς τοὺς υἱούς σας τῶν τραυμάτων σας τὰ πλήθη,
Καὶ φωνάξετε μαζῆ των· «Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!»

Σύνταγμα!... ὁ πρῶτος ἦχος τῆς δημοτικῆς μου λύρας
 Διὰ σέ ἀκούσθη μόνον...
 Σ' ἀποχαιρετῶ καὶ φεύγω· ἂν ἀνέβῃς εἰς τὸν θρόνον,
 Μὲ γλυκύφθογγον κιθάραν ἐπιστρέφων εἰς τὰς χεῖρας,
 Διὰ σέ θὰ ψάλλω πάλιν «Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
 Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!»

Βλέπω, βλέπω εἰς τὸ μέλλον ἐλευθέραν νεολαίαν
 Τοῦ Συντάγματος νὰ φέρῃ τὴν τρισένδοξον σημαίαν...
 Ἄν τοῦ ἔθνους μου τὸ κλέος δὲν ἰδῶ πρὶν ἀποθάνω,
 Νὰ τὴν στήσουν ἐπεθύμουν εἰς τὸ μνήμά μου ἐπάνω,
 Καὶ νὰ ψάλλῃ χορὸς νέων· «Ὁ Μονάρχης μας νὰ ζῆ
 Καὶ τὸ Σύνταγμα μαζῆ!»

ΣΑΤΥΡΑ

Συνετέθη τὸν τελευταῖον Σεπτέμβριον.

ΤΑΚΑ! Τάκα! — Ποῖος εἶναι; — Εἴμ' ἐγὼ καὶ ἀνοιξέ με,
— Εἶσ' ἐσύ! Καὶ ποῖος εἶσαι; Τ' ὄνομά σου χάρισέ με.
— "Ανοιξέ με· εἴμ' ἢ Τύχη ἔρχομαι νὰ σέ πλουτίσω,
Καὶ τοῦ Γύγου καὶ τοῦ Κροίσου τ' ἀγαθὰ νὰ σέ χαρίσω.
— ὦ! ἢ Τύχη! Κυρὰ Τύχη, τὸ χεράκι σας φιλῶ·
Δι' ἐμὲ τιμὴ μεγάλη! . . . Πλὴν πῶς τοῦτο τὸ καλὸ;

— Καλὲ ἀνοιξέ με πρῶτα,
Κι' ἀφ' οὗ ἔμβω τότε ἔρώτα.

— Μὴν θυμόνετε, Κυρία· Τόσο μὴν πολυβροντᾶτε,
Καὶ τὸν τόπον σας πιασμένον ἄλλη τὸν βαστᾶ Κυρία,
Ἡ Θεὰ Ἐλευθερία.

Εἰς τ' ἀχύρινό μου στρῶμα ἤσυχα γλυκοκοιμᾶται.

— Τὴν πτωχὴν αὐτὴν Θεάν σου εἰς τὸ Κάϊρο δὲν στέλλεις;¹
Ἐγὼ ἦλθα φορτωμένη ἀπὸ δῶρα ὅσα θέλεις.

— Εἶναι πρώτη Ἀπριλίου καὶ σ' ἐγέλασαν χρυσῆ μου.
Ἄλλου σπήτι θὰ ζητοῦσες καὶ σὲ εἶπαν τὸ κελί μου·
Ἡ τυφλὴ, καθὼς σὲ λέγουν, μὲ τὰ μάτια σφαλισμένα
Τυφλὰ ἦλθες κ' εἰς ἐμένα;

— Ἀπατᾶσαι· εἰς τὸ Ναύπλι ἐν ᾧ χθὲς ἐτριγυροῦσα,
Καὶ εἰς τὰς μεταμορφώσεις τῆς χειρός μου ἐγελοῦσα,
Κ' ἔβαλλα ἔξ Ὑπουργεῖα εἰς ἐνὸς Σαμφόνη πλάτην,
Κ' ἔκαμνα τὸν χρεωκόπον τῶν προσόδων Ἐπιστάτην,
Πολιτάρχην τὸν ληστήν
Καὶ τὸν ψεύτην Φροντιστήν,

¹ Εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Λακεδαίμονα, μεταχειρίζονται διὰ κατάραν τὸ "Ἄς πάγη στὸ Κάϊρο! Στείλέ τον εἰς τὸ Κάϊρο!" αἱ ὁποῖαι φράσεις ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ "Ἄς πάγη στὸν διάβολο! Στείλέ τον εἰς τὸν διάβολο!"

Ἔτυχε νὰ μ' ἀντικρύσης καὶ νὰ σὲ παρατηρήσω.
 Ὁ μισάνθρωπός σου τρόπος καὶ τὸ ἄγριόν σου ἦθος
 Μ' ἐγαργάλισαν τὸ στηῆθος,
 Κ' ἦλθα, θέλῃς ἢ δὲν θέλῃς, στὸ χρυσάφι νὰ σ' ἐνδύσω
 — Καλοσύνη σας, Κυρία, καὶ σᾶς εἶμαι τρισευγνώμων
 Πάρτε ὅμως ἄλλον δρόμον.

— Ἀκουσέ με· μὴ μ' ἀφήσης ἀπ' τὸ χέρι σου νὰ ἔβγω,
 Ὅσον ἔρχομαι δυσκόλως, τόσον εὐκόλα καὶ φεύγω.
 Νᾶξευρες πῶς με χαδεύουν δύο φίλοι μου μεγάλοι,
 Τρέμοντες μήπως τοὺς φύγω καὶ τοὺς ἔλθῃ παραζάλη,
 Τρέμοντες ἢ Βασιλεία μήπως μάθῃ τὰς μυρίας
 Ἄναιδεῖς τῶν ἀδικίας,

Καὶ πρὸς παῦσιν τοῦ σκανδάλου καὶ πρὸς γενικὴν χαρὰν
 Εἰς τῶν προδοτῶν τοὺς βάλλῃ, καθὼς ἦσαν, τὴν σειράν!

— Ἄγια τὰ ὄσα λέγεις! Πλὴν, Κυρία μου, μὲ θάρρος
 Θὰ στὸ πῶ, καὶ μὴ πρὸς βάρος·

Ἄν τὴν θύραν μου σ' ἀνοίξω, θὰ συρρέουσιν μαζῆ σου
 Ἡ Ἀπάτη καὶ ὁ Δόλος, οἱ συνήθεις σύντροφοί σου,
 Καὶ πρὸ πάντων ὁ αὐθάδης καὶ ὁ φουσκωμένος Τύφος·
 Αὐτοῦ δὲ τοῦ νεανίου ἀποστρέφομαι τὸ ὕφος,
 Ἄφ' οὗ μάλιστα καὶ μία Φουστανέλα παχυτάτη
 Τὸν συσσωματώθῃ ὄλον, καὶ θαρρῆεῖ πῶς εἶναι κάτι.

— Ἐννοῶ μ' αὐτοὺς τοὺς λόγους ποιὸν ζητεῖς νὰ σατυρίσης...
 Συνταγματικῶν δακρύων εἶν' οἱ ὀφθαλμοί του βρύσεις·
 Ν' ἄκουες μὲ τί κατάραις τῆς πατρίδος ὁ Πατέρας
 Ἄρπαξε τὸ Δίπλωμά του κ' ἔφυγεν ἕνα ἑσπέρας!

— Τὸν λυπεῖσαι; Σὲ συγχαίρω· πήγαινε νὰ τὸν θρηνήσης,
 Καὶ τὴν καλοσύνην λάβε ἀπ' ἐδῶ νὰ τὰ πρυμνίσῃς·

— Τούτ' ἢ γλῶσσα θὰ σὲ φάγῃ... Βερανζέρος ἢ Βυρῶν
 Νὰ μᾶς γένῃς ἐφαντάσθης;

Ἐγραψες ὀλίγους στίχους χωρὶς ἄλας, κ' ἐξιππάσθης;
 Ἀκουσέ με· σωφρονήσου ὅσῳ εἶσαι εἰς καιρόν·

Σέβας κἄν, ἂν ὄχι ἄλλο, ἀπὸ σὲ δὲν ἀποσπῶσι
 Τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς στολῆς μου οἱ ἀδάμαντες οἱ τόσοι
 Καὶ τὸ σκῆπτρον κ' ἡ πορφύρα
 Καὶ τὰ δέκα ὅπου φέρω διαδήματα στὴν χεῖρα;
 Πτωχὸν πότε στρατιώτην μὲ χλαμύδα μου ἐνδύω
 Καὶ τὸ μέτωπόν του χρίω·
 Βασιλεῖς ἀπὸ τὸν θρόνον ἄλλοτε καταβιβάζω
 Κ' εἰς ἀθλίου ζευγολάτου ἄροτρον καταδικάζω·
 Ἐγὼ φέρω εἰς τὰς χεῖρας τὸ κλειδί τῶν καρδιῶν σας,
 Τὸν χρυσὸν ὅπου θαμβώνει καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν σας
 Καὶ τὰς φρένας σας ζαλίζει·
 Ὡς τὸ πῦρ ἐν μέσῳ σκότους ὁ παμπόνηρος ἀστράπτει·
 Ποιηταὶ πῶς σᾶς φλογίζει! Πόσους πόθους σᾶς ἀνάπτει!
 Πῶς γλυκὰ σᾶς γαργαλίζει!
 Ὁ θαυματουργὸς χρυσὸς μου! Αὐτὸς δίδει πνεῦμα, χάριν,
 Καὶ τὸν ἄσχημον Θεοσίτην παριστᾷ ὠραῖον Πάριν·
 Αὐτὸς δίδει στοὺς ἀφώνους Δημοσθένους στωμυλίαν,
 Καὶ εἰς τοὺς ἀναλφαβήτους τοῦ Σωκράτους τὴν σοφίαν.

— Σὲ τεριάζει νὰ κομπάζης εἰς τὸν ἔρημον χρυσὸν σου!
 Εἰς τὸ ἄθλιόν μας ἔθνος δι' αὐτὸ τὸ μέταλλόν σου
 Ἔγιναν μυρίαὶ τόσαι σφαγαὶ, μάχαι καὶ ληστεῖαι,
 Ἄρπαγαὶ καὶ προδοσίαι·
 Δι' αὐτὸν καὶ τρεῖς κακοῦργοι, ἄτιμοι Πολιτικοί,
 Θρασεῖς πέρσι ὀχλοκράται, δειλοὶ φέτος Αὐλικοί,
 Θύματα εἰς στρατιώτας πένητας κ' ἐγκληματίας
 Ἔδωκαν τοὺς ἐλευθέρους Παραστάτας τῆς Προνοίας.
 Δι' αὐτὸν στὸ Ναύπλι τώρα τοῦ ἀνδρός της τὴν τιμὴν
 Ἦ γυνὴ φρονεῖ παιγνίδι,
 Κ' ἡ παρθένος εἰς ἀσώτου φαυλοβίου πληρωμὴν
 Τὴν αἰδῶ της παραδίδει...

— Εἶσαι πλούσιος εἰς λόγους Ἐνθυμήτης τὸ Σχολεῖον,
 Καὶ ζητεῖς νὰ μ' ἀναγνώσης τοῦ Σενέκα τὸ βιβλίον;

Ἄρετή, δικαιοσύνη καὶ πατρίς κ' ἐλευθερία

Εἶναι λέξεις κι' ὄχι ἄλλο.

Ἄπο λέξεις ν' ἀπατάσαι εἶναι, φίλε μου, μωρία

Καί, μὲ συγχωρεῖς, στὸν νοῦν σου κάμνεις ἄδικο μεγάλο.

Κύτταξε δυὸ τρεῖς μου φίλους... Μ' ἀπολαύσεως ἐλπίδα

Πρόδωκαν στὸν Κυβερνήτην κατὰ πρῶτον τὴν πατρίδα,

Ἐπειτα τὸν Κυβερνήτην, ὕστερα τὸ ἔθνος πάλιν,

Καὶ αὐτὸ μὲ κρύον αἷμα καὶ μ' ἀναίδειαν μεγάλην.

Αὐτοὺς λάβε διδασκάλους κι' ἄφες τοὺς πολιτικούς σου

Ἄληθεῖς σολικισμούς σου.

Ἄκουσε τὰς συμβουλὰς μου, καὶ χωρὶς πολὺν ἀγῶνα

Μετ' ὀλίγον εἰς τῆς δόξης θ' ἀναβῆς τὸν κολοφῶνα,

Κ' ἐκ τοῦ βίου θὰ μετέλθῃς εἰς τοῦ μνήματος τὸν ὕπνον

Ἐμπλεως τρυφῶν κ' ἐρώτων καὶ πολυποκίλων δείπνων,

Καὶ ἀσμάτων καὶ κρουσμάτων

Καὶ γλυκῶν τερετισμάτων.

— Τί Θεὰ διαβολεμένη! Τί διαβόλου εὐγλωττία!

Δημοσθένης καὶ Κικέρων εἰς σὲ δίδουν τὰ πρωτεῖα...

Εἰς ζυγὸν μὲ συμβουλεύεις τὸν αὐχένα μου νὰ κύψω,

Καὶ ἀκόμη πρὶν χαράξῃ, πρὶν τὰ βλέφαρά μου νίψω,

Εἰς τῶν ἀναιδῶν σου φίλων τὰς αὐλάς νὰ τριγυρίζω,

Ἄπο πλήξιν νὰ σφυρίζω,

Νὰ κυττάζω στ' ὥρολόγι πότε θὰ μεσημερίσῃ,

Κ' οἱ Ὀλύμπιοι Θεοὶ μας πότε θέλουν ἐξυπνήσει.

Τέλος πάντων οἱ Αὐθένται νὰ ἐβγαίνουν νυσταγμένοι

Καὶ ὡς κοῦρκοι φουσκωμένοι

Ἄλλ' ἀντ' ἄλλων νὰ μᾶς λέγουν ἄλλοῦ στρέφοντες τὸ βλέμμα,

Καὶ νὰ παίζουν μὲ τοῦ ἔθνους τὰς θυσίας καὶ τὸ αἷμα,

Ἐπερήφανοι ταῶνες εἰς καιρὸν ἐπιτυχίας,

Λαγωοὶ στὰς δυστυχίας,

Ὡς ἀλώπεκες πανοῦργοι, κόλακες ὡς τοὺς πιθήκους,

Δηκτικοὶ ὡς τὰς ἐχίδνας, πλεονέκται ὡς τοὺς λύκους!...

Ἄπ' ἐμὲ μὴν περιμένης αἰσθημάτων προδοσίας·
 Ἐν ᾧ ἔφθειρες τοὺς φίλους τῆς Θεᾶς Ἐλευθερίας
 Καὶ κἀνένα δὲν εὐρίσκω τῶν ἀπίστων ὀπαδῶν της,
 Τὸ θυμίαμά μου φέρω εἰς τὸν ἔρημον βωμόν της·
 Εὐκόλα δὲν παραιτοῦμαι τὴν ἀθάνατον τιμὴν
 Τοῦ πῶς ἤμουν κ' ἐγὼ ἕνας λάτρης της καὶ δορυφόρος,
 Κι' ὡς τὴν ὕστερην στιγμὴν

Ἄτρομός της, ὡς ἐστάθην, θὰ σταθῶ σημαιοφόρος.
 Οἱ αἰσχροὶ της λειποτάκται ἄς ζητοῦν μ' ἐπιτυχίας
 Νὰ καλύψουν τὰς γνωστὰς των πρὸς τὸ ἔθνος προδοσίας·
 Μ' ὄλας τὰς λαμπράς των τύχας, ἄς μὲ τρέμωσιν ἀκόμα·
 Εἰς αὐτοὺς τῆς Ἀληθείας φοβερόν εἶναι τὸ στόμα·
 Κατ' ἐμοῦ τὸ πρόσωπόν των καταφρόνησιν ἂν πνέη,
 Εἰς τὸ νὰ τοὺς ταπεινώσῃ ἕνας στίχος μου ἀρκεῖ,
 Καὶ τὸ ἔθνος ἐκδικεῖ·

Σίδηρος πεπυρωμένος, εἰς τὸ μέτωπον τοὺς καίει,
 Κ' εἰς αὐτοὺς τοὺς πατραλίας
 Βαθὺ στίγμα ἐγχαράττει καταισχύνης αἰωνίας.
 Εἶναι πλοῦτος διὰ ὄλους, πλοῦτος ὅμως τὸν ὀποῖον
 Οὔτε τύραννος ν' ἀρπάσῃ, οὔτε κλέπτῃς ἤμπορεῖ,
 Πλοῦτος ὅστις εἰς βαναύσων καὶ κακούργων ἀνδραρίων
 Τὰς καρδίας δὲν χωρεῖ,
 Κ' εἶν' αὐτὸς ἢ διὰ πράξεις ἐναρέτους εὐφροσύνη,
 Καὶ τῆς συνειδήσεώς μας ἢ ἀτάραχος γαλήνη.

Ὅσον δι' ἐμὲ, εἰς μέγαν περιπλέκομαι ἀγῶνα,
 Ὅταν εἰς τῆς Πρωτευούσης εὐρεθῶ τὸν κυχεῶνα·
 Μὲ βαρύνουν, βεβαιώσου, καὶ τὸ σῶμα κ' ἡ ψυχὴ,
 Καὶ πρὸς ἑμαυτὸν φωνάζω· «Διατί, ᾧ δυστυχῆ,
 Τῆς ἐρήμου σου ν' ἀφήσῃς τὴν ζωὴν τὴν γαληναίαν,
 Καὶ τ' ἀθῶά σου βιβλία, καὶ τὴν φύσιν τὴν ὠραίαν;
 Διὰ νὰ ἰδῆς ἀνθρώπων καὶ ἀπάτας καὶ κακίας
 Καὶ αὐθάδεις ἐξυβρίσεις καὶ ἀσέμνους κολακείας

Καὶ φιλίας ἐπιπλάστους

Κ' ἐντροφήσεις ἀκολάστους;...

— Μὲ κινοῦν εἰς μέγαν οἶκτον οἱ μισάνθρωποι σκοποὶ σου,

Κ' ἡ κρυμμένη, πλὴν μεγάλη τρικυμία τῆς ψυχῆς σου.

Ἄθλιε, προβλέπεις ἄρα ποῖον μέλλον σὲ προσμένει;

— Φύγε! φύγε! δὲν σ' ἀκούω, καὶ ἄς γένη ὅ,τι γένη...

Ἡ κακία νὰ μὲ φθείρῃ μὲ τὰ χεῖλη σου ζητεῖ

Πλὴν τὰ δάκρυά μου τρέχουν καὶ νικᾷ ἡ Ἀρετή.

— Ἄκουσε λοιπὸν, αὐθάδη, τὰς ἐσχάτας μου εὐχάς:

Ἄμποτε, δι' ὅσας δίδεις εἰς τὸ ἔθνος διδασχάς,

Δι' αὐτὰς τὰς κυνικάς σου, δι' αὐτὰς σου τὰς ὀραίας

Διογενικάς ἰδέας,

Διογενικά νὰ ζήσης μὲ τὸ βᾶκτρον μὲ τὴν πήραν,

Καὶ μὲ δίσκον καὶ μὲ λύραν

Δυστυχῆς νὰ περιτρέχῃς ἀπὸ γῆς εἰς γῆς γωνίαν,

Καὶ κατόπι σου νὰ σύρῃς σύνοικόν σου τὴν πενίαν! —

Ἐγινεν ἡ κακοδαίμων ἄφαντος στὴν ὄρασίν μου,

Κ' αἰ κατάραι τῆς, ὡς θρῆνοι ἀντηχοῦν στὴν ἀκοήν μου...

Πήγαινε, διεφθαρμένη, πήγαινε στοὺς ὀπαδοὺς σου

Ἄσωτα νὰ δαψιλεύσῃς τοὺς ἀτίμους θησαυροὺς σου!

Πλὴν καὶ ἂν ἀπὸ τὸν ἕνα ἕως εἰς τὸν ἄλλον πόλον,

Καθὼς λέγεις καὶ καυχᾶσαι κυβερνᾶς τὸν κόσμον ὅλον,

Δι' αὐτὸ δὲν σὲ τιμῶ.

Δι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ,

Δι' αὐτὸ ν' ἀφήσω πλέον καὶ τὸν κόσμον σου κ' ἐσένα,

Καὶ νὰ ζήσω ἐρημίτης καὶ μακρὰν σου κ' εἰς τὰ ξένα...

Φεύγεται, ὑστερινοὶ μου πενθοφορεμένοι στίχοι!

Μελαγχολικῆς κιθάρας φεύγετε θρηνώδεις ἤχοι!

Ἀποχαιρετᾶτε, τέκνα, διὰ πάντα τὴν πατρίδα

Καὶ τοὺς φίλους καὶ τὴν δόξαν καὶ ἀκόμη τὴν ἐλπίδα!

Ἄν κἀνένα μετὰ χρόνους εὔρετε πιστόν σας φίλον,
 Πρόθυμον νὰ ἐξετάσῃ τοῦ πατρός σας τὴν καρδίαν,
 Παραστήσετέ τον ὄλον τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν
 Ἄμετάτρεπτόν μου ζῆλον.

— Κωμικός, τινὲς θὰ κράξουν νὰ ἐμπαίξῃ ἐπεθύμει
 Καὶ τὸν Ποιητὴν τῶν ὄντων·

Τὴν χολὴν τοῦ Ἀρχιλόχου ἔχυσε κατὰ τῶν ζώντων·
 Τοῦ σατυρικοῦ πατρός σας μισητὴ μᾶς εἶν' ἡ μνήμη.

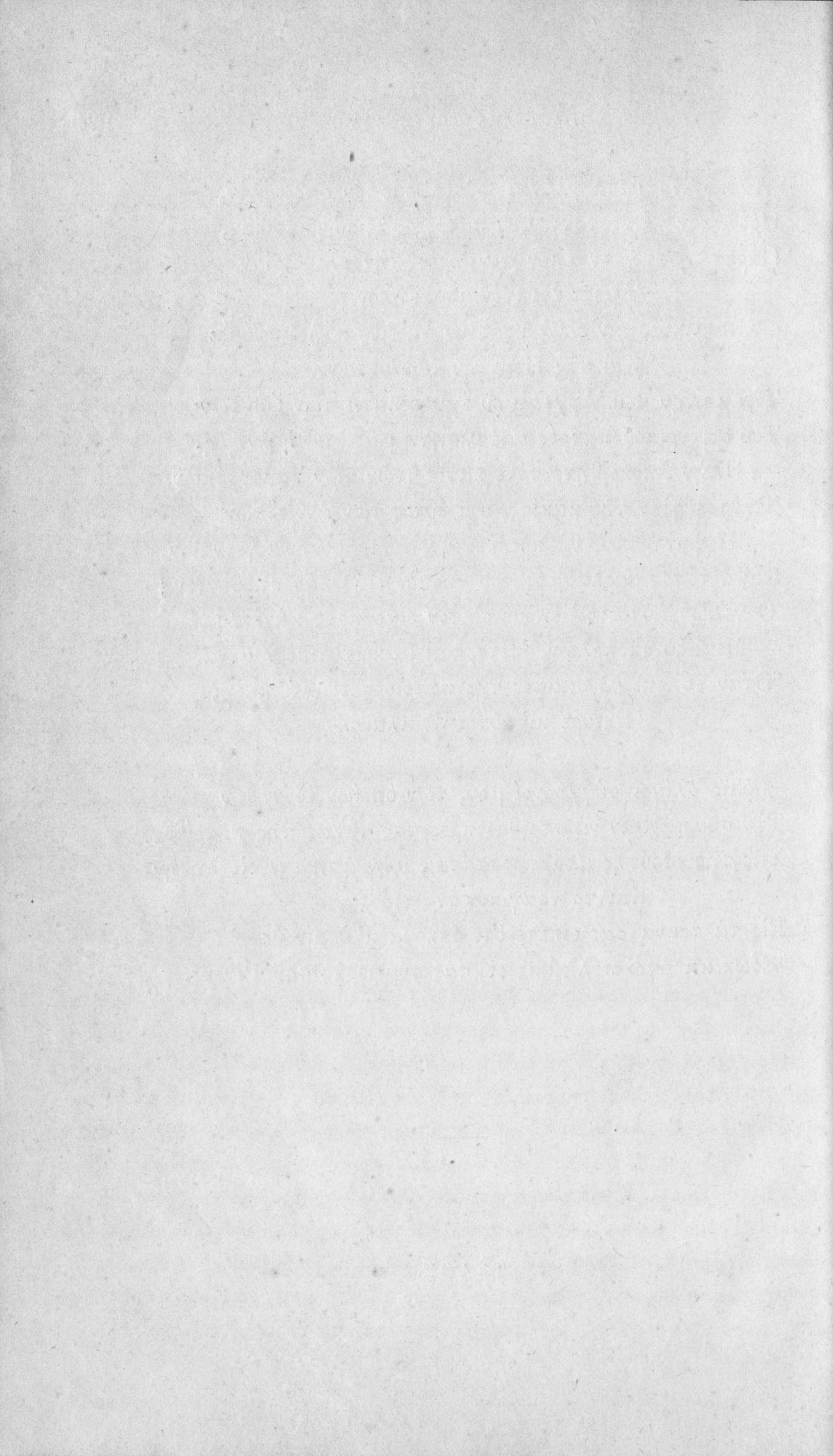
— Πλὴν ἀποκριθῆτε τότε κατ' αὐτῶν τῶν κακοτρόπων·
 Ἐχθρὸς ἦτον τῆς κακίας, ὄχι ὅμως τῶν ἀνθρώπων.

— Ἡ ψυχὴ του, θὰ προσθέσουν, εἶχε φρόνημα γενναῖον,
 Καὶ ὁ τόσος σαρκασμὸς του σκοπὸν εἶχε κἂν σπουδαῖον;
 Ὁ γελῶν αὐτὸς δι' ὄλους οἶκτον εἶχε πρὸς κἀνένα;

— Μεταξὺ σκοπέλων, ἴπέτε, καὶ μακρὰν ἀπὸ λιμένα
 Ὅταν ἔβλεπε τὸ σκάφος τῆς πατρίδος του νὰ πλέῃ,
 Ἦξευρε κι' αὐτὸς νὰ κλαίῃ. —

Σεῖς ὀλίγοι σύγχρονοί μου, τῶν ὁποίων ἐδυνήθην
 Τὴν συμπάθειαν νὰ στρέψω πρὸς τὰς τύχας τῆς πατρίδος,
 Σεῖς τῆς Μούσης μου προστάται, μὴν ἀφήσετε εἰς λήθην
 Καὶ τὸ τραγικὸν τῆς εἶδος·

Εἰς τὰ τέκνα σας εἶπέτε ὅτι δάκρυα κ' ἐπαίνους
 Ἐδῶκα κ' ἐγὼ πολλάκις εἰς τὰς συμφορὰς τοῦ Γένους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ.

Ὁ κ. Ἀθανάσιος Χριστόπουλος συνέθεσεν ᾠδὰς ἐρωτικὰς καὶ βακχικὰς, αἱ ὁποῖαι ἅμα φανεῖσαι ἔλαβον κοινῶς μεγάλην ὑπόληψιν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀναγινώσκονται ἀκορέστως καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἐχομεν παρ' αὐτοῦ καὶ ἓνα Ὑμνον εἰς τὸν Ἔρωτα καὶ μίαν Τραγωδίαν, ἐπιγραφομένην ὁ Ἀχιλλεύς. Ἀλλὰ τοῦ τελευταίου τούτου πονήματος ἡ μετριότης μαρτυρεῖ ὅτι ἀστόχως ὁ ποιητής, ἐγκαταλιπὼν τὴν λύραν ἠθέλησε νὰ ὑποδυθῇ τὸν κόθορνον. Εἶναι λύπης ἄξιον ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἔπαυσε νὰ ἐξασκῇ τὸ σπάνιον του προτέρημα, ἀποστερήσας τὸν Παρνασσὸν μας ἐνὸς τῶν καλλητέρων ὠραϊσμάτων του.

Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τοῦ κ. Ἰκκώβου Ῥίζου διακρίνεται ἡ Κοῦρκα, ποίημα ἠρωϊκοκωμικόν, τὸ ὁποῖον, μὲ πολὺ ἄλλας συνθεμένον, ἀνακαλεῖ εἰς πολλὰ του μέρη τὸ Ἀναλόγιον (Lutrin) τοῦ μεγάλου σατυρογράφου τῆς Γαλλίας. Ὁ κ. Ῥίζος ἔκαμεν ἐπιτυχεῖς τινὰς δοκιμὰς καὶ εἰς δημοκρατικὸν εἶδος· ἀλλ' αἱ δύο του ἑμμετροὶ τραγωδίαι, ἡ Ἀσπασία καὶ Πολυξένη, καθὼς καὶ ἡ εἰς τὸ πεζὸν συνθεμένη Κωμωδία του, τὰ Κορακιστικά, δὲν ἠθέλον ἐξαρκέσει μόναι εἰς σύστασιν τῆς ποιητικῆς του δόξης. Ἄλλως δὲ τὰ ὀνόματα ἀνδρῶν τοιούτων, ὁποῖοι οἱ κύριοι Ῥίζος καὶ Χριστόπουλος, ἀρκετὰ διεχύθησαν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, οὐδὲ χρήζουσι βιογραφικῶν σημειώσεων. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον νομίζομεν περιττὸν ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων τοῦ Γένους μας λογίων, τὰ συγγράμματα τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ὀλιγώτερον γνωστὰ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης μέρη παρὰ εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὁ Μιχαὴλ Περδικάρης ἔλαβε τὴν πρώτην ἀνατροφὴν του εἰς Κοζάνην τῆς Μακεδονίας ὅπου ἐγεννήθη. Καταρχὰς ὑπῆγεν εἰς Βουκορέστιον, καὶ πολὺν χρόνον μετῆλθεν ἐκεῖ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα. Μεταβὰς ἔπειτα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔκαμε συστηματικὰς σπουδὰς εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ πολλῶν φιλολογικῶν ἔγινεν ἐγκρατής· ἀφ' οὗ δὲ διὰ πενίαν πεζὸς περιῆλθε διάφορα μέρη τῆς σοφῆς Εὐρώπης, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ μετερχόμενος ἐκεῖ τὴν ἰατρικὴν τέχνην, συνέθεσε συγχρόνως πολλὰς ποιήσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ μέχρι τοῦδε ἀνέκδοτοι Διομηδιάς καὶ Ψυλ-

λιάς του θεωροῦνται ὡς καλλήτεραι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώσαντας αὐτὰς χειρογράφους. Ὅσον δὲ διὰ τὸν Ἑρμῆλόν του, τὸ μόνον διὰ τύπου δημοσιευθὲν ἐκ τῶν συγγραμμάτων του, φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς εἰς αὐτὸν ἐμιμήθη μᾶλλον τὸν χρυσοῦν Ὅνον τοῦ Ἀπουλήου ἢ τὸν τοῦ Λουκιανοῦ. Ὁ εὐφυὴς οὗτος ἀνὴρ ἦτον εἰς ἄκρον εὐφραδῆς καὶ στωμύλος, χαριέστατος εἰς τὴν συμπεριφορὰν του καὶ τόσον φιλελεύθερος, ὥστε καὶ ἐφυλακίσθη, λέγουν, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὡς ἀποτολήσας πρῶτος, εἰς τὴν γενικὴν καὶ σωτήριον ἐκείνην τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐπιδημίαν, νὰ κείρῃ τὴν οὐρὰν τῆς κόμης του κατὰ μίμησιν τῶν Γάλλων. Ἐτελεύτησεν εἰς Θεσσαλονίκην πρὸ δύο περιῶπων ἐνιαυτῶν, ἀφήσας ἡμιτελῆ πολλὰ τῶν ποιημάτων του.

Οἱ Σολομοὶ γεννημένοι εἰς Ζάκυνθον καὶ προικισμένοι μὲ λαμπρὰν φαντασίαν, ἀδίκως παρημέλησαν τῆς γλώσσης ἡμῶν τὰ κάλλη, καὶ ἠκολούθησαν εἰς τὰς ποιήσεις των τῆς ἰταλικῆς στιχοουργίας τοὺς κανόνας. Μεταξὺ τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Διονυσίου Σολομοῦ, ὅστις περιέπεσε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄτοπον, σημειώσεως ἄξιος εἶναι μάλιστα ὁ εἰς τὴν Ἐλευθερίαν Διθύραμβός του, πλήρης ὕψους καὶ οἴστρου πινδαρικοῦ· μὲ ὅλας δὲ τὰς ἀναριθμήτους ἐλλείψεις τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ρυθμοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀσχημίζουσι ὅλα του τὰ πονήματα, εὐκταῖον εἶναι, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς φιλολογίας μας ν' ἀφήσῃ ὁ νέος οὗτος ποιητὴς τὸν ἀργὸν βίον, τὸ τῶν Ἰταλῶν *dolce far niente*, καὶ ν' ἀναλάβῃ τὰς πολὺν ἤδη χρόνον παρημελημένας ποιητικὰς του ἐργασίας.

Τὸ δραματικὸν αὐτὸ ποίημα τοῦ κ. Παναγιώτου Σούτσου καταρχὰς συνετέθη καὶ εἰς Ναύπλιον ἐξεδόθη δι' ἀπλῆν μόνον ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ μετασχηματισθὲν σήμερον διὰ θεατρικὴν παράστασιν, κατέστη ἔτι μᾶλλον ἄξιον τῶν ἐπαίνων μας.

Ὁ Ἰωάννης Σελεπῆς ἐκ Χίου ἔκαμε τὰς σπουδὰς του εἰς Ἰταλίαν. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του, παρέδωκεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον τὰ Μαθηματικά, καὶ τελευταῖον, ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ ἐν Χίῳ Λυκείου, διωρίσθη διδάσκαλος αὐτῶν δημόσιος. Εἰς τὴν οἰκτρὰν καταστροφὴν τῆς νήσου ταύτης συμπεριελήφθη καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν πολυαρίθμων θυμάτων τῆς Ὀθωμανικῆς λύσεως.

Ὁ Κωνσταντῖνος Βαρδαλάχος, γεννηθεὶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπὸ γονεῖς Χίου, ἔκαμεν ὡσαύτως εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰς σπουδὰς του, μετὰ τὴν τελείωσιν τῶν ὁποίων μετέβη καταρχὰς εἰς Βουκορέστιον, ὅπου διωρίσθη διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς Φιλολογίας καὶ τῆς πειραματικῆς φυσικῆς. Μετ' ὀλίγους ἐνιαυτοὺς καλεσθεὶς εἰς Χίον, ἐδίδαξεν εἰς τὴν Σχολὴν αὐτῆς τῆς

νήσου, καὶ τὰ μαθήματά του ὠφέλησαν τὰ μέγιστα τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν, συρρέουσιν πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀκρόασίν των. Ἐπὶ τῆς Ἡγεμονίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, προσκληθεὶς ἐκ νέου εἰς Βουκορέστιον, ὠνομάσθη Διευθυντὴς τοῦ Γυμνασίου τῆς βλαχικῆς Μητροπόλεως. Μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, μετέβη εἰς Ῥωσσίαν, καὶ συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν σύστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου τῆς Ὀδησσοῦ. Κατὰ τὸ 1839 ἔτος, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὅπου τῆς πατρίδος αἰεὶ εὐχαὶ τὸν ἐκάλουν, ἐν ᾧ ἐκ Σύρας διευθύνετο εἰς Αἴγινα, ἐναυάγησε πλησίον τῆς Κύθνου (Θερμιῶν) καὶ ἀπωλέσθη ὁμοῦ μετὰ τὰ πλείωτερα τῶν πολυτίμων του χειρογράφων.

Ὁ κ. Νεόφυτος Βάμβας ἐκ Χίου ἐχρημάτισε κατὰ πρῶτον μαθητὴς τοῦ περιφήμου Δωροθέου Πρωῖτου, καὶ ἀκολούθως ἔκαμεν εἰς Παρισίους μερικωτέρας καὶ βαθείας σπουδὰς εἰς τὴν Χημείαν ὑπὸ τὸν ἔνδοξον Θενάρδον, ἐδίδαξε δὲ τὴν ἐπιστήμην ταύτην, τὴν ἑλληνικὴν Φιλολογίαν, τὴν Ῥητορικὴν κτλ. εἰς τὸ Λύκειον τῆς Χίου ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 1816 ἕως τοῦ 1821 ἔτους, ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαναστατωμένην Ἑλλάδα, ἐπροσκολλήθη εἰς τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην, καὶ τὸν συνώδευσε καθ' ὅλας τὰς λαμπρὰς ἐκστρατείας μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1822. Δυστυχήματα τότε τῆς οἰκογενείας του τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῆ εἰς Κεφαλληνίαν, ὅπου ἐδίδαξε μερικῶς καὶ δημοσίως, καὶ προσκληθεὶς ὕστερον εἰς Κέρκυραν, ἔλαβεν ἐκεῖ τὴν καθέδραν τῆς φιλοσοφίας καὶ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ λεγομένου Σπουδαστηρίου τῶν Ἀναγνωστῶν (Séminaire).

Ὁ Βενιαμὴν, Λέσβιος τὴν πατρίδα, ἐσπούδασεν εἰς Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν. Συνεργήσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Λυκείου τῶν Κυδωνιῶν, ἔσχε κατὰ εἰκοσαετίαν ὀλόκληρον τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς νέους ἐμυσταγώγησεν εἰς τὰς ἐπιστήμας. Ἀναγκασθεὶς ἔπειτα ἀπὸ χαμερπεῖς τινὰς ραδιουργίας νὰ καταλείπη τὰς Κυδωνίας, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐκεῖθεν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἡγεμόνος Ἰωάννου Καρατζᾶ, εἰς Βουκορέστιον, ὅπου ἐδίδαξε τὰ Μαθηματικὰ καὶ τὴν Φυσικὴν. Τέλος πάντων ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐθνικὸν ἀγῶνα, καὶ ἀπέθανε πένης καὶ ἄπορος εἰς Ναύπλιον τὴν 26 Αὐγούστου 1824.

Ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν Οἰκονόμων, γεννημένων εἰς Λάρισσαν, ὁ πρεσβύτερος Κωνσταντῖνος, ἀκολουθήσας τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐπάγγελμα, ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ Ἱεροκλήρυκος τῆς Μητροπόλεως Λαρίσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πατὴρ του ἐλειτούργει. Κατὰ τὸ 1810 ἀπελθὼν εἰς Σμύρνην, διωρίσθη διδάσκαλος τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς Φιλολογίας εἰς τὸ νεοσύστατον Γυμνά-

σιον τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐμόρφωσε πολλοὺς ἀξίους μαθητάς. Κατὰ τὴν ἐν Σμύρνη διατριβὴν του συνέθεσε πολλὰ λόγου ἄξια συγγράμματα, γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν· κατ' ἀρχὰς δὲ τῆς ἐπαναστάσεως μετέβη εἰς Ὀδησσόν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πετρούπολιν, ὅπου πολὺν χρόνον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐδημοσίευσε πολλὰ του φιλοπονήματα, ἐξ ὧν τὰ νεώτερα εἶναι τὸ περὶ τῆς ἀληθοῦς προφορᾶς τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς, καὶ ἡ Παραλληλία τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ σλαβικοῦ ἰδιώματος.

Ὁ νεώτερος, Στέφανος, ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν Ἰατρικὴν εἰς Βιένναν· γενόμενος δὲ Δόκτωρ τῆς δευτέρας, κατέβη εἰς Σμύρνην, ὅπου μετερχόμενος τὴν τέχνην ταύτην, ἐδίδασκε συγχρόνως τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Ἡ παρ' αὐτοῦ μεταφρασθεῖσα Γραμματικὴ τοῦ Βουττμάννου ἔγινε χρησιμωτάτη καὶ εἰς τοὺς διδάσκοντας καὶ διδασκομένους.

Ὁ κ. Θεόφιλος Κάρης ἐξ Ἄνδρου, ἀφ' οὗ νέος ἔτι ἐτελείωσε τὴν προκαταρκτικὴν σπουδὴν του καὶ ἠκολούθησε τακτικῶς τὴν σειρὰν ὅλων τῶν μαθημάτων, ὅσα παρεδίδοντο εἰς τὰ παλαιὰ Σχολεῖα τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῆς Χίου, ὑπῆγεν εἰς Πείσας καὶ μετέπειτα εἰς Παρισίους, ὅπου ἐξηκολούθησε νὰ σπουδάζῃ μὲ πολὺν ζῆλον. Ἐγκρατῆς πολλῶν γνώσεων, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐδίδαξεν ἐν ἔτος εἰς τὸ λεγόμενον Εὐαγγελικὸν Σχολεῖον τῆς Σμύρνης. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Βενιαμὴν παρήτησε τὸ Γυμνάσιον τῶν Κυδωνιῶν, ἐπροσκήθη ἐκεῖ παρὰ τῆς Κοινότητος τῆς πόλεως, καὶ κατὰ διάστημα δέκα σχεδὸν ἐτῶν ἐχρημάτισε Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς ταύτης. Φιλάνθρωπος ἐπίσης καὶ φιλόσοφος, ὁ κ. Κάρης, μὲ ὅλας τὰς ἀσθενείας τῆς σαρκὸς καὶ τὸ προγεβηκὸς τῆς ἡλικίας του, ἀνέλαβεν ἤδη τὴν εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν ἀξιεπαινον ἀποδημίαν του διὰ νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν συνδρομὴν τῶν Φιλελλήνων, χάριν τῆς ἀνεγέρσεως ἑνὸς Ὀρφανοτροφείου εἰς τὴν πατρίδα του Ἄνδρον.

Ὁ Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης, ὁ ἐκ Χίου, ἐδόθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τῶν καλῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Μουσικῆς τὴν ἐπιμέλειαν. Πολλὰ ἔτη διατρίψας εἰς Βιένναν, μετέφρασε πολλὰ ὠφέλιμα συγγραμμάτια, καὶ τελευταῖον ἔγινε μετὰ τοῦ κ. Θεοκλήτου Φαρμακίδου ἐκδότης τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, ἐφημερίδος, ἣτις συνεισέφερε μεγάλως εἰς τὴν διάδοσιν τῶν φώτων κατὰ πᾶσαν τὴν ἀναγεννωμένην Ἑλλάδα. Τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἡ φωνὴ εἴλκυσε καὶ αὐτὸν εἰς τὸ πατρῷον ἔδαφος. Αἱ μεταβολαὶ καὶ συμφοραὶ, τῶν ὁποίων θέατρον ἦτον ἡ Ἑλλάς, δὲν τὸν ἐμπόδισαν νὰ καλλιεργῆ εἰς Αἴγινα τὰ Γράμματα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀφοσιωθῆ, καὶ ἀπέθανεν εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον πρὸ δύο ἡδὴ ἐνιαυτῶν.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ Καπετανάκai, καταγόμενοι ἐκ Θεσσαλίας, ἐδημοσίευσαν εἰς Βιένναν διάφορα συγγράμματα, ἀφορῶντα τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας, ὅποια εἶναι αἱ Γεωγραφίαι των, αἱ Εἰκονογραφίαι τῆς φυσικῆς Ἱστορίας κ.τ.λ. Συναριθμοῦνται δὲ καὶ οὗτοι μὲ τοὺς λογίους Ἑλληνας τῶν τελευταίων τεσσαράκοντα ἐτῶν, τῶν ὁποίων ἢ εἰς τὰ ξένα διατριβὴ σκοπὸν εἶχε τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους των.

Ἡ κ. Εὐανθία, ἀδελφὴ τοῦ κ. Θεοφίλου Καίρου, διακρίνεται μεταξὺ τῶν ὀλιγαριθμῶν πεπαιδευμένων Ἑλληνίδων. Εὐρίσκεται ἤδη εἰς Σύραν, καταγινομένη εἰς τὰς Μούσας μὲ πολὺν καὶ ἀκάματον ζῆλον, ὅστις φέρει τιμὴν εἰς τὸ φύλον της. Ἐχομεν παρ' αὐτῆς μίαν γλαφυρὰν μετάφρασιν τοῦ γαλλικοῦ συγγράμματος τοῦ Βουϊλίου. *Συμβουλαὶ πρὸς τὴν θυγατέρα μου,* καὶ μίαν Τραγωδίαν εἰς τὸ πεζὸν, ἐπιγραφομένην Ὁ Νικῆρατος, ὅπου μὲ ζωηρότατα χρώματα ζωγραφίζεται ἡ καταστροφὴ τοῦ Μεσολογγίου.

Ὁ κ. Νικόλαος Πίκκολος, γόνος ἑλληνικῆς τινος οἰκογενείας καταστημένος εἰς Τύρναβον τῆς Θεσσαλίας, ἀνετράφη εἰς Βουκορέστιον καὶ ἀνεδείχθη εἰς τῶν δοκιμωτέρων μαθητῶν τοῦ σοφοῦ Βαρδαλάχου. Μετέπειτα γενόμενος διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς Ἱστορίας εἰς τὸ Λύκειον τῆς Χίου, ἔδειξεν εἰς τὰς παραδόσεις του πολυμάθειαν πολὺ ἀνωτέραν τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας. Φιλοπεριηγητῆς εἰς ἄκρον καὶ ἄπληστος νέων μαθήσεων, περιῆλθε τὴν Γερμανίαν, διέτριψε πολὺν χρόνον εἰς Γαλλίαν, ὅπου ἀπέκτησε γνώσεις ἐπιστημονικὰς ἐκτεταμένας, καὶ ἐδίδαξε τὴν Φιλοσοφίαν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Κερκύρας, ὅθεν μετέβη εἰς Ἰταλίαν διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμα τοῦ ἱατροῦ, καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο μετέρχεται σήμερον εἰς Βουκορέστιον. Εἶναι συγγραφεὺς τινῶν ποιήσεων καὶ ἐκδότης ἀξιολόγων μεταφράσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπει διὰ τὴν γλαφυρότητα καὶ ἀκρίβειαν τοῦ ὕφους ὁ περὶ μεθόδου λόγος τοῦ Καρτεσίου.

Ἐπάρχουν πολλοὶ πεπαιδευμένοι φέροντες τὸ ὄνομα τοῦτο· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡμέτερος σκοπὸς εἶναι πρὸ πάντων νὰ ἐξυμνήσωμεν ἐκείνους τῶν λογίων ἀφ' ὅσους ὁ θάνατος ἐστέρησε τὴν Ἑλλάδα, ἀρκούμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸν Μιχαῆλ, υἱὸν τοῦ Δημητρίου Σχινᾶ, γεννηθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀποθανόντα εἰς Βουκορέστιον κατὰ τὸ 1843. Ὁ νέος οὗτος, ὅστις ἐνίσχυσε τὰς σπουδὰς ὄχι μόνον διὰ τοῦ παραδείγματός του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν χρηματικῶν του βοηθειῶν πρὸς τὴν ἐνδεῆ καὶ φιλομαθῆ νεολαίαν, κατέλιπε πολλὰς ἀνεκδότους ποιήσεις πολλοῦ λόγου ἀξίας, καὶ μάλιστα τὴν Πανδώραν, ὅπου ἡ φιλοκαλία καὶ ἡ κομψότης συναμιλλώμεναι ἀναδεικνύουν τὸν συγγράψαντα ἀνώτερον τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ Ἀθανάσιος Βογορίδης, γεννηθεὶς εἰς Τύρναβον, ἦλθε νήπιον ἔτι εἰς Βουκορέστιον. Ἠκροάσθη τὸν ἔνδοξον Λάμπρον Φωτιάδην, ἀπὸ τὴν Σχολὴν τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον πολλοὶ μαθηταί, καὶ τὸν ὁποῖον, ἀποθανόντα πρόωρα, ὁ Βογορίδης μόλις εἰκοσαετῆς διεδέχθη ἐν μέρει μὲ πολλὴν εὐδοκίμῃσιν. Μετ' ὀλίγα ἔτη μετέβη εἰς Γερμανίαν διὰ νὰ σπουδάσῃ τὰς ὑψηλὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Παρισίους, ὅπου ὁ θάνατος τὸν κατέλαβεν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, ἑνασχολούμενον εἰς σχέδια διαφόρων συγγραμμάτων, διωρισμένων εἰς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, ἐξ Ἰωαννίνων, ἐσπούδασεν αὐτόθι τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν Φιλολογίαν ὑπὸ τὸν ἔνδοξον διδάσκαλον Ψαλίδαν. Προχωρημένος ἤδη εἰς τὴν παιδείαν, ἐπροσκλήθη παρὰ τῶν ἐν Τεργέστη παροικούντων Ἑλλήνων διὰ νὰ διδάξῃ τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς πόλεως ταύτης. Ὁ μακαρίτης Λόρδος Γκιλφόρτος ὁ τόσο γνωστός διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀνεκαθεν συμπάθειαν του καὶ τὰς δαψιλεῖς του βοηθείας πρὸς τοὺς σπουδάζοντας νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν παλιγγενεσίαν τῆς Ἑλλάδος, τὸν ἀπέπεμψε δι' ἐξόδων ἰδίων εἰς Γερμανίαν, Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν διὰ ν' αὐξήσῃ τὰς γνώσεις του, καὶ τὸν καθίδρυσεν ἔπειτα διδάσκαλον τῆς ἑλληνικῆς Φιλολογίας εἰς τὴν ἰόνειον Ἀκαδημίαν, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον παραδίδει ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρὰ πάντων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

Τύποις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδέλφειας.

(Παρά τῆ Πύλῃ τῆς Ἀγορᾶς.)

1847.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

1950

PHYSICS DEPARTMENT

1950

ΤΩ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩ

ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΝ ΕΝ ΕΝΟΤΗΤΙ

ΕΥΧΟΜΕΝΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

ΤΟΝ

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΝ

ΠΡΩΤΗΝ ΑΥΤΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΝ

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

Ανατιθῆσιν

Ὁ γράψας.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ATLANTA, GEORGIA

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ATLANTA, GEORGIA

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ATLANTA, GEORGIA

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πρώτην ταύτην ἐπιχειρήσαντες νὰ γράψωμεν τραγωδίαν ἐκρίναμεν ἄξιον, διὰ τὴν ἐπισημότητα τῆς ὑπόθεσεως, νὰ μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν, ἵνα προσφέρωμεν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος ὁπωσοῦν ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς δραματικῆς σκηνῆς τὰ συμβάντα τῆς πολιορκίας καὶ τῆς πτώσεως τῆς λαμπρᾶς του καθέδρας, καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἐσχάτου βασιλέως καὶ ἀμύντορος τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους.

Ἄν καὶ στερῆται ποικιλίας παθῶν, εὐρεῖα ὅμως καὶ μεγαλοπρεπῆς εἶναι ἡ ὑπόθεσις αὕτη καὶ εἰς τὸ ἔθνος προσφιλεστάτη, ὡς τὸ τελευταῖον ἀπαύγασμα τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρίας καὶ δόξης ἐπὶ τῶν θλιβερῶν ἐκείνων χρόνων. Ἀναπληροῦσι δ' ὁπωσοῦν τὴν ἔλλειψιν τῶν ποικίλων παθῶν τὰ ἔργα τῆς ἐπιμόνου πολιορκίας καὶ ἀμύνης, καὶ ταῦτα μάλιστα ἐπροσπαθήσαμεν νὰ ἐξεικονίσωμεν. Πρὸς τοῦτο ἐνομίσαμεν εὐλογον νὰ μὴ περιορίσωμεν τὴν διάρκειαν τῆς τραγωδίας εἰς μίαν μόνην ἡμέραν, διότι ὀλίγαι τότε περιστάσεις ἠδύναντο νὰ περιληφθῶσιν ἐν τῷ δράματι, αἱ δὲ πλεῖσται ἔμελλον ν' ἀποσιωπηθῶσιν ἢ νὰ παρασταθῶσι διὰ ψυχρᾶς διηγήσεως παρελθόντων, ὅπερ, καθ' ἡμετέραν γνώμην, ἤθελε βλάψει πολὺ τὴν ὑπόθεσιν περιορίζον τὸ δράμα εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπηλπισμένην τῆς πτώσεως ἡμέραν, καθ' ἣν πάντες τῶν προσώπων οἱ χαρακτῆρες δὲν ἤθελον παρουσιασθῆ ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν ἐνέργειαν, ἀλλὰ συνεπτυγμένοι, οὕτως εἰπεῖν, καὶ δεδαμασμένοι ὑπὸ τὴν

ἐντύπωσιν τῆς δεινῆς ὥρας ἐκείνης. Ἐνεκα τούτου τὸ δράμα ἄρχεται ἡμέρας τινὰς πρὶν τῆς πτώσεως ἐν ᾧ ἐλπίς οὐκ ὀλίγη μένει εἰς τοὺς πολιορκουμένους, καὶ φόβος οὐ μικρὸς εἰς τοὺς πολιορκουῦντας, καὶ ἔργα πολλὰ ἐκατέρωθεν διαπράττονται, ἐξ ὧν δύναται τις ν' ἀναπτύξῃ μᾶλλον τοὺς χαρακτῆρας, καὶ ἐξαιρέτως τῶν δύο μεγάλων ἀνταγωνιστῶν, καὶ νὰ δηλώσῃ ἐν γένει τὴν κατάστασιν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν δύο ἀντιμαχομένων ἐθνῶν. Ὑποθέσεις τοιαῦται δεινῶν δυστυχημάτων καὶ πτώσεων καὶ καθιδρύσεων μεγάλων βασιλειῶν, νομίζομεν ὅτι καλὸν εἶναι νὰ παριστάνωνται μὲ μεγαλοπρέπειαν θεατρικὴν, καὶ διατεταμένην δραματικὴν ἐνέργειαν, ἵνα ζωηρότερον καταφαίνεται εἰς τοὺς θεατὰς ἡ τρικυμία καὶ ὁ θόρυβος καὶ τὸ μέγεθος τοιούτων ἀποφράδων ἐποχῶν.

Τοὺς ὀλίγους τούτους λόγους ὑπολαμβάνομεν ἱκανοὺς νὰ ἐξηγήσωσιν ὑπὸ ποίων ἰδεῶν ὠδηγήθημεν γράφοντες τὸ ἀνὰ χεῖρας δράμα.

N. T. B. Κερκυραῖος.

110

KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1821-1822
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1823-1824
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1825-1826
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1827-1828
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1829-1830
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1831-1832
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1833-1834
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1835-1836
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1837-1838
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1839-1840
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1841-1842
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1843-1844
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1845-1846
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1847-1848
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1849-1850
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1851-1852
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1853-1854
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1855-1856
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1857-1858
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1859-1860
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1861-1862
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1863-1864
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1865-1866
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1867-1868
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1869-1870
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1871-1872
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1873-1874
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1875-1876
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1877-1878
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1879-1880
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1881-1882
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1883-1884
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1885-1886
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1887-1888
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1889-1890
 KONSTANTINOS HATIAIOTOS, 1891-1892
 GEORGIOS HATIAIOTOS, 1893-1894
 ALEXANDROS HATIAIOTOS, 1895-1896
 LEONIDAS HATIAIOTOS, 1897-1898
 ANTONIOS HATIAIOTOS, 1899-1900

1800-1810
 1810-1820
 1820-1830
 1830-1840
 1840-1850
 1850-1860
 1860-1870
 1870-1880
 1880-1890
 1890-1900

Πρόσωπα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ, Αυτοκράτωρ τῆς Κων-
σταντινουπόλεως.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

ΛΟΥΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ, Μέγας Δούξ καὶ Στόλαρχος τῆς Βυ-
ζαντινῆς Αυτοκρατορίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΑΝΤΖΗΣ, Πρωτοβεστιάριος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΓΓΟΣ Ἰουστινιανὸς Γενουήτης, Πρωτοστράτωρ.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΜΙΝΩΣ, Βάϊλος τῶν Βενετῶν.

ΜΩΑΜΕΘ δεύτερος, Σουλτάνος τῶν Τούρκων.

ΧΑΛΙΑ ΠΑΣΑΣ, Βεζύρης.

ΖΑΓΑΝΟΣ, Βεζύρης.

ΙΣΜΑΗΛ, υἱὸς τοῦ Ἠγεμόνος τῆς Σινώπης.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ τοῦ Γαλατᾶ.

Μεγιστᾶνες Γραικοί.

Στρατιῶται Γραικοί.

Στρατιῶται Γενουῆται.

Στρατιῶται Βενετοί.

Μεγιστᾶνες Τοῦρκοι.

Στρατιῶται Τοῦρκοι.

Ἡ σκηνὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς
Τουρκικῷ στρατοπέδῳ τὸ ἔτος 1453.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Σκηνή τοῦ Μωάμεθ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ. Νύξ· ἡ σκηνὴ φω-
τίζεται μὲ δάδας διατεταγμένας εἰς τοὺς ξυλίους αὐτῆς στύλους.

**ΜΩΑΜΕΘ, ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΤΑ,
ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.**

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ναί, μέγιστε ἀμνηρᾶ μου, οἱ Γενοῦῆται
Τοῦ Γαλατᾶ, πάντοτε πρόθυμοι ὄντες
Ὅσον τὸ δυνατόν νὰ συνεργήσουν
Ἐν τὸν θρίαμβόν σου, ἀπακαλύπτουν μέγαν
Κατὰ σοῦ δόλον τῶν Γραικῶν. Ἐνταῦθα
Ἐμὲ πέμπουν πιστὸν αὐτῶν πολίτην,
Καὶ ἐγκαίρως, κύριε, φθάνω ἵνα σὲ σώσω.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄλλ' εἰπέ με· τί ὑπάρχει νῦν τὸ ὁποῖον
Δύναμ' ἐγὼ νὰ τρέμω; Εἰπέ, ποῖον δόλον
Δύνανται οἱ ἄθλιοι κατ' ἐμοῦ νὰ πλέξουν
Τὸν ὁποῖον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ νέον
Δὲν ἰσχύει νὰ σκεδάσῃ, ν' ἀφανίσῃ
Ἡ δύναμίς μου;

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ἐχθρὸς ἀνδρείος εὐτόλμως
Δὲν ὀρμᾶ τώρα. Στράτευμα γενναῖον
Ἐδῶ κατὰ τοῦ στῆθος δὲν προβάλλει.
Ἐρπεῖ ἀσφαλῆς ὁ δόλος εἰς τὸ σκότος
Τῆς νυκτὸς, μόνος αὐτὸς βλέπων πόθεν

Καὶ πῶς νὰ βλάβῃ. Ἐγγίζει, ναί, βιάζει
 Ἡ δεινὴ ὥρα. Ὁ στόλος τὸν ὁποῖον
 Σὺ παραδόξως διὰ ξηρᾶς καθεῖλκες
 Εἰς τὸν λιμένα ἂν τῶρα δὲν προλάβῃς
 Ἐντὸς ὀλίγου θέλει γίνεαι τέφρα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ψυχορραγῶν ἐχθρὸς ἰσχύει τοσοῦτον;

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Μάλιστα τρέμε ἐκπνέοντα τὸν ὄφιν.
 Ὡ βασιλεῦ! Τὴν ἐμπειρίαν γνωρίζεις
 Τῶν Φράγκων καὶ Γραικῶν ναυτῶν. Πρὸ ὀλίγου
 Εἶδες πῶς πέντε πλοῖα τὴν ὁρμὴν ὅλην
 Τοῦ κραταιοῦ σου στόλου ὑπερνικῶντα
 Εἰσῆλθον νικηφόρα εἰς τὸν λιμένα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Εἶδα. Γνωρίζω. Ναί! Γνωρίζω ἐκείνους
 Καὶ σᾶς καὶ ἐμὲ γνωρίζω. .! Ἄλλ' ἄγε, εἰπέ με,
 Δήλωσον τῶν ἀπίστων τὴν ἀπάτην.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Τὴν νύκτα ταύτην Ἰάκωβος ὁ Κόκος,
 Ἐμπειρος ναύτης Βενετὸς, μ' ὀλίγους
 Ἐκλεκτοὺς Φράγκους καὶ Γραικοὺς κρυφίως
 Μὲ τρία σκάφη θὰ πλεύσει, πῦρ ὀλέθρου
 Ἐστὸν ἐλλιμένιον στόλον σου νὰ φέρῃ.
 Ἐδήλωται· σὺ δὲ πρόλαβε ἐγκαίρως.

ΜΩΑΜΕΘ.

Δὲν μὲ φεύγει καιρὸς. Ζάγανε δράμε

Δήλωτον εἰς τὸν στόλαρχον τὸν δόλον
 Τῶν ἀφρόνων Γραικῶν. Παντός τοῦ στόλου
 Τὴν ἀσφάλειαν, τοῦ ἐχθροῦ τὴν τιμωρίαν
 Αὐτὴ ἡ ζωὴ του, εἶπέ τον, μ' ἐγγυᾶται.

ΜΩΑΜΕΘ, ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΤΑ, ΧΑΛΙΑ.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Τὴν ἐντολὴν μου ἐπλήρωσα. Βοηθός σου
 Τώρα ἔστω ἡ τύχη. Ἄς πέσωσιν οἱ ἐχθροί σου!
 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν 'ς τὸν χολοφῶνα
 Ἡ δόξα τῶν θριάμβων σου θὰ φθάσει,
 Τῶν Γενουητῶν τοῦ Γαλατᾶ ἐνθυμῆσου
 Τὰς ἐκδουλεύσεις. Ναι, ἀμηνᾶ, ἐνθυμῆσου
 Πῶς ἡμεῖς, πρὶν τὴν τύχην τοῦ πολέμου
 Πρὸς ἐσὲ ἰδῶμεν κλίνουσαν, σὲ φίλον
 Ἐπροτιμῶμεν, τὴν ὀργὴν, τὸ μῖτος
 Καταφρονῶντες καὶ Γραικῶν καὶ Φράγκων.

ΜΩΑΜΕΘ.

Καὶ πῶς; Τὸ μῖτος τούτων τῶν ἀπίστων
 Τρέμετε πλέον, ἢ τὸ ἰδικόν μου μῖτος;

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ἄνισχυρος, μικρὸς ὁ Γραικὸς εἶναι
 Ὡς πρὸς ἐσὲ, πλὴν πρὸς ἡμᾶς ὀλίγους
 Ἄνδρας εἰρηνικοὺς, οἰκοῦντας τόσον
 Πλησίον αὐτοῦ, ὅχι, ἀσθενὴς δὲν εἶναι.
 Οἱ δὲ Φράγκοι ἠνωμένοι ὅλοι! Ἄμηνᾶ μου!

ΜΩΑΜΕΘ.

Εἰς ἐσᾶς ἀποδίδετε πλέον ἔτι

Παρ' ὅσον εἰς ἐσᾶς πρέπει. Τί τώρα
 Τούς Γραικούς σὺ πανούργως μεγαλύνεις ;
 Τὴν σαθρὰν δρῦν ἦτις ἐκ τόσων χρόνων
 Νὰ πέση μέλλει ἐγὼ ἀρκετὰ γνωρίζω.
 Εἶδα τὴν τύχην τῶν Γραικῶν πρὶν ἔλθω
 Ἐδῶ πολιορκητῆς, τὴν δύνάμιν μου
 Μετρήσας ἅμα, εὐθὺς τὴν ἐμὴν νίκην
 Προεῖδα, καὶ προεῖδε ὁ κόσμος ὅλος.
 Ναὶ καὶ σεῖς τὴν προεῖдете καὶ ἐκ τούτου,
 Ἐκ τούτου ὁ ὑπὲρ ἐμοῦ θερμός σας ζῆλος.
 Ὅμως ἢ στανικῶς, ἢ ἐθελουσίως,
 Ἐσεῖς μὲ ὑπηρετεῖτε, τὸ ἔλεός μου
 Δὲν θὰ σᾶς λείψει. Ἄλλ' ἂν πλέον ἀξιοῦτε,
 Τότε ἄγετε, ἐνωθῆτε μὲ τοὺς ἄλλους
 Ἀπίστους, καὶ ἡ ῥομφαία μου εἶν' ἐτοίμη.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ὅχι, ἀμηρᾶ. Ἀξιῶσεις μὴ νομίζης
 Ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς. Μόνον τὸν ζῆλον
 Ἡμῶν ὑπὲρ τῆς δόξης σου νὰ ἐκφράσω
 Ἡθέλησα ἐγὼ τώρα. Οἱ Γενουῆται
 Τοῦ Γαλατᾶ, σὲ προσκυνοῦν δεσπότην
 Καὶ δέονταί σου μόνον προστασίαν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἐσεῖς δὲν ἐγυμνώσετε τὸ ξίφος
 Κατ' ἐμοῦ. Ὁ νόμος λέγει, μὴ ἀφανίσῃς
 Τούς ἀπίστους ὡσάκις σὲ γνωρίζουν
 Ἐθελουσίως δεσπότην. Πλέον γενναῖος
 Πρὸς ἐσᾶς εἶμαι. Ἐλεύθεροι θὰ ζῆτε
 Ἐκ παντός βάρους. Εὐτυχεῖς σεῖς εἴσθε.
 Ὅσοι εἰς τὸ θέλημά μου ἐναντιοῦνται,

Ἐκεῖνοι ἄς τρέμουν. Οἱ Γρακοὶ ἄς μὲ τρέμουν!
 Ἐκδικητῆς σας ἐπ' αὐτῶν θὰ γίνω
 Ὑπὲρ ὅσων ποθοῦσι νὰ σᾶς βλάβουν.
 Ὑπαγε.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Μετὰ σοῦ πάντοτε νίκη.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΛ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ναὶ θὰ τὴν λάβω. Ναὶ διὰ τῶν μωρῶν σας
 Διχονοιῶν, τῶν χαμερπῶν σας φθόνων,
 Ὡ ἄθλιοι Χριστιανοί· εἰς τὰ τείχη ἐκεῖνα
 Ἐντὸς ὀλίγου τρόμον ὑμῶν ὄλων
 Θὰ μ' ἰδῆτε θρηνοῦντες νὰ κρημνίσω,
 Νὰ θραύσω τὸν Σταυρόν σας. Ναὶ, ναὶ ἐκεῖθεν,
 Ὅθεν ἄλλοτε ὁ πρῶτος Κωνσταντῖνος
 Διέδωκε τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ σας,
 Ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον ὅλον θὰ ἐξαπλώσω
 Τὴν πίστιν τοῦ προφήτου. Ναὶ τὸ ἐμφύλιον
 Μῖσος ὑμῶν πλατεῖαν, εὐθειαν μ' ἀνοίγει
 Τῆς νίκης τὴν ὁδόν. Δυστυχῆ γένη,
 Ἐγγίξει φρικαλέα εἰς ἐσᾶς ἡ-ἡμέρα,
 Καθ' ἣν τέλος ὁμόφωνοι ὅλοι μίαν
 Θὰ ὑψώσετε φωνὴν, φωνὴν ἐσχάτην!
 Φωνὴν φρικτῆς κατάρας ἔς τοὺς αἰτίους
 Τοῦ χωρισμοῦ σας. Ἐσᾶς βλέπων οὕτω,
 Κατάραν θέτω εἰς τὸν υἱόν μου ἐκεῖνον,
 Ὅστις ἢ εἰς τοῦ Κορὰν τὸ σοφὸν δόγμα
 ἢ εἰς τὸ πολίτευμά μας μίαν κεραίαν
 Μόνην νὰ μετατρέψῃ ἀποτολμήσῃ
 Οὐαὶ εἰς αὐτόν! Οὐαὶ! Πᾶσα ἐναντία

Ἐν τῷ φρόνημα τοῦ Τούρκου τῶν θεσμῶν του
 Μεταβολή τὸ σκῆπτρόν του θὰ θραύσει,
 Θὰ παραλύσει, θὰ νεκρώσει ἐκεῖνον,
 Ὡς παρέλυτε τώρα τοὺς ἀπίστους.
 Οὐαὶ εἰς τὸν καινοτόμον τῶν θεσμῶν μας!
 Πλὴν τίς θὰ γεννηθῆ τοσοῦτον ἄφρων
 Ἐκγονος τοῦ Μωάμεθ; Ποῖον τοσοῦτον
 Θὰ μιτήσῃ ὁ προφήτης; Σκληρὸς νόμος
 Τῆς ἀτρέπτου εἰμαρμένης ὁ συντέμνων
 Ὅμοίως τὸν βίον τοῦ ἰσχυροῦ ἀνδρὸς τοῦ ἐνδόξως
 Στηρίζοντος τοῦ ἔθνους του τὸ κράτος
 Ὡς τοῦ ἀφρανοῦς, ἀχρήστου ἀνθρωπαρίου!
 Ματαίως πικρὰ φροντίς μὲ κατατῆκει
 Διὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα! Ἡ χεὶρ μου, ὁ νοῦς μου
 Τὴν παροῦσαν στιγμὴν μόνην τοῦ χρόνου
 Ἐξουσιάζει. Ταύτης ναὶ, οὐδὲ μόνον
 Μὴ ἀφήσω ἀνωφελὲς νὰ φύγῃ. Ἀκούω
 Φωνὴν ἐντός μου καὶ ταχέως νὰ σπεύσω
 Μὲ κατεπείγει. Καιρὸς εἶναι λέγει
 Τὴν κλεῖδα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης
 Ἄτρομος σιεβρὰ χεὶρ νὰ σφίγῃ. ὦ πόλις,
 Ὅλιγον ἔτι θὰ πενθεῖς ὡς χήρα,
 Ὅλιγον ἔτι νικωμένων θρηνοῖ.
 Ἐντός σου θ' ἀντηχοῦν· μία ἡμέρα μόνη
 Κ' οἱ ἀλαλαγμοὶ τῆς νίκης θὰ πληρώσουν
 Τὸν αἰθέρα σου ἐκ νέου. Ναὶ, ναὶ τ' ὀμνύω
 Τοῦ Πόντου, καὶ τοῦ Αἰγαίου, καὶ τῆς Εὐρώπης,
 Καὶ πάσης τῆς Ἀσίας, ἡ δεξιὰ μου
 Δέσποιναν πάλιν θέλει σ' ἀνυψώσει.—
 Χαλίλ! Αὔριον οἱ Τούρκοι ἐκεῖ θὰ ὀρμήσουν,
 Ζῶν ἢ νεκρὸς ἐκεῖ νὰ εἰπέλω θέλω.

ΧΑΛΙΑ.

Καὶ ἀπαρασκευῶς οὕτω εὐθὺς ἐγείρεις
 Τὴν μάχην. Εἰς τὴν πόλιν μᾶς προσμένουν
 Ἕκονισμένα ξίφη ἀπελπισίας!
 Μὴ τοσοῦτον τοῦ ἀπίστου Γενουήτου
 Περιφρονεῖς τοὺς λόγους. Ναί, ἐγὼ τρέμω
 Τῶν Γραικῶν τώρα μάλιστα τοὺς δόλους
 Καὶ τῶν ἀπεγνωσμένων τὴν μανίαν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Αἱ δειλαὶ συμβουλαὶ σου ἤδη δύο μῆνας
 Μ' ἀναχαιτίζουν. Τί εἰς ἐμὲ πλέον λέγεις
 Περὶ ἰσχυρᾶς ἀμύνης, περὶ δόλων
 Τῶν ἀσεβῶν; Ἄν τρέμης τὴν ἐσχάτην
 Αὐτῶν μανίαν, σὺ μεῖνε· εἰς τὰς ἐφόδους
 Μὴ κινδυνεύσης. Ἄλλ' ἐγὼ τὸ εἶπα,
 Τ' ὤμοσα, εἰς τὸ Βυζάντιον βασιλέα
 Τρέμων ὁ κόσμος πρέπει νὰ μὲ βλέπη,
 Ἡ πλέον ἐγὼ τὸν κόσμον νὰ μὴ βλέπω.—
 Λησμονεῖς ἄρα σὺ τὴν νύκτα ἐκείνην,
 Ὅτε εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀδριανοῦ, ἐνῶ πάντες
 Ἦσαν εἰς βαθὺν ὕπνον βυθισμένοι,
 Μόνος ἐγὼ εἰς τὸν νοῦν μου ἔχων τὴν πόλιν
 Δὲν ἠδυναμην ὀφθαλμὸν νὰ κλείσω;
 Ἐκτοτε μ' ἐγκατέλιπε ἡ γαλήνη
 Τῆς νυκτός. Εἰς τὸ ἀβρὸν σπρῶμά μου τώρα
 Μάχη, φρικτὸς ἀγὼν ἔς τὸ στήθος τοῦτο
 Εἶν' ὁ εἰς ἄλλους γλυκὺς γαλήνιος ὕπνος·
 Τὸ σῶμα, ναί, κοιμᾶται, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου
 Ἄγρυπνος μένει ἐν μέσῳ τῶν παθῶν της.
 Ἀλλὰ τί λέγω; Ὅχι! Ὅχι! Οὐδὲ τὸ σῶμα

Ἦσυχον ποτὲ μένει. Ἄ! Σὺ δὲν μ' εἶδες
 Ἐ τὴν κλίνην νὰ συστρέφωμαι βιαίως·
 Δὲν μ' εἶδες ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην ἄκραν
 Μανιώδης νὰ σύρωμαι ἀδιακόπως·
 Δὲν μ' ἤκουσες ἐσὺ ν' ἀναστενάζω
 Ὡς ὁ ἀσθενὴς τὸν ὁποῖον δριμεῖς πόνοι
 Βασανίζουν, κ' ἐξ αἴφνης νὰ βρυχώμαι
 Ὡς ὁ λέων. ὦ Χαλίλ! Ὁχι, ὁ Μωάμεθ
 Ὑπνον, τὸ εἶπε, ἀλλοῦ δὲν θ' ἀπολαύσει
 Παρὰ εἰς τοῦ Κωνσταντίνου τὰ βασίλεια!

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΛ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Οἱ ναῦται εἶναι εἰς τὰ ὄπλα, καὶ ὁ στολάρχης
 Ὑπόσχεται πλήρη ὄλεθρον τοῦ ἀπίστου.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ὑπαγε σὺ πιστέ μου καὶ ἐπαγρῦπνει
 Εἰς τὴν καλὴν εὐόδωσιν τοῦ ἔργου.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΛ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἀνόητον ἔθνος! Νῦν πνέει μόλις· βλέπει
 Ὅτι ἀφρεύκτως νὰ πέσῃ μέλλει δοῦλον
 Πρὸ τῶν ποδῶν μου, ἀλλὰ μὲ πᾶσαν τέχνην
 Τολμᾷ νὰ ἐξάψῃ μᾶλλον τὴν ὀργὴν μου!
 Ναί, ἐμὲ δεσπότην ἄσπλαγχον θὰ λάβει.
 Βαρεῖα, σιδηρᾶ ἢ χεῖρ μου θὰ πιέζει
 Τὸν κεκλιμένον τράχηλον τοῦ ἀπίστου.
 Τὸν στόλον μου τοὺς Γούρκους μου νὰ καύσῃ
 Προσπαθεῖ νῦν δολίως, ὄχι ἵνα σώσῃ

Ἐαυτὸν τοῦ θανάτου, διότι ἐλπίδα
 Οὐδεμίαν ἔχει εἰμὴ τὸ ἔλεος μόνον
 Τοῦ νικητοῦ· ἐκ πονηροῦ πόθευ μόνον
 Ἐμὲ νὰ βλάβῃ. Ἄλλ' ἄθλιος αὐτὸν βλάπτει,
 Αὐτὸν μόνον ἐμὲ ἐνισχύει δὲ μᾶλλον.
 Ἡ ἀσθενὴς αὐτοῦ ὀργὴ κατ' αὐτοῦ τέλος
 Προκαλεῖ κραταιὰν ὀργήν. Ναὶ φθάνει
 Ταχέως ἡ ἡμέρα. Αὐτὸς δολίως νὰ καύσῃ
 Τὸν στόλον μου ἐπροσπάθησε ματαίως,
 Ἐγὼ ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ, χωρὶς δόλον
 Ἐν ἰσχύει θριαμβεύων, τὰ παλάτια,
 Τοὺς ναοὺς του καὶ αὐτὸν ἐκεῖ κλεισμένον
 Ἐντρομον τότε θέλω καταστρέψῃ
 Διὰ πυρὸς καὶ ῥομφαίας. Τότε θὰ κλαύσει.

ΧΑΛΙΑ.

Ὅχι, ὁ Γραικὸς τοσοῦτον πεισματώδης
 Δὲν εἶναι βέβαια ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὁ Λατῖνος
 Τὸν ἐνθαρρύνει, ὁ ἔχθιστος Λατῖνος,
 Ὑποσχόμενος πάντα βοήθειας,
 Καὶ συμβουλεύων εἰς τὸ ἔλεός σου
 Ἐλπίδα νὰ μὴ θέσῃ. Ἀλλὰ τοὺς Φράγκους
 Οἱ Γραικοὶ νὰ γνωρίσωσιν ἀρχίζου,
 Βραδύνουν αἱ βοήθειαι, καὶ εἰς τὴν πόλιν
 Ὁ λαὸς θορυβεῖ ὠργισμένος κράζων
 Τὴν ἐξῶσιν τῶν Φράγκων· καὶ τοῦ ὄχλου
 Ὑποστηρίζουν τὰς φωνὰς οἱ πρῶτοι
 Μεγιστᾶνες Γραικοὶ καὶ ὁ κληρὸς ὅλος.
 Ἐφαντάζοντο ὅτι ἔκραζον εἰς τὴν πόλιν
 Ἄνδρας, αἱ ὁποῖοι, σεβόμενοι τὴν πρώτην
 Αὐτῶν εὐγένειαν, ἤθελον προθύμως
 Γίνει καθ' ὅλα ὑπήκοοί των· ὅμως

Ἐἴρον ἐξ ἐναντίας ἄνδρας προθύμους
 Νὰ γίνουσι αὐτοὶ πάντων ἀρχηγέται.
 Ὁ βασιλεὺς, καὶ αὐτὸς βέβαια τοιούτους
 Τοὺς Φράγκους βοηθοὺς δὲν ἐπροσδόκα.
 Ἐκπεπληγμένος ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ
 Τῶν φωνῶν τοῦ λαοῦ του καὶ τοῦ κλήρου,
 Ἀπορῶν τί νὰ πράξῃ. Ἄ! Ναι, ἀμηρᾶ μου!
 Ἄν νῦν μετὰ τὴν νίκην ἀποστείλῃς
 Ἐπιεικεῖς συνθήκας εἰς τὴν πόλιν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τί;

ΧΑΛΙΑ.

Βασιλεῦ μου! Πρόσφορος ἡ ὥρα!
 Δράξε τὴν λέγω. Μὴ καιρὸν ἀφήσης
 Ἐπὶ τοὺς Φράγκους.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς! Τί λέγεις; Ἐγὼ πάλιν
 Συνθήκας νὰ προσφέρω; Ἐγώ; Ἡ φίλους
 Ἡ πολεμίους τοὺς ποταποὺς ἐκείνους
 Σήμερον ἔχω, ἀδιάφορον τὸ ἔχω.
 Ἄν θέλουν νὰ σωθοῦν αὐτοὶ ἄς φροντίσουν!
 Ἐκεῖνοι εὐθὺς ἰκέται μου ἄς προσπέσουν!
 Πλὴν ὑψαύχην δὲν στέργει ὁ Κωνσταντῖνος
 Τοῦ νικητοῦ εἰς τὸ ξίφος ν' ἀποδώσῃ
 Ὅσον ὀφείλει ὁ νικημένος! Τάλας!
 Καιρὸς δὲν εἶναι ἀξιοπρεπείας Καισάρων!
 Ἄς γίνῃ ταπεινός! Ταπεινοσύνη
 εἶναι νῦν τὸ καθήκον του, καθήκον
 Ἡγεμόνος κωθροῦ καὶ ἀνάνδρου γένους,
 Ἄν νὰ λυτρώσῃ ἐπιθυμῆ, ὡς ὀφείλει,

Τὸν λαόν του καὶ αὐτὸν ἐκ τῆς μαχαίρας
 Τοῦ ἐξυβρισθέντος νικητοῦ. Νῦν πάντως
 Ὁ χρόνος ἠλλοιώθη, ὡς ἠλλοιώθη
 Ὁ νοθευμένος καὶ μωρὸς λαὸς του.
 Τώρα ἀνόμοιος καὶ αὐτὸς νὰ γίνη ὀφείλει
 Τῶν αὐτοῦ προκατόχων. Ναὶ ἄς κάμψη
 Τὸν ἀλαζόνα τράχηλον. Ἄς λάβῃ
 Τὰ σκῆπτρα καὶ τὰ στέμματα εἰς τὰς χεῖρας
 Κενὸν πλέον στολισμὸν τῆς κεφαλῆς του.
 Ὠραία κόρη δὲν εἶναι ἥτις μὲ λύπην
 Στερεῖται τὰ χρυσᾶ κοσμήματά της.
 Ἄνῆρ μὴ ἦναι τόσον ματαιόφρων!
 Ἄς ἀφήσῃ ἀσκεπῆ τὴν κεφαλὴν του!
 Ἄς ἐκβῆ τῶν πυλῶν! Ἄς ἔλθῃ ἐμπρὸς μου,
 Καὶ στέμματα καὶ σκῆπτρα ν' ἀποθέσῃ!
 Τοιαύτην θέλω ἀξίαν ἐμοῦ, μεγίστην,
 Πρώτην ἀρχὴν τῶν συνθηκῶν πρὸς τοῦτον
 Τὸν μικρὸν βασιλίσκον τῶν τρεμόντων
 Λαῶν τοῦ Βυζαντίου.

ΧΑΛΙΑ.

Ναί. Ἀσθενὴς εἶναι,
 Ἄλλ' εἶναι Βασιλεὺς, υἱὸς μεγάλων
 Κραταιῶν βασιλέων, σώζει εἰς τὸ στήθος
 Τὴν ἀρχαίαν μεγαλόψυχον ἀνδρείαν.
 Ἄν τοιοῦτος δὲν ἦτο ἀνάξιος ἦτο
 Ἐχθρὸς τοῦ τέκνου τοῦ Ἄμουράτ. Καὶ μόνον
 Τότε ἐναντίον του ἀρκοῦσε ἐδῶ νὰ στείλῃς
 Ἐνα τῶν στρατηγῶν σου.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ναί, τὸ στέργω
 Ναί, τοιοῦτος νὰ ἦναι αὐτὸς ὀφείλει.

Ἄλλ' ἐγὼ ὁ βασιλεὺς σου, ἐγὼ μονάρχης
 Τῶν ἀνδρείων Τούρκων, ποῖος νὰ ἦμαι ὀφείλω;
 Δειλὸς νῦν νὰ δειχθῶ, νὰ κλίνω ἐμπρὸς του
 Νὰ ζητήσω ὅ,τι ἐκ τούτου μου τοῦ ξίφους
 Κρέματα ἅμα θελήσω νὰ τὸ λάβω;
 Ἄκραν δοξάν λαμβάνει ὁ θριαμβεύων
 Διὰ τοῦ ξίφους αὐτοῦ, τελῶν δι' αἱμάτων
 Τὸν ἔλεθρον τοῦ ἐχθροῦ του. Κατωτέραν
 Ἐκεῖνος ὅστις ἔρχεται εἰς συνθήκας
 Καὶ ὑπὸ τῆς ἀνανδρίας τοῦ μικροψύχου
 Ἀντιπάλου ὅστις ἔβριψε τὰ ὄπλα
 Λαμβάνει ἄνευ ἀγῶνος τυχὸν κέρδος,
 Παραδομένην εἰς αὐτὸν τὴν νίκη.ν.
 Πλὴν μ' ὄλον τοῦτο, ἂν θέλῃ ὁ Κωνσταντῖνος,
 Ἄν ἔλθῃ ἐμπρὸς μου ἰκέτης πρὸς δεσπότην,
 Πραῦνω τότε τὴν ὀργὴν, τὴν δίκην
 Τοῦ ἀπίστου ἀφίνω εἰς τὸν προφήτην. Ὅμως
 Ὑπερήφανος εἶναι, ὁ Καῖσαρ οὗτος!
 Λέγει νὰ τελειώσῃ ὅλα διὰ ξίφους!
 Δόξαν ἀρχαίαν ἀνακαλεῖ εἰς τὸν νοῦν του!
 Ἡρῶς θέλει νὰ γίνῃ! Ἡρῶς ἄς γίνῃ!
 Τοῦ ἥρωος πάντοτ' εἶναι ἄφρευκτος τύχη,
 Ἡ θάνατος ἢ νίκη. Ἄς λάβῃ! Ἄς λάβῃ
 Ὅ,τι δύναται! Ἀθάνατος ἄς γίνῃ!
 Ἀθάνατος κ' ἐγὼ εἰς τὴν κραταιάν μου
 Ἐπὶ τοῦ ἀπίστου ἐκδίκησιν θὰ γίνω.
 Τὴν πόλιν θέλω! Ἄλλ' ὄχι διὰ συνθήκης!
 Ἐκεῖ θὰ εἰσέλθω ἐκδικητής. Διὰ ξίφους
 Τὴν πόλιν θέλω! Καὶ Γραικῶν καὶ Τούρκων
 Πτώματα ἐπὶ πτωμάτων θὰ σωρεύσω,
 Διὰ ν' ἀναβῶ εἰς τὸν θρόνον τῶν Καισάρων
 Ἐνδοξος, μέγας. Πρὸ πολλοῦ μὲ κράζει
 Ἐκεῖ φωνὴ βροντώδης τοῦ Ἀμουράτου!

Ἄλλὰ ξιφῆρη νικητὴν μὲ κράζει.
 Τί θὰ μὲ σταματήσει; Ἴσως ἐν τεῖχος;
 Ἄς τὸ πηδῆσω! Ἄς ἔμβω! Καὶ ἡσυχίαν
 Ἄς λάβῃ τοῦ πατρὸς τ' ὀργίλον φάσμα!

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΙΣΜΑΗΛ.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ἔρχομαι βασιλεῦ νὰ σ' ἀναγγεῖλω
 Ἀνέλπιστον συμβάν. Ἢ μέχρι τοῦδε
 Προσμενομένη τῆς Σερβίας βοήθεια
 Τέλος φθάνει εἰς ἡμᾶς πεζῶν καὶ ἰππέων
 Ἐκλεκτὸν στίφος. Χρήματα καὶ σῖτον
 Φέρουσιν ἱκανόν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τοὺς Σέρβους τούτους
 Τάξε παρὰ τὰ τεῖχη τὰ χερσαῖα,
 Διὰ νὰ δείξῃ ὁ νέος ἥλιος εἰς τοὺς ἐχθρούς μας
 Ὅτι καὶ Χριστιανοὶ τοὺς πολεμοῦσι.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Δέσποτα, νίκη! Ἀπώλεια εἰς τοὺς ἐχθρούς σου!
 Ὁ στόλος σου εἶναι σῶος, πολλοὺς ἀπίστους
 Τεντωμένους νεκροὺς σύρει τὸ κῦμα
 Πρὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ταχυτάτους
 Καὶ τρομεροὺς τῆς νίκης μας ἀγγέλους·
 Ὅσοι πνέουν ἔτι τῶρα εἰς τὰς ἀλύσεις
 Ἴστανται ἐνώπιον τῆς ὀργῆς σου. Ἴδέ τους!

(Ἀνοίγεται μέρος τῆς σκηνῆς καὶ φαίνονται πρὸ ταύτης Γραικοὶ καὶ
 Φερίγκοι ἀλυσοδαμένοι, στρατιῶται Τοῦρκοι, ἐξ ὧν τινὲς μὲ δᾶδας)

ΜΩΑΜΕΘ.

Ὦ χαρά! Ναί, ὑπερόπτα Κωνσταντίνε!
 Ὀδύρου τώρα! Κλείσου εἰς τὰ παλάτια!
 Νίκην καὶ στρατιώτας ἀπολέσας
 Θρήνει! Ναί, θρήνει! Ἄλλὰ τοῦ ἀθλίου ὑπερόπτου
 Μάταιος ὁ θρήνος. Ἄν ἐνώπιόν σου,
 Ἐνώπιον τῶν δωμάτων τῶν προγόνων
 Ταπεινοῦσαι θρηνηῶν καθὼς παιδίον,
 Ἄνωφελῶς, πλέον μὴ διστάτης, κάμψου,
 Ταπεινώσου καὶ ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ,
 Τοῦ ἰσχυροῦ νικητοῦ σου. Ἐχβα! — Ἐπιμένεις;
 Ὁ Θεὸς τοῦ προφήτου σὲ τυφλώνει.
 Εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου σου θρηνοῦντα
 Τῶν Τούρκων μου τὰ ξίφη θὰ σὲ φθάσουν!
 Τοιοῦτον τέρμα ἢ δόξα σου θὰ λάβει.—
 Ἄλλὰ πιστέ μου διηγοῦ τὴν νίκην.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἐς τὴν γέφυράν μας ἦτις εἰς τὸ μέσον
 Τοῦ λιμένος προβαίνει, ἐφ' ἧς στημέναι
 Αἱ μηχαναὶ μας εἶναι καὶ τὰ τεῖχη
 Ἐκ τοῦ πλησίον χτυποῦν, ἐκεῖ τὸ πρῶτον
 Εἶδαμεν ἐλαυνόμενα τὰ πλοῖα
 Καὶ φθάσαντα ἀπεβίβασαν δύο ἄνδρας
 Μὲ μηχανὰς ἐμπρηστικὰς, καὶ εὐθέως
 Στρέφονται μὲ ταχὺν πλοῦν πρὸς τὸν στόλον.
 Σιγὴν βαθεῖαν οἱ Τούρκοι διατηροῦσιν.
 Ὁ πολέμιος ἀνύποπτος προβαίνει
 Πρὸς τὸ μέσον τοῦ στόλου· φθάνει, εἰσδύει
 Μεταξὺ τῶν μυριῶν νεῶν σου, εἰς μίαν
 Τριήρη παρευθὺς τὸ πρῶτον σκάφος

Τῶν ἐχθρῶν προσκολλᾶται, πῦρ ἐμβάλλει.
 Καὶ συγχρόνως μεγάλη ἐφάνη λάμψις
 Ἐπὶ τὴν γέφυραν. Τότε ἦτο ὥρα τῆς δίκης!
 Διὰ μηχανῶν ὑπερμεγέθεις λίθους
 Ρίπτουν βιαίως οἱ Τοῦρκοι ἐπὶ τὰ σκάφη,
 Ἄλλο, ὀρμῶσι μὲ ἀκόντια πανταχόθεν,
 Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ τριγμοῦ τῶν θραυομένων
 Σανίδων καὶ δοκῶν, καὶ τοῦ πατάγου
 Τοῦ δερομένου κύματος, τοῦ ἀπίστου
 Τὴν οἰμωγὴν τῆς ἀπωλείας ἀκούω.
 Ἐγὼ τότε εἰς τὴν γέφυραν προστρέχω
 Μὲ τοὺς πιστοὺς καὶ ἐσβέσαμεν τὰς φλόγας
 Καὶ ζῶντας συνελάβομεν τοὺς δύο.
 Οὐδεὶς ἐσώθη τῶν ἐχθρῶν, δύο σκάφη
 Ἐβυθίσθησαν ὅλως τ' ἄλλο ἐκάη
 Ὅμοῦ μὲ τὴν τριήρη εἰς τὴν ὁποίαν
 Ἐπροσκολλήθη. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη βλάβη
 Τοῦ στόλου σου, ἀλλ' ἐσώθη σχεδὸν ὅλον
 Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου. Τῶν ἐπιβούλων
 Ἐφορμητῶν ἀπίστων, ζῶντες μόνοι
 Ὑπάρχουν οὗτοι ἐνταῦθα αἰχμάλωτοί σου.
 Καὶ οἱ Τοῦρκοι πάντες κράζουν τὴν σφαγὴν των.

ΤΟΥΡΚΟΙ (ἐξῶθεν)

Αἶμα! Εὐθὺς αἶμα!

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἀκούεις!

ΜΩΑΜΕΘ.

Ζάγανε δράμε!

Ἄς παύσειν αἱ φωναί.

ΧΑΛΙΑ.

Μὴ ἐνδώσης. Σκέψου!
Πρῶτα ἀκουσέ με!

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἄλλὰ τοὺς αἰχμαλώτους....

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄγε πρὸ τῆς σκηνῆς μου φύλασσέ τους.
(Ὁ Ζάγανος ἀπέρχεται μὲ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς Τούρκους.)

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τί θέλεις νὰ μὲ εἰπῆς;

ΧΑΛΙΑ.

Ἄξιοι θανάτου.
Εἶναι οἱ ἄπιστοι. Ἄλλὰ τὸ πρὸς τοὺς Τούρκους
Ἐλεός σου, ἐλεήμων νῦν πρὸς τούτους
Νὰ δειχθῆς σ' ἀναγκάζει. Συλλογίσου,
Πολλοὶ κρατοῦνται αἰχμάλωτοι εἰς τὴν πόλιν
Ἄνδρες ὄχι ἀγενεῖς καὶ τοῦ Κοράνου
Σταθεροὶ στύλοι. Αἱ χεῖρές των αἱ ὁποῖαι
Ἐσφιγγον διὰ τὴν δόξαν σου τὸ ξίφος,
Σφίγγονται τώρα εἰς σιδηρᾶς ἀλύσεις.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τί λέγεις;

ΧΑΛΙΑ.

Ναί, ἀμηρᾶ μου! Εἰς τὸ Βυζάντιον
Πρόβαλε ἀνταλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων.

Λυμέναί αἱ χεῖρες τῶν πιστῶν σου ἄς δράξουν
 Τὸ ξίφος πάλιν ὑπὲρ σοῦ γενναίως,
 Καὶ οὗτοι οἱ πονηροὶ εἰς τὴν πόλιν τῶρα
 Ἄς ὑπάγουν ἄς ζήσουν ἕως ὅτου
 Ἐλθῇ ἡ ὥρα καθ' ἣν τοῦ Τούρκου ἡ σπάθη
 Ἐν μιᾷ μόνῃ πληγῇ θὰ τοὺς πατάξει
 Μὲ τέκνα, μὲ γυναῖκας, μὲ πατρίδα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τολμήσαντας τῆσοῦτον ἐσὺ θέλεις
 Νὰ τοὺς ἀφήσω μὲ νέας τέχνας πάλιν
 Ἄλλα δίκτυα νὰ πλέξουν εἰς τοὺς Τούρκους ;
 Ἐκ μέσου αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου ὁμνύω
 Δὲν τοὺς ἐκβάλλει εἰμὴ ἡ χεὶρ τοῦ θανάτου !
 Ὅσοι δὲ Τούρκοι αἰχάλωτοι στενάζουν,
 Ὀλίγον ἔτι πάσχουν. Ναὶ, ταχέως
 Τὸ ξίφος τοῦτο πάσας θὰ συντρίψει
 Τὰς ἀλύσεις αὐτῶν, καὶ ἡ δεξιὰ μου
 Λαμπρῶς αὐτοὺς διὰ πάντα θ' ἀνταμείψει.

ΧΑΛΙΑ.

Ἴδὲ μὴ σὲ προλάβωσιν οἱ ἐχθροὶ σου,
 Καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐμβὰς ἀμοιβὴν ἄλλην
 Μὴ δυνηθῆς νὰ δώσης εἰς ἐκείνους
 Εἰμὴ τὸν τάφον ἔς τοὺς ψυχροὺς νεκροὺς των.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄς τολμήσῃ καὶ τοῦτο ὁ Κωνσταντῖνος !
 Ἄλλ' ἐκεῖνος ἄς κλαύσῃ, καὶ ἄς πενήθῃ.
 Ἐπὲρ ἡμᾶς. Ὅλοι οἱ Γραικοὶ του ἄς φρίξουν.
 Οὐδ' εἰς κρημνοὺς, οὐδ' εἰς βουνὰ, οὐδ' εἰς δάση
 Θὰ δυνηθοῦν καταφυγὴν νὰ εὔρουν.

Κρημνούς βουνά και δάση, ὅλα ἡ ὄργή μου
 Πῦρ και ξίφος κρατοῦσα θά διατρέξει.
 Ὅλην τὴν γῆν των ποταμοὶ θά σχίσουν
 Χριστιανικῶν αἱμάτων. Ὅλον τοῦτο
 Τ' ἄπιστον σπέρμα θά χαθῆ, και ἀκόμη
 Τοῦ Μωάμεθ ἡ ὄργη δὲν θέλει παύσει.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Μᾶλλον αὐξάνει ὁ ἀναβρασμὸς τῶν Τούρκων
 Και πολλοὶ ἐπαπειλοῦν ἂν σὺ βραδύνης
 Ν' ἀποφασίσῃς

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς; Σήμερον ταύτην
 Τὴν φωνήν μου τὴν σείουσαν μετὰ τρόμου
 Τὴν οἰκουμένην ὅλην δὲν θ' ἀκούσει
 Ποταπὸς ὄχλος; Τρέξε εἰς τ' ὄνομά μου,
 Οἱ στασιώδεις λόγοι εὐθύς ἄς παύσουν.
 Πρὸ τῆς σκηνῆς μου οἱ αἰχμάλωτοι ἄς φερθῶσιν.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ.

ΧΑΛΙΑ.

Ἄμην ἄ τώρα μάλιστα εἶν' ἀνάγκη
 Νὰ δείξῃς τὴν ἰσχύν σου. Ναι, μιμήσου
 Τὸν σταθερὸν και μέγαν Ἀμουράτην.
 Ἄν θρασύς ὄχλος ἤθελε ἐν τῷ ἅμα
 Ἐκπληρωμένας τὰς μωράς του ὀρέξεις,
 Τολμηρὸς τότε ἐκεῖνος τὸ ἐναντίον
 Διέταπτε παρευθύς και πάντες ἦσαν
 Ἐτοιμοὶ ἐκτελεσταὶ τῆς προσταγῆς του.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ

ΖΑΓΑΝΟΣ

Εἶναι πάντες ἐνταῦθα.

ΧΑΛΙΑ.

Βασιλεῦ μου!

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Αἶμα ὅλοι κράζουν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἐς τὴν ἀπόφασίν μου,

Καὶ ἐπιεικῆς καὶ φοβερός νῦν εἶμαι.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

(Πρὸ τῆς σκηνῆς, Αἰχμάλωτοι Γραικοὶ καὶ Φράγχοι, Στρατιῶται Τοῦρκοι
ἐξ ὧν τινες μὲ δᾶδας.)

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄπιστοι προπετεῖς! Ὁ βδελυκτός σας
Δόλος ἀξίους σᾶς καθιστᾷ θανάτου
Φρικτοῦ πολυωδύνου. Σεῖς σιωπᾶτε!

Εἶς Γραικός.

Εἴμεθα ἐχθροὶ σου τί εἰς ἐσὲ νὰ εἰπῶμεν;

ΜΩΑΜΕΘ.

Παράφρονες! ἐχθροὶ καλεῖσθε ἐκείνου
Τοῦ ὁποίου τὸ ἔλεος, εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς σας.
Ἄλλ' ἐγὼ τὸ τυρλόν σας τοῦτο θάρσος
Θέλω γενναίως νὰ συγχωρήσω. Μόνους
Τῆς τύχης σας κυρίου ἐσᾶς ἀφίνω.
Ἐκλέξατε ἢ τὴν πίστιν τοῦ προφήτου
Καὶ λαμπρὰν δόξαν καὶ ἐξουσίαν καὶ πλοῦτη,

Ἦ νὰ ἐκπνεύσετε πάντες ἔς τὰς βασάνους
 Ἐντὸς ὀλίγου ἅμα ἡ αὐγὴ ἀνατείλη
 Ἐκεῖ πρὸ τῶν τειχῶν, φρικώδης θεά
 Υἱῶν, πατέρων, ἀδελφῶν, συζύγων.

Γραικοὶ καὶ Φράγκοι.

Πάντοτε Χριστιανοί! Πάντοτε ἐχθροὶ σου!

ΜΩΑΜΕΘ.

Καὶ τῶν ἐχθρῶν μου λάβετε τὴν τύχην.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Αΐθουσα ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΛΟΓΓΟΣ,
ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ, ΓΡΑΙΚΟΙ, ΒΕΝΕΤΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΟΥΗΤΑΙ.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Τοῦ Γαλατᾶ τοὺς Γενοῦήτας μόνους
Ἐπέβλεπεν ὁ λόγος μας, καὶ πάλιν
Τὸ λέγω, οὗτος δὲν εἶναι ὁ πρῶτος δόλος.
Πλησίον τοῦ Γαλατᾶ τὰ πλοῖά του ὁ Τοῦρκος
Ἔσυρε διὰ ξηρᾶς εἰς τὸν λιμένα,
Ὅλην μίαν νύκτα τῶν ναυτῶν τὸ πλῆθος
Εἰς τὸν τεράστιον πλοῦν ἐνησχολεῖτο,
Εἶδον ἐκεῖνοι κάθε ἐτοιμασίαν·
Ἄλλ' ἐν ᾧ χρέος, ὡς σύμμαχοί μας, εἶχον
Νὰ μηνύσουν τὸ πᾶν, δόλιοι ἐσιώπων.
Ναί! Τότε μᾶς ἐπρόδωκαν σιωπῶντες!
Τώρα δμιλοῦντες! Καὶ ταχέως προβλέπω,
Εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ μας πολεμοῦντες
Θὰ μᾶς προδώσουν! Ταῦτα εἶπα καὶ λέγω
Ἦναγκασμένος, διότι σεῖς τὸν Κόκον
Συκοφαντεῖτε! Ὅχι! Ὅχι ἐξ ἀπειρίας,
Ἐκ προδοσίας ὁ στόλος τῶν ἀπίστων
Ἐξέφυγε τὴν φλόγα τοῦ ἀτρομήτου
Ἡυρπολήτου. Σεῖς πρῶτοι εἴσθε ὕβριστάι μας!

ΛΟΓΓΟΣ.

Ὅχι. Προδότην πάντα Γενοῦήτην
Οἱ Βενετοὶ ἀπεκάλουν! Ἄν οἱ δαίλαιοι

Τοῦ Γαλατᾶ, ἐκπεφυλισμένον σπέρμα,
 Προδίδουσι τὴν πόλιν, τί μ' ἐκείνους
 Ἔχομεν πλέον κοινὸν ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα
 Ὑπὲρ τῆς πόλεως πολεμοῦντες;

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Αἴφνης

Σεῖς καθ' ἡμῶν ἐπήλθετε ξιφῆρεις;
 Σᾶς εἶδε ὁ μέγας δούξ. Ἄλλο δὲν λέγω.

ΛΟΓΓΟΣ.

Ὁ μέγας δούξ! Ἠνώθητε καὶ οἱ δύο;

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ἵθρις δευτέρα εἶν' αὕτη! Ὅτε ἀπαιτοῦτες
 Ἀλόγως νὰ γυμνώσω τὰ ὕδραϊα τείχη
 Τῶν ἐλεπόλεων ἵνα σὺ τὰς λάβῃς·
 Ἄρνηθέντα μ' ἐκάλεσες προδότην!
 Τὸν Νοταρᾶν προδότην! Δεῖλαιε Φράγχε!
 Τὸ μέλλον θέλει δείξει τὸν προδότην.
 Νῦν ψεύστην μὲ καλεῖς . . . !

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Ποῦ εἶσαι σκέψου!

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Σέβομαι τοῦ ἀνακτός μου τὸ παλάτιον.

ΛΟΓΓΟΣ.

Ματαίως ὁ φθόνος συνομνύει.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Τί λέγεις;

Δὲν φθονεῖ ὁ Βενετὸς τὸν Γενοῦήτην
 Οἱ τίμιοι τοὺς ἀτίμους...! Πλὴν πρὸς τοῦτον
 Τί ἐγὼ γὰ ἐρίσω...! Σὺ ἄκουσόν με κύριε!
 Μία ὕβρις εἰς ἐμὲ εἰς τὴν Βενετίαν
 Ὑβρις εἶναι, καὶ ὡς πρέσβυς ἔς τ' ὄνομά της
 Διαμαρτύρομαι τώρα κατὰ τούτου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τί τώρα διαμαρτύρεσαι; Τί πρέσβυς
 Καλεῖσαι τώρα; Πρέσβυν δὲν σὲ βλέπω!
 Ἄπειθῆ στρατιώτην μου σὲ βλέπω.
 Ἐνοχον ὡς εἶν' ἔνοχοι οὔτοι πάντες! --
 Ἄφρονες! Ἄναιδεῖς! Οὔτω τὸν Τοῦρκον
 Σεῖς πολεμεῖτε; Ἐπίορκοι! Ἀποδυθῆτε
 Τὰ ὄπλα ταῦτα! Ἐπικατάρατα ὄπλα
 Ἐγειναν νῦν. Ποῖον αἶμα ἀποσταλάζουν;
 Αἶμα χαρὰν γὰ προξενήσῃ μέλλον
 Εἰς τὸν ἐχθρόν μας, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν νίκην
 Μετὰ ζήλου τσοσούτου ὑπηρετεῖτε.
 Φύγετε λέγω. Μᾶλλον τῶν ἀπίστων
 Εἴσθε σύμμαχοι σεῖς, ἢ σύμμαχοί μου.
 Ναί, δράμετε ἀνυψώσατε ἔμπροσθέν των
 Τὰς χεῖράς σας βαμμένας εἰς τὸ αἶμα
 Τῶν ἀδελφῶν σας, καὶ ἀδελφούς των τότε
 Οἱ Τοῦρκοι θέλουν σᾶς δεχθῆ! Βραβεῖον
 Τῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἀνοσίαν
 Καὶ βδελυκτὴν καὶ ἐπάρατον φωνάζω
 Λαμπρὸν βραβεῖον θέλουν σᾶς δώσει οἱ Τοῦρκοι!

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Βασιλεῦ μου!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Σιώπα! Εἶδα ὅλα. Εἶδα
 Τὰ σφάγια τῆς αἰσχροῦ σας μάχης. Λόγγε!
 Ἐγκλημα νέον ἐδὼ τυφλὸς προσθέτει
 Ἐνώπιον τοῦ ὠργισμένου σου δεσπότη.
 Τρέμετε! Καὶ κριτὴς καὶ μάρτυς εἶμαι
 Τῆς πονηρίας ἀπάντων! Παραβάται
 Τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ ἐντὸς τούτων
 Τῶν σεβαστῶν τειχῶν! Τρέμετε ἀνόσιοι!
 Εἰς τὰ παλάτια μου ἢ προσταγή μου
 Τὴν τόλμην σας αἰωνίως ἀρκεῖ νὰ πλήξῃ.
 Πλὴν δὲν θέλω διὰ ξίφους νὰ πληρώσω
 Τὴν τιμωρίαν ὑμῶν. Ἐστω ποινή! σας
 Ἡ καταφρόνησίς μου, ἢ δίωξις σας.
 Ἐκ τῶν ὄρκων σᾶς λύω. Φύγετε! Ἐκβῆτε!
 Οἱ Χριστιανοὶ δὲ πάντες ἄς ἀκούσουν
 Ὅτι εἰς τὸν ἄκρον κίνδυνον ἡ πόλις
 Σᾶς ἐκδιώκει διὰ τὰ αἰσχροῦ σας ἔργα.

ΛΟΓΓΟΣ.

Σὺ κύριος ἡμῶν εἶσαι. Ἄλλ' ἐκ τῆς πόλεως
 Πρὶν ἐκβῶ, μὲ τὸ αἷμά μου θὰ πλύνω
 Ἐπὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς πᾶν ἔλλειμμα μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΛΟΓΓΟΣ,
 ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Στρατιῶται Γραικοὶ, Βενετοὶ, καὶ
 Γενουῆται, ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ἡμέρα ὀδύνης! Βασιλεῦ μου φρίξον!
 Δυστυχεῖς ἀδελφοί! Διατὶ εἰς τὸ κῆμα
 Δὲν ἔλαβον καὶ θάνατον καὶ τάφον;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Οἶμοι! Τί ἀκούω!

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ναί, ὅσους τῶν ἀνδρείων
Πυρπολητῶν ἐζώγησαν τὴν νύκτα
Εἰς τὰ μαρτύρια ἐνώπιον τῶν φιλτάτων
Οἱ Τοῦρκοι ἀσπλάγχχνως τοὺς φονεύουν πάντας.

ΛΟΓΓΟΣ.

Τίγρεις!

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Φεῦ! Οἱ ἀδελφοί!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Φρίττετε! Ἄλλ' ὅμως
Ὁ Τοῦρκος σφάζει ἐχθρούς. Σεῖς ἀδελφούς σας!
Φράγχοι, Φράγκους! Θρηνεῖτε δαίλαιοι τώρα!

ΛΟΓΓΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΓΕΝΟΥΗΤΑΙ, ΒΕΝΕΤΟΙ.

Συγχώρει ἡμᾶς!

ΛΟΓΓΟΣ.

Εἰς τρομερὸν ἀγῶνα
Εἰς ἀγῶνα θανάτου ἀπόστειλέ μας
Νὰ πλύνωμεν τὸ μέγα ἀνόμημά μας!
Ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἄδελφοκτόνοι!
Νὰ συγχωρήσῃ ἐσᾶς μόνος ὁ Κύριος
Δύναμιν ἔχει. Ἄλλ' ἐλέους πότε ἀξίους
Θὰ σᾶς ἰδεῖ;

ΛΟΓΓΟΣ.

Ἀποθνήσκοντας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Καὶ ζῶντας,
 Ἄρχει μετάνοια. Ἐστω αὕτη ἔρις ἐσχάτη!
 Ἡ φωνὴ τοῦ κινδύνου τῆς θρησκείας
 Ἄς ἀκουσθῆ. Εἰς τὸν φθόνον, εἰς τὸ μῖσος
 Κλείσατε τὰς καρδίας. Ἄς βασιλεύσῃ
 Ἐντὸς αὐτῶν μόνον ὁ ὑπὲρ πατρίδος
 Καὶ ὑπὲρ τῆς πίστεως ζῆλος καὶ ἡ δικαία
 Ὅργη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ μας.
 Χριστιανοί, ἀδελφοὶ πάντες! Εἷς εἶναι
 Ὁ ἀγὼν ἡμῶν, ἅγιος ἐξ Ἰσου δι' ὅλους.
 Μίαν βουλήν, μίαν ψυχὴν ἅς ἔχουν ὅλοι.

ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΛΟΓΓΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Ὁμόνοια! Ὁμόνοια! Ὅργη κατὰ τοῦ ἀπίστου!

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ναί! Δίκη τώρα ἐπὶ τοὺς Τούρκους!

Πάντες.

Δίκη!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐχθίστην μάχην σήμερον προσφέρει
 Εἰς ἡμᾶς ὁ Μωάμεθ.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ἐστω ἐχθίστη
 Καὶ ἡ δίκη ἡμῶν, φρικτὴ εἰς τοὺς παρανόμους.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Ἄς σφαγοῦν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι αἰχμάλωτοί μας
Καὶ αἱ κεφαλαὶ εἰς τὰ τείχη ἄς κρεμασθῶσι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Δράμετε σεῖς καὶ πληρωθήτω ἡ δίκη (1)
Θηριωδίας καρπὸς θηριωδία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἄπάνθρωπος ἡ πράξις. Πλὴν συγγνώμη
Πρὸς ἐχθρὸν ἰσχυρὸν, πρὸς ὑπερόπτην
Βάρβαρον ἀσεβῆ, ἔς τοὺς ὀφθαλμούς του,
Ἦς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ὄχλου εἶναι δειλία.
Ἄς σφάξῃ! Ἄς σφάξῃ! Ἄς μεθυσθῇ ἔς τὸ ἀτμίζον
Τουρκικὸν αἷμα ὁ στρατιώτης, αὕτη
Ἦ ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ ἀδυσώπητος μανία
Πληροῦσα ὅλα τὰ στήθη ἄς ἐκδιώξῃ
Τὰ πάθη, ἄς σβέσῃ τὴν ἐμφύλιον ἔριν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Διπλοῦν ἄλγος! Διπλοῦν θέαμα φρίκης!
Ἄφ' ἑνὸς οἱ σφαγέντες ἀδελφοί μας,
Ἄπ' ἄλλου ἐχθροὶ ἀπροσδόκητοι, ἐχθροὶ νέοι,
Χριστιανοί!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ποῖοι ;

(1) Πρὸς τὸν Λόγγον, τὸν Ἱερώνυμον καὶ τὸν Καντακουζηνὸν, οἵτινες ἀπέρ-
χονται.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Σέρβοι. Πεζοί, ἰππότες
 Πρὸ τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ στρατοπεδεύουν
 Ἐμπροσθεν ὄλων τῶν σκηνῶν τοῦ ἀπίστου.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ὦ ἀπώλεια!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐχθροὶ καὶ οἱ Σέρβοι!

ΝΟΥΤΑΡΑΣ.

Οἴμοι!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐναντίον

Τοῦ πατρὸς ἀετοῦ καὶ οἱ νεοσσοὶ του
 Τοὺς ἐνυχᾶς των στρέφουν. Σέρβοι! Σέρβοι!
 Οὐαὶ εἰς ἐσᾶς. Ὅμως ἡμεῖς πιστοὶ μου,
 Μὴ ἀδημονῶμεν. Παλαιστῆς γενναῖος
 Ἐστω ὁ τῆς πίστεως στρατιώτης.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Ἄναξ!

Χωρὶς ν' ἀδημονήσουν πρὸς τὰ πλήθη
 Χιλιάδες ἐννέα μόνοι δύο μῆνας
 Ἀνθίστανται οἱ πιστοὶ καὶ μ' ὄλον ὅτι
 Τελείως ἔρημα μένουν πλεῖστα τείχη,
 Καὶ μ' ὄλον ὅτι εἰς τοὺς ἀνδρείους δὲν μένει
 Ἀναπαύσεως στιγμὴ, ἄτρομοι ἀντεῖχον
 Καὶ πολλάκις ἐνώπιον τῶν δλίγων
 Στρατιωτῶν τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ, τὸ πλῆθος
 Μὲ τρόμου ὀλολυγμὸν ἐστράφη ὀπίσω.

Ματαίως ὄρμησε πάλιν μανιῶδες,
 Ὡστε ἀπέκαμνε ἡ χεὶρ μας εἰς τὸν φόνον
 Ἄν ἡ ψυχὴ μας μὲ τὴν δύνάμιν της
 Ἀλύγιστον στεβρᾶν δὲν τὴν ἐκράτει.
 Ἄλλ' ἀφοῦ τώρα βλέπομεν τοσοῦτον
 Ῥεῦμα δεινῶν, τοῦ Γαλατᾶ τοὺς Φράγκους
 Προδότας καὶ τοὺς Σέρβους ἐχθροὺς δήλους
 Πίπτει ὡς κορμμένη δρυς τὸ φρόνημά μας!
 Πᾶς λογισμὸς μας, λογισμὸς κινδύνου,
 Λογισμὸς κρυπτομένης προδοσίας!
 Καθεὶς μετρεῖ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν μας
 Καὶ τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν μας βλέπει,
 Καὶ αἰσθάνεται πᾶν σῶμα τὴν ἰδίαν
 Καὶ τὴν κοινήν τῆς πόλεώς σου ἀσθένειαν.
 Ὅλοι θρηνοῦν τὴν Ἐκκλησίαν τὴν πόλιν,
 Καὶ προσμένουν τὴν σάλπιγγα τῆς μάχης
 Ὡς τὴν φωνὴν τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Α! Τί προφέρεις; Οὕτω σὺ τοιαύτην
 Γενναίας ὀργῆς φωνὴν τάχα ἀνυψόνεις,
 Θρηνον ἀκαίρου ἀνάνδρου ἀπελπισίας;
 Δειλὴν ἀπάτην προδοτῶν δὲν τρέμω,
 Μάλιστα εὐκαταφρόνητος ἐμπρός μου
 Εἶν' ὁ ἐχθρὸς ὅστις τοὺς καρποὺς τῆς νίκης
 Διὰ τοῦ δόλου θηρεύει. Ναὶ τοιοῦτος
 Ὁ Τοῦρκος νῦν. Ἀνίκανος νὰ θραύσῃ
 Τῶν θωράκων ἡμῶν τ' ἄρρηκτον τεῖχος,
 Ἐπὶ τὸν Γαλατᾶν προστρέχει καὶ εἰς τοὺς Σέρβους.
 Ἀλλὰ γνωστὸς προδότης πλέον δὲν βλάπτει.
 Τὴν δὲ τῶν Σέρβων ἔνωσιν σταγόνους
 Ἐνωσιν θεωρῶ μετὰ θαλάσσης.

Καὶ σήμερον καὶ πάντοτε ἡ ψυχὴ μου
 Ἐπτόητος εἶναι ὡς τὸ αἰχμηρὸν μου ξίφος.
 Τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται! Ναὶ ἐγερθῆτε!
 Δὲν μ' ἀπελπίζει ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς μας.
 Ἰδὼν τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ βοηθὸν μας
 Εἰς τόσα ἐξαισία τῆς ἀνδρείας σας ἔργα,
 Περιφρονήσεως μάλιστα ὄμμα στρέφω
 Πρὸς τὴν μωρίαν τοῦ αὐθάδους νεανίσκου
 Ὅστις ἀγέλην δούλων ἀντιτάττων
 Εἰς ἀμύντορας πίστεως καὶ πατρίδος
 Ἐρχεται νὰ πορθήσῃ τὸ Βυζάντιον,
 Λησμονῶν ὅτι εἰς τὴν δρμὴν τοῦ ἀπίστου
 Τὰ τείχη τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου
 Πάντοτε ὑπῆρξαν σκόπελοι θανάτου.
 Ἄλλ' ἴσως ἐκ τῆς τόλμης του θὰ λάβει
 Ποιὴν δικαίαν. Πρὸ τῶν τειχῶν μας τρέμουν
 Τῆς ἀγενοῦς ἀγέλης του τὰ στήθη.
 Ὁ φιλάρπαγος Τοῦρκος μικρὰς κώμας
 Νὰ κατακαύσῃ νὰ ληστεύσῃ πλέον
 Δὲν βλέπει ἐμπρὸς του, ἀνδρείων μαχαίρας βλέπει,
 Αἵτινες καθ' ἐκάστην μαιαιόου
 Τὰς τολμηρὰς ἐλπίδας τοῦ Μωάμεθ.
 Καὶ γογγύζει διὰ τοῦτο, καὶ ἀψυχῆσας
 Ἐπειλεῖ τὸν ἐπίμονον δυνάστην
 Νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὸν ἐνταῦθα μόνον
 Πολιορκητὴν τῆς πόλεως. Ναὶ τοιαύτην
 Μάχης κραυγὴν ὁ ἀπίστος ὑψώνει!
 Φυγὴν ταχεῖαν! Καὶ σεῖς τὸν τρέμετ' ἔτι;
 Τρέμετε τί; Τὸ λείψανον τοῦ ὄχλου
 Τὸν ὁποῖον ἀπεκρούσαμεν τοςάκις;
 Τοῦτον δὲν τρέμω. Τὴν διχόνοιαν τρέμω!
 Ἄ! Δὲν μᾶς λείπει ἰσχύς, μᾶς λείπει ὁμόνοια!
 Ἄν ἔχωμεν αὐτὴν βεβαία καὶ ἡ νίκη.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ναὶ καὶ δμόνοιαν θὰ λάβωμεν καὶ νίκην,
 Ἄρκεϊ δέσποτα, ἐμὲ τέλος ν' ἀκούσης.
 Ἵς τοὺς Φράγκους μὴ στηρίξης πλέον ἐλπίδα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναὶ ἡ πρώτη ἐλπίς, ὦ δούξ, εἰς ἡμᾶς ἔστω,
 Εἰς ἡμᾶς τέχνα τῆς πατρίδος ταύτης!
 Ἄλλ' οἴμοι! Ποῖον τὸ ἔθνος; Κράζει ἡ πόλις
 Βοήθειαν καὶ ὁ λαὸς τῆς τί προσφέρει;
 Δάκρυα δειλίας! Ἀκούουν μωρὰς προῤῥήσεις
 Καταστροφῆς, καὶ πίστιν καὶ πατρίδα
 Εἰς τὴν βρομφαίαν τοῦ ἀπίστου ἐγκαταλείπουν.
 Ἐκεῖθεν ὄθεν ἤλπιζα δραστήριον
 Χεῖρα βοηθὸν βλέπω ψυχρὰν ἀπάθειαν,
 Πονηρὰν μικροπρέπειαν. Οἱ ἀδελφοί μου,
 Οἱ τοῦ Μορέως δεσπότες, ἀντὶ νὰ δράμουν
 Πρῶτοι ὑπερασπισταὶ τοῦ Βυζαντίου,
 Εἰς ἐπαράτους πρὸς ἀλλήλους μάχας
 Φθείρουσι τὰς δυνάμεις τῆς πατρίδος.
 Ἐξ ἡμῶν, ἐξ ἡμῶν πηγάζουν ὅλα
 Τὰ δεινὰ ἡμῶν. Ἄν ἔσωζε ὁ λαὸς μου
 Τὴν πρώτην ἀρετὴν δὲν εἶχα ἀνάγκην
 Τῆς χειρὸς τῶν Λατίνων. Ἄλλὰ τώρα
 Ἄν λείψῃ ἡ τῶν Λατίνων, ποῖα βοήθεια
 Μένει εἰς τὴν πόλιν; Δούξ σὺ ἀνδρεῖος σεβάσου
 Τῶν Φράγκων τὴν ἀνδρείαν. Δίωξε πᾶσαν
 Ἀντιπάθειαν! Γενοῦ σὺ ἀρχὴ ὁμοιοῖας!
 Εἴμεθα πάντες Χριστιανοὶ καὶ ἐμπρὸς μας
 Ἰδοὺ κοινὸς ἐχθρὸς ἴσταται ὁ Τοῦρκος.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ναί ἀναξ! Χριστιανοὶ εἴμεθα πάντες.
 Τοὺς Φράγκους δὲν μισῶ. Τὰς φιλοδόξους
 Πράξεις αὐτῶν μισῶ. Βλέπω ποίαν πέμπουν
 Ἐπικουρίαν. Ἐνα ἔξαρχον τοῦ Πάπα
 Νὰ μνημονεύῃ εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν
 Τ' ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Ῥώμης
 Νὰ στερεώσῃ! Ὀλίγους δὲ ὑπερόπτας
 Πολεμιστὰς ἀπλήστους, οἱ ὁποῖοι
 Δὲν σέβονται ἐδῶ εἰμὴ τὸ ἴδιον ξίφος,
 Καὶ πρὸς ἡμᾶς ἄρχοντες εἶναι μᾶλλον
 Ἡ σύμμαχοι, καὶ ἐχθροὶ ἀναμεταξύ των,
 Καὶ χιλιάδες τρεῖς μόλις εἶν' ὅλοι.
 Ἴδου ἡ βοήθεια! Καὶ οἱ Λατῖνοι ἐκ τούτου
 Θὰ καυχηθοῦν ὅτι ὄχι ἡμεῖς, ἐκεῖνοι
 Ὑπεράσπισαν τώρα τὸ Βυζάντιον.
 Ἐγὼ δὲ λέγω. Ναὶ τὸ λέγω πάλιν,
 Ὅτι ἐπεθύμουν κάλλιον εἰς τὴν πόλιν
 Νὰ ἰδῶ φακιόλιον Τούρκου βασιλεῦον,
 Παρὰ νὰ ἰδῶ Λατινικὴν καλύπτραν.
 Ὁ Τοῦρκος σφάζει, ἀλλ' ὅσοι ζῶντες μένου
 Μένουν Γραικοί. Ἄλλ' ὁ Φράγκος χωρὶς βίαν,
 Φθείρει — φθείρει τοὺς ζῶντας, μεταβάλλων
 Πίστιν καὶ φύσιν καὶ ψυχὴν καὶ ἥθη,
 Καὶ ἐξουθενώνει σβένει ὅλον τὸ ἔθνος.
 Οὔτιοι ἴσως εἶναι οἱ τελευταῖοί μου λόγοι
 Εἰς τὰ παλάτια ταῦτα Αὔριον ὁ Τοῦρκος
 Ἡ ὁ Φράγκος ἐπ' ἐμοῦ κατεσφαγμένον
 Θὰ βουλευθῇ ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης
 Πῶς τὰς ἀλύσεις τῶν Γραικῶν νὰ σφίγῃ.
 Ἄφες κύριε, ἐλευθέρως νὰ ὁμιλήσω
 Αὕτη ἡ βοήθεια τῶν Λατίνων, αὕτη

Τοῦ ἔθνους παραλύει τὴν ἰσχὺν ὅλην
 Διχοτομοῦσα καὶ λαὸν καὶ κληῖρον.
 Ἄν δὲν εἴχομεν ταύτην τὴν φιλίαν
 Τῶν Δυτικῶν, μὲ θερμοτέραν ζέσιν
 Ἦθελε δράμει δμόφωνον τὸ ἔθνος,
 Ἄνδρεῖον ἔνοπλον ὅλον ἔς τὸν ἀγῶνα.
 Ἐπερ τῆς πίστεως τότε ἤθελε δράμει.
 Ἄλλὰ νῦν βλέπων ἔς τὸν ναὸν τοῦ Ὑψίστου
 Τεράστιον βδελυκτὸν μίγμα Λατίνων
 Καὶ Γραικῶν ἱερέων, καὶ ξένους ὕμνους
 Ἐένας δοξολογίας ἀκούων, βεβαίαν
 Φέρει τὴν γνώμην ὅτι τῶν πατέρων
 Ἡ Ὀρθοδοξία ἀπωλέσθη, ὅτι τὸ Θεῖον
 Ὠργίσθη καθ' ἡμῶν, ὅτι ἡ πρὸ τόσων
 Ἐτῶν μὲ τρόμον προωρισμένη ἡμέρα
 Σήμερον ἦλθεν, ὅτι μὲ τὴν πίστιν
 Θ' ἀπολεσθῆ καὶ τὸ βασιλείον ὅλον.
 Δίωξε τοὺς Φράγκους βασιλεῦ, καὶ τότε
 Τρέμουσα πλέον δὲν θὰ διατάζει ἡ χεὶρ μας
 Ν' ἀνυψωθῆ στερερὰ ἐπὶ τοὺς ἀπίστους.
 Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν τότε θὰ εἶναι
 Καὶ κεραυνοὶ τὰ ξίφη μας θὰ γίνουιν.
 Ἐπερ ἡμῶν αὐτῶν ὑπερ τοῦ θρόνου
 Τῶν Ὀρθοδόξων Σεβαστῶν Μονάρχων
 Θὰ πολεμοῦμεν. — Ἄλλὰ νῦν — ἂν ἔλθῃ
 Καὶ ἡ νίκη λαμπροτάτη; — ἂν φύγῃ ὁ Γοῦρκος;
 Μένει ὁ Φράγκος, ἐντὸς τῶν τειχῶν τούτων,
 Δυναστὴς εἰς τὴν πόλιν, ἔς τοὺς ναοὺς μας,
 Εἰς τὰς ψυχὰς, εἰς τὴν συνείδησίν μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,

Τί; Εἰς τὴν ἀδημονίαν τοῦ κλαίουτος ἔθνους
 Θέλεις τὴν σωτηρίαν μας ν' ἀναθέσω;

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Καὶ εἰς Φράγκων ὄπλα σὺ τὴν ἀναθέτεις;
 Ἐμπορος εἶναι πρὸς ἡμᾶς ὁ Φράγκος,
 Πωλεῖ τὰ ὄπλα ἵνα τὴν πίστιν λάβῃ
 Καὶ ἡμᾶς δούλους αὐτοῦ νὰ καταστήσῃ.
 Ὡς μᾶς ἤρπασαν τόσας ἄλλας χώρας
 Ὅλον θέλουν τὸ κράτος μας ν' ἀρπάσουν
 Καὶ μὲ τέχνην δολίως νὰ μᾶς τὸ ἀρπάσουν,
 Φίλοι μας τάχα ἐμβαίνοντες ἐνταῦθα,
 Φίλοι μας εἰσχωροῦντες ἔς τὰς ψυχὰς μας.
 Ζῆλον ὑπὲρ ἡμῶν δεικνύουσι μέγαν,
 Ἄλλ' ὅσα πράττουν δι' αὐτοὺς πάντες πράττουν.
 Εἶδες οἱ Βενετοὶ τί σὲ προβάλλουν;
 Ἐστὸν θρόνον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.
 Μίαν Βενετὴν πολίτιδα νὰ ὑψώσουν!
 Βενετῆς παιῖδας θέλουσι νὰ στήσουν
 Βασιλεῖς τῶν Γραικῶν, θρέμματα Φράγκων!
 Ἐένον νὰ καταστήσωσι τὸν θρόνον
 Καὶ δοῦλον Φράγκων πάλιν τὸ Βυζάντιον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τὰ σκῆπτρα ἐγὼ φυλάττω. Ὡς δὲ πρὸς τ' ἄλλα
 Ἐστῶσαν ἀληθῆ, ὅσα σὺ λέγεις
 Περὶ τῶν Φράγκων. Ὁ λαός μου ἄς δράμῃ
 Βοηθὸς τῆς πατρίδος, καὶ τῶν Φράγκων
 Ματαιοῦνται οἱ σκοποί. Τότε τῶν Φράγκων
 Εἰς τὴν πόλιν ἡμεῖς εἴμεθα οἱ κύριοι.
 Ἄλλ' οἴμοι! Προφασίζεσθε προφάσεις!
 Φεῦ! Δεισιδαιμονίαι, μωραὶ προλήψεις,
 Τῶν Γραικῶν μου τὰς χεῖρας ἀφοπλίζουν.
 Οὐδεὶς πλέον βλέπει ὅτι ἐκ τῆς πόλεως ταύτης

Ὅλη ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία τοῦ γένους.
 Οὐαὶ εἰς τὸ γένος, ἂν ἐγὼ ἐμιμούμην
 Τοῦ λαοῦ τὴν δειλίαν. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐκεῖνοι
 Τὰ ἱερώτερα χρέη των λησμονοῦσι,
 Καὶ τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὴν πατρίδα
 Καὶ τὰ τέκνα καὶ αὐτοὺς ἐγκαταλείπουν,
 Δὲν τοὺς ἐγκαταλείπω ἐγὼ, καὶ ἐλπίζω
 Θρησκείαν πατρίδα, αὐτοὺς καὶ ἐμὲ νὰ σώσω.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Τὰ δεινά μας ἀρχὴν λαμβάνουν ἤδη
 Ἐκ τῆς ψευδοῦς τῆς Φλωρεντίας συνόδου.
 Ἐναντίον ταύτης σὺ δὲν διεκηρύχθης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐτοιμος ἤμην ἂν ἡ ἀνδρεία τοῦ ἔθνους
 Τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως μ' ἐγγυᾶτο.
 Ἄλλ' ἔτι εἶναι καιρός. Ἄς δράμουν τέλος!

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Πολλὰι ὑποψίαι παγόνουν τὰς καρδίας.
 Οἱ Φράγχοι σὲ κηρύττουν ἠνωμένον
 Μὲ τὸν πάπαν. ὦ δέσποτα τί πλέον;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ,
 ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Τῶν φονευθέντων αἰχμαλώτων μόλις
 Εἶδον τὰς κεφαλὰς, πάραυτα οἱ Τοῦρκοι
 Πρὸς τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ τὰ τείχη ἀρχίζουν
 Προσβολὴν δεινοτάτην. Πλείστοι σπεύδουν

Τὴν πρὸ τοῦ τείχους τάφρον νὰ προσχώσουν,
 Ἴνα δι' αὐτῆς ὀρμήσουν! Φρικτὴ θεά!
 Ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τοῦ τείχους ἐφορμώντων
 Καὶ ἀμυνομένων καὶ πληγῶν καὶ φόνων,
 Συντρεχόντων, ὠθούντων καὶ πιπτόντων.
 Θρῆνοι, εὐχαι, γυναικῶν, γερόντων, παίδων,
 Καὶ οἰμωγαὶ καὶ ἀπειλαὶ, καὶ ἐκ διαλειμμάτων
 Ἡ τρομερὰ βροντὴ τῶν πυροβόλων.
 Δὲν ἀψυχοῦσιν οἱ Γραικοὶ γενναίως
 Μάλιστα προκαλοῦν τοὺς Τούρκους πάντας.
 Καὶ διὰ νὰ ἐκπλήξουν τῶν ἐχθρῶν τὸ θράσος
 Καὶ νὰ μὴ δείξουν παύοντες τὸν φόνον
 Τῶν αἰχμαλώτων, ὅτι νῦν φοβοῦνται
 Ἐνεκα τῆς ἐφόδου, ἀκολουθοῦσι
 ἽΣ τὰ τείχη νὰ κρεμοῦν κεφαλὰς Τούρκων.
 Τοὺς ἐφορμῶντας ἐρεθίζει ἡ θεά,
 Ἄλλ' ἐν τ' αὐτῷ νέον θαυμασμὸν διεγείρει
 Διὰ τὴν τόλμην ἡμῶν. Ὅλοι οἱ σφαγέντες
 Εἶναι διακόσιοι ἐξήκοντα. Ἀλλὰ τῶρα
 Τίς πλέον ἀριθμεῖ τούτους; Σωροὶ πίπτουν
 Ὑπὸ τὰ ξίφη ἡμῶν ἐχθρῶν ἐνόπλων
 Ὁ Λόγγος, ὁ Τολέδος, ὁ ἐκ Καρύστου
 Θεόδωρος ὁ κράτιστος τοξότης,
 Καὶ Κρηῆτες καὶ Βυζάντιοι καὶ Λατῖνοι
 Ἀπωθοῦσι, κρημνίζουσι, φονεύουν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὁ Θεὸς νέον ἐγχείρημα μ' ἐμπνέει.
 Ἄς ἀνοιχθῆ ἡ τοῦ Εὐλοκέρκου πύλη
 Ἡ νῦν περιφραγμένη, ἄς ἐξορμήσουν
 Ἐκεῖθεν ἐκλεκτοὶ Γραικοὶ διακόσιοι
 Εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Τὸ αἰφνίδιον
 Τῆς προσβολῆς θὰ ἐκπλήξει τοὺς ὀρμῶντας.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Ἄν στέργῃς ὀδηγῶ τοὺς ἰδικούς μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναὶ Θεόφιλε ἀνδρεῖε! Πάραυτα δράμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Κύριε! Τί κάμνεις; Παλαιαὶ προβῆσεις
Δι' ἐκείνων τῶν πυλῶν, ἂν ἀνοιχθῶσι,
Λέγουν ὅτι θὰ εἰσβάλλουσιν οἱ Τοῦρκοι.
Μὴ δίδεις ἔς τὸν λαὸν νέου φόβου αἰτίας,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὅταν ἐμβοῦν ἐκεῖθεν νικηφόροι
Οἱ Γραικοί μου, εὐθὺς ψεύδονται αἱ προβῆσεις.
Ἐστὸ ἔργον ὁ Θεὸς βοηθὸς θὰ εἶναι.
Σὺ Καντακουζηνὲ καὶ σὺ Γεώργιε,
Ἐς τὸν ἅγιον Ῥωμανὸν μ' ἀκολουθεῖτε.
Μεγάλε δούξε, δράμε ἔς τὰ ὑδραῖά σου τείχη.
Ἄϊσχος, φυγὴ, εἰς τὸν ἄπιστον ἐχθρόν μας!

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Σκηνὴ τοῦ Μωάμεθ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ἀγίου Ῥωμανοῦ.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Δειλοί!

ΧΑΛΙΑ.

Ἄμηνά μου! Ὅχι δειλία δὲν ἦτο!
Ποτὲ οἱ πιστοὶ σου μὲ τοιοῦτον ζῆλον
Δὲν ὤρμησαν ἔς τὰ τείχη. Ἐδρυγμα ὁμως
Πῶς νὰ ὑπερβῆ τις; Ἀχανῆς, μεγάλη
Πρόκειται ἡ τάφος! Ὁ Γραικὸς ὑψόθεν
Ἄσβεστον χύνει πῦρ. Ἄ! Μυρίαί χεῖρες
Θνητῶν δὲν εἶν' ἐλπίς ποτὲ νὰ χύσουν
Τοσοῦτον χάσμα ἐν ὄσω ἐχθροὶ τοιοῦτοι
Ἴστανται ἐπὶ τὰ τείχη.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ναί, τὸ βλέπω,
Οἱ Γραικοὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν σὰς ὑπερβαίνουν.

ΧΑΛΙΑ.

Οἱ ἄπιστοι ὄχι! Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐνταῦθα
Καθ' ἡμῶν πολεμεῖ. Τὸ φῶς ἐκεῖνο
Τὸ ὁποῖον ἐξ οὐρανοῦ τοσαύτας νύκτας
Ἐπὶ τὴν πόλιν καταβαίνει, λάμπων
Ἐπ' αὐτῆς μέχρι τῆς αὐγῆς, τοῦ Ὑψίστου
Τὴν καθ' ἡμῶν βουλὴν σαφῶς δεικνύει.

ΜΩΑΜΕΘ.

Δεισιδαίμων! Τί λέγεις;

ΧΑΛΙΑ.

Δεισιδαίμων;

Καὶ τίς τόσους ἀγῶνας ματαιώνει
 Εἴμῃ ὁ Θεός; ὦ βασιλεῦ! Ἵς τὸ ἔργον
 Ἐκείνοι ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται
 Ἐτρεχόν ὄπου χαλασθὲν τὸ τεῖχος
 Ἦνοιγε ὀδὸν, καὶ χῶματα καὶ λίθους
 Καὶ κλάδους δένδρων ἔρριπτον ἔς τὴν τάφρον
 Διὰ νὰ τὴν χῶσουν, καὶ ἐκ τοσαύτης βίας,
 Καὶ σκευὴ καὶ σκηναὶ καὶ τοὺς νεκροὺς των.
 Καὶ, φρικτὴ θεά! ἔς τὸν ὠθισμὸν ἐκεῖνον
 Ἐκουσίως ἢ ἐκουσίως οἱ Ῥωμαῖοι
 Καὶ πλέον σκληροὶ, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδυνάτους
 Συστρατιώτας ζῶντας ῥίπτουν, θάπτουν
 Ἐπὶ τὰς ὕλας ὅσας οἱ ὀπισθὲν των
 Μετ' αὐτοὺς χύνουν. Ἄ! Δειλία δὲν ἦτο.
 Μέχρι χεῖλους τῆς τάφρου σύρονται ὄλοι
 Αἱ μηχαναὶ καὶ οἱ ξύλινοί μας πύργοι.
 Βέλη ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς, χῶμα εἰς τὸ χάσμα
 Ἐπίπτουν οἱ ἐντὸς αὐτῶν μαχηταὶ ἀνδρεῖοι.
 Τὰς γεφύρας ἔς τὰ τεῖχη προσεγγίζουν
 Καὶ ἐκ τῶν ξυλίνων πύργων ἔς τὰς ἐπάλξεις
 Νὰ φθάσουν προσπαθοῦν. Αὐξάνει ἡ μάχη.
 Τότε ὄλοι οἱ Τοῦρκοι μὲ κραυγὴν ἀνδρείας
 Μᾶλλον εἰς τὸν ἀγῶνα προθυμοῦνται,
 Καὶ ὄπου τὸ ῥιφθὲν χῶμα προσφέρει
 Πάτημα μόνον, προχωροῦν εὐτόλμως,
 Ἄλλ' ὄπου βλέπουν εὐβάχτον τὸ τεῖχος

Φραγμός πυκνός δοράτων τούς προσμένει
 Καὶ χίλιοι θῦμα πίπτουν τῆς μανίας
 Τῶν ἀσεβῶν! Ὅπου ἀναβάθρας στήνουν
 Καταφέροντ' ἐξ ὕψους βαρεῖς λίθοι
 Παμμεγέθεις, καὶ κλίμακας καὶ ἄνδρας
 Κατατρέβουν! Καὶ εἶδαμεν πολλάκις
 Μ' ἐξαίσιον ῥώμην εἰς τὰ τεῖχη ἐπάνω
 Οἱ ἐχθροὶ τὰς ἀναβάθρας μας ν' ἀνέλκουν,
 Πολλάκις εἰς τὰ τεῖχη ἔφιππον εἶδα
 Τρέχοντα πανταχοῦ τὸν Κωνσταντῖνον.
 Καὶ τούς Γραικοὺς παρώτρυνε εἰς τὴν μάχην
 Λέγων καὶ πράττων.

ΜΩΑΜΕΘ.

Δείλαιοι, ἐκεῖνος μόνος
 Ἐξέπληξεν ἐσᾶς ὄντας μυρίους!
 Ἐτράπητε ἄρα;

ΧΑΛΙΑ.

Ὅχι· ἀλλὰ τότε μάλλον
 Ὅτε ἐμπρὸς μας ἐφάνη ὁ Παλαιολόγος,
 Ἐγὼ τὰς ἐκ τοῦ τεύχους κρεμαμένας
 Κεφαλὰς τῶν πιστῶν δεικνύων ἐγείρω
 Τὸν φιλέκδικον ζῆλον τῶν ἀνδρείων.
 Ἐνθουσιῶσι οἱ Τοῦρκοι, ὀρμῶσιν, ὅτε
 Ῥεύματα ὑγροῦ πυρὸς βρέχουν ἔς τὴν τάφρον!
 Πᾶν καύσιμον ἀνάπτει! Καπνοῦ νέφη
 Ἐμπροσθέν μας καλύπτουσι τὰ πάντα.
 Καὶ ἐκ μέσου τῶν φλογῶν ἀκούομεν μόνον
 Ἐλεεινοὺς ἀπηλπισμένους θρήνους
 Μυρίων συναδελφῶν ὅσοι εἶχον δράμει
 Ν' ἀναβοῦν πρῶτοι. Οἱ Τοῦρκοι ἀνδρείως ἀκόμη...
 Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἄνεμος τοῦ ἀπίστου

Γίνεται βοηθός καθ' ἡμῶν φέρων
 Τὸν πνιγηρὸν καπνὸν καὶ τυφλωμένους
 Μᾶς ἀποπέμπει· καὶ ἐν ταυτῷ αἰφνηδίως
 Κραυγαὶ νέας μάχης. Οἱ Γραικοὶ ὡς μαινόμενοι
 Χύνονται ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ Ξυλοκέρκου
 Ἄδημονοῦν συγκόπτονται τὰ πλήθη
 Νίκης φωνὴ τὰ τείχη ὅλα διατρέχει . . .

ΜΩΑΜΕΘ.

ὦ ἡμέρα αἰσχύνης! Καὶ σὺ τότε . . .;

ΧΑΛΙΑ.

Τότε

Τί τὸ πρακτέον; Ἵς τὴν βίαν τῶν ἐκ τῆς πύλης
 Ἐξορμώντων Γραικῶν τρέπονται οἱ Τοῦρκοι.
 Στίλβουν ξίφη ἐχθρικὰ πρὸ τῶν σκηνῶν μας.
 Ὅσους δύναμαι ἀνδρείους πάλιν συντάττω
 Καὶ τρέχω καὶ ἀποκρούω τοὺς ἐναντίους
 Μέχρι αὐτῶν τῶν πυλῶν. Στρέφομεν πάλιν
 Εἰς τοῦ Ἀγίου Ῥωμανοῦ τὰ τείχη. Ἄλλ' ὅμως
 Θαυμάσιον ἔργον! Ἐκενώθη ἡ τάφρος!
 Λίθους, χῶμα οἱ Γραικοὶ μὲ μυρίας τέχνας
 Εἰς τὰ τείχη τ' ἀνεῖλκον· καὶ μὲ σκεύη
 Μ' ἀγγεῖα καὶ μὲ σπυρίδας πλήρεις χώματος,
 Μὲ λίθους καὶ μὲ ξύλα καταφράττουν
 Πᾶσαν χαλάστραν. Ἦδη ἐκ τῆς πρωίας
 Ἀγωνισθεὶς ὁ Τοῦρκος ἦτο πλέον,
 Κεκμηκῶς· μάχη δὲ δυσχερεστέρα
 Ἐπρόκειτο εἰς ἡμᾶς. Ἔδυεν ὁ ἥλιος,
 Ἀνάγκη τότε ἀναβολῆς . . .

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἀνάξιοι!

Ὁνειδὸς εἶθε τῶν ἀνδρείων προγόνων,
Ὁ Γραικὸς σᾶς χλευάζει.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

ὦ βασιλεῦ μου!

Τῶν Γραικῶν ἡ μανία πέρας δὲν ἔχει.
Ἔτι αὐθάδεις τοὺς Τούρκους προκαλοῦσι
Ἐπὶ αὐτῶν τῶν τειχῶν κόπτοντες ἔτι
Ὅσους ἔχουν ἔς τὴν πόλιν αἰχμαλώτους!

ΜΩΑΜΕΘ.

Τί ἀκούω;

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Διατί πρὸ ὀλίγου κατὰ τούτων
Δὲν ἔπεμπες ἐμέ; Τὸ στράτευμά μου
Πέραν τοῦ Γαλατᾶ ἄπρακτον μένον
Ἔξεε τὴν μάχην βλέπων. Πλὴν τὴν νίκην
Εἰς τοῦ Χαλίλ ἀνέθεσες τὸ ξίφος. . . .

ΧΑΛΙΑ.

Ζάγανε!

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ὁ Χαλίλ, μόνος, ἀπεκρούσθη
Ἄλλ' ἰδὲ βασιλεῦ! Ἴδὲ τὴν τόλμην (1)
Τῶν ἀτεβῶν! Καὶ αὐτὸν τὸν πύργον τώρα
Μὲ κεφαλὰς σφαγέντων περιστέφουν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τόλμη μωρά!

(1) Ἀνοίγει μέρος τῆς σκηνῆς.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Πρῶτα μακρόθεν μόνον
 Εἰς ἄλλα τείχη ἐπρόσπερον τὴν θέαν.
 Πλὴν τῶρα ἐδῶ σέ μάλιστα ἐξυβρίζουν
 Ἐντὶ αἵματος αἶμα εἰς ἐσέ κράζουν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἐώρα αἶμα κράζουν! Ἄλλὰ τί θὰ κράξουν
 Ὅταν εἰς τοὺς ναοὺς αὐτῶν κλεισμένοι
 Ἴδοῦν, ἀκούσουν, σχιζομένας θύρας
 Καὶ μέχρι τοῦ βωμοῦ λάμπον συβρίζον
 Τουρκικὸν ξίφος! Οἰμωγὴ θὰ εἶναι
 Ἡ φωνὴ τῶν δειλῶν! Δέησις ἐλέους!
 Ἄλλὰ βραδεῖα. Τότε αἶμα ἐγὼ θὰ κράξω
 Ἀπίστων αἶμα. Καὶ παντοῦ θὰ τρέξει.
 Λίμνη ἐρυθρὰ θὰ γίνῃ ἡ πόλις ὅλη,
 Ἐρυθρὸν ρεῦμα ἡ προποντίς, ὁ πόντος
 Ὁ Ἑλλήσποντος καὶ αὐτὸ τοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα.
 Τὰ πτώματα παντοῦ θὰ ταλαντεύουν.
 Γέροντες, ἱερεῖς, γυναῖκες, βρέφη,
 Πάντες θὰ γίνουν θῦμα. Ναὶ ἡ ὀργή μου
 Καὶ εἰς τῶν νεκρῶν τοὺς τάφους θὰ ἐπιπέσῃ.
 Κόκκαλλα βασιλέων, ἱερέων, ἀρχόντων
 Θὰ συντριφθοῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ῥιμμένα.
 Ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν γενναίων μας ἵππων
 Τὰ θυσιαστήρια τοῦ Χριστοῦ θὰ πέσουν!
 Σταῦλοι οἱ ναοὶ θὰ γίνουν. Λάφυρά μας
 Τὰ πλοῦσια σκεύη. Καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ Ἅγιοι
 Τοὺς ὁποίους λυτρωτὰς ἐλπίζει ἡ πόλις
 Δὲν θέλουν δυνηθῆ οὐδὲ τὰς εἰκόνας
 Καὶ αὐτὰ τὰ λείψανά των νὰ φυλάξουν
 Ἀπὸ τὸ πῦρ, καὶ ἀπὸ τὸν πέλεκύν μας.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ, ΙΣΜΑΗΛ.

ΙΣΜΑΗΛ.

"Αγγελος φθάνει ἐκ Γαλατᾶ.

ΜΩΑΜΕΘ.

"Ας εἰσέλθῃ.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Πάλιν μηνύουν τὶ ἐπωφελές. Προβαίνει.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ, ΙΣΜΑΗΛ,
ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΤΑ.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Μέγιστέ μου ἀμηρᾶ ! Προσπίπτω ἐμπρός σου
Τὸν θρῆνον ἡμῶν ὄλων παριστάνων.
Αἱ τρομεραὶ ἐλεπότεις, αἱ στημέναι
Εἰς τὸν "Αγιον Θεόδωρον, τοὺς οἴκους
Καὶ τὰς ναῦς ἡμῶν βλάπτουν. Κύριε, ἀνάγκη
Νὰ προνοήσης, ἀνὰ καταστρέψῃς
Ἡμᾶς, πιστοὺς συμμάχους σου, δὲν θέλῃς.

ΜΩΑΜΕΘ.

Σύμμαχοι πρὸς συμμάχους πάντα ὀφείλουν
Νὰ ὑπομένουν γενναίως. Τοῦ ἐχθροῦ τὰ πλοῖα
Καὶ τὸν λιμένα ἐκείθεν νὰ κτυπήσω
"Αφευκτον εἶναι. "Αν οἱ ὑψηλοὶ σὰς οἴκοι
"Ιστανται μεταξὺ τῶν μηχανῶν μου
Καὶ τῶν ἐχθρῶν, τί θέλετε ; Τὴν νίκην
"Ενεκα ὑμῶν δὲν δύναμαι ν' ἀφήσω.
"Ως πρὸς τὰς ναῦς, ὅσας κτυπῶ, δὲν εἶναι

Ἐμπόρων νῆες ληστὰι θαλάσσιοι ἦλθον
Τοῦ ἔχθροῦ μας βοηθοὶ καὶ τὰς παιδεύω.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Κύριε !

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰρήνην ἔχω.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ἄλλὰ μᾶς βλάπτεις. Αἱ συνθῆκαι τάσσουν
Ἄνενοχλήτους τὰς οἰκίας.

ΜΩΑΜΕΘ.

Βιάζει

Πολέμου ἀνάγκη.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Πλὴν, ὦ βασιλεῦ μου,
Ἡμᾶς νὰ καταστρέψῃς . . . ;

ΜΩΑΜΕΘ.

Μέχρι τοῦδε
Δὲν ἔχω τὸν σκοπόν. Σᾶς ἐσπλαγχνίσθην
Εἰς τὴν ἀσθeneiάν σας, ὦ ὑπερόπται
Ὅσον τὸ δυνατὸν. Ἄλλ' ἂν τὴν χάριν
Δὲν γνωρίζετε σεῖς, ἡ προσταγή μου
Ἐκεῖθεν ἄνω εὐθύς σᾶς κεραυνώνει.

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Ἐδεήθημεν κύριε !

ΜΩΑΜΕΘ.

Γενουῆται,

Μὴ γίνεσθε ὀχληροὶ 'ς τὸν κύριόν σας.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΖΑΓΑΝΟΣ, ΙΣΜΑΗΛ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Κάπηλοι τῆς φιλίας! Δὲν μὲ λανθάνουν!
 Παρ' ἐμοῦ ἀξίαν τὴν ἀμοιβὴν θὰ λάβουν.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ἄφες τοὺς μικρολόγους. Σκέψου μᾶλλον
 Τὴν φήμην ὅτι διὰ ξηραῶς οἱ Οὐγγροὶ
 Καὶ διὰ θαλάσσης οἱ Ἴταλοὶ κινουῦνται.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ταύτην ἐγὼ, μῦθον Γραικῶν νομίζω.

ΙΣΜΑΗΛ.

Πλὴν μεγάλως τὸ στράτευμα ταράττει.
 Καὶ ὡς πρὸς τοὺς Οὐγγρούς, ἀμνηρᾶ μου, ἐχθροὶ μας
 Εἶναι ἀρχαῖοι, κ' ἐξαιρέτως ὁ αὐτῶν πρῶτος
 Στρατηγὸς Οὐνιάδης.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πλὴν ἕως τώρα,
 Διατί δὲν ἐκινήθησαν καὶ ἀφῆξαν
 Τοὺς Σέρβους μεθ' ἡμῶν νὰ συμμαχήσουν;

ΧΑΛΙΑ.

Ἴσως νὰ ἰδοῦν ἐπρόσμενον τί πράττουν
 Οἱ λοιποὶ Φράγχοι. Ἐγὼ βεβαίως πιστεύω
 Ὅτι μὲ φθόνον καὶ μὲ τρόμον βλέπουν
 Τὰς προόδους σου οἱ Οὐγγροὶ. Ἄν δὲ τὸ πρῶτον
 Ἐν τῇ φωνῇ τῶν τῆς πόλεως κινδύνων
 Δὲν ἐκινουῦντο, λέγω ὅτι ματαίους
 Τῶν Γραικῶν ἐθεώρησαν τοὺς φόβους,

Φρονούντες ἐν τ' αὐτῷ ὅτι ἂν ἡ πόλις
 Ἦλευθεροῦτο ἀφ' ἑαυτῆς, ἐκεῖνοι
 Ἦτο καλὸν τὴν μεθ' ἡμῶν εἰρήνην
 Νὰ τηρήσουν, καὶ ἡμᾶς ἐδῶ ἐντοσοῦτω
 Ν' ἀφήσουν τὴν ἰσχὺν μας δαπανῶντας.
 Ἄλλ' ὅμως τῶρα ἰδόντες τοὺς ἐσχάτους
 Κινδύνους τῶν Γραικῶν τέλος κινουῦνται.

ΙΣΜΑΗΛ.

Πρόσθες ὅτι οἱ Γραικοὶ τὴν Μεσημβρίαν
 Δίδουν ἔς τὸν Οὐνιαδὴν, μὲ συνθήκην
 Νὰ ἦναι καθ' ἡμῶν πάντα βοηθός των.

ΧΑΛΙΑ (εἰς τὸν Μωάμεθ.)

Παράβαλε πρὸς ταύτην τὴν νέαν φήμην
 Ὅσα φέρουν οἱ πρέσβεις τοῦ Οὐνιαδου.
 Ἐδῶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στρατεύματός σου
 Ἐλθόντες διαμαρτύρονται καὶ λέγουν
 Ὅτι τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς παρέβης
 Λύων πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον τὴν εἰρήνην.

ΖΑΓΑΝΟΣ (εἰς τὸν Μωάμεθ.)

Ἄλλ' ἔτι ἐδῶ προσμένουσιν οἱ πρέσβεις
 Ἀπάντησίν σου.

ΧΑΛΙΑ.

Ἄλλ' ἴσως, ἀμηρᾶ μου,
 Εἰς μάτην ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν
 Ἀναβάλλεις ἀπάντησιν νὰ δώσης.
 Οἱ ἀσεβεῖς οὗτοι ἐχθροὶ μας εἶναι δόλιοι.
 Ἴσως νῦν ἀπατῶμενοι ἀπατῶσιν,
 Ὅστε ἐν ᾧ τοὺς νομίζομεν ἡσύχους,
 Προσμένοντας ν' ἀκούσουν τὴν βουλήν σου,
 Νοήσαντες αὐτοὶ τὸ τέχνασμα μας
 Τὸν πόλεμον κρυφίως παρασκευάζουν.

Ἄν δὲ οἱ Οὐγγροὶ κινουῦνται, δὲν κινουῦνται
 Βέβαια μόνοι. Πολὺ φοβερὸς εἶται
 Καὶ δὲν τολμοῦν τοσοῦτον. Πείσου κύριε!
 Δὲν ἤθελον τολμήσει μόνοι οἱ Οὐγγροὶ
 Οὐδ' ἀπλῶς νὰ μηνύτουν μὲ τοὺς πρέσβεις
 Λόγους τοιούτους. Μὴ, μὴ εἰς τὰς ἐνόρκους
 Συνθήκας ἐμπειστεύεσαι. Ὁ Ἀμουράτης
 Εἶδε τὴν ἐπιρροίαν αὐτῶν. Ἐχθροὶ μας
 Κ' ἐκεῖνοι, ὡς ὅλοι οἱ Φράγχοι, ἐπιθυμοῦσι
 Νὰ ἰδοῦν 'ς τὴν γῆν νὰ πέσῃ συντριμμένον
 Τὸ στιβαρόν σου σκῆπτρον, τὸ διὰ τόσων
 Ἀποκτηθὲν αἱματηρῶν πολέμων.
 Ποῦ τείνουν αἱ γιγάντιοι πρόοδοί σου,
 Βλέπουν οἱ Φράγχοι. Βλέπουν καθ' ἑκάστην
 Πῶς ἐπὶ πλέον τὸ κράτος των συστέλλεις!
 Βλέπουν ὅτι, ἂν τῆς Ἐπταλόφου αἱ πύλαι
 Ἀνοιχθοῦν εἰς ἐσέ, κανεῖς ν' ἀνθέξῃ
 Δὲν θὰ εἶναι ἱκανὸς 'ς τὴν δύναμίν σου.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ναί! εὐθὺς ἄς δράμουν ὅλοι! Ἄς χύσῃ ἡ δύπισ
 Κατ' ἐμοῦ ὅσους ἔχει νικομάχους
 Πολεμιστάς! Ἄς ἐνωθῶσι. Τότε
 Ἀντὶ πολλῶν μ' ἀρκεῖ μία μόνη νίκη.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἄλλὰ καιρὸν μὴ δώσης 'ς τοὺς ἀπίστους,
 Τὴν ἐπιούσαν ὄρμησε εἰς τὴν πόλιν.

ΧΑΛΙΑ.

Τῆς σήμερον τὴν μάχην ἐνθυμήσου.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἡ δειλία σου....

ΧΑΛΙΑ.

"Αναξ, ὁ Ἰσμαήλ ἄς εἶπη
 Ἄν ἐδύνατο πλέον νὰ κατορθώσῃ
 Ἡ τῶν Τούρκων ἀνδρεία.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ναί! Τύχη ἐχθίστη
 Ἐματαίωτε τοὺς ἄθλους τῶν γενναίων.
 Καὶ ἐταπεινώθη τώρα κάθε στῆθος.
 Ναὶ βασιλεῦ νὰ τὸ δηλώσω ἀνάγκη.
 Πολλοὶ ἐνθυμοῦνται ὅτι τετράκις ἤδη
 Ματαίως κατὰ τῆς πόλεως ἦλθε ὁ Τοῦρκος
 Φωνάζουν πλεῖστοι ὅτι σχεδὸν δύο μῆνας
 Πρὸ τῆς πόλεως οὐδὲν λαμπρὸν διεπράχθη.
 Ἀπαίσιον αἰωνὸν ἔλοι ἐκλαμβάνου
 Τὴν φλόγα ἐκείνην ἥτις κάθε νύκτα
 Τοῦ δρίζοντος ἔς τὸ μέσον καταβαίνει
 Ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς οὐράνιος φύλαξ
 Καὶ τρέμουν μὴ ὁ Οὐνιάδης μᾶς ἐπέλθῃ
 Καὶ ἰδῶμεν ἄλλους Τούρκους νὰ θερίζῃ
 Τῶν ἀπίστων ἡ σπάθη.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς! Τί ἀκούω;
 Ἐλησμονήσαν ἄρα ὅτι ὁ Μωάμεθ
 Ἐδῶ τοὺς ὀδηγεῖ; Τοὺς Οὐγγρους τρέμουν;
 Δὲν ἐνθυμοῦνται τὴν σφαγὴν τῆς Βάρνης;

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Βέβαια σὺ τοῦ προφήτου θὰ πληρώσῃς
 Τὰς βουλάς. Τ' ὄνομά του ἔχεις διὰ τοῦτο
 Καὶ πᾶς ἀνδρείως τοῦτο φρονεῖ καὶ κράζει.

ΙΣΜΑΗΛ.

Κ' ἐγὼ τοῦτο φρονῶ. Πλὴν, βασιλεῦ μου,
 Δὲν εὔρον τώρα εἰς ὅλους τοὺς ἀνδρείους
 Τοσοῦτον θάρρος ὅσον παριστάνει
 Ὁ Ζάγανος. Πολλοὶ τῶν Τούρκων τώρα
 Τρέμουν ἰς τὴν προσδοκίαν ἐφόδου νέας.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Οἱ ὑπ' ἐμὲ στρατιῶται, ὄχι, δὲν τρέμουν.
 Οἱ μεθ' ὑμῶν πρὸ ὀλίγου νικηθέντες,
 Ἴσως ὑφ' ὑμᾶς πάλιν νὰ ἐφορμήτουν
 Διστάζουν, τρέμουν.

ΙΣΜΑΗΛ.

Τρέμουν, ναί, πλὴν μόνην
 Τὴν ἐχθρὰν τύχην, ᾧ βεζύρη, ὄχι ἄλλο.

ΧΑΛΙΑ.

Ἐς τὸν γέροντα ἀρχηγόν, Ζάγανε, ἀκόμη
 Δὲν λείπει ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀμηρᾶ του
 Καὶ τοῦ στρατοῦ. Ναί, ἐδῶ, τὸν Θεὸν μόνον
 Τρέμουν οἱ Τούρκοι. Ἡ δεξιὰ μου τώρα
 Ἀσθενὴς εἶναι, ἀλλ' ἔτι οἱ στρατιῶται
 Ὁδηγὸν ταύτην δὲν καταφρονοῦσιν
 Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς νίκης.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἄν ἐναῦθα
 Οἱ ἀνδρεῖοι τὴν θεῖαν ὄργην μεθ' ἡμῶν τρέμουν
 Ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ προφήτου, ὁ βασιλεὺς των,
 Ἐστω αὔριον ὁδηγὸς καὶ οὐδεὶς πλέον τρέμει.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τὸ φῶς ἐκλείπει. Ἄς λάμψωσιν αἱ δᾶδες.

Σὺ δὲ τὰς φυλακὰς ἄγε ἐπισκέψου.

(πρὸς τὸν Ἰσμαήλ)

ΕΣΠΕΡΑΣ

Μαῦροί τινες ἀνίψαντες τὰς ἐκ διαλειμμάτων ἐπὶ τῶν στύλων τῆς
σκηνῆς ἐστηριγμένας δᾶδας ἀπέρχονται.

ΧΑΛΙΑ.

Δέσποτα, τῶν ἀρχαίων πιστῶν συμβούλων
Τοῦ πατρός σου, τοὺς λόγους μὴ ἀπορρίψης.

Ἄ! βασιλεῦ! Θεοσεβῶν γερόντων

Πείθου εἰς τὰς προαισθήσεις. Ὅσον λάμπει

Ἡ οὐρανία φλόξ ὑπὲρ τὴν πόλιν, ὄχι,

Δὲν εἶν' ἐλπίς θριάμβου.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Μωροὶ λόγοι!

ΧΑΛΙΑ.

Τὸ λέγουν γραμματεῖς, σοφοί, οὐλεμάδες!

ΜΩΑΜΕΘ.

Γέρον δειλέ! Κακόβουλε! Σὲ πάντα

Τῆς δόξης μου ἐναντίον εὔρον. Ἄλλ' αἴφνης

Ποῖος θόρυβος. . .! Πιστέ μου δράμε, μάθε. . .

(εἰς τὸν Ζάγανον)

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ.

ΧΑΛΙΑ.

Κακόβουλον ἐμέ! Δέσποτα! Τώρα!..

Πρότταξε εὐθύς νὰ με φονεύσουν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ὅμως

Δειλὸς δὲν εἶσαι; . .

ΧΑΛΙΛ.

Ὅταν τοῦ Ὑψίστου βλέπω
τὴν χεῖρα καθ' ἡμῶν . . . ,

ΜΩΑΜΕΘ.

τὴν μάχην θέλω!

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΛ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Καὶ νίκην ἀμνηρᾶ μου σὲ προλέγω.
Ἡ φλόξ, ἥτις ἐφάνη τόσας νύκτας
τώρα ἀμυδρῶς ἐκλάμψασα μακρόθεν,
εὐθὺς ἐσβέσθη, καὶ οἱ λαοὶ τῶν Τούρκων
Μὲ φωνὴν θάρρους νῦν σκιρτοῦν καὶ κράζουν.
Ὅτι ὁ Θεὸς ἐγκαταλείπει τέλος
τὸν ἄπιστον ἐχθρὸν εἰς τὴν ὀργὴν μας.
Πρόσταξε μάχην.

ΧΑΛΙΛ

Ὅχι βασιλεῦ μου!

Βλέπεις τὰ τείχη. Ἄνωρθωμένα εἶν' ὄλα!
Πρῶτα νὰ ταπεινωθοῦν διὰ τοῦ πυρός μας.
Μὴ ἀναρρίψης τὴν νίκην εἰς μίαν μάχην.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Χαλίλ! Ἄκαιρος νῦν αὕτη ἡ δειλία.
Σύμμαχός σου ὁ Θεός. Θάρρει ἀμνηρᾶ μου.
Ἐχομεν οὐρανόθεν τὸ σημεῖον.
Ἴδὲ τὸ στράτευμά σου, τὴν καλλίστην
Παρασκευὴν. Πλήθη τσαῦτα ἀνδρείων.

Ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος δὲν εἶχε
 Καὶ κατέκτησε τόσα ἔθνη καὶ χώρας!
 Τί σκέπτεσαι; Τοὺς Φράγκους, τοὺς γνωρίζεις.
 Τοὺς εἶδες! Ἐκτὸς τούτου, πᾶς ἐξεύρει,
 Ἡ πολυαρχία ἀπ' ἀλλήλων τοὺς χωρίζει.
 Ἄναρχοι εἶν' ὅλοι! Ἄν δὲ καὶ ὁμονοήσουν
 Τινὲς ὀλίγοι μὲ πολλὰς συνθήκας,
 Φθονοῦνται, ἐπιβουλεύονται, καὶ πλεῖστοι
 Προτίθενται, ἀλλὰ πράττουσιν ὀλίγα.
 Καὶ τὸ πρῶτ' ἀρετὴ δὲν εἶναι πλεόν
 Ἡ βουλὴ τῆς ἐσπέρας, ὅταν δ' αὐτὴ
 Στερεωθῆ, χρονοτριβοῦν ἔς τὴν πράξιν,
 Ἴνα ὁ καθεὶς πρὸς τὰς ἰδίας ὀρέξεις
 Εὐρῆ ἐπιτήδειον τὸν καιρὸν, καὶ ἂν τι
 Ἐπιχειρήσουν διαφωνία τὸ φθείρει.
 Ἄλλ' ἔστω, ἄς ἔλθῃ καὶ στρατὸς καὶ στόλος,
 Τί φόβος εἰς ἡμᾶς, ἐνῶ πρὸς ἕνα
 Ἄντιτάττομεν δέκα στρατιώτας;
 Θαῤῥει ἀμηρᾶ μου, καὶ τόλμησε καὶ ἀγάλλου.

ΜΩΑΜΕΘ, (πρὸς τὸν Ζίγανον).

Ναὶ ὅλον τὸν στρατὸν τὴν νύκτα ταύτην
 Θεώρησον καὶ στάθμισον τὰς γνώμας.
 Ἄν εὕρω ἀξίους ἐμοῦ καὶ σοῦ τοὺς Τούρκους
 Αὐριον εὐθὺς τοὺς ὀδηγῶ εἰς τὴν πόλιν.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ.

ΜΩΑΜΕΘ.

Σιγῶν καὶ σκυθρωπὸς ἐδῶ τί στέχεις;

ΧΑΛΙΑ.

Βλέπω ἐμὲ μισητὸν ἔς τὸν κύριόν μου

Δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς δόξης του ἐγὼ εἶπα.
Σκυθρωπὸς δὲν θὰ εἶμαι;

ΜΩΑΜΕΘ.

Δεινὰ νέα
Νὰ μὲ προσίπη ἡ γλῶσσά σου εἶν' ἐτοίμη;

ΧΑΛΙΑ.

Αὐλικὴ κολακία τὰ καλὰ μόνον
Ἐποκαλύπτει, ἐγὼ δὲν τὴν γνωρίζω.
Τοῦρκος πιστὸς ὑπήκοός σου ἀτρόμως
Ἐπὲρ σοῦ θ' ἀπαντήσω τὴν ὀργὴν σου.
Ἄς πέση ἡ πολιὰ κεφαλὴ αὐτῆ
Ἄλλὰ πρῶτα τὰ χεῖλη μου ἄς προσφέρουν
Ὅσα ὁ δοῦλός σου ὀφείλει νὰ σὲ εἶπη.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ποῖοι λόγοι εἶν' οὗτοι;

ΧΑΛΙΑ.

Μόνη ἡ δρμὴ σου, ὄχι ἄλλο,
Ἄς σὲ φοβίση. Μόνη ἰσχὺν αὐτῆ ἔχει
Νὰ παλαίση μ' ἐσέ. Χάλινωσέ την·
Ἄφες τὴν μάχην τώρα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄρα ματαίως
Τὴν πόλιν πολιορκῶ;

ΧΑΛΙΑ.

Τίς λέγει τοῦτο;
Προώρισεν ἡ τύχη τὸ Βυζάντιον
Νὰ ὑποκύψῃ εἰς ἐσέ, ὅμως ἡ ὥρα
Δὲν ἤλθεν ἔτι.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς;

ΧΑΛΙΑ.

Βλέπεις τοῦ ἐχθροῦ μας
Τὸ θράσος πῶς αὐξάνει καθ' ἡμέραν,
Ἐνῶ τὸ θάρρος καὶ ἡ πληθὺς τῶν Τούρκων
Ἐλαττοῦται! Ματαίως πᾶσα ἐφοδός μας
Ἐπῆρξε μέχρι τοῦδε. Τί πλέον θέλεις...
Μάχη ἀτυχῆς τὰ πάντα θ' ἀπελπίσει,
Καὶ ἐπιτυχίας ἐλπίδα ὀλίγην βλέπω.

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, ΙΣΜΑΗΛ.

ΙΣΜΑΗΛ.

Κάλλισται ἐλπίδες ματαιοῦνται ἐξαίφνης!
Οἱ τοῦ πυρὸς τεχνῖται ἐπροθυμοῦντο
Νὰ ἐμβάλουν πῦρ ἔς τὸν μέγαν ὑπονόμον
Διὰ τοῦ ὁποίου κλονισθεῖς ἤθελε πέσει
Ταύτην τὴν νύκτα εἰς τῶν τῆς πόλεως πύργων,
Προέβαινε τὸ ἔργον, καὶ τοῦ τείχους
Μικρὸν ἀπεῖχε τ' ὄρυγμα. Μεγίστη
Βροντὴ καὶ λάμψις μᾶς ἐγείρει πάντας!
Τρέχομεν καὶ ὑπονόμος καὶ τεχνῖται
Ἐφάνισθησαν!

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς;

ΙΣΜΑΗΛ.

Ἄπο τὴν πόλιν

Ἦρουξαν ὑπονόμον ἐναντίον
Καὶ ἐνέβαλον τὸ πῦρ.

ΧΑΛΙΑ.

Δέσποτα βλέπεις;
 Πρόβαλε κάλλιον πρὶν εἰς μάχην ἔλθης
 Παραδόσεως συνθήκας. Ἀβεβαία
 Ἡ τύχη τῆς ἐφόδου.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ναί, ἀμηρᾶ μου
 Ἄν ἦτον ἀνοικτὴ πλατεῖα χαλάστρα
 Εὐκόλως τις ἠδύνατο νὰ ὀρμήσῃ.
 Ἴδου τί συμβουλεύω. Ὅχι, συνθήκας
 Ὅσους ἀσεβεῖς δὲν λέγω νὰ προβάλης.
 Τώρα ἀνάμεινε μόνον· νέαν βοήθειαν
 Κάλεσε ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ τότε τόλμα.

ΧΑΛΙΑ.

Φίλε Ἰσμαήλ, ποίαν γνώμην ἐσὺ δίδεις;
 Πολύτιμος ὁ χρόνος. Ἴσως τώρα
 Εἰς τὸ Αἰγαῖον φθάνει ὁ τῶν Λατίνων στόλος—
 Βασιλεῦ! Τώρα ἀνάγκη νὰ ἐφορμήσῃς
 Ἡ συνθήκας ἔς τὴν πόλιν νὰ προβάλης.
 Τῆς ἐφόδου τὸ ἀμφίβολον γνωρίζεις
 Ἀνάξιον μὴ νομίζῃς διὰ συνθήκης
 Ὀφελίμως τὴν νίκην νὰ ἐπιτύχῃς·
 Κράτιστος εἶσαι, σὲ γνωρίζει ὁ κόσμος,
 Ἄλλ' ἔνδοξος ἐξ ἴσου θέλεις γίνεαι
 Ἄν καὶ τὴν πόλιν λάβῃς χωρὶς μάχην.
 Βλέπεις τὰ ὠραῖά της τείχη, τὰ παλάτια,
 Τοὺς λαμπροὺς της ναοὺς! Ὅλα ἰδικά σου
 Θὰ γίνουιν ταῦτα. Ἄλλ' ἂν ὀρμῶν εἰσέλθῃς,
 Ἐρείπια, στάχτη, ἢ πόλις σου θὰ γίνεαι.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ναί, τοῦτο εἶν' ἀληθές. Ἡ λαμπρὰ πόλις.—

ΜΩΑΜΕΘ.

Δειλοὶ σεῖς εἶσθε! Ἄ! φύγετε, ἀφετέ με!

ΜΩΑΜΕΘ.

Μέ τοῦ Χαλίλ τοὺς φόβους συμφωνοῦσαν
 Ἀκούω τὴν γνώμην τοῦ Ἰσμαήλ. Ἄλλ' ἄρα
 Ὅμοιος μ' αὐτοὺς εἶμαι κ' ἐγώ; ὁ Μωάμεθ;
 Τί διστάζω...! Ἄρα τοῦτο τὸ ἀπευκταῖον
 Τοῦ ὑπονόμου συμβάν θέλει ἀνατρέψει
 Τοὺς σκοπούς μου...; Τί λέγω...! Τί; τοὺς Φράγκους
 Ἐγὼ φοβοῦμαι; Τῶν Γραικῶν ἢ αὐθάδεια
 Σήμερον τὴν ὁρμὴν ἀναχαιτίζει
 Τοῦ τέκνου τοῦ Ἀμουράτ! — Ὅλος ὁ κόσμος
 Ἄς κλονισθῆ! Ἐγὼ μάχην αὔριον θέλω.
 Ἄν στάκτη ἡ πόλις γίνῃ; ἄς γίνῃ τάφος
 Καὶ Τούρκων καὶ Γραικῶν καὶ Κωνσταντίνου
 Καὶ Μωάμεθ...! Τί λέγω! Αἰσχύνῃ! Αἰσχύνῃ!
 Ποῖον προαίσθημα σείει τὸ στῆθος τοῦτο;
 Πῶς ἔδυσαν αἱ ἡμέραι τῶν νικῶν μου;
 ὦ μέγιστε προφῆτα! Πῶς; Ὁ τρόμος
 Τοῦ κόσμου πλέον δὲν εἶμαι; Τί; ἐσυντρίφθη
 Τὸ ξίφος τῶν θριάμβων; Ὅχι· λάμπει! (γυμνώνει τὸ ξίφος)
 Στίλβον ἀκόμη τὸ κρατῶ εἰς τὴν χεῖρα,
 Καὶ ἡ ῥώμη τῆς χειρὸς δὲν ἠλαττώθη!
 Ἀλλὰ, πῶς; Δειλιῶ; Διστάζω ἀκόμη
 Νὰ συγκροτήσω μάχην; ὦ αἰσχύνῃ!
 Τὸν Γραικὸν νικημένον ἐγὼ τρέμω.

(βίλλει τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην)

ΜΩΑΜΕΘ, ΖΑΓΑΝΟΣ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Πάντες μάχην ζητοῦν, καὶ δμνύουν τὴν νίκην.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐγὼ ὀρίζω
 Πρὸς τὴν ἔφοδον. Ὅλην δὲ τὴν νύχτα
 Ἄς λάμψουν φῶτα ὁμοίως τὴν ἐπιούσαν.
 Οἱ Τοῦρκοι ἐπτάκις ἄς λουσοῦν καὶ νήστεις
 Ἄς δεηθοῦν θερμῶς ὑπὲρ τῆς νίκης.
 Ἄγε. Εἶπε εἰς τοὺς ἀνδρείους, ὅτι τὴν πόλιν
 Ἄφίνω ἡμέρας τρεῖς νὰ διαρπάσουν.
 Ἄλλ' ὁ Ἰσμαήλ εὐθύς ἐνταῦθα ἄς ἔλθῃ. (ὁ Ζάγανος ἀπέρχεται.)

ΜΩΑΜΕΘ.

Συνθήκας ἄς προβάλω. Ἄν ἀποτύχουν,
 Εὐθύς ὀρμῶ. Πλὴν ἂν δειλία τῶν Τούρκων
 Τὰς ἐλπίδας μου ψεύσῃ, βαρὺν φόρον
 Ἐπιβάλλω εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὰ ὄπλα
 Στρέφω εἰς τὴν Τραπεζοῦντα καὶ εἰς τὰ βάρη
 Τῆς Ἀσίας. Καὶ εἰς τὸ ἐξῆς καὶ διὰ τὴν πόλιν
 Ἐπιτήδειος καιρὸς φθάνει.

ΜΩΑΜΕΘ, ΙΣΜΑΗΛ.

ΙΣΜΑΗΛ.

Ἄμην μου!

ΜΩΑΜΕΘ.

Νόμος εἶναι τῶν Τούρκων, πρὶν τὰ ξίφη
 Δράξουν διὰ ν' ἀφανίσωσιν ἀπίστους,
 Νὰ προβάλωσι πρῶτα μετ' εἰρήνης
 Νὰ ὑποταχθοῦν. Ἄμα ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος

Ἄγε εἰς τὴν πόλιν πρέσβυς τῶν ἐσχάτων
 Συνθηκῶν μου. Ναί. Εἶπέ εἰς τὸν Κωνσταντῖνον,
 Ὅτι ἀφεύκτως τὴν πόλιν θέλω λάβει,
 Ἡ αὐτὴ ἐμὲ ζῶντα ἢ νεκρὸν θὰ λάβει·
 Ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος δὲν θὰ παύσει
 Χωρὶς τὴν πτώσιν τοῦ Γραικοῦ ἢ τοῦ Τούρκου.
 Πλὴν ποῖος θὰ πέσει ἤδη προβλέπουν πάντες.
 Θέλων νὰ σώσω αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του,
 Προβάλλω πάλιν τὰς συνθήκας ταύτας·
 Σῶς εἰς τὴν Πελοπόννησον νὰ ὑπάγῃ
 Μ' ὄλους του τοὺς πιστοὺς. Ἄν δ' ἐπιμένῃ,
 Ὅρμῳ, καὶ ἐν μέσῳ πυρκαϊῶν καὶ αἱμάτων
 Ἐγείρω εἰς τοὺς σωροὺς τῶν ἐρειπίων
 Τῆς Ἐπταλόφου τὴν λαμπρὰν σελήνην.
 Τότε θ' ἀπελπισθῆ, θὰ ἰδεῖ ποίαν τύχην
 Ὅτι τὸ ἔθνος του ἐτοιμάζει ἢ ἐπιμονή του!
 Ὅμως ἀργὰ θὰ εἶναι ἡμέρα ἐλέους
 Εἶναι ἢ σήμερον μόνη. Αὔριον αἱμάτων
 Κ' ἐκδικήσεως ἡμέρα θ' ἀνατείλει.

ΜΩΑΜΕΘ, ΙΣΜΑΗΛ, ΖΑΓΑΝΟΣ, ΧΑΛΙΑ.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Φανοὶ καὶ δᾶδες πανταχοῦ φωτίζουν
 Τὸ στρατόπεδον. Πάντες χαρμωδῶς
 Ἦκουσαν τὴν βουλήν σου. Ἴδὲ ἀμῆρᾶ μου.

Ἀνοίγεται ἡ σκηνὴ τοῦ Μωάμεθ, φαίνεται τὸ Τουρκικὸν στρατόπεδον φω-
 τισμένον μὲ φανοὺς καὶ δᾶδας. Τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα ἴστανται
 παρατεταγμένα. Μακρόθεν πρόοψις τῶν τειχῶν τῆς πόλεως.

ΜΩΑΜΕΘ. (πρὸς τὸν Ἰσμαήλ)

Τὰ διαταχθέντα σὺ ἐνθυμοῦ. Νῦν πάντες
 Μ' ἀκολουθεῖτε εἰς τὸ στρατόπεδόν μου.

Τοῦρκοι.

Ζήτηω ὁ Μωάμεθ ! Νικηταὶ εἰς τὴν πόλιν !

(Πάντες ἐξέρχονται πλὴν τοῦ Χαλ(ιλ).)

ΧΑΛΙΛ.

Χαλίλ ! Γέρον βεζύρη τοῦ Ἀμουράτου,
 Ἡ ἐξουσία σου παρῆλθε. Νέοι κρατοῦντες
 Νέους συμβούλους τιμοῦν. Ἄλλ' ὁ Μωάμεθ
 Τὴν ἐξουδένωσίν σου ὠρίσεν ἤδη
 Ἄφ' ἧς ἡμέρας σὺ τὸν Ἀμουράτην
 Πραέτρεψες καὶ ἀνέλαβε τοῦ κράτους
 Τὴν ῥομφαίαν ἐκ τῆς νέας χειρὸς τοῦ υἱοῦ του,
 Διὰ νὰ πατάξῃ τὸν ἐπίορκον Οὐγγρον.
 Ἐκ τοῦ θρόνου κατέβη διὰ σοῦ τότε
 Ὁ Μωάμεθ ! Χαλίλ, τοῦτο στοχάσου !
 Ἄν ζῆς, μόνον ὀφείλεις τὴν ζωὴν σου
 Ἐν τῇ ἀμφίβολον στάσιν τῶν πολέμων,
 Ἐν τῇ εἰς τὰ πλήθη ἐπιβροχῇ σου. Ἄν ὅμως
 Ἐκεῖ ὑψωθῇ ὁ θρασὺς, τότε ἐμετρήθη
 Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν σου. Ἡ νικηφόρος
 Δεξιὰ νεύει ἀδίστακτος, καὶ πίπτει
 Ἡ κεφαλὴ τοῦ πολιοῦ βεζύρου.
 Ὅσον ζῆ τῶν Γραικῶν ἡ βασιλεία,
 Ζῆ καὶ ὁ Χαλίλ. Χεὶρ ἰσχυρὰ δὲν εἶναι
 Νὰ τὸν κτυπήσῃ. Τόλμη, ἐνέργεια τώρα.
 Ὅχι, Γραικοί ! Ὁ χρυσὸς, ὅσον ἀφθόνως
 Χύνει εἰς ἐμέ τῆς πόλεως τὸ ταμεῖον,
 Δὲν μὲ συνδέει μ' ἐσᾶς ὅσον τὸ μέγα
 Κοινὸν συμφέρον.

Τοῦρκοι (ἐξωθεν, μακρόθεν.)

Νικηταὶ εἰς τὴν πόλιν !

ΧΑΛΙΛ.

Ἐπευφημοῦν χαρμόσυνα τὰ πλήθη
 Τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐσομένης μάχης.
 Πλὴν ἂν νικοῦν αἱ γινῶμαι τοῦ Ζαγάνου,
 Ἡ τέχνη τοῦ Χαλίλ δὲν ἀπελπίζει.
 Ἄλλ' ἄγωμεν ἔς τὴν τύρβην νὰ ἐνωθῶμεν
 Τῶν μεγιστάνων τοῦ ἀμηρᾶ. — Μωάμεθ!
 Δυσάρεστον οὐδὲν σὺ θὰ διακρίνεις
 Εἰς τὸν βεζύρην τοῦ Ἀμουράτου. Ἡ χεὶρ μου
 Ἐς τὴν μάχην ὑπὲρ σοῦ θέλει διαπρέψει!
 Εὖγε Χαλίλ, θὰ κράξει πᾶς ἀνδρεῖος,
 Καὶ σὺ ἐξ ἀνάγκης θὰ μ' ἐπευφημήσης.
 Ἄλλ' ὁ νοῦς μου μὲ χεῖρας ἀοράτους
 Ὅλα θὰ πράξει πρὸς τὸν ὀλεθρὸν σου!

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Αΐθουσα ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Φέγγουν ἔτι οἱ φανοὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ
Οἱ τὴν νύκτα λαμπρύναντες. Ἄλλ' ὅμως
Ἄπρακτον μένει τῶν ἐχθρῶν τὸ πλῆθος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τῶν ἀναφθέντων φώτων τὴν αἰτίαν
Ἔμαθες ἔτι;

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Ἐξέλιπε τὸ ἐξ ὕψους
Μετέωρον φῶς τρόμον πολὺν ἐνσπεῖρον
Εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἴσως διὰ τοῦτο χαίρουν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἄλλ' ἄπρακτος ὁ ἐχθρὸς δὲν θέλει μείνει
Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Σὺ πιστέ μου,
Ἐπισκέψου τὰ τείχη. Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ πρέσβυς
Τῆς Βενετίας—Ἄγε καὶ ἐδῶ ἐλθὲ πάλιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Μέλλω νὰ γράψω εἰς Βενετιαν μνηνῶν
Τοὺς κινδύνους ἡμῶν, ἵνα ταχύνουν
Τὸν ἀπόπλουν τοῦ στόλου πρὸς τὴν πόλιν.
Εἰς ὅ,τι ἐκ μέρους τοῦ δουκὸς, ᾧ κύριε,

Ἄλλοτε εἰς ἐσέ ὠμίλητα, ἐπεθύμουν
 Θετικὰς ἀποκρίσεις. Τέλος πάντων
 Πρὸς Φραγκίσκον τὸν Φώσκαριν νῦν γράφων
 Ν' ἀναγγείλω τὴν ἔνδοξον συγγένειαν.
 Ἄνασσαν σύζυγόν σου νὰ ὀνομάσω
 Τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Διατί διστάζεις;
 Ἢ δύσιν ὄλη, ὁ πάπας, θὰ ἰδοῦν πάντες
 Μὲ μεγίστην χαρὰν τὸν αἴσιον γάμον
 Ὡς σφράγισμα λαμπρὸν τῆς γενομένης
 Τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως. ὦ κύριε,
 Ἢ σύγκλητος μεγάλως φοβουμένη
 Τῶν Γραικῶν τὴν δυσμένειαν, μὴ ταράξῃ
 Τὴν φιλίαν, θεωρεῖ τὸν γάμον τοῦτον
 Ὡς ἄλυτον δεσμὸν, ὅστις θὰ δέσει
 Μεταξὺ ἡμῶν αἰωνίαν ἀδελφосύνην.
 Τί ἀποφασίζεις;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναί, τιμῶ καὶ θέλω
 Τῆς πολιτείας σας τὴν φιλίαν, καὶ ἐλπίζω
 Παντοτεινή νὰ μείνῃ. Ἐκ τῶν Γραικῶν μου
 Τίποτε μὴ ὑποπτεύσῃ ἡ Βενετία.
 Φιλίαν ἢ δεξιὰ μου σὰς προσφέρει,
 Καὶ δύναται αὕτη, ἂν σεῖς τὸ ἐπιθυμῆτε,
 Καθὼς ἐγὼ, ἱεράν νὰ τὴν τηρήσῃ.
 Εὐγνώμων εἶμαι, καὶ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα
 Ν' ἀνταποδώσουν οἱ Γραικοὶ γενναίως
 Ὡς τὴν Βενετίαν τὴν νῦν αὐτῆς βοήθειαν.
 Ὡς πρὸς τὸν γάμον, ὥρα δὲν εἶν' αὕτη
 Ἐν ᾧ θρηνεῖ ὁ λαὸς, τόσας βαρείας
 Πολεμικὰς ὀδύνας ὑπομένων,
 Ἐγὼ ν' ἀνάψω δάδας Ὑμεναίου.
 Καιρὸς πολέμου, καιρὸς ὀπλων εἶναι.

Καιρὸς μυρίων προσωπικῶν μου ἀγώνων
 Καὶ ἀπροσδοκῆτων καὶ δεινῶν κινδύνων!
 Καιρὸς αἱμάτων! Ποῖα παλάτια τώρα
 Ἔχω ἐγὼ νὰ δεχθῶ τὴν σύζυγόν μου;
 Στρατόπεδον, σκηνώματα πολέμου,
 Εἶναι νῦν τὰ παλάτια τῶν Καισάρων.
 Τώρα μόνη φροντίς μου εἶναι νὰ δράττω
 Τρομερὸν ξίφος ἐναντίον τοῦ Τούρκου,
 Νὰ νικήσω ἢ νὰ πέσω μετὸ γένος.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Λοιπὸν, τί πρὸς τὸν δοῦκα ἐγὼ νὰ γράψω;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὅτ' εἶμαι εὐγνώμων ἔς τὸν θερμόν του πόθον
 Νὰ δέσῃ μετ' ἐμοῦ ἀρραγῆ φιλίαν.
 Ὅτι αὕτη ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ, καὶ ὀμνύω
 Τὸ κατ' ἐμέ ἀρραγῆ νὰ τὴν τηρήσω.
 Περὶ ἐμοῦ τώρα ἀβέβαια τὰ πάντα,
 Τὸ ξίφος μου τὰ πάντα ἀποφασίζει.
 Λοιπὸν ὡς ὑπεσχέθη ἡ πολιτεία
 Νὰ βοηθήσῃ εὐθύς.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Τοιαύτας δίδεις

Ἀποκρίσεις ἔς τὸν δοῦκα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναὶ τοιαύτας.

Ὅταν εἰρήνην λάβω, ἀρεστοτέρας
 Θέλω τὰς δώσει. Ἄν θέλῃ νὰ τὰς λάβῃ
 Ταχυτέρας, ἂν ἔχῃ ἀληθῆ ζῆλον
 Ὑπὲρ ἐμοῦ, νὰ μὴ προσμείνῃ πλέον

Νὰ μηνύσω ἐγὼ πάλιν, νέων κινδύνων
 Ν' ἀκούσῃ τὰς φωνάς· εὐθὺς νὰ πέμψῃ
 Τὸν στόλον τώρα, ἐν ᾧ δύναται ἀκόμη
 Νὰ βοηθήσῃ.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Ἦ σύγκλητος, ᾧ κύριε,
 Παρὰ σοῦ βεβαιότερον προτιμένει
 Τῆς φιλίας ἀρράβωνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Κ' ἐγὼ, πρέσβυ,
 Προσμένω παρ' αὐτῆς ἀκριβεστέραν
 Τὴν ἐκπλήρωσιν ὅσων μ' ὑπεσχέθη,
 Ὅσων ἢ δύοσις ὅλη μ' ὑπεσχέθη.
 Δύο σχεδὸν μῆνας ἴσταται ἐδῶ ὁ Τοῦρκος,
 Καὶ ἡ Βενετία τὸν στόλον της νὰ πέμψῃ
 Ὑπόσχεται ἀδιακόπως, καὶ ματαίως
 Τὸν προσμένω δύο μῆνας. Αἴσχος εἶναι,
 Ἐν ᾧ σταυροφορίας ἐπὶ τοὺς Τούρκους
 Κηρύττετε παντοῦ, νὰ παραιτῆτε
 Εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τὴν πρώτην
 Πόλιν ὅπου ἀνυψώθη ἡ βασιλεία
 Τῶν Χριστιανῶν. Ἦ πόλις εἶναι ἡ πύλη
 Τῆς Εὐρώπης ἀπάσης. Οὐαὶ, ἂν ὁ Τοῦρκος
 Ἐνταῦθα εἰσέλθῃ! Ὑπὲρ ἡμῶν δὲν κράζω
 Σᾶς βοηθοὺς, ὑπὲρ τῆς δύσεως ὅλης
 Ἐδῶ σᾶς κράζω. Ἄν πίπτῃ ὁ λαὸς οὗτος,
 Τότε . . . σεῖς τότε τρέμετε τὸν Τοῦρκον!
 Καὶ πρῶτοι πάντων οἱ Ἴταλοὶ ἡγεμόνες.
 Ἄν θέλῃ ἡ Βενετία νὰ βοηθήσῃ
 Τὴν πόλιν ταύτην, πλέον νὰ μὴ προσμεῖνῃ,
 Ἀνάγκη νὰ τὸ εἶπω, νὰ ἐμπορευέται

Διὰ κέρδη ἀνάξια καὶ μικρά. Τί κάμνει
 Ὁ στόλος τῆς ἀργός; Ἄρα προσμένει
 Ν' ἀκούσῃ ὅτ' ἠφάνισθη ὁ Κωνσταντῖνος;

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

ὦ βασιλεῦ! Τί λέγεις; Τί ὑποπτεύεις;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ταῦτα εἰς τὴν πολιτείαν ἐγὼ μὴνύω.
 Μένει εἰς αὐτὴν μὲ τὰς μελλούσας πράξεις
 Ν' ἀποδείξῃ ψευδῆ τὴν ὑποψίαν.
 Ὑπαγε, γράψε εὐθύς! Καὶ ταῦτα γράψε!
 Εἰς τ' ὄνομά μου! Ἀπαραλλάκτως ταῦτα! (Ἱερώνυμος ἀπέρχεται.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἴδου ὁ ζῆλος αὐτῶν! Ἄλλ' ἂν διώξω
 Τούτους τοὺς ὑπερόπτας, τίς πλέον μένει
 Ἀμύντωρ τῆς πατρίδος; Ἄ! Τὸ ἔθνος
 Μ' ἐγκαταλείπει, καὶ νὰ πέσω ἰκέτης
 Εἰς τοὺς πόδας τῶν ξένων μ' ἀναγκάζει,
 Καὶ ἐμὲ κατηγορεῖ τώρα ὁ λαός μου.
 Ἄλλ' ἂν ἀνδρεῖον ἔτρεφε ἐκεῖνος στήθος,
 Ταῦτα δὲν ἔπραττε, ὄχι, ὁ βασιλεὺς του.
 Ἄ! τί ἡδυνάμην βασιλεὺς ἀνδρείων
 Ὅσα τείχη ταῦτα, ἐπὶ τοῦ θρόνου τούτου,
 Τὸ γνωρίζω, τὸ βλέπω. Ἀλλὰ νῦν οὕτω
 Δὲν δύναμαι ἄλλο, εἰμὴ γενναίως νὰ πέσω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Διέτρεξα ὡς προσέταξες τὰ τείχη.
 Εἶν' ἔτοιμα πρὸς ἄμυναν τὰ πάντα.

Πρὸς ποίαν ἄμυναν φεῦ! Εἰς μόνας τέσσαρας
 Χιλιάδας Γραικῶν καὶ δύο Λατίνων
 Πᾶσαν ἐλπίδα αὐτῆς στηρίζει ἡ πόλις,
 Ἐν ᾧ ἐκ τῶν πλέον ἀρειμανίων βαρβάρων
 Πεζοὶ καὶ ἵππεῖς, στολῆς, ὄπλων ποικίλων
 Χιλιάδες τριακόσiai τὸν Μωάμεθ
 Περιστοιχοῦσι. Πρόσθεσ δὲ τὸν στόλον. —
 ὦ βασιλεῦ! Ἴδὲ ἐντὸς τῶν τειχῶν μας,
 Ἴδὲ καὶ ἐκτὸς αὐτῶν! Ποῦ στέκει ἡ νίκη;
 Πένθος, θρῆνος ἔς τὴν πόλιν. Ὅσοι τρέχουν
 Μετὰ γενναίας ψυχῆς ἐπὶ τοῦ τείχους,
 Ὑπὸ γονέων προπέμπονται θρηνούντων,
 Ὑπάγουν σταθεροί. Ἄλλ' εἰς τὰς ἐπάλξεις
 Ἀκούεις φίλος πρὸς φίλον εἰς τὰ ὦτα
 Δακρύων νὰ λέγῃ «Ἴδοῦ ἡ ἐσχάτη ἡμέρα
 Καθ' ἣν ἐδῶ καὶ οἱ δύο θ' ἀγωνισθῶμεν.»
 Ἄλλ' ἰδὲ τοὺς ἐχθρούς. Ἄν καὶ ἠρεμῶσι,
 Πανταχοῦ τώρα φαίνεται ἰσταμένη
 Μεταξὺ τῶν ἡ νίκη ἐν χαρμοσύνῃ,
 Ἄν καὶ σιγῶντα, εἶν' ὅλα τῶν τὰ πλήθη,
 Καὶ αὐτὴ ἡ σιγὴ τῶν ἀπειλεῖ τὴν πόλιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ,
 ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ὁ Τοῦρκος Ἰσμαήλ, φέρων συνθήκας,
 Τὴν προσταγὴν σου, διὰ νὰ ἐμβῆ, προσμένει
 Πρὸ τῶν τειχῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Εἰσάγαγέ τον. Πάντες (πρὸς τὸν Φραντζῆ)
 Οἱ ἀρχηγέται ἄς συνέλθουν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ποίας συνθήκας

Δύναται τώρα νὰ προβάλη ὁ Τοῦρκος;
 Ἄν θέλῃ εἰρήνην, τὰς σκηνάς του ἄς λύσῃ.
 Ἄλλὰ τὴν νίκην, τὴν ὁποίαν διὰ ξίφους
 Βλέπει ἀβεβαίαν, ἐλπίζει νὰ ἐπιτύχῃ
 Διὰ ψευδῶν λόγων, καὶ ἡμᾶς νῦν νὰ εὔρῃ
 Ὀχρούς ταπεινωμένους καὶ προθύμους
 Ἄμαχητὶ νὰ δώσωμεν τὴν πόλιν.
 Ἄλλ' ἀπατᾶται ὁ δαίλαιος. Μόνην θέλω
 Μ' αὐτὸν συνθήκην, τὴν ταχεῖαν φυγὴν του.
 Τὴν πόλιν ζῶν ἐγὼ δὲν παραδίδω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Καὶ μετὰ σοῦ ἡμεῖς θέλομεν ἐκπνεύσει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ΚΑΝ-
 ΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΛΟΓΓΟΣ, Μεγιστᾶνες
 Γραικοί, Ἀρχηγοὶ καὶ Στρατιῶται, Γραικοί, Γενουῆται
 καὶ Βενετοί.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΛΟΓΓΟΣ (εἰσερχόμενοι.)

Ναί, πάντες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Μεθ' ὑμῶν ναὶ θὰ νικήσω.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ μέγας δούξ καὶ ὁ Τοῦρκος πρέσβυς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΛΟΓ-
 ΓΟΣ, ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, Μεγιστᾶ-

νες Γραικοί, Ἄρχηγοὶ καὶ Στρατιῶται Γραικοί, Γενουῆται
καὶ Βενετοί, **ΝΟΤΑΡΑΣ, ΙΣΜΑΗΛ.**

(Ὁ Ἰσμαὴλ ἐμβαίνων κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ Κωνσταντίνου.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Λέγε, διὰ σοῦ ὁ Μωάμεθ τί μηνύει;

ΙΣΜΑΗΛ.

Μηνύει τὴν ἀμετάβλητον βουλήν του.
Πρὶν καθ' ὑμῶν θανατηφόρα λάμψουν
Τῶν Τούρκων του τὰ ὅπλα, ἐχθρὸς γενναῖος,
Τὸν λαόν σου καὶ σὲ θέλων νὰ σώσῃ,
Λησμονεῖ τὴν ἰσχύν του καὶ τὴν δόξαν,
Λησμονεῖ πῶς ἀπέβριψες πολλάκις
Τὰς μετρίας του προτάσεις, πᾶσαν ὕβριν
Ἐνταυτῷ λησμονεῖ, καὶ ἐδῶ μὲ πέμπει
Πρὸς ἐσὲ πάλιν νὰ προβάλω εἰρήνην.
Ἔχε τὴν Πελοπόννητον βασίλειον.
Ἄπελθε μ' ὅσους θέλῃς τῶν πιστῶν σου,
Ἄφες τὴν πόλιν, διότι ἐδῶ ὁ Μωάμεθ
Μέλλει ἀφεύκτως τὸν θρόνον του νὰ ιδρύσῃ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ταῦτα πάλιν προβάλλει! Εἰς ταῦτα πάλιν
Πόλεμον ἀποκρίνομαι ἕως θανάτου.
Ἄν μάχας θέλῃ, ἐγὼ μάχας δὲν τρέμω,
Ἄν εἰς τῶν Τούρκων τὴν πληθὺν ἐλπίζῃ,
Τὴν δύναμίν μου ἐγὼ θέτω εἰς τὸν ζῆλον
Τῶν πιστῶν, εἰς τὸν δίκαιον ἀγῶνα,
Καὶ εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν κραταιὰν βοήθειαν.

ΙΣΜΑΗΛ.

Μάχην προκρίνεις! Καὶ τί ἐλπίς σὲ μένει;
Προσμένεις τάχα βοηθοὺς τοὺς Φράγκους;

Οἱ ἀνδρειότεροι τούτων στρατιῶται
 Ἐρημον ἄς ἀφήσουν πᾶσαν ἄλλην
 Χώραν συγκεντρονόμενοι ἐδῶ πάντες
 Ἐναντίον τοῦ ἀμηρᾶ μου· ἡ προσταγή του
 Καθ' ὑμῶν ἄλλα πλήθη ἐδῶ συνάγει,
 Στενώτερα σᾶς σφίγγει, τὴν Εὐρώπην
 Παρευθὺς ὄλην ἀρειμάνιοι Τούρκοι
 Πλημμυροῦσι παντοῦ φέροντες τρόμον.
 Τί θὰ κάμετε τότε σεῖς καὶ οἱ Φράγχοι;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Βλέπω τὰ πλήθη ὑμῶν, καὶ πῶς αὐξάνουεν.
 Πλὴν τί καυχᾶσθε; Ἀπελπισθῆτε μᾶλλον
 Δι' αὐτὸν τὸν μέγαν ἀριθμὸν σας. Τούρκοι!
 Τούρκοι αἰσχυνθῆτε! Τί μὲ τόσα σμήνη
 Κατώρθωσε ὁ Μωάμεθ; Ὅσα τείχη
 Ἐκρήμιταν ἕως τώρα αἰ μηχαναί του,
 Ὅχυρὰ ἀνωρθωμένα, νέους ἀγῶνας
 Καὶ νέον αἷμα ζητοῦν. Τί ἐλπίζει πλέον;
 Ἐως τώρα ὀσάκις ὄρμησε, μ' αἰσχύνην
 Ἀπεκρούσθη. Δὲν βλέπει ὅλα τὰ περίξ
 Τούρκων νεκρῶν κατεστρωμένα; ὦ πρέσβυ,
 Μέγας Θεὸς προστάτης μας ὑπάρχει,
 Ὅστις ἐδῶ νικᾷ πάντα τοὺς Τούρκους.
 Δι' αὐτοῦ κατετροπώθη ὁ Βαγιαζήτης
 Καὶ ἐσχάτως ὁ Ἀμουράτ. Αὐτὸς καὶ τώρα
 Δὲν ἀπολείπει τὸ πιστὸν Βυζάντιον.
 Ναὶ μεθ' ἡμῶν εἶναι ὁ τῆς νίκης Κύριος!
 Αὐτὸς θάρρος ἔς τὸ θάρρος μας προσθέτει,
 Καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν ναῶν του ὑψώνει
 Τὴν φοβερὰν ἀσπίδα του. Ταχέως
 Μὲ θανάτου βροντὴν τοὺς κερανοὺς του
 Ἐς τὴν κεφαλὴν θὰ ρίψει τοῦ ἐπιόρκου.

ΙΣΜΑΗΛ.

Βασιλεῦ ! Τί προφέρεις ; Σὺ προλέγεις
Ἐτταν εἰς τὸν ἀνίκητον Μωάμεθ !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἄν προλέγω ἀληθῆ, θὰ τὸ ἀποδείξει
Τὸ ξίφος τοῦτο. Εἶπέ εἰς τὸν ἀμνηρᾶν σου,
Ὅτι ἐν ὄσω ζητεῖ νὰ παραδώσω
Θρόνον, ναοὺς καὶ τάφους τῶν προγόνων,
Μ' ἔχει ἄσπονδον ἐχθρόν του. Ναὶ τ' ὀμνύω.
Προτοῦ νὰ ἐμβῆ ἔς τὴν πόλιν ὁ Μωάμεθ,
Πρέπει τὸ σῶμα τοῦτο νὰ πατήσῃ.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ (δράττων τὸ ξίφος.)

Καὶ πρῶτα ὅλους ἡμᾶς νὰ κατασφάξῃ.

Πάντες Γραικοὶ καὶ Φράγκοι.

(Γυμνώνοντες τὰ ξίφη καὶ ὀμνύοντες ἐπ' αὐτῶν.)

Ναί. Καὶ τ' ὀμνύομεν ὅλοι ἐνώπιόν σου.

ΙΣΜΑΗΛ.

Πόλεμον θέλεις ; Ναί, πόλεμον λάβε !

Ποταμηδὸν τὸ αἷμά σας θὰ ρεύσει,

Θὰ ἰδῆτε τοὺς ναοὺς βεβηλωμένους,

(Ὅργη εἰς τοὺς Γραικοὺς καὶ τοὺς εἰς Φράγκους)

Βρέφη, ἱερεῖς, γυναῖκας ὅλους θύμα

Τῆς Τουρκικῆς ὀργῆς. Σήμερον μόνον

Ἐλεος ἠσθάνθη τοῦ ἀμνηρᾶ τὸ στῆθος,

Ἄλλ' αὔριον εἶναι ἡμέρα ὀργῆς καὶ ὀλέθρου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

(Πραύνων διὰ τοῦ νεύματος τοὺς ὀργισμένους.)

Αὐθαδιάζεις τόσον; Ἄφρον Τούρκε.
 Πρέσβυς εἶσαι, διὰ τοῦτο φύγε σῶος.

(Ὁ Ἰσμαήλ κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἀναχωρεῖ.)

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ΚΑΝΤΑ-
 ΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΛΟΓΓΟΣ,
 Μεγιστᾶνες Γραικοί, Ἀρχηγοὶ καὶ Στρατιῶται Γραικοί,
 Γενουῆται καὶ Βενετοί.**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πρὸς δεινὴν μάχην ὄλοι ἐτοιμασθῆτε.
 Ἄλλ' ἄρχεται ἐκ Θεοῦ πᾶν καλὸν ἔργον.
 Προσπέσωμεν πιστοὶ μου ἐνώπιόν του,
 Διὰ νὰ ἐγερθῶμεν ἰσχυροὶ θαρρῶντες,
 Ἐναντίον τῶν υἱῶν τῆς ἀπιστίας.

(Γονυπετεῖ ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὀπίσω οἱ ἄλλοι πάντες.)

Ὑψιστε κραταῖε Κύριε τῆς δόξης,
 Ὁ συντρίβων πολέμους, καὶ νῦν πάλιν
 Στήσον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν δεξιάν σου.
 Καὶ ὡς θαυμασίως ἐπάταξας τὸν τότε
 Παλαμναῖον Γολιάθ διὰ τῆς σφενδόνης
 Τοῦ Δαυὶδ, διὰ τοῦ ξίφους μου καὶ τώρα
 Ἐρίψε εἰς τοὺς πόδας τοῦ τιμίου Σταυροῦ σου
 Τῆς τυραννίας τὸ μέγα τοῦτο τέρας.
 Καὶ σὺ ἀγνή Θεοτόκε, προστασία
 Τῶν Χριστιανῶν, τῆς πόλεως ταύτης σκέπη,
 Παναλκεί συμπολέμησον καὶ τώρα
 Τοὺς πολεμοῦντας τοὺς πιστούς. Σὺ, ἥτις
 Πρώην εἰς τοὺς εὐσεβεῖς μου προκατόχους
 Ἐχάρισας τοσαύτας λαμπρὰς νίκας,
 Πέρσας, Αὐάρους, Ἀραβας καὶ τόσα
 Ταπεινώσασα σμήνη ἄλλων βαρβάρων,
 Καὶ τὰς ὀρμὰς σκεδάσασα τετράκις

Τοῦ παρανόμου τούτου υἱοῦ τῆς Ἄγαρ,
Γενοῦ καὶ νῦν ἰσχύς ἡμῶν καὶ φύλαξ.

Ἄλλ' εἰς Θεὸν ἡμάρτομεν, παρθένε·

Ἐξιλέωσον αὐτὸν, ἵνα ἐπακούσῃ

Τῆς προσευχῆς τῶν πρὸς αὐτὸν βοώντων·

Ἄς πέσῃ ὁ Τοῦρκος, καὶ ὁ λαός σου σῶσ

Ἐντὸς τῆς πόλεώς σου ἅς ἐξυμνήσῃ

Τὸ πανύμνητον, ἅγιον ὄνομά σου.

(πάντες ἀνίστανται.)

Ἄγετε νῦν πιστοὶ μου, καὶ θαρρόντες

Διὰ τὰ χθές διαπραχθέντα, ἐπὶ τοῦ τείχους

Πλήρεις ἐλπίδος ἐν Θεῷ σταθῆτε.

(Πάντες ἀπέρχονται, πλὴν τοῦ Κωνσταντίνου.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

ᾧ Χριστέ βασιλεῦ! Μὲ τὸν σταυρόν σου,

Τὸν ὁποῖον εἰς τὸν πρῶτον Κωνσταντῖνον

Σὺ ἔδωκας εἰπὼν «Ἐν τούτῳ νίκα»,

Διατί πλέον δὲν συνίπταται καὶ ἡ νίκη;

Δὲν εἴμεθα ὁ λαός σου; Πλέον δὲν εἶναι

Δόξα σου ἢ δόξα ἡμῶν; Πάτερ τοῦ ἐλέους,

Ἄν ἡμάρτομεν, ἤδη πολὺ αἷμα

Ἄθῶν ἐκπλύνει τ' ἁμαρτήματά μας.

Ἐλέησον τέλος, λύτρωσον τὴν πόλιν.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Ἦλθεν ἡ ὥρα! ᾧ βασιλεῦ, κρυφίως

Πιστός τις τοῦ Χαλίλ προσελθὼν τῶρα

Εἰς τὰ τείχη ἀναγγέλλει ὅτι βεβαίως

Τὴν νέαν αὐγὴν διὰ γῆς καὶ διὰ θαλάσσης

Οἱ ἀσεβεῖς εἰς τὴν πόλιν ἐφορμῶσι.

Πλὴν συμβουλεύει ἐπιμονὴν καὶ θάρρος.

Ἄδελφος, λέγει, ἡ τύχη τῶν πολέμων,
 Καὶ ἀρκεῖ μία μόνη νίκη διὰ νὰ σώσῃ
 Τὴν πόλιν, διότι τέλος ὁ Μωάμεθ
 Ἄπεφάσισε, ἂν αὖριον ἀποτύχη
 Ἐπὶ τὴν ἔφοδόν του, πάραυτα εἰρηνεύσας
 Τὴν πολιορκίαν νὰ λύσῃ, καὶ νὰ δράμῃ
 Ἄλλοῦ εἰς εὐκολωτέρας κατακτήσεις.
 Ταῦτα, καὶ εὐθὺς ἀπῆλθε· καὶ τῷ ὄντι
 Μετ' οὐ πολὺ διεγείρεται εἰς τοὺς Τούρκους
 Θόρυβος μέγας ὡς θαλάσσιος ἤχος,
 Καὶ τὰ πλήθη ὁ Μωάμεθ συναθροίσας,
 Μὲ λόγους θάρρους τὰ ἐνισχύει πρὸς μάχην.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Κάλεσε εὐθὺς τοὺς ἀρχηγέτας ὄλους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὁρίσθη ἡ ἡμέρα. Ὁ ἀστὴρ τῆς ἐπιούσης
 Τὴν νίκην τοῦ σταυροῦ ἢ τὸν ὀλεθρόν μας
 Μ' αἵματώδεις ἀκτῖνας θὰ φωτίσει.
 Ἄλλὰ τί λέγω; ἤδη τοῦ θρόνου τούτου
 Πρὸ πολλοῦ οἱ χρόνοι ὑπέσκαψαν τὰς βάσεις,
 ἤγγικεν ἡ ὥρα! ἐσχάτης δυστυχίας
 ἤλθε ἡ παραμονή. Μία νύξ ἀκόμη
 Μένει εἰς τὴν πόλιν! Νύξ ὀδύνης, πένθους!
 Θεία φωνὴ τὴν καρδίαν μου κατέχει·
 Βροντώδης κράζει· «Κλαῦσε πόλις! Κλαῦσε!
 Δεκτὸν δὲν εἶναι τὸ θυμιάμα σου!
 Τὴν τιμωρίαν σου πλέον δὲν ἀναβάλλω·
 Φρίξον! ἡ ὥρα τῆς ὀργῆς μου φθάνει
 Καθ' ἣν ἐκ τῶν κλαυθμῶν σου θὰ βοήσουν
 Οἱ θόλοι τῶν ναῶν· καθ' ἣν τὸ αἷμα
 Τοῦ ὀγδόου τῶν Παλαιολόγων θέλει βάψει

Τὰ ἐρείπια τῶν τειχῶν σου.» Ἄλλ' ὦ Θεέ μου!
 Ἄν τοῦ λαοῦ σου ἐγράφη ἡ τιμωρία,
 Τὸ αἷμά μου, ἔστω, ἄς τρέξη, ἀλλ' εἰς τὸ γένος
 Ἄς φθάσῃ, ἄς ἀνατείλῃ ἡμέρα ἐλέους,
 Καὶ πάλιν τῇ θείᾳ νεύσει σου ὁ λαός σου
 Ἄς ἐγερθῇ, τοῦ κράτους τῶν προγόνων
 Καὶ τῆς ἀρχαίας του δόξης κληρονόμος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΝΟΤΑΡΑΣ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ΚΑΝΤΑ-
 ΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, ΛΟΓΓΟΣ,
 Μεγιστᾶνες Γραικοί, Ἀρχηγοὶ καὶ Στρατιῶται Γραικοί,
 Βενετοὶ καὶ Γενουῆται.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Βασιλεῦ, εἴμεθα ὅλοι ἐνώπιόν σου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ ἠκούσατε ὅλοι
 Ποῖος ἦχος διηγέρθη. Ἦτο τῶν Τούρκων
 Ὁ ἀλαλαγμός. Πιστὸν μήνυμα ἐπέμφθη·
 Τὴν νέαν αὐγὴν οἱ Τούρκοι ὀρμοῦν. Θάρρεῖτε.
 Δήμαρχοι, στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται,
 Παραδίδω εἰς ἐσᾶς τὴν κλινὴν ταύτην
 Πόλιν τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων.
 Ἀτρόμητοι ὡς καὶ πρότερον σταθῆτε
 Πρὸς τὴν ὀρμὴν τῆς μυριαρίθμου ἀγέλης,
 Τὴν ὁποῖαν ἀπεκρούσατε τοσάκις!
 Τὸ πλῆθος μὴ ἀριθμῆτε! Εἴμεθα ὀλίγοι,
 Ἄλλ' ὅλοι δεξιοὶ καὶ ῥωμαλέοι
 Καὶ καλῶς σκεπασμένοι ὅλοι ἐν σιδήρῳ
 Ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ εἰς τείχη
 Ἰστάμεθα ὑψηλὰ, ἐν ᾧ οἱ ἐχθροὶ μας
 Γυμνοὶ ἀσκεπεῖς, προβαίνουν μετὰ κόπου

Κάτωθεν πρὸς τὰ ἄνω, ἔξωθεν ἔσω.
 Ἄν δ' ἀτρόμως ὀρμοῦν, ὀρμοῦν ἀτάκτως
 Μὲ τόλμην ἀπρονόητον ὡς κτήνη.
 Πέλτας, τόξα καὶ ἀκόντια ἔχετε· δεῦτε!
 Ὡς κυνηγοὶ ἐπὶ τὴν πληθὺν τῶν χοίρων,
 Πατάσσετε τὸν ὄχλον τῶν βαρβάρων!
 Ἄς μάθουν ὅτι τῶρα ἔχι πρὸς ἴσους
 Μάχονται ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀρχαίους
 Τῆς γῆς δεσπότας, παῖδας τῶν Ἑλλήνων,
 Στρατιώτας σταυροῦ καὶ ἐκλεκτὸν ἔθνος
 Τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, Ἰσραὴλ νέον!
 Ἄνδρεῖοι θαρσύνετε. Ναί! Δίκαιος ὁ ἀγὼν μας
 Ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, τῆς ὁποίας
 Πάντοτε ὑπῆρξε ὑπέρμαχος καὶ φύλαξ
 Καὶ ἀνάλωτον χαράκωμα καὶ πύργος
 Ἀκλόνητος ἡ μήτηρ τοῦ ἐν πολέμοις
 Κραταιοῦ ἡμῶν Κυρίου. Αὕτη ἐνισχύει
 Τὰς χεῖράς μας πεντήκοντα ἑπτὰ ἡμέρας·
 Ναί, ἐλπίσατε εἰς αὐτήν. Μάχεσθε ἀτρόμως,
 Καὶ ὁ στέφανος τῆς δόξης σᾶς προσμένει.

ΓΡΑΙΚΟΙ.

Ὅρμιζόμεθα πάντες νὰ σφαγῶμεν
 Ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐντιμοὶ Βενετοὶ, πάντοτε ἡ πόλις
 Σᾶς ἔλαβε ὡς ἰδίους αὐτῆς πολίτας,
 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς μὲ λαμπρὰ προνόμια
 Τῆς Βενετίας ἐτίμησαν τοὺς δοῦκας·
 Πλὴν μόνον λέγω τῶρα, ὅτι ὑπὲρ πάντων
 Τῶν Χριστιανῶν ἐνταῦθα πολεμοῦμεν.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ζῶντες δὲν ἀποθέτομεν τὰ ξίφη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Σεῖς Γενοῦῃται σύμμαχοί μου ἀρχαῖοι,
 Ἄλλοτε ὄχι μικρὰς ἐδῶ λαβόντες
 Εὐεργεσίας, εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα
 Ἀξίους τῆς πρώτης φήμης σᾶς προσμένω.

ΛΟΓΓΟΣ.

Πρὶν νικηθῶμεν θέλομεν ἐκπνεύσει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὁ ζῆλός σας τὴν νίκην μ' ἐγγυᾶται.
 Ὡς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐσᾶς τὴν ἀναθέτω.
 Ἄλλ' ἐνθυμήθητε ὅτι ἐν Χριστῷ πάντες
 Εἴσθε ἀδελφοί. Συστρατιῶται! Ἀγάπη
 Ἡ ἐντολή του εἶναι ἀγάπη ἃς βασιλεύσῃ.
 Γυναῖκες, παῖδες, ἀδελφοί, πατέρες,
 Ἡ πατρίς, ἡ θρησκεία παρ' ἡμῶν τώρα
 Προσμένουν ἢ δουλείαν, ἢ ἐλευθερίαν!
 Ἡ αἰσχύνῃν ἢ τιμὴν. Ἄνδρεῖοι! Ὑπὲρ μόνου
 Ἐνὸς τούτων ὠφείλετε ἕως θανάτου
 Ν' ἀγωνισθῆτε ὑπὲρ ἀπάντων τώρα
 Μάχεσθε. Ναί, ἀδελφοὶ συστρατιῶται!
 Ἀγωμεν σταθεροὶ εἰς τὸν μέγαν ὄρκον,
 Νῦν μὲν εἰς τὸν ναὸν νὰ ἐτοιμασθῶμεν
 Πρὸς τὸν θάνατον ὅλοι, εὐθὺς δ' ἐκεῖθεν
 Εἰς τὰ τεῖχη, εἰς τὸν φόνον τῶν ἀπίστων,
 Νὰ νικήσωμεν, ἢ ἐπὶ μυριάδων
 Νεκρῶν καθεὶς ἡμῶν σφάζων νὰ ἐκπνεύσῃ.

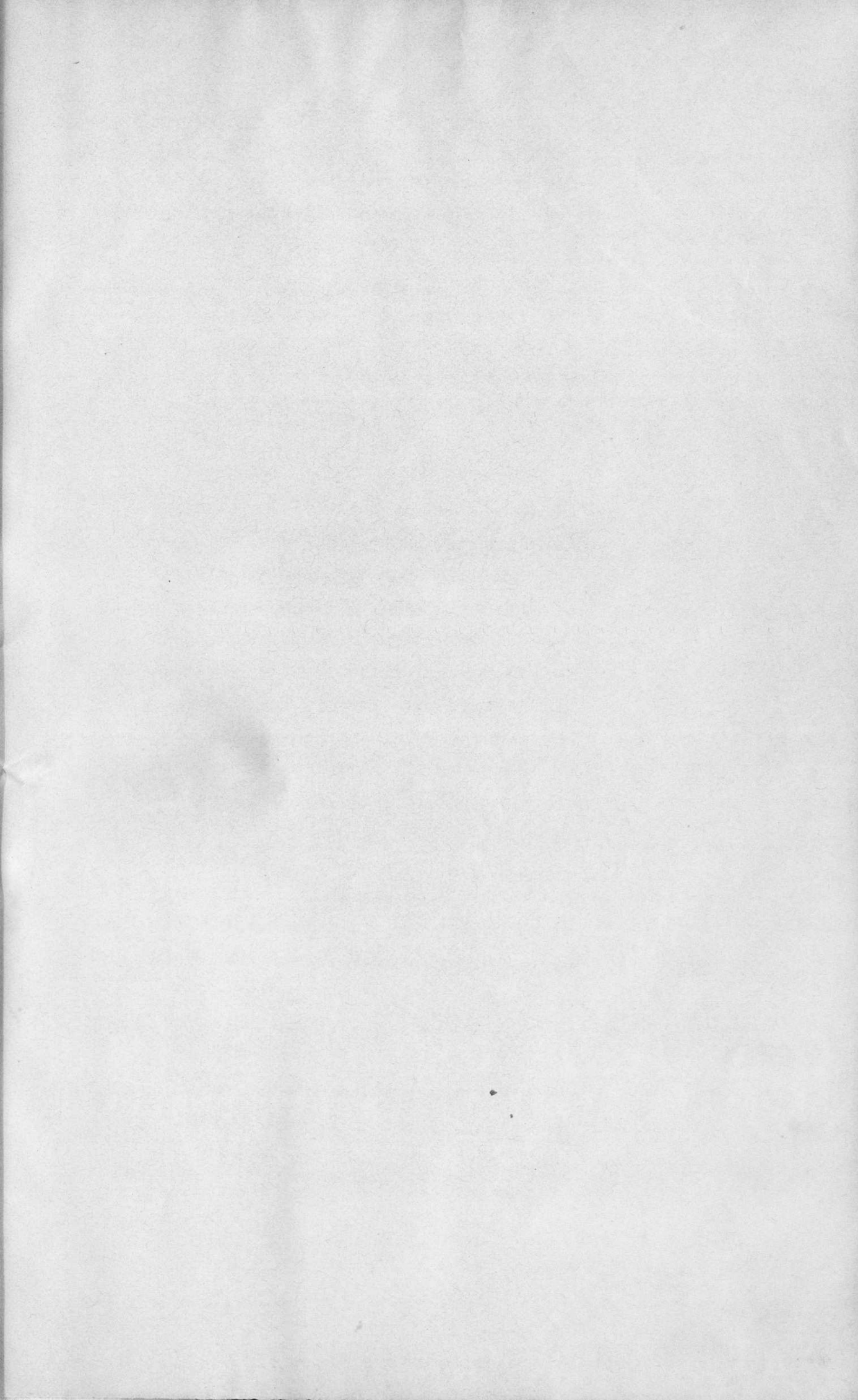
ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

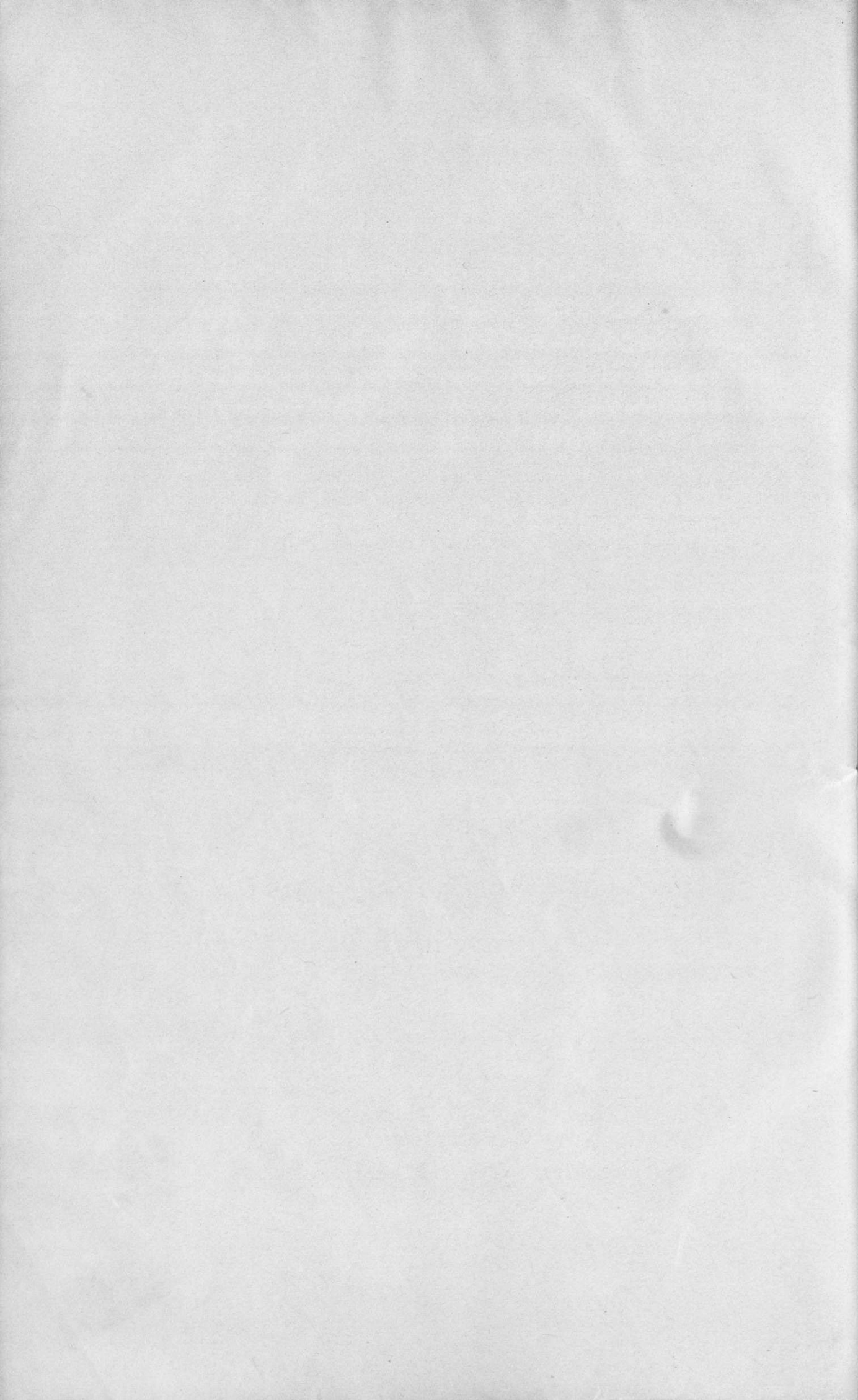
Ἐσωτερικὰ ὀχυρώματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τὴν πύλην
τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, καὶ πύργος, ἐν ᾧ ὄπλοθήκη.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΓΡΑΙΚΟΙ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Τὰ τύμπανα σιωποῦν. Ἡ σάλπιγξ μόνη
Ἔτι ἀντηγεῖ ἔς τὸν πάταγον τῆς μάχης.
Θηριώδης ἐφόρμησεν ὁ Τοῦρκος.
Πλὴν ἀκλόνητοι ἀντέστησαν οἱ ἀνδρεῖοι.
Ἄ! Ναι, ὡς ἐματαιώθη ἡ τῶν ἀπίστων
Πρώτη ἐν τῷ σκότει ὁρμὴ πρὶν λάμψη ὁ ἥλιος
Ὅτ' ἐναντίον μας ἔπεμψε ὁ Μωάμεθ
Τοὺς νεοσυλλέκτους, νῦν ἐλπίζω τούτων
Τῶν ἐκλεκτῶν του ὁμοίως ματαιουμένην
Τὴν ἐφοδὸν νὰ ἰδῆ. Ἀληθές μὲν ὅτι
Οἱ τὴν νύκτα ἐφορμήσαντες δὲν ἦσαν
Μαχηταὶ ἀνδρεῖοι καὶ δυνατοὶ, πλὴν τότε
Ἄνετοίμους μᾶς εὔρον, νῦν δ' ἐτοίμους.
Ἐκεῖνοι ἐν σκότει ἐμάχοντο, ἀλλὰ τώρα
Φοβερός ἐπιλάμπει ὁ στίλβων ἥλιος
Εἰς τῶν τειχῶν τὸ ὕψος καὶ εἰς τὸν φόνον,
Εἰς τὸν ἄπειρον φόνον τῶν βαρβάρων. —
Πάλλουν καὶ αὐτὰ τῶν πλεόν ἀνδρείων τὰ στήθη,
Ὅταν ἡ αὐγὴ δεικνύη στρωμένον ὄλον
Τὸ πεδῖον μὲ νεκροὺς συστρατιώτας.
Τὴν ἀρχὴν μόνον εἶδα ἐγὼ τῆς μάχης,
Νίκης ἀρχήν. Ἐκ μέσου τῶν ἀγώνων
Ὁ βασιλεὺς ἐδῶ μ' ἐσᾶς μὲ πέμπει

Ἐς τὸν Λόγγον, ἔς τὸν Τολέδον. Ἐκ τῶν πύργων
 Τοῦ Λέοντος, τοῦ Ἀλεξίου, τοῦ Βασιλείου,
 Οἱ Κρήτες μὲ σφενδόνας καὶ μὲ τόξα
 Θρῆνον κάμνουν ἔς τοὺς Τούρκους. Τοῦ Δαλμάτου
 Ἰωάννου, τοῦ ἀτρομήτου Κονταρήνου,
 Καὶ τοῦ ἐμπείρου τοξότου τῆς Καρύστου
 Θεοδώρου εἶναι ἀκάματα τὰ ὄπλα.
 Κλίνουν τρέμουσαι αἱ τάξεις τῶν βαρβάρων!
 Χοίρων πληθὺς εἶναι ὄντως ὁ ἀριθμὸς των,
 Καὶ τὸ ἔργον ἡμῶν κυνηγῶν ἔργον,
 Ὅς τὸ ἤρχισες σὺ πρῶτος ἀπάντων.
 Μάστιγας ἐπισείουν οἱ τεταγμένοι
 Μαστιγοφόροι, ἀλλὰ ματαίως τὸ ρεῦμα
 Δὲν ἀνακόπτουν. Πανικὸς ὁ φόβος
 Ἐλαύνει, διασκορπίζει ὄλους τοὺς ὄχλους
 Πρὸ τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, καὶ εἰς τὴν φυγὴν των
 Ὅμοῦ καὶ αὐτοὺς τοὺς μαστιγοῦντας σύρου
 Ὅς κυμάτων ὄρμη. Τοῦρκοι μυριοί
 Πίπτουν ὑπὸ τὰ ξίφη μας, καὶ οἱ λίθοι
 Ἐκ τῶν τειχῶν ριπτόμενοι συντρίβουν
 Τὰς κλίμακας, τὸ ὑγρὸν πῦρ κατακαίει
 Τὰς μηχανάς, καὶ τ' ὄρυγμα ἐπληρώθη
 Νεκρῶν καὶ πληγωμένων, καὶ θραυσθέντων
 Ὅπλων καὶ μηχανῶν, ἵππων καὶ ἱπέων,
 Καὶ ἐκχειλίζει ἤδη ὡς φουτκωμένον ρεῦμα
 Ποταμοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ σωρὸν ὑψόνουν
 Καὶ κλίμαξ καταντοῦν τῶν ἐφορμώντων
 Ἐναντίον τῶν τειχῶν! Πλὴν πάντες φεύγουν. .!
 Ὅμως ἐσχάτως νῦν, κ' ἕνεκα τούτου
 Πρὸς ὀλίγον ἀνέμεινα μακρόθεν,
 Ὁ Ζάγανος συντάττει τάξεις νέας.
 Πρὸς τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ τὸν μέγαν πύργον
 Στρέφεται ἤδη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Κ' ἐμέ θέλει ἀπαντήσει.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Καὶ ἡμᾶς μετόχους τῶν λαμπρῶν ἀγώνων
Σήμερον σὺ δὲν θέλεις; Ἐδῶ ἀπράκτους
Μᾶς ἀφίνεις;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ἐλθέ! Ἀκολούθησέ με
Μ' ὄλους τοὺς ἰδικούς σου. Ἐνταῦθα μείνε
Σὺ, Καντακουζηνέ. Σὺ λαμπρῶς ἤδη
Ἦγωνίσθης.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Ἄνδρεῖοι, δεῦτε εἰς τὴν νίκη!

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, Στρατιῶται Γραικοί.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ἄργοι τώρα ἐδῶ μένομεν. Πλὴν δόξα
Ἦμῶν τῶν ἀδελφῶν ἡ δόξα. Ἦ πίστις,
Ἦ πατρίς ἃς σωθοῦν, τοῦτο ἀρκεῖ τώρα!
Καὶ θὰ σωθοῦν! Ναί! Ἦ νίκη μας βεβαία!
Ἦ πληθὺς τῶν ἀπίστων νῦν πρὸς ἄλλο
Δὲν χρησιμεύει εἰς τὸν θρασὺν Μωάμεθ,
Εἰμὴ διὰ νὰ προσθέσῃ σφαγὴν νέαν
Ἔς τ' ἀκάματά μας ξίφη. ὦ λαμπρὰ ἡμέρα!
Ὁ μὲ ὄφρυν ἐπηρμένην ἀλαλάζων
Πρώην ὑπερόπτης, τώρα ὡς τραυματίας
Ταῦρος μυκᾶται. Ναὶ ἀδελφοί, θαρρῶμεν!
Τῆς σωτηρίας, τῆς ἐκδικήσεώς μας
Ἦγγικε ἡ ὥρα. Ναὶ συστρατιῶται!
Στέφανος ὑπερένδοξος προσμένει

Τοὺς σωτῆρας τῆς πίστεως καὶ τοῦ γένους. . . !
 Ὁ πάταγος — αὐξάνει . . . ! Πλησιάζει. . . !
 Ἄλλὰ τὸν Λόγγον βλέπω, καὶ ἐπὶ λόγχης
 Στηριζόμενος φθάνει, πληγωμένος !

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, Στρατιῶται Γραικοὶ, **ΛΟΓΓΟΣ**
 πληγωμένος βαδίζει στηριζόμενος ἐπὶ λόγχης, μετ' αὐτὸν
 ἐκ διαλειμμάτων φθάνουσι Γενουῆται φυγάδες.

ΛΟΓΓΟΣ (κάθηται.)

Τρέμει τὸ γόνυ.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ᾠ Λόγγε, σὺ ἐπληγώθης !
 Καὶ μόνος ἔως ἐδῶ ἔρχεσαι, ἀφίνων
 Ἴχνη αἵματος 'ς τὸ ἔδαφος ! Ἵ τὰ τείχη
 Τόσον αὐξάνει ἡ μάχη ὥστε νὰ μείνη
 Δὲν δύναταί τις πληγωμένος ;

ΛΟΓΓΟΣ.

Οἴμοι !

Βέλος ὀξὺ εἰς τὸ σκέλος μου ἐνεπήχθη.
 Φεῦ ! Καὶ ἡμετέρα ἦτον ἡ νίκη ! Ἐκ τρίτου
 Ἐτρέποντο οἱ πολέμιοι.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ἄλλὰ τί βλέπω !

Τρέχουσιν ἐδῶ πλεῖστοι Γενουῆται !
 Πῶς ; φεύγων δὲν ἀφῆκός τινα ἀνδρεῖον
 Τὰ χρέη σου νὰ ἐκπληροῖ ; Σιωπᾶς ; Ἄ ! Λόγγε !

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ (πρὸς τοὺς Γενουήτας.)

Εἶναι ἐλαφρὰ ἡ πληγὴ τοῦ στρατηγοῦ σας !
 Σεῖς δράμετε εἰς τὰ τείχη, μὴ ταράξῃ

Ἡ φυγή σας τοὺς ἄλλους. Δεῦτε ἀνδρεῖοι!
Μετ' ἐμοῦ εὐθύς!

ΛΟΓΓΟΣ (πρὸς τοὺς Γενοῦήτας)

Ἐκ τῶν τειχῶν;

ΓΕΝΟΥΗΤΗΣ.

Οἱ Τοῦρκοι

Ὅρμῳσι μανιώδεις!

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Αὐτοὺς πάλιν

Ἐκπλήξωμεν ἡμεῖς.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, Στρατιῶται Γραικοί, ΛΟΓΓΟΣ
καθήμενος, Γενοῦῆται, ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ.

Σ' εὐρίσκω, Λόγγε!

Ἡ ἄκαιρος φυγή σου μέγαν φόβον

Σπείρει εἰς τοὺς Γενοῦήτας. Ἐλθέ πάλιν

Νὰ σ' ἰδοῦν εἰς τὸ τεῖχος. — Τὸ προστάτσει

Ὁ κύριός μας! Μένεις. . . . ;

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

Ἴδου τρέχει

Ὁ βασιλεὺς αὐτός.

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ, ΦΡΑΝΤΖΗΣ, ΛΟΓΓΟΣ καθήμε-
νος, Στρατιῶται Γραικοί, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Δορυφόροι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Λόγγε! Πῶς φεύγεις;

Ἐλθέ! Ἐλθέ λέγω. Ἡ παρουσία σου τώρα

Παρά ποτὲ εἰς τὰ τεῖχη εἶν' ἀναγκαία!

Ἐν ᾧ οἱ Γραικοὶ γενναίως πολεμοῦν ὅλοι

Τρέπονται οί Γενουῆται . . . Ἐς τὴν φωνὴν μου
Κωφοὶ πάντες, σὲ κράζουσι καὶ φεύγουν. . . . !
Ἴδὲ πόσοι ἐδῶ φθάνουν. Ἄ ! Ἐλθέ Λόγγε !

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ὦ βασιλεῦ ! Ἐγὼ τρέχω εἰς τὰ τεῖχη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναί, δράμε ἀνδρεῖε ! Καὶ πᾶς δ τὴν πατρίδα
Καὶ τὴν πίστιν τιμῶν ἄς δράμη τώρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Δορυφόροι, ΛΟΓΓΟΣ καθήμενος,
Γενουῆται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τρέχουν οἱ ἀνδρεῖοι ! Σεῖς οἱ δειλοὶ σταθῆτε !

ΛΟΓΓΟΣ.

Βασιλεῦ ! Ἐπληγώθην. Αἷμα, πόνοι !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τί λῆγεις ; Μαλακῶν περιποιήσεων
ὦρα δὲν εἶναι.

ΛΟΓΓΟΣ.

Ἡ χεῖρ. . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Νὰ πολεμήσης

Δὲν ἀπαιτῶ. Ἡ ὄψις σου, ἡ φωνή σου

Ἄρχει ν' ἀναχαιτίση τοὺς φυγάδας.

Μία στιγμή μόνη διὰ τὸν θρίαμβον λείπει.

Μὴ φοβοῦ ὑπὲρ σαυτοῦ. Οὔτοι, ἐγὼ, πάντες,

Θέλομεν γίνεαι ἀσπίς σου. Μὴ θελήσης

Πάντ' ἄθλόν σου ἢ δειλία νὰ ματαιώση,

Εἰς χεῖράς σου εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πόλεως.

ΛΟΓΓΟΣ (ἀνίσταται στηριζόμενος εἰς δύο Γενοῦῆτας.)

Τῆς πόλεώς σου ἡ τύχη ἐγγράφη· σώσου.

(Φθάνουσιν ἕτεροι Γενοῦῆται φυγάδες. Ὁ Λόγγος ἀπέρχεται.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

᾽ὦ ἔπακρον δειλίας! Σὺ εἶσαι ὁ Λόγγος;
Ἢ ἀποστροφή τῆς γῆς, ἡ ὀργή τοῦ Ὑψίστου,
Πάντοτε τὸν δειλὸν ἄς κατατρέχη.
᾽Ανδρεῖοι Γραικοί μου! Σεῖς μ' ἀκολουθεῖτε!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Δορυφόροι, ΝΟΤΑΡΑΣ, ξηφῆρης,
Γραικοί φυγάδες.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Κύριε! Ποῦ τρέχεις; Ἦλθε ἡ φρικτὴ ὥρα!
Φράγκων δειλία γεννᾷ τὸν ὄλεθρόν μας.
Ἄμ' ἔφυγεν ὁ Λόγγος, οἱ ἰδικοί του
Ἔχασαν κάθε θάρρος. Ὁ Τολέδος
Εἰς μάτην προσπαθεῖ νὰ τοὺς κρατήση.
Πλέον τολμηρὸς ὄρμαᾷ πάλιν ὁ Τοῦρκος.
Ὁ Καντακουζηνὸς μετὰ τοῦ ἀνδρείου
Θεοφίλου, εἰς τοὺς Τούρκους ὄρμοῦν, σφάζουν,
Τρέπουν, διώκουν· πλὴν οἱ Γενοῦῆται
᾽Αφίνουν τὸν ἐχθρὸν νὰ ὑπερισχύση,
Καὶ φεύγουν εἰς τὰ πλοῖα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Καὶ πῶς, πιστοί μου!

Ἄν οὔτοι ὑποχωροῦν, ἡμεῖς δὲν ζῶμεν;
Ἐλπίς δὲν μένει;

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Φεῦ! ᾽ὦ βασιλεῦ μου!

Πίπτουν οί πρώτοι ἀνδρεῖοι. Ὁ τρόμος τρέχει
 Ἐκ τᾶξιν εἰς τᾶξιν. Οἱ Γραικοί σου
 Ἐκόντη ἀντέχουν. Ἄλλ', Ὁ ἐχθρὸς ἔς τὴν πόλιν!
 Μία φωνὴ ἠκούσθη, καὶ τῶν Τούρκων αἴφνης
 Ὁ ἀλαλαγμὸς αὐξάνει! Ἀπελπισίας
 Παντοῦ οἰμωγαί! ὦ βασιλεῦ μου! ὦ πόλις!
 Ὁ Τούρκος εἰσορμᾷ ἐκ τοῦ Ξυλοκέρκου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Πῶς; ἐκ τοῦ Ξυλοκέρκου;

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ναί, πληροῦνται

Αἱ ἀρχαῖαι προῤῥήσεις!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Πεπρωμένη ἡμέρα!
 ὦ πίστις! ὦ λαέ μου! Ἄ! Τί ἐδῶ τρέχεις;
 Ἐστὰ τεῖχην ἡ θέσις σου εἶναι. Τὸν λαόν μου
 Ἐκεῖ ἐνισχύων σὺ ὤφειλες τοῦ ἀπίστου
 Νὰ προσμένης τὸ ξίφος.

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Νῦν τὰ πάντα
 Ἐστὴν πόλιν ἀπωλέσθησαν. ὦ ἀναξ,
 Τοῦ δουλωθέντος ἔθνους ἡ ζωὴ σου
 Τώρα εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς. Ἐσώθη ἡ πόλις
 Ἐκ χειρῶν τῶν Λατίνων, καὶ ἐκ τῶν Τούρκων
 Νὰ σωθῆ ἐλπίζω, ἂν σώζεται ὁ γενναῖος
 Τοῦ γένους ἀρχηγός. Δὲν ἐδουλώθη
 Ὀλοτελῶς ἡ Ἑλλάς. Οἱ δύο ἀδελφοί σου
 Ἄν καὶ με̄ χειρὰ ἀδύνατον ἔτι ὅμως
 Κρατοῦν τὴν Πελοπόννησον. Ὁ ἀνδρεῖος

Κατριώτης 'ς τὰ ὄρη τῆς Ἠπείρου
 Ὑψοῦται τρόμος τοῦ ἀσεβοῦς. Ναὶ κύριε,
 Δράμε, μ' αὐτὸν ἐνώσου. Ν' ἀποπλεύσουν
 Τώρα ἔτοιμα εἶναι τῶν Κρητῶν τὰ πλοῖα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Τί προβάλλεις, ὦ δειλαίε! Πίπτει ἡ πόλις!
 Μακρὰν ἡ ἐλπίς τῆς σωτηρίας. Ὁ θρόνος
 Τῶν Παλαιολόγων πίπτει. Ὁ Κωνσταντῖνος
 Δέν ζῆ παρὰ μὲ τὸν λαόν του. Σῶον
 Τὸ γένος θέλω. Ἄν πέση, κ' ἐγὼ πίπτω.
 (γυμνώνει τὸ ξίφος.)

ΝΟΤΑΡΑΣ

Δέσποτα!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ναί. Σεῖς φύγετε, σωθῆτε,
 Λαμπρὸν ἐγὼ τὴν πόλιν μου ἔχω τάφον.
 (Ἄναχωρεῖ πάντες τὸν ἀκολουθοῦσιν. Ὁ θέρυβος αὐξάνει.)

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ξιφῆρης χωρὶς περικεφαλαίαν.

Χριστιανῶν αἷμα ὄλην τὴν πόλιν βάπτει!
 ὦ παλάτια! ὦ ναοὶ βεβηλωμένοι!
 Πανταχόθεν ὁ ἐχθρὸς ὄρμα φονεῶν.
 Γυναῖκας, κόρας, βρέφη, οὐδένα, οὐδένα,
 Ἡ μαιφόνος μάχαιρά του ἀφίνει,
 Εἰ μὴ τῆς ἀτιμίας 'ς τὰς αἰσχρὰς χεῖρας!
 ὦ βασιλεῦ μου! Ἄν εἰς ἐτὲ πλησίον
 Δέν ἔπεσα, θὰ γίνω μιμητῆς σου.
 ὦ πόλις! Πλέον νὰ ζήσω ἐγὼ δέν θέλω.
 Μανιώδεις ἰδοὺ εἰσορμοῦν οἱ Τοῦρκοι.
 Ἐκεῖ ἄς ριφθῶ, καὶ θάνατον ἄς εὔρω.
 Εἰσορμῶσι πανταχόθεν οἱ Τοῦρκοι. Κρουομένων τυμπάνων καὶ ἡχουσῶν σαλπίγγων ἐμβαλίνουσιν οἱ Μεγιστᾶνες τοῦ Μωάμεθ. Οἱ Τοῦρκοι τάττονται ἐκατέρω-

θεν τῆς σκηνῆς. Μωάμεθ, Σωματοφύλακες. Τουρκικαί σημαῖαι ἔπτανται ὀπι-
σθέν του. Οἱ Μεγιστᾶνες τὸν προσκυνοῦσι. Μετ' ὀλίγον παύουσι αἱ σάλπιγγ-
γες καὶ τὰ τύμπανα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πόλις ! Σὲ πατῶ τέλος νικητῆς σου !
Μωροὶ Γραικοὶ, δοῦλοι εἴσθε τοῦ Μωάμεθ,
Δοῦλοι τοῦ ἐχθροῦ σας. Ναι, ἀσεβεῖς, τ' ὀμνῶ,
Ποτὲ ἡμέρα κάμμία δὲν θὰ παρέλθει,
'Ἐν ὅσῳ ἀκόμη λείψανον ὑπάρχη
'Ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ μισητοῦ σας γένους,
Χωρὶς νὰ ἰδῆ ὁ σουλτάνος στολισμένας
Τὰς θύρας, τὰς αὐλὰς τοῦ παλατίου
Μὲ Γραικῶν κεφαλὰς σταζούσας αἷμα.

ΜΩΑΜΕΘ, Μεγιστᾶνες, Σωματοφύλακες, Στρατιῶται
Τοῦρκοι, ΧΑΛΙΑ, ἐμβαίνων θέτει τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην.

ΧΑΛΙΑ.

Ἡ μάχη τελείως ἔπαυσε. Εἰς τὴν πόλιν
Οὐδεὶς πλέον στρέφει κατὰ σοῦ τὸ ξίφος.
Οἱ ἐπίμονοι τῆς Κρήτης ναῦται τέλος
Δεχθέντες τὰς προτάσεις, ἐκ τῶν πύργων
Μὲ τὴν ἀποσκευὴν καὶ μὲ τὰ ὄπλα
Κατέβησαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὰ πλοῖα
Πάραυτα ἐκπλέουν.

ΜΩΑΜΕΘ.

Τοῦ Κωνσταντίνου ἀκόμη
'Ο θάνατος βεβαίως. . . . Ἀλλὰ τί βλέπω !

ΜΩΑΜΕΘ, ΧΑΛΙΑ, Μεγιστᾶνες, Σωματοφύλακες, Στρατιῶ-
ται Τοῦρκοι. . . ΖΑΓΑΝΟΣ, Ἀξιωματικὸς Τοῦρκος φέ-
ρων τὰ πέδιλα καὶ τὸ ξίφος τοῦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,
ΙΣΜΑΗΛ, ΘΕΟΦΙΛΟΣ ἡμιθανῆς φερόμενος ὑπὸ δύο

Τούρκων. Ἐτεροι Τούρκοι, ἐξ ὧν τινες μὲ Γραικοὺς αἰχμαλώτους ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παῖδας, καὶ ἄλλοι μὲ λάφυρα.

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Τοῦ τολμηροῦ σου ἐχθροῦ τὴν τιμωρίαν
Ἐπλήρωσε ὁ προφήτης.

ΜΩΑΜΕΘ.

Πῶς;

ΖΑΓΑΝΟΣ.

Ἡ πόλις

Εἶχεν ἤδη ἀλωθῆ καὶ πρὸς τὴν πύλην
Τὴν τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ πρὸς τοὺς ὀρμῶντας
Ἄκόμη ἀντεῖχεν ἕνας στρατιώτης.
Καὶ αὐτὸς μόνος νεκρῶν καὶ πληγωμένων
Φρικτὸν ἤγειρε ἐμπρὸς τοῦ προμαχώνα.
Καὶ μ' ὄλον ὅτι τραυματίας, ἀκόμη
Μὲ δεινὴν χεῖρα ἀκάματος τὸ ξίφος
Ἔσειεν ἐπάνω τῶν μυρίων ἐχθρῶν του,
Καὶ τῶν πληγῶν τὸ αἷμα, καὶ ὁ κόπος
Ἐφαίνετ' ὅτι ἀντὶ νὰ ἐξασθενήσουν
Τὸν τρομερὸν βραχίονά του, μᾶλλον
Ἡῤῥξανον τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν
Τῆς ἀκλονήτου καὶ γενναίας ψυχῆς του.
Ἄλλὰ τέλος ἡ χεὶρ ἐνὸς εὐτόλμου
Κατέβαλε τὸ ἀδάματτον θηρίον.
Ἐπεσε σφίγγων ἐτι τὴν βρομφαίαν.
Μὲ θαυμασμὸν τριγύρω του τὸ πλῆθος
Συνηθροίσθη. Ἄμην μου, ἐκεῖνη ἡ σπάθη
Ἦτο ἡ σπάθη τοῦ ἐσχάτου τῶν Καισάρων,
Ὁ στρατιώτης ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος.

(Θεῖται πρὸ ποδῶν τοῦ Μωάμεθ τὸ ξίφος τοῦ Κωνσταντίνου.)

Τὸ πρόσωπόν του ἡματωμένον ὄλον
 Ἦτο τελείως ἀγνώριστον· ἐφόρει
 Στρατιώτου καινὴν στολὴν, καὶ μόνον
 Οἱ ἀστοὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίλων
 Ἔδειξαν τῶν Γραικῶν τὸν βασιλέα.

ΜΩΑΜΕΘ.

Σπάθη τοῦ ἀσπονδοτέρου ἐχθροῦ μου, τέλος
 Εἰς τοὺς πόδας μου κεῖσαι. Αἷμα πιστῶν μου
 Πολὺ σὲ βάπτει. Ἄλλ' ἐγὼ νῦν σὲ σφίγγω.
 Ναί, καὶ πρῶτα διὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ἄς πέσῃ
 Τοῦ πρώην κυρίου σου ἡ κεφαλή. Ἐν τῷ ἅμα
 Λαβὲ Ζάγανε! Ἡ σπάθη του ἄς πληρώσῃ
 Τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑπερηφάνου ἐχθροῦ μου,
 Καὶ ἡ ἐκκοπεῖσα κεφαλή θεὰ πάντων
 Ἄς ἐκτεθῆ ὡς τὸ τρόπαιον τῆς νίκης.

(Ἐ Ζάγανος λαβὼν τὴν σπάθην ἀναχωρεῖ.)

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Ἦ βασιλεῦ μου!

ΜΩΑΜΕΘ.

Τίς...;

ΙΣΜΑΗΛ.

Παρὰ τὸ πτώμα
 Τοῦ Κωνσταντίνου ἡμίνεκρος εὐρέθη.
 Ὁ Θεόφιλος εἶναι ὁ Παλαιολόγος.

ΜΩΑΜΕΘ.

Οὗτος ὁ τῶν ἐχθρῶν μου πλέον ἀνδρεῖος!

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Οἴμοι! Ζῶ ἀκόμη; Ποίους ἐμπρὸς μου βλέπω;
 Τύραγνε! Σὺ!

ΜΩΑΜΕΘ.

"Απιστε! Πῶς; Τί λέγεις!

Δὲν τρέμεις τὴν ὀργὴν τοῦ νικητοῦ σου;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Δὲν ἔχει νικητὴν ὅστις ἀνδρείως

Ἐλεύθερος ἐκπνέει. Σὺ . . . εὐφραίνου τώρα . . .

Πλὴν τῶν ἀνομιῶν σου . . . ἓνας ὑπάρχει . . .

Μάρτυς . . . καὶ τιμωρός . . . !

ΜΩΑΜΕΘ.

Τί λέγεις, ἄφρων;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

"Ο,τι εἰς τὰ χεῖλη θνήσκοντα . . . μ' ἐμπνέει

Ἄ Θεός . . . ! Ναὶ ὁ Θεός . . . ὅστις τὴν χεῖρα

Εἰς τὰς μάχας μ' ἐνίσχυσεν . . . εἰς ταύτην

Τὴν τελευταίαν μου ὥραν . . . τὴν φωνὴν μου

Ἐπιτῦχει . . . Ναὶ, ὑπερόπτα! Ἀκούεις; Βοῶτιν

Ἐποκάτω τοῦ θρόνου σου . . . ὡς θαλάσσης

Ῥεύματα συγκλεισμένα . . . τὰ τοσαῦτα

Αἵματα . . . τῶν ἀδίκως σφαγιασθέντων

Υἱῶν τῆς εὐσεβείας . . . Δίκην φωνάζουν!

Ματαίως, ὄχι, ἢ φωνή των δὲν ὑψοῦται!

Ἄ Θεός τὴν ἀκούει . . . ! Ἡ ἡμέρα φθάνει . . . !

Ἄργα στήριγμα τότε καὶ βοήθειαν

Τοῦ κλονουμένου θρόνου σου . . . θὰ κράζεις

Τούτους τοὺς Χριστιανοὺς τοὺς ὁποίους τώρα

Ἐσὺ καταφρονεῖς. Μωρὰ ἢ Εὐρώπη

Θὰ δράμει τότε . . . σύμμαχος τοῦ ἀπίστου!

Ἄλλὰ ματαίως, ματαίως!

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄνάξιος τῆς ὀργῆς μου

Ὁ ἡμιθανής. Σωτήρ σου ὁ θάνατός σου.
Ναί, καὶ μόνος σωτήρ τοῦ ἔθνους σου ὄλου.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Τιμωρὸς καὶ σωτήρ Θεὸς ὑπάρχει!
Εἰς τὰς φωνὰς καὶ εἰς τὰς ἀρὰς τοσούτων
Θυμάτων τοῦ ἀσεβοῦς. . . ὀπλίζετ' ἤδη
Τοῦ Ὑψίστου ἢ δεξιά! Λαεὶ Κυρίου!
Γραικοί. . .! Χωρεῖτε! Μεθ' ἡμῶν ὁ Κύριος·
Σαβαώθ! Μεθ' ἡμῶν. . . ἰσχύς καὶ νίκη.

ΖΑΓΑΝΟΣ

Ἐκπνέει καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ μωροὶ τοῦ λόγου.

ΜΩΑΜΕΘ.

Ἄνδρεῖοί μου δεῦτε! Ἄντὶ τοῦ νικηθέντος
Σταυροῦ εἰς τοὺς θόλους τῆς Ἁγίας Σοφίας
Τὴν νικηφόρον στήσατε σελήνην.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	στιχ.	Ἄντι	Ἀνάγνωθι
15.	7.	Καὶ τῶν	Ἐχθρῶν
23.	6.	Ἄλλος ὀρμῶσι	Ἄλλοι ὀρμῶσι
26.	21.	Διέταττε παρευθὺς	Διέταττεν εὐθὺς
27.	10.	θάρσος	θράσος
37.	29.	σταγόνους	σταγόνος
46.	7.	νὰ χύσουν	νὰ χύσουν
48.	8.	ν' ἀνέλκουν,	ν' ἀνέλκουν.
50.	12.	ἀπεκρούσθη	ἀπεκρούσθη.
51.	15.	κῦμα.	κῦμα
»	20.	Κόκκαλλα	Κόκκαλα
»	21.	ρίμμένα.	ρίμμένα
»	22.	ἵππων	ἵππων.
52.	5.	ἐλεπότεις	ἐλεπόλεις
57.	14.	φύλαξ	φύλαξ,
»	23.	ἀνδρείως	ἀνδρείος
58.	17.	ἐνναῦθα	ἐνταῦθα
60.	13.	νὰ ταπεινωθοῦν	ἄς ταπεινωθοῦν
»	19.	ἀνδρείων.	ἀνδρείων
61.	8.	πλεῖστοι.	πλεῖστα
»	10.	ἀρετὴ	ἀρεστὴ
»	19.	ἀμηρᾶ μου,	ἀμηρᾶ,
63.	4.	Ματαίως	Ματαία
102.	25.	ματαίως ματαίως!	ματαίως!

☞ ἀπὸ τὴν 96 σελίδα ἀριθμοὶ τὰς ἐφεξῆς κατ' αὐξῆσιν 97, 98, κλ. ἀντὶ 81, 82 κλ.

Σελ. 23, στίχ. 6 γράφε — Ἄλλοι ὀρμῶσι μὲ ἀκάτια πανταχόθεν,
 — 36 — 11 — Ἐξ χιλιάδες μόνοι ἤδη δύο μῆνας
 — 40 — 12 — Καὶ χιλιάδες δύο μόλις εἰν' ὅλοι.

Τὸ ἀμείωτος Θεωσιδία λα μωρὸν μὲν τὰ εἶρηες

Ταριμ μωρὸν μωρὸν. —

Ἐγὼτε νὰ τὸ ἀμείωτος ἐπὶ δωδεκά γουρὸν δία,

Καί με τὸ μωρὸν τὸ νὰ μωρὸν τὰ γουρὸν δία!

Κορενὲλ Ἐγνυαῖδα! Κορενὲλ Ἐγνυαῖδες!

Βαριά τὰ μωρὸν μωρὸν εἰς εἰρ ἀμείωτος,

Καί τὸ μωρὸν μωρὸν ἐπὶ δωδεκά γουρὸν δία

Ἐγνυαῖδα, Ἐγνυαῖδες ἢ τὸ μωρὸν μωρὸν.

Καί με τὸ μωρὸν μωρὸν εἰς εἰρ ἀμείωτος

Ταριμ μωρὸν μωρὸν,

Εἰς μωρὸν μωρὸν τὸ μωρὸν εἰς εἰρ ἀμείωτος

Ταριμ μωρὸν μωρὸν. —

Τὸ μωρὸν σου Θεωσιδία, δεοσσιονὸν ἔπος.

Τὸ μωρὸν σου ἐπὶ δωδεκά γουρὸν δία, τὸ μωρὸν.

«Τὸ μωρὸν σου ἀμείωτος, ἔπος.» Τὸ μωρὸν σου ἀμείωτος;

Με' διαμαρτίνας εδρες το' εδρος ἀνοιδίας.

Την δέξου ν. διαποσα με' τ' ἀδελφά νερὰ λυ,

Τὴν ὅσον ὁ ἀρνούτος ἡ ὁ ἐσπαστο λὰ λυ;

Ἄλλο λὺς γὺς λὰ χαμνυὰ εἶνα μισοὶ μισοὶ

Ταριπυ μισοὶ μισοὶ,

Ἄλλο δασοδὺρ λὰς νερὰ λυ δὲ λὰς οὐδὲ λυ

Ταριπυ μισοὶ μισοὶ. —

Οὐδὲ λὺ δασοδὲ λυ, οὐδὲ λυ νερὰ λυ,

Ἄλλο γὰς λὺ δασοδὲ λυ, οὐδὲ λὺ δασοδὲ λυ;

Ἄλλο λὺ δασοδὲ λυ δὲ λὺ δασοδὲ λυ,

Ἄλλο λὺ δασοδὲ λυ δὲ λὺ δασοδὲ λυ,

Ἄλλο λὺ δασοδὲ λυ δὲ λὺ δασοδὲ λυ.

Ἄλλο λὺ δασοδὲ λυ δὲ λὺ δασοδὲ λυ;

Ἄλλο λὺ δασοδὲ λυ δὲ λὺ δασοδὲ λυ.

Ταριπυ μισοὶ μισοὶ,

